

PRAKTIČNI PRIROČNIK ZA SOCIALNE DELAVCE NA PODLAGI KONVENCIJE O PREŽIVNINI OTROK IZ LETA 2007

PRAKTIČNI PRIROČNIK ZA SOCIALNE DELAVCE NA PODLAGI KONVENCIJE O PREŽIVNINI OTROK IZ LETA 2007

Objavila

Haaška konferenca za mednarodno zasebno pravo

Stalni urad

Churchillplein 6b

2517 JW Den Haag

Nizozemska

Telefon: +31 703633303

Telefaks: +31 703604867

E-naslov: secretariat@hcch.net

Spletišče: www.hcch.net

© Haaška konferenca za mednarodno zasebno pravo, 2013

Vse pravice pridržane. Brez pisnega dovoljenja imetnika avtorskih pravic je prepovedano reproduciranje, shranjevanje v sistemu za pridobivanje podatkov ali distribuiranje te publikacije ali njenih sestavnih delov na kakršen koli način in s katerimi koli sredstvi, vključno s fotokopiranjem ali snemanjem.

Oblikovanje in prevod (z izjemo angleščine in francoščine) ter distribucijo „Praktičnega priročnika za socialne delavce na podlagi Konvencije o preživnini otrok iz leta 2007“ v vseh uradnih jezikih Evropske unije je omogočil GD za pravosodje Evropske komisije.

Uradni različici te publikacije sta na voljo na spletišču Haaške konference za mednarodno zasebno pravo (<www.hcch.net>) v angleškem in francoskem jeziku. Stalni urad Haaške konference za mednarodno zasebno pravo ni pregledal prevodov te publikacije v druge jezike.

ISBN 978-92-79-56696-7

Natisnjeno v Belgiji

Kazalo

Uvod	11
A. Kaj ta priročnik vključuje (in česa ne)	11
B. Kako je priročnik sestavljen	12
C. Kako uporabljati priročnik	12
D. Drugi viri informacij	13
E. Nekaj nasvetov za konec	13
Poglavje 1 – Pregled zahtevkov in zahtev na podlagi Konvencije.....	14
I. Opis zahtevkov in zahtev na podlagi Konvencije	14
A. Pregled zahtevkov na podlagi Konvencije	14
B. Zahteva za posebne ukrepe	19
II. Ugotavljanje vrste zahtevka	20
Poglavje 2 – Razlaga izrazov	28
A. Namen tega poglavja	28
B. Izrazi, uporabljeni v tem priročniku	28
Poglavje 3 – Splošna vprašanja	41
Del 1 – Področje uporabe Konvencije	41
I. Namen tega poglavja	41
II. Področje uporabe Konvencije	41
A. Splošno	41
B. Temeljno področje uporabe – preživninske obveznosti.....	41
C. Drugi dejavniki, ki vplivajo na uporabo Konvencije.....	47
Del 2 – Vprašanja, ki so skupna zahtevkom na podlagi Konvencije in zahtevam za posebne ukrepe.....	49
I. Jezik	49
A. Jezik zahtevkov in listin	50
B. Jezik sporazumevanja	50
C. Izjeme glede prevoda.....	50
D. Kako to deluje v praksi	50
E. Druge zahteve v zvezi z listinami	51
II. Varstvo osebnih in zaupnih podatkov	52
III. Učinkovit dostop do postopkov in pravne pomoči	53
A. Pregled.....	53
B. Zahteva za zagotovitev brezplačne pravne pomoči	55
IV. Posebne naloge osrednjega organa	64
V. Druge haaške konvencije.....	65
Poglavje 4 – Obravnava poslanih zahtevkov za priznanje ali priznanje in izvršitev (člen 10(1)(a) in 10(2)(a))	67
I. Pregled in splošna načela.....	67
A. Kdaj se ta zahtevek uporabi	68
B. Primer zadeve	68
C. Kdo lahko vloži zahtevek za priznanje in izvršitev	69
D. Izpodbijanje priznanja in izvršitve.....	69
II. Postopek obravnave in izpolnjevanja zahtevkov.....	70
A. Koraki za izpolnitev zahtevka za priznanje ali priznanje in izvršitev	71
B. Postopek – korak za korakom	72
III. Priprava zahtevanih listin za zahtevek	75
A. Splošno	75
B. Vsebina zahtevka (priznanje ali priznanje in izvršitev)	75
IV. Priznavanje in izvršitev – druga vprašanja	80
A. Sporazumi o preživnini	80
B. Preživnina zakonca	82
C. Druge oblike družinske preživnine.....	82

V.	Druga vprašanja	82
A.	Kje je nasprotna stranka	82
B.	Priznavanje in izvršitev – vpliv pridržkov, ki jih vloži zaprošena država	83
VI.	Dodatno gradivo	84
A.	Praktični nasveti	84
B.	Nasveti in orodja	84
C.	Zadevni obrazci	85
D.	Zadevni členi Konvencije	85
E.	Zadevni oddelki priročnika	85
VII.	Kontrolni seznam – zahtevki za priznanje ali priznanje in izvršitev	85
VIII.	Pogosto zastavljena vprašanja	86
Poglavje 5 – Obravnava prejetih zahtevkov za priznanje ali priznanje in izvršitev		89
I.	Pregled in splošna načela	89
A.	Splošna načela	89
B.	Pregled postopka	90
C.	Kdaj se ta zahtevek uporabi	92
D.	Primer zadeve	92
E.	Kdo lahko vloži zahtevek	92
II.	Povzetek postopka priznanja in izvršitve	93
III.	Postopki	95
A.	Predhodno preverjanje listin, prejetih od osrednjega organa	95
B.	Razglasitev izvršljivosti ali evidentiranje s strani pristojnega organa	100
C.	Priznanje in izvršitev – rešitve zahtevka	104
D.	Sporazumevanje z državo prosilko	105
IV.	Drugi vidiki: zahtevki za priznanje ter priznanje in izvršitev	105
A.	Zahtevki za priznanje, ki jih vloži zavezanec	105
B.	Alternativni postopek za priznanje ter priznanje in izvršitev (člen 24)	107
C.	Sporazumi o preživnini	110
V.	Priznavanje in izvršitev – druga vprašanja	111
A.	Pravna pomoč	111
B.	Vprašanja glede izvrševanja	111
C.	Pomembne izjeme in pridržki	111
VI.	Dodatno gradivo	112
A.	Praktični nasveti	112
B.	Nasveti in orodja	112
C.	Zadevni obrazci	112
D.	Zadevni členi Konvencije	113
E.	Zadevna poglavja priročnika	113
VII.	Kontrolni seznam – zahtevki za priznanje in izvršitev	113
VIII.	Pogosto zastavljena vprašanja	114
Poglavje 6 – Priprava poslanih zahtevkov za izvršitev odločbe, ki je bila izdana ali priznana v zaprošeni državi (člen 10(1)(b))		117
I.	Pregled	117
A.	Kdaj se ta zahtevek uporabi	117
B.	Primer zadeve	117
C.	Kdo lahko vloži zahtevek za izvršitev odločbe o preživnini	118
D.	Splošno – izvršitev, ne priznanje	118
II.	Postopek obravnave in izpolnjevanja zahtevkov	119
A.	Postopki	119
B.	Priprava poslanega zahtevka za izvršitev	121
C.	Izjeme od splošnih postopkov	124
III.	Dodatno gradivo	124
A.	Praktični nasveti	124
B.	Zadevni obrazci	125
C.	Zadevni členi Konvencije	125
D.	Zadevni oddelki priročnika	125

IV. Kontrolni seznam – poslan zahtevek za izvršitev odločbe iz zaprosene države.....	125
V. Pogosto zastavljena vprašanja.....	126
Poglavje 7 – Obravnava prejetih zahtevkov za izvršitev odločb, izdanih ali priznanih v zaproseni državi	127
I. Pregled – prejeti zahtevki za izvršitev odločbe, izdane ali priznane v zaproseni državi	127
A. Kdaj se ta zahtevek uporabi	127
B. Primer zadeve	127
C. Pomembna razlika – zahtevki za izvršitev lastne odločbe države	128
II. Obravnava zahtevkov za izvršitev	128
A. Diagram poteka	128
B. Pregled prejetih listin	130
III. Dodatno gradivo	132
A. Praktični nasveti	132
B. Zadevni obrazci	132
C. Zadevni členi.....	132
D. Zadevni oddelki priročnika	132
IV. Kontrolni seznam – prejete zahteve za izvršitev	133
V. Pogosto zastavljena vprašanja.....	133
Poglavje 8 – Poslani zahtevki za izdajo odločbe o preživnini	134
I. Pregled.....	134
A. Kdaj se ta zahtevek uporabi	134
B. Primer zadeve	135
C. Kdo lahko vloži zahtevek za izdajo odločbe o preživnini	135
D. Začetek izdaje odločbe – nekatera vprašanja	135
E. Posebne okoliščine: zahtevki za izdajo odločbe, kadar se zaradi pridržka zahteva nova odločba (člen 20(4))	136
F. Posebne okoliščine: zahtevki za izdajo odločbe, kadar se zahteva nova odločba, ker priznanje ali priznanje in izvršitev nista mogoča	137
II. Postopki za izpolnjevanje in pošiljanje zahtevka	138
A. Pregled.....	138
B. Predhodni ukrepi	139
C. Priprava svežnja listin za poslan zahtevek za izdajo odločbe.....	141
III. Dodatno gradivo	145
A. Praktični nasveti	145
B. Zadevni obrazci	145
C. Zadevni členi Konvencije	146
D. Zadevni oddelki priročnika	146
IV. Kontrolni seznam – poslani zahtevki za izdajo odločbe.....	146
V. Pogosto zastavljena vprašanja.....	146
Poglavje 9 – Prejeti zahtevki za izdajo odločbe o preživnini.....	149
I. Pregled.....	149
A. Kdaj se ta zahtevek uporabi	149
B. Primer zadeve	149
C. Kdo lahko vloži zahtevek za izdajo odločbe o preživnini	150
D. Izdaja odločbe o preživnini, če obstoječe odločbe ni mogoče priznati.....	150
II. Obravnava prejetih zahtevkov za izdajo odločbe o preživnini.....	151
A. Splošno	151
B. Diagram poteka.....	152
C. Koraki v postopku izdaje odločbe	153
III. Dodatno gradivo	159
A. Praktični nasveti	159
B. Zadevni obrazci	159
C. Zadevni členi Konvencije	159
D. Zadevni oddelki priročnika	159

IV. Kontrolni seznam – prejeti zahtevki za izdajo odločbe	160
V. Pogosto zastavljena vprašanja.....	160
Poglavje 10 – Izvrševanje odločb o preživnini	162
I. Pregled.....	162
A. Izvršitev odločbe na podlagi Konvencije.....	162
II. Izvršilni postopki na podlagi Konvencije.....	163
A. Splošno	163
B. Izvršitev brez odlašanja.....	164
C. Izvršilni ukrepi	164
D. Plačila	166
E. Vprašanja glede izvrševanja.....	167
III. Dodatno gradivo	171
A. Praktični nasveti	171
B. Zadevni členi Konvencije	171
C. Zadevni oddelki priročnika	171
IV. Pogosto zastavljena vprašanja.....	172
Poglavje 11 – Zahtevki za spremembo odločbe (člen 10(1)(e) in (f) ter 10(2)(b) in (c)).....	173
I. Pregled – odločbe o spremembi preživnine.....	173
A. Splošno	173
B. Kje se lahko vloži neposredna zahteva ali zahtevki za spremembo in ali se lahko vloži zahtevki na podlagi Konvencije?	175
II. Primeri	176
A. Primer 1: zavezanec je zapustil državo izvora, upravičenec pa ne	176
B. Primer 2: upravičenec je zapustil državo izvora, zavezanec pa ne	181
C. Primer 3: upravičenec in zavezanec sta se preselila iz države izvora in prebivata v različnih državah.....	185
D. Primer 4: obe stranki sta zapustili državo izvora in zdaj prebivata v isti državi.....	189
E. Dobra praksa pri zahtevkih za spremembo.....	190
III. Dodatno gradivo	190
A. Zadevni členi Konvencije	190
B. Zadevni oddelki priročnika	190
Poglavje 12 – Postopki za spremembo – poslani in prejeti zahtevki.....	191
Del I – Postopki za poslane zahtevke za spremembo.....	191
I. Pregled.....	191
A. Vloga osrednjega organa	191
B. Postopek – diagram poteka.....	192
C. Razloženi postopki	194
II. Izpolnjevanje zahtevanih listin	196
A. Splošno	196
B. Izpolnjevanje obrazca zahtevka (sprememba odločbe)	197
C. Izpolnjevanje dodatnih listin	197
III. Kontrolni seznam – poslani zahtevki za spremembo	199
Del II – Postopki za prejete zahtevke za spremembo	199
I. Pregled.....	199
II. Postopki	199
III. Kontrolni seznam – prejeti zahtevki za spremembo.....	202
Del III – Vprašanja, ki so skupna prejetim in poslanim zahtevkom za spremembo	202
I. Dodatno gradivo	202
A. Praktični nasveti za vse zahtevke ali zahteve za spremembo	202
B. Zadevni obrazci	203
C. Zadevni členi Konvencije	203
D. Zadevni oddelki priročnika	203

II. Pogosto zastavljena vprašanja.....	203
Poglavje 13 – Izpolnjevanje poslanih zahtev za posebne ukrepe	206
I. Pregled – zahteve za posebne ukrepe	206
A. Kdaj se ta zahteva vloži	206
B. Primer zadeve	207
C. Kdo lahko vloži zahtevo	207
D. Diagram poteka.....	207
II. Postopki	209
A. Določitev okvira zahteve.....	209
B. Če je zahteva vložena v okviru načrtovanega zahtevka na podlagi Konvencije (člen 7(1)).....	209
C. Če je zahteva vložena v okviru postopka z mednarodnim elementom (člen 7(2))	210
D. Ali so listine popolne	210
E. Pošiljanje dokumentacije zaproseni državi.....	211
III. Druga vprašanja.....	212
A. Stroški	212
B. Varstvo osebnih podatkov	212
IV. Dodatno gradivo	213
A. Praktični nasveti	213
B. Zadevni obrazci	213
C. Zadevni členi Konvencije	213
D. Zadevni oddelki priročnika	213
V. Kontrolni seznam – poslana zahteva za posebne ukrepe	214
VI. Pogosto zastavljena vprašanja.....	214
Poglavje 14 – Obravnava prejetih zahtev za posebne ukrepe	215
I. Pregled – zahteve za posebne ukrepe	215
A. Kdaj se ta zahteva uporabi.....	215
B. Primer zadeve	216
C. Kdo lahko vloži zahtevo	216
D. Diagram poteka.....	216
II. Postopki	218
A. Potrditev prejema zahteve	218
B. Ali se obravnava zahtevkov na podlagi Konvencije.....	218
C. Če se zahteva za posebne ukrepe nanaša na predviden zahtevek na podlagi Konvencije (člen 7(1)).....	218
D. Če se zahteva nanaša na zadevo v državi prosilki z mednarodnim elementom (člen 7(2))	220
E. Poročanje državi prosilki o stanju zahtevka	220
III. Druga vprašanja.....	220
A. Stroški	220
IV. Dodatno gradivo	221
A. Praktični nasveti	221
B. Zadevni obrazci	221
C. Zadevni členi Konvencije	221
D. Zadevni oddelki priročnika	222
V. Kontrolni seznam – prejete zahteve za posebne ukrepe	222
VI. Pogosto zastavljena vprašanja.....	222
Poglavje 15 – Izpolnjevanje obrazcev	223
I. Izpolnjevanje obveznih obrazcev, ki se zahtevajo za vse zahtevke	223
A. Obrazec za prenos	223
B. Potrdilo o prejemu	226
II. Navodila za izpolnjevanje priporočenih obrazcev zahtevka	227
A. Priporočeni obrazec zahtevka za priznanje ali priznanje in izvršitev	227
B. Priporočeni obrazec zahtevka za izvršitev odločbe, ki je bila izdana ali priznana v zaproseni državi.....	232

C. Priporočeni obrazec zahtevka za izdajo odločbe	235
D. Priporočeni obrazec zahtevka za spremembo odločbe	240
III. Navodila za izpolnjevanje dodatnih obrazcev	244
A. Obrazec o finančnih razmerah	244
B. Izjava o ustreznem obveščanju	246
C. Izjava o izvršljivosti odločbe.....	246
D. Povzetek odločbe	247
E. Izračun izostalih plačil	247
F. Listina, v kateri je pojasnjena metoda za prilagoditev.....	247
G. Dokazilo o nadomestilih ali pravici do ukrepanja (javni organ)	247
H. Poročilo o stanju zahtevka	248
IV. Kontrolni seznam – dokumentacija, ki jo je treba priložiti poslanim zahtevkom na podlagi Konvencije	248
A. Zahtevak za priznanje ali priznanje in izvršitev	249
B. Zahtevak za izvršitev odločbe, izdane ali priznane v zaproseni državi	250
C. Zahtevak za izdajo odločbe	251
D. Zahteva za spremembo sodne odločbe	252
V. Izpolnjevanje obrazcev za neposredno zahtevo za priznanje in izvršitev	253
Dodatek – Podlaga za priznanje in izvršitev odločbe.....	254
Poglavje 16 – Neposredne zahteve pri pristojnih organih	256
I. Uvod	256
A. Primer zadeve	257
B. Kako to poteka na podlagi Konvencije	257
II. Neposredne zahteve za priznanje in izvršitev	257
A. Poslane neposredne zahteve (priznanje in izvršitev).....	257
B. Prejete neposredne zahteve (priznanje in izvršitev)	259
III. Neposredne zahteve za izdajo in spremembo odločb	260
IV. Dodatno gradivo	260
A. Praktični nasveti	260
B. Zadevni obrazci	261
C. Zadevni členi.....	261
V. Pogosto zastavljena vprašanja.....	261

Kazalo slik

Slika 1:	Preglednica zahtevkov	15
Slika 2:	Možni zahtevki, če obstaja odločba o preživnini	21
Slika 3:	Možni zahtevki, če ni izvršljive odločbe	22
Slika 4:	Zahtevki za spremembo, ki jih vloži upravičenec.....	24
Slika 5:	Zahtevki za spremembo, ki jih vloži zavezanec	26
Slika 6:	Zahteve za posebne ukrepe	27
Slika 7:	Ugotavljanje, ali zahtevke spada na področje uporabe Konvencije.....	46
Slika 8:	Pravna pomoč: zahtevki upravičenca za preživnino otroka	57
Slika 9:	Pravna pomoč: zahtevki upravičenca za preživnino, ki ni preživnina otroka	59
Slika 10:	Pravna pomoč: zahtevki zavezanca	61
Slika 11:	Pravna pomoč: preverjanje otrokovega premoženjskega stanja	63
Slika 12:	Koraki za izpolnitev poslanega zahtevka za priznanje ali priznanje in izvršitev	71
Slika 13:	Zahtevane listine – priznanje in izvršitev	75
Slika 14:	Diagram prejetih zahtevkov za priznanje ali priznanje in izvršitev (osrednji organ)	94
Slika 15:	Vsebina zahtevka za priznanje in izvršitev.....	97
Slika 16:	Koraki, ki jih pristojni organ izvede v okviru zahtevka za priznanje ali priznanje in izvršitev (člen 23)	100
Slika 17:	Alternativni postopek za priznanje in izvršitev – pregled	108
Slika 18:	Postopki za poslan zahtevek za izvršitev	120
Slika 19:	Diagram poteka – pregled postopka vložitve zahtevka.....	129
Slika 20:	Seznam obrazcev in listin.....	130
Slika 21:	Pregled – postopek zahtevka za izdajo odločbe	138
Slika 22:	Predhodni ukrepi v postopku zahtevka.....	139
Slika 23:	Priprava zahtevka za izdajo odločbe	142
Slika 24:	Preglednica listin – zahtevki za izdajo odločbe	144
Slika 25:	Pregled postopka izdaje odločbe	152
Slika 26:	Začetna obravnava: zahtevek za izdajo odločbe.....	154
Slika 27:	Pregled določb Konvencije, povezanih z izvrševanjem	163
Slika 28:	Zahtevki za spremembo, pri katerih upravičenec prebiva v državi izvora.....	177
Slika 29:	Zahtevki za spremembo, pri katerih zavezanec prebiva v državi izvora.....	182
Slika 30:	Zahtevki za spremembo, pri katerih sta obe stranki zapustili državo izvora in živita v različnih državah	186
Slika 31:	Zahteva za spremembo, pri kateri sta obe stranki zapustili državo izvora in živita v isti državi.....	189
Slika 32:	Postopki za izpolnjevanje in pošiljanje zahtevka za spremembo	193
Slika 33:	Listine, ki se zahtevajo za zahtevek za spremembo	196
Slika 34:	Pregled korakov za prejete zahtevke za spremembo.....	200
Slika 35:	Diagram poteka – obravnava poslanih zahtev za posebne ukrepe	208

Slika 36:	Diagram poteka – obravnava zahteve za posebne ukrepe	217
Slika 37:	Preglednica zahtevkov na podlagi člena 10.....	225
Slika 38:	Preglednica listin, ki jih je treba vključiti v zahtevek za izdajo odločbe	240
Slika 39:	Listine, ki jih je treba priložiti poslanemu zahtevku za priznanje ali priznanje in izvršitev	249
Slika 40:	Listine, ki jih je treba priložiti zahtevku za izvršitev	250
Slika 41:	Listine, ki jih je treba priložiti zahtevku za izdajo odločbe.....	251
Slika 42:	Listine, ki jih je treba priložiti zahtevku za spremembo	252
Slika 43:	Pravna pomoč – neposredne zahteve pri pristojnem organu	258

Uvod

1. *Haaška konvencija z dne 23. novembra 2007 o mednarodni izterjavi preživnine otrok in drugih oblik družinskih preživnin* je pomemben korak naprej pri oblikovanju stroškovno učinkovitega, dostopnega in poenostavljenega sistema za mednarodno izterjavo preživnin.
2. Socialni delavci, ki vodijo zadeve, vlagajo in obravnavajo zahteve ter sodelujejo z drugimi državami za učinkovito izvrševanje odločb o preživnini, imajo osrednjo vlogo pri mednarodnem uveljavljanju in izvrševanju preživnin. Njihova zavzetost in predanost pomoči otrokom in družinam zagotavljata uspešno izvajanje Konvencije.
3. Ta priročnik je namenjen tem socialnim delavcem. Napisan je bil v pomoč socialnim delavcem v vseh vrstah pravnih sistemov, bodisi v velikih državah z zapletenimi računalniškimi sistemi informacijske tehnologije, v katerih vodijo na stotine zadev, bodisi v majhnih državah z le nekaj zadevami. V priročniku so obravnavana vprašanja in postopki, s katerimi se bodo srečevali pri obravnavanju mednarodnih zadev.

A. Kaj ta priročnik vključuje (in česa ne)

4. Ta priročnik naj bi socialnim delavcem pomagal pri dejanskem vodenju zadev na podlagi Konvencije. Treba je opozoriti, da to ni pravni vodnik po Konvenciji za odvetnike, sodnike, nosilce odločanja ali sodišča. Ker je to vodnik le v zvezi z mednarodnimi elementi zadev na podlagi Konvencije, v njem niso vključeni vsi vidiki vodenja mednarodnih zadev. Mednarodne zadeve so še vedno predmet nacionalnih postopkov, na primer postopkov izvršbe.
5. Konvencija je bila rezultat štiriletnih pogajanj, pri katerih je sodelovalo več kot 70 držav. Med pogajanjem so bila obravnavana številna vprašanja, ki so dala vsebino in obliko dokončno sprejetemu besedilu Konvencije. Izčrpno obrazložitevno poročilo o Konvenciji¹ vsebuje zelo podrobno razlago določb Konvencije in potek pogajanj. To poročilo je pravna podlaga in zagotavlja pravilno razlago vseh določb Konvencije.
6. Ta priročnik – v nasprotju z obrazložitvenim poročilom – vsebuje praktično in operativno razlago postopkov iz Konvencije, v njem pa je obravnavan tudi dejanski potek zadev na podlagi Konvencije v praksi. Pravna razlaga Konvencije je za osebe, ki jo potrebujejo, na voljo v obrazložitvenem poročilu, sčasoma pa bo na voljo tudi v sodni praksi, ki se bo razvila v zvezi z razlago Konvencije.
7. Poleg tega bo treba izvajanje Konvencije nujno dopolniti z nacionalnimi praksami vodenja preživninskih zadev, saj potem ko država posreduje preživninsko zadevo, ta postane del nacionalnih zadev druge države in se vodi skladno z nacionalnimi praksami te države. Konvencija v svojem jedru obravnava predvsem interakcijo med državami ter pretok zadev in informacij med njimi.
8. Priročnik tako ne vsebuje odgovorov ali napotkov za vsa vprašanja, ki se pojavljajo v mednarodnih zadevah. Nacionalna praksa in nacionalna zakonodaja posamezne države na primer določata listine, ki jih je treba uporabiti za predložitev obvestil o zahtevkah na podlagi Konvencije strankam, oziroma obliko, ki jo mora imeti odločba o preživnini. Čeprav je priročnik lahko tako prvi vir informacij za socialne delavce v zvezi s praktičnim izvajanjem Konvencije, pa je treba hkrati vedno upoštevati nacionalno prakso in pravo v posamezni državi.

¹ A. Borrás in J. Degeling, obrazložitevno poročilo – *Convention on the International Recovery of Child Support and Other Forms of Family Maintenance (Konvencija o mednarodni izterjavi preživnine otrok in drugih oblik družinskih preživnin)*, na voljo na spletišču Haaške konference na naslovu < www.hcch.net > v oddelku „Child Support / Maintenance“.

B. Kako je priročnik sestavljen

9. Tega priročnika ni treba prebrati od prve do zadnje strani oziroma od začetka do konca.
10. Razdeljen je namreč na več različnih delov, pri čemer je v vsakem obravnavana posamezna vrsta zahtevka ali zahteve, ki ga/jo je mogoče vložiti na podlagi Konvencije. Ker vsak zahtevka ali zahteva vključuje dve državi – državo pošiljateljico, ki se imenuje država prosilka, in državo prejemnico, ki se imenuje zaprosena država – obstaja ločeno in samostojno poglavje za obe strani zahtevka ali zahteve. Poglavje, v katerem so obravnavani „poslani“ zahtevki, vključuje postopke, ki jih uporablja država prosilka, poglavje z naslovom „Prejeti“ zahtevki, pa postopke, ki jih uporablja zaprosena država.
11. V vsakem poglavju je obravnavan sam zahtevka, vsebuje pa tudi informacije o tem, kdaj ga je mogoče uporabiti, ter primere uporabe, diagrame poteka in opise postopkov za obravnavo zahtevka ali zahteve. Na koncu vsakega poglavja so napotila na dodatno gradivo in pogosto zastavljena vprašanja.
12. Veliko stvari je skupnih vsem zahtevkom in zahtevam in da se ne bi ponovile v vsakem poglavju, so opisane v prvem delu priročnika, v poglavjih od 1 do 3. Ta poglavja vsebujejo kratko razlago posameznih vrst zahtevkov ali zahtev, ki jih je mogoče vložiti, nato pa je bralec za podrobno razlago napoten na ustrezno poglavje priročnika.
13. Uvodna poglavja vključujejo tudi pregled področja uporabe Konvencije – informacije o tem, katere vrste preživitinskih obveznosti so zajete v Konvenciji in katere ne – ter pojasnila o možnih razširitvah ali omejitvah njenega področja uporabe. Na koncu so obravnavana splošna vprašanja, kot sta pomen varstva osebnih podatkov ter zagotavljanje učinkovitega dostopa do postopkov in pravne pomoči pri zahtevkih na podlagi Konvencije.
14. Poglavje 2 vsebuje razlago izrazov, ki se v priročniku najpogosteje uporabljajo. To niso pravne opredelitve. Številni uporabljeni izrazi so opredeljeni v sami Konvenciji, ki tudi določa, da se „pri razlaganju te konvencije [...] upoštevata njen mednarodni značaj in potreba po spodbujanju enotnosti pri njeni uporabi“².
15. Pojasnila v poglavju 2 so vključena kot pomoč socialnim delavcem pri razumevanju jezika in namena Konvencije, zlasti na področjih, kjer se uporabljeni pojmi in izrazi precej razlikujejo od tistih, ki se uporabljajo v nacionalni zakonodaji ali praksi. V posameznih poglavjih so ta pojasnila navedena v besedilu poglavja za pomoč socialnim delavcem, ki morajo upoštevati določbe Konvencije.
16. Poglavje 15 priročnika vsebuje navodila za izpolnjevanje priporočenih obrazcev za zahtevke in zahteve na podlagi Konvencije.

C. Kako uporabljati priročnik

17. Če še nimate izkušenj z obravnavanjem zadev iz Konvencije, bi morali najprej proučiti poglavje 1 – Pregled zahtevkov in zahtev na podlagi Konvencije. V njem so razloženi različni zahtevki ali zahteve, ki so na voljo na podlagi Konvencije, vsebuje pa tudi napotila na ustrezne dele priročnika.

² Člen 53.

18. Nato v poglavju 3 preverite, ali preživninska zadeva spada na področje uporabe Konvencije. Če ne spada, se ta priročnik in Konvencija ne uporabljata. Če zadeva spada na področje uporabe Konvencije, poiščite poglavje za zadevni zahtevek in sledite postopkom za prejete ali poslane zahteve.

D. Drugi viri informacij

19. Najizčrpnejši vir informacij o besedilu Konvencije je že navedeno obrazložitevno poročilo. Če imate vprašanje o zadevi iz Konvencije, na katero v tem priročniku ni odgovora, preučite ustrezní člen Konvencije, nato pa še ustrezní del obrazložitvenega poročila. Ugotovili boste, da obrazložitevno poročilo vsebuje odgovore na veliko tehničnih vprašanj, ki v priročniku niso obravnavana. Poleg obrazložitvenega poročila so na voljo tudi številni pripravljalni dokumenti in poročila, ki vsebujejo podrobnejše in tehnične informacije ter so bili referenca in podlaga za pogajanja, ki so pripeljala do sprejetja Konvencije. Vsa ta poročila so na voljo na spletišču Haaške konference na naslovu < www.hcch.net > v oddelku „Child Support / Maintenance“.
20. Na vprašanja v zvezi z nacionalno zakonodajo in praksami druge države v preživninskih zadevah je pogosto mogoče odgovoriti na podlagi profila države, ki ga je država pogodbenica predložila Stalnemu uradu Haaške konference o mednarodnem zasebnem pravu. Profil države vsebuje informacije o izvršilnih ukrepih, podlagi za odločbe o preživnini, omejitvah v zvezi s spremembami in o tem, ali se za zahteve po navadi uporabijo upravni ali sodni postopki. Profil države vsebuje tudi kontaktne podatke in morebitne posebne zahteve zadevne države v zvezi z zahtevki na podlagi Konvencije. V profilu države so na voljo tudi povezave do spletišč držav ali podobnih virov informacij. Profil države je na voljo tudi na spletišču Haaške konference³.
21. Ne nazadnje bi morali socialni delavci preučiti nacionalne prakse in gradivo o postopkih lastne države ter po potrebi poiskati odgovore na vprašanja v zvezi s pravno razlago v ustreznih pravnih virih, kot so pravni priročniki ali odvetniki v njihovi državi. Ker imajo številne države že veliko izkušenj pri vodenju mednarodnih preživninskih zadev, je v teh državah na voljo bogato strokovno znanje za pomoč pri obravnavi mednarodnih zadev.

E. Nekaj nasvetov za konec

22. Med obravnavo zahtevkov na podlagi Konvencije se bo v postopkih pokazala jasna težnja po čim enostavnejšem postopku, pospešitvi zahtevkov in zahtev, uporabi učinkovitih izvršilnih ukrepov in ohranjanju redne komunikacije med obema državama, vključenima v zadevo. To so dejansko najpomembnejši cilji Konvencije, kot se odražajo v členu 1 Konvencije. Če bo z izvajanjem Konvencije mogoče doseči te cilje, bo to jasno in trajno koristilo otrokom in družinam po vsem svetu. To bo mogoče doseči s trdim delom in prizadevanji socialnih delavcev, ki vodijo zadeve, in upamo lahko, da se bo ta priročnik pri tem izkazal za koristno orodje.

³ Nekatere države se lahko odločijo, da ne bodo uporabljale priporočenega obrazca za profil države, vendar člen 57 zahteva, da vsaka država pogodbenica Stalnemu uradu predloži isto vrsto informacij. Te informacije bodo na voljo tudi na spletišču Haaške konference na naslovu < www.hcch.net > v oddelku „Child Support / Maintenance“.

Poglavje 1

Pregled zahtevkov in zahtev na podlagi Konvencije

23. V tem poglavju so razložene vrste zahtevkov in zahtev, ki se lahko vložijo prek **osrednjega organa** na podlagi Konvencije. Razumeti ga je treba v povezavi s poglavjem 3, ki vsebuje bistvene informacije o področju uporabe Konvencije in njeni uporabi v posamezni zadevi.
- Osrednji organ** je javni organ, ki ga država pogodbenica imenuje za izvajanje nalog upravnega sodelovanja in pomoči na podlagi Konvencije. Te naloge so določene v poglavjih II in III Konvencije.
24. Na začetku poglavja je pregled možnih zahtevkov in zahtev, ki se lahko vložijo na podlagi Konvencije. Nato je prikazanih nekaj diagramov poteka v pomoč pri določanju, kateri zahtevek ali zahteva je ustrezen(-na) na podlagi Konvencije.
25. Upoštevajte, da to poglavje ponuja samo splošen pregled različnih vrst zahtevkov in zahtev; podrobnejše informacije o posamezni vrsti zahtevka ali zahteve so na voljo v posameznih poglavjih. Primeri in diagrami poteka v tem poglavju so zato omejeni na najpogostejšo uporabo zahtevkov in zahtev ter niso tako podrobni kot v posameznih poglavjih priročnika.
26. Ko boste opredelili vrsto zahtevka ali zahteve, ki se vlaga, lahko preidete na poglavje 3, da ugotovite, ali zahtevek oziroma zahteva spada na področje uporabe Konvencije, nato pa preidete na poglavje priročnika, v katerem je obravnavana vrsta zahtevka ali zahteve, ki se vlaga. Poglavje 2 vsebuje razlago ključnih izrazov, uporabljenih v priročniku.

I. Opis zahtevkov in zahtev na podlagi Konvencije

27. Ta del vsebuje osnovni pregled različnih vrst **zahtevkov** (priznanje, priznanje in izvršitev, izdaja in sprememba) in **zahtev**, vloženih prek osrednjih organov (**zahteve za posebne ukrepe**), ki so na voljo na podlagi Konvencije, ter informacije o tem, kdaj jih je mogoče uporabiti. Na kratko so opisane vrste dejavnikov, ki vplivajo na možnost vložitve zahtevka ali zahteve.
- Namig:** v celotnem priročniku se razlikuje med **neposrednimi zahtevami** in **zahtevki**. Zahtevek je ukrep na podlagi Konvencije, ki se vloži prek osrednjega organa, kot je na primer zahtevek za priznanje in izvršitev. Neposredna zahteva pa se vloži neposredno pri pristojnem organu, na primer neposredna zahteva za izdajo odločbe o preživitni zakonca, če zaprosena država uporabe Konvencije ni razširila na to vrsto zahtevka.
- Upoštevajte pa, da je **zahteva za posebne ukrepe** na podlagi člena 7 izjema od tega pravila. Te zahteve se vložijo prek osrednjega organa. Glej poglavje 13.

A. Pregled zahtevkov na podlagi Konvencije

28. Vrste zahtevkov, ki jih je mogoče vložiti na podlagi Konvencije, so določene v členu 10. Ti zahtevki so osebam (ali v nekaterih primerih javnemu organu) na voljo v naslednjih okoliščinah:

<i>Okoliščina</i>	<i>Vrsta zahtevka, ki je na voljo na podlagi Konvencije</i>
Vlagatelj, ki ima odločbo o preživnini iz zaprosene države in jo želi izvršiti v navedeni državi	Zahtevek za izvršitev
Vlagatelj, ki ima odločbo iz države pogodbenice in želi, da se odločba prizna ali prizna in izvrši v drugi državi	Zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev
Vlagatelj, ki še nima odločbe o preživnini, pri čemer nasprotna stranka prebiva v drugi državi pogodbenici	Zahtevek za izdajo odločbe o preživnini
Vlagatelj, ki ima odločbo o preživnini, vendar zahteva novo odločbo, ker so težave pri priznanju ali izvršitvi obstoječe odločbe v drugi državi pogodbenici	Zahtevek za izdajo odločbe o preživnini
Vlagatelj, ki ima odločbo o preživnini iz države pogodbenice, vendar jo želi spremeniti, pri čemer nasprotna stranka (druga stranka) prebiva v drugi državi pogodbenici	Zahtevek za spremembo

Slika 1: Preglednica zahtevkov

29. Kot prikazuje slika 1, je na podlagi Konvencije mogoče vložiti štiri osnovne vrste zahtevkov. Znotraj teh širokih kategorij si je mogoče prizadevati za več različnih rezultatov. Štiri osnovne vrste so:

- zahtevek za izvršitev odločbe o preživnini, ki je bila izdana ali priznana v zaproseni državi;
- zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev obstoječe odločbe o preživnini;
- zahtevek za izdajo odločbe o preživnini, po potrebi vključno z ugotovitvijo sorodstvenega razmerja;
- zahtevek za spremembo obstoječe odločbe o preživnini.

30. Vse te zahtevke lahko vloži upravičenec, nekatere izmed njih pa tudi zavezanec, kot je določeno v členu 10(2).

1. Zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev obstoječe odločbe

31. Ta zahtevek se uporabi, če vlagatelj že ima **odločbo o preživnini** in želi, da država, ki ni država njegovega prebivališča, zadevno odločbo prizna ali jo prizna in izvrši. S priznanjem in izvršitvijo se odpravi potreba po tem, da bi vlagatelj v zaproseni državi zahteval novo odločbo za pridobitev preživnine. Postopek priznanja in izvršitve namreč omogoča, da se obstoječa odločba izvrši v drugi državi na enaki podlagi, kot če bi bila prvotno izdana v njej. Obe državi morata biti državi pogodbenici Konvencije, odločba pa mora biti izdana v državi pogodbenici.

Odločba o preživnini določa obveznost zavezanca, da plačuje preživnino, ter lahko vključuje tudi samodejno indeksacijo in zahtevo za plačilo izostalih plačil preživnine, preživnine za nazaj ali obresti ter določitev stroškov in izdatkov.

a) Kdaj se ta zahtevek uporabi

32. V večini primerov vlagatelj želi priznanje in izvršitev odločbe zaradi izterjave preživnine in po potrebi začetka postopka izvršbe. V nekaterih primerih vlagatelj zahteva samo priznanje. Na primer, zavezanec lahko zahteva samo priznanje tuje odločbe, da bi omejil ali ustavil izterjavo plačil na podlagi druge odločbe, upravičenec pa lahko zahteva samo priznanje, če za izvršitev odločbe ne zaprosi za pomoč druge države.

b) Primer

33. D prebiva v državi A in ima odločbo iz države A, s katero od nekdanjega moža zahteva plačilo preživnine za svoje tri otroke. Njen nekdanji mož prebiva v državi B. D želi, da se njena odločba o preživnini izvrši. Država A in država B sta **državi pogodbenici**. *Država pogodbenica je država, ki jo zavezuje Konvencija, ker je zaključila postopek ratifikacije, sprejetja ali odobritve, ki se zahteva na podlagi Konvencije.*
34. Osrednji organ v državi A zahtevek za **priznanje in izvršitev** odločbe posreduje državi B. Osrednji organ v državi B odločbo pošlje pristojnemu organu, da jo evidentira za izvršitev ali razglasi za izvršljivo. Nekdanji mož je obveščen o priznanju odločbe in jo lahko izpodbija. Če po priznanju odločbe nekdanji mož preživnine ne plača prostovoljno, pristojni organ v državi B sprejme potrebne ukrepe za izvršitev odločbe in plačila posreduje državi A⁴.

Člen Konvencije, ki se uporablja: člen 10(1)(a) in 10(2)(a).

Glej poglavje 4, Poslani zahtevki za priznanje in izvršitev, ter poglavje 5, Prejeti zahtevki za priznanje in izvršitev.

2. Zahtevek za izvršitev odločbe, ki je bila izdana ali priznana v zaprošeni državi

35. Ta zahtevek je izmed vseh zahtevkov na podlagi Konvencije najbolj preprost. Z njim se zahteva, naj država pogodbenica izvrši svojo odločbo ali odločbo, ki jo je že priznala, in pomaga pri nakazilu plačil upravičencu. *Pristojni organ je organ v posamezni državi, ki mu je na podlagi zakonov te države naloženo ali dovoljeno, da izvaja posebne naloge na podlagi Konvencije. Pristojni organ je lahko sodišče, upravni organ, program za izterjavo preživnin otrok ali kateri koli drug državni subjekt, ki izvaja nekatere izmed nalog, povezanih s Konvencijo.*
36. Razlika med tem zahtevkom in zahtevkom za priznanje in izvršitev, opisanim zgoraj, je, da je bila odločba, ki naj bi se izvršila, izdana ali že priznana v državi, ki jo bo izvršila (zaprošena država). Odločbe zato pred izvršitvijo ni treba priznati⁵.

⁴ Osrednji ali pristojni organ mora na podlagi Konvencije „olajšati“ izvršitev ter izterjavo in nakazilo plačil. Ukrepi, sprejeti v vsaki državi v ta namen, so različni. Glej poglavje 10 o izvrševanju odločb o preživnini.

⁵ Kot je obravnavano v poglavju 4, mora biti odločba izdana v državi pogodbenici, da se prizna in izvrši v zaprošeni državi (glej obrazložitev poročilo, odstavek 240). Če je odločba iz države, ki ni pogodbenica, se lahko zahtevek za izvršitev vložijo, če je zaprosena država že priznala odločbo, bodisi z drugo pogodbo ali nacionalno zakonodajo. Drugače je treba vložiti zahtevek za izdajo nove odločbe.

a) Kdaj se ta zahtevek uporabi

37. Ta zahtevek se vloži, kadar ima vlagatelj odločbo o preživnini, izdano ali priznано v državi, v kateri zavezanec prebiva oziroma ima v njej premoženje ali prihodke. Vlagatelj lahko zahteva, da država izvrši odločbo, ki jo je izdala ali priznala. Za vložitev zahteve vlagatelju ni treba oditi v državo, ki je izdala odločbo. Osrednji organ v državi, v kateri vlagatelj prebiva, zahtevek za izvršitev odločbe posreduje zaproseni državi. Obe državi morata biti državi pogodbenici Konvencije.

b) Primer

38. F prebiva v državi A in ima odločbo o preživnini iz države B, kjer prebiva oče njenega otroka. Želi, da država B izvrši odločbo o preživnini. Država A in država B sta državi pogodbenici Konvencije.
- Država prosilka** je država, v kateri vlagatelj prebiva in v kateri se vloži zahtevek ali predloži zahteva na podlagi Konvencije.*
39. F lahko na podlagi Konvencije od osrednjega organa v državi A zahteva, naj zahtevek za izvršitev v njenem imenu posreduje državi B. F ni treba zaprositi za priznanje odločbe, saj je bila izdana v državi B. Osrednji organ v državi B obravnava zahtevek in ga posreduje v izvršitev pristojnemu organu v državi B. Če zavezanec preživnine ne plača prostovoljno, pristojni organ sprejme ukrepe, ki jih ima na podlagi nacionalne zakonodaje na voljo za izvršitev odločbe.
- Zaprošena država** je država, ki prejme zahtevek in je zaprošena, naj obravnava zahtevek ali zahtevo. Navadno je to država, v kateri prebiva nasprotna stranka.*

Člen Konvencije, ki se uporablja: člen 10(1)(b).

Glej poglavje 6, Poslani zahtevki za izvršitev, in poglavje 7, Prejeti zahtevki za izvršitev.

3. Zahtevek za izdajo odločbe

40. Ta zahtevek se uporabi za pridobitev odločbe o preživnini v korist vlagatelja, njegovih otrok ali drugih oseb⁶. Vlagatelj od osrednjega organa v državi prebivališča zahteva, naj v njegovem imenu osrednjemu organu v državi prebivališča zavezanca posreduje zahtevek za izdajo odločbe, po potrebi vključno z ugotovitvijo sorodstvenega razmerja⁷. Obe državi morata biti državi pogodbenici Konvencije.

a) Kdaj se ta zahtevek uporabi

41. Zahtevek se uporabi, če ni odločbe o preživnini ali če vlagatelj ima odločbo o preživnini, vendar je zaradi določenega razloga ni mogoče priznati ali izvršiti v državi, kjer prebiva zavezanec ali kjer naj bi bila izvršena.

b) Primer

42. G prebiva v državi A in ima štiriletnega otroka. Z otrokovim očetom ni bila nikoli poročena, prav tako ni bilo ugotovljeno njegovo sorodstveno razmerje z otrokom. Oče otroka se je zdaj preselil v državo B. G želi, da oče začne plačevati preživnino za otroka. Država A in država B sta državi pogodbenici Konvencije.

⁶ Zahtevek za izdajo odločbe se lahko vloži za „druge osebe“ le, če je bilo področje uporabe Konvencije razširjeno na navedene druge osebe. Glej razpravo o področju uporabe v poglavju 3.

⁷ Člen 10(3) določa, da se o uporabi odloča na podlagi zakonov zaprošene države, uporabljajo pa se tudi pravila glede pristojnosti. Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 248.

43. Osrednji organ v državi A na podlagi Konvencije zahtevke za **izdajo odločbe o preživnini** za otroka posreduje osrednjemu organu v državi B. Osrednji organ v državi B sprejme potrebne ukrepe za vložitev zahtevka za izdajo odločbe, po navadi s predložitvijo zahtevka pristojnemu organu. Pristojni organ v državi B omogoči ugotovitev sorodstvenega razmerja. To je mogoče na podlagi testa očetovstva, pri čemer se stik z materjo vzpostavi neposredno ali prek osrednjih organov, tako da je mogoče testirati mater in otroka. V nekaterih državah je sorodstveno razmerje mogoče ugotoviti tudi s sodno odločbo ali pa starš predloži izjavo o priznanju očetovstva. Ko se v državi B izda odločba o preživnini, pristojni organ v državi B po potrebi zagotovi njeno izvršitev, plačila pa se nakažejo materi v državi A, ne da bi ta morala vložiti dodaten zahtevek⁸.

Člen Konvencije, ki se uporablja: člen 10(1)(c) in (d).

Glej poglavje 8, Poslani zahtevki za izdajo odločbe, in poglavje 9, Prejeti zahtevki za izdajo odločbe.

4. Zahtevek za spremembo obstoječe odločbe

44. Ta zahtevek se uporabi, če odločba o preživnini obstaja, vendar jo želi ena izmed strank spremeniti.

a) Kdaj se ta zahtevek uporabi

45. Zahtevek za spremembo se lahko vloži, če so se potrebe upravičenca ali otrok spremenile ali se je spremenila zmožnost zavezanca za plačevanje preživnine. Vlagatelj (upravičenec ali zavezanec) osrednji organ v državi, kjer prebiva, zaprosi, naj zahtevek za spremembo posreduje državi, v kateri prebiva nasprotna stranka (ali v kateri naj bi se izvedla sprememba). Če pravo zaprosene države to dovoljuje, se odločba spremeni ali pa se izda nova odločba⁹. Spremenjeno odločbo je nato po potrebi treba priznati, če je izdana v državi, ki ni država, v kateri naj bi se izvršila.
46. Konvencija ne zajema vseh primerov, v katerih želi oseba v mednarodni preživninski zadevi spremeniti obstoječo odločbo. V številnih primerih se ne vloži zahtevek na podlagi člena 10 Konvencije, temveč vlagatelj vloži neposredno zahtevo za spremembo pri pristojnem organu v svoji državi ali v državi, v kateri je bila odločba izdana. Vendar Konvencija določa mehanizme za posredovanje zahtevkov, če oseba vloži ali mora vložiti zahtevek v eni državi pogodbenici, postopek pa je treba dokončati v drugi državi pogodbenici¹⁰.

b) Primer

47. H ima odločbo o preživnini iz države A, s katero se od njenega nekdanjega moža zahteva plačevanje preživnine za njegova otroka. Njen nekdanji mož se je preselil v državo B. Odločba se izvršuje v državi B. H želi, da bi se preživnina zvišala, saj se je od izdaje odločbe zvišal tudi dohodek njenega nekdanjega moža.
48. Če H vloži zahtevek za spremembo na podlagi Konvencije, osrednji organ v državi A zahtevek za **spremembo obstoječe odločbe** v imenu H posreduje osrednjemu organu v državi B. Nekdanji mož je obveščen in zadeva se obravnava v državi B. Spremenjeno odločbo je mogoče izvršiti v državi B, ko je izdana.

⁸ Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 108, glede uporabe izraza „olajšati“.

⁹ Glej člen 10(3). O zahtevku se odloči skladno z zakoni zaprosene države, vključno s pravili o pristojnosti.

¹⁰ Glej poglavji 11 in 12. Konvencija vsebuje omejitve, ki lahko vplivajo na sposobnost zavezanca, da uspešno spremeni obstoječo odločbo, zlasti če upravičenec prebiva v državi, kjer je bila odločba izdana.

Člen Konvencije, ki se uporablja: člen 10(1)(e) in (f) ter 10(2)(b) in (c).

Glej poglavje 11, Zahtevki za spremembo odločbe, in poglavje 12, Postopki za spremembo.

B. Zahteva za posebne ukrepe

49. Poleg štirih vrst zahtevkov, ki so na voljo na podlagi Konvencije, Konvencija določa tudi nekatere dodatne zahteve, ki se vložijo pri osrednjem organu, če vlagatelj še ni vložil zahtevka. To so tako imenovane zahteve za posebne ukrepe. Zagotovitev pomoči v odgovor na tako zahtevo je predmet diskrecijske pravice, pri čemer ukrepe, ki se sprejmejo v odgovor, določi zaprosena država.
50. Člen 7 Konvencije določa šest zahtev, ki jih je mogoče prek osrednjega organa predložiti drugemu osrednjemu organu. Zahteva za posebne ukrepe se lahko vloži za:
- 1 pomoč pri iskanju zavezanca ali upravičenca;
 - 2 pomoč pri pridobivanju informacij o dohodku in finančnem položaju zavezanca ali upravičenca, vključno z informacijami o premoženju;
 - 3 olajšanje pridobitve listinskih in drugih dokazov;
 - 4 pomoč pri ugotavljanju sorodstvenega razmerja;
 - 5 začetek ali lažjo pridobitev začasnih ukrepov pred izpolnitvijo zahtevka za izterjavo preživnine;
 - 6 olajšanje vročanja pisanj.

a) Kdaj se vloži zahteva za posebne ukrepe

51. Zahteva za posebne ukrepe se vloži, ko vlagatelj zahteva omejeno vrsto pomoči pri vložitvi zahtevka za priznanje, priznanje in izvršitev, izvršitev, izdajo ali spremembo na podlagi Konvencije. Pomoč se lahko zahteva tudi za presojo, ali je treba vložiti zahtevek, ali pa se za pomoč lahko zaprosi v nacionalnem postopku v preživninski zadevi, če ima ta preživninska zadeva mednarodni element.

b) Primer

52. J živi v državi A in ima dva otroke. Od očeta otrok se je razvezala in ima odločbo o preživnini, s katero se od njega zahteva plačevanje preživnine. J meni, da bi oče lahko živel v državi B ali državi C, saj ima sorodnike v obeh državah. Želi, da se njena odločba izvrši, vendar ne ve, kateri državi naj jo pošlje.
53. Na podlagi Konvencije lahko osrednji organ v državi A osrednji organ v državi B ali državi C zaprosi za pomoč pri iskanju očeta. Vloži se zahteva za posebne ukrepe, pri čemer se navede, da bi J rada vložila zahtevek za priznanje in izvršitev odločbe, ko bo oče/nasprotna stranka najden(-a). Osrednji organ v državi B ali državi C potrdi, ali je nasprotno stranko mogoče najti v državi, tako da lahko država A nato posreduje sveženj listin ustreznemu osrednjemu organu.

Člen Konvencije, ki se uporablja: člen 7.

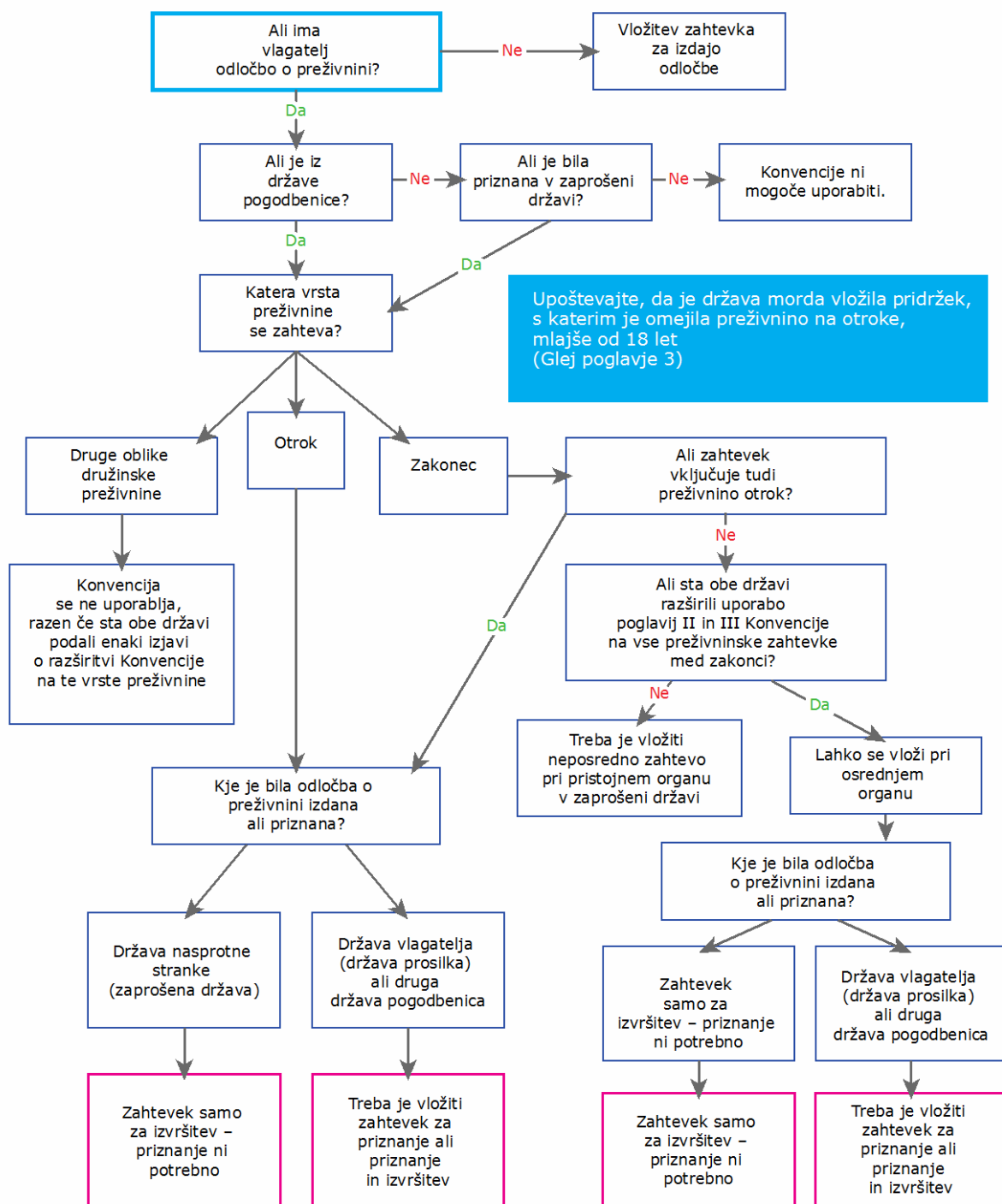
Glej poglavje 13, Poslane zahteve za posebne ukrepe, poglavje 14, Prejete zahteve za posebne ukrepe, in poglavje 3, del 2, oddelek V – Druge haaške konvencije.

II. Določitev vrste zahtevka

54. Določitev, katero vrsto zahtevka zahteva določen primer, je precej preprosta. Sklopi diagramov poteka v nadaljevanju prikazujejo različne možnosti.
55. Upoštevajte, da so informacije v tem oddelku zelo splošne. Država lahko z uporabo pridržkov in izjav določi področje uporabe Konvencije na svojem ozemlju. Država lahko na primer izrazi pridržek, s katerim omeji uporabo Konvencije na otroke, mlajše od 18 let. To vpliva na način, kako ta država obravnava zahtevke za priznanje ali priznanje in izvršitev v zvezi z otroki, starejšimi od 18 let. To je podrobno obravnavano v poglavju 3.

1. Če je odločba že izdana

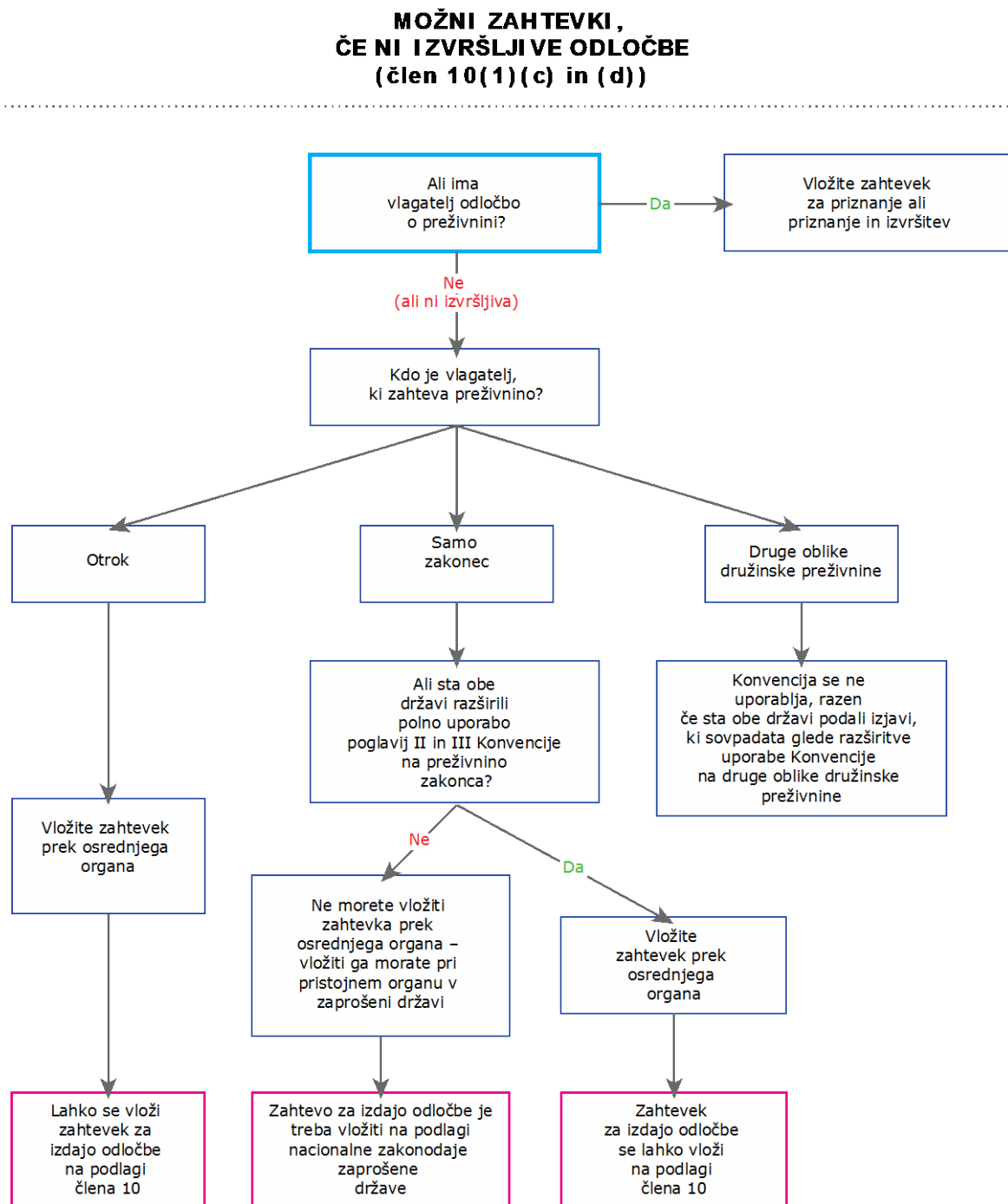
MOŽNI ZAHTEVKI, ČE OBSTAJA ODLOČBA O PREŽIVNINI (člen 10(1)(a) in (b) ter 10(2)(a))

Slika 2: Možni zahtevki, če obstaja odločba o preživnini

2. Če odločba ni bila izdana ali ni izvršljiva

56. V spodnjem diagramu poteka so prikazane možnosti, če ni odločbe o preživnini ali če odločbe ni mogoče priznati ali izvršiti, na primer zaradi pridržka na podlagi Konvencije.

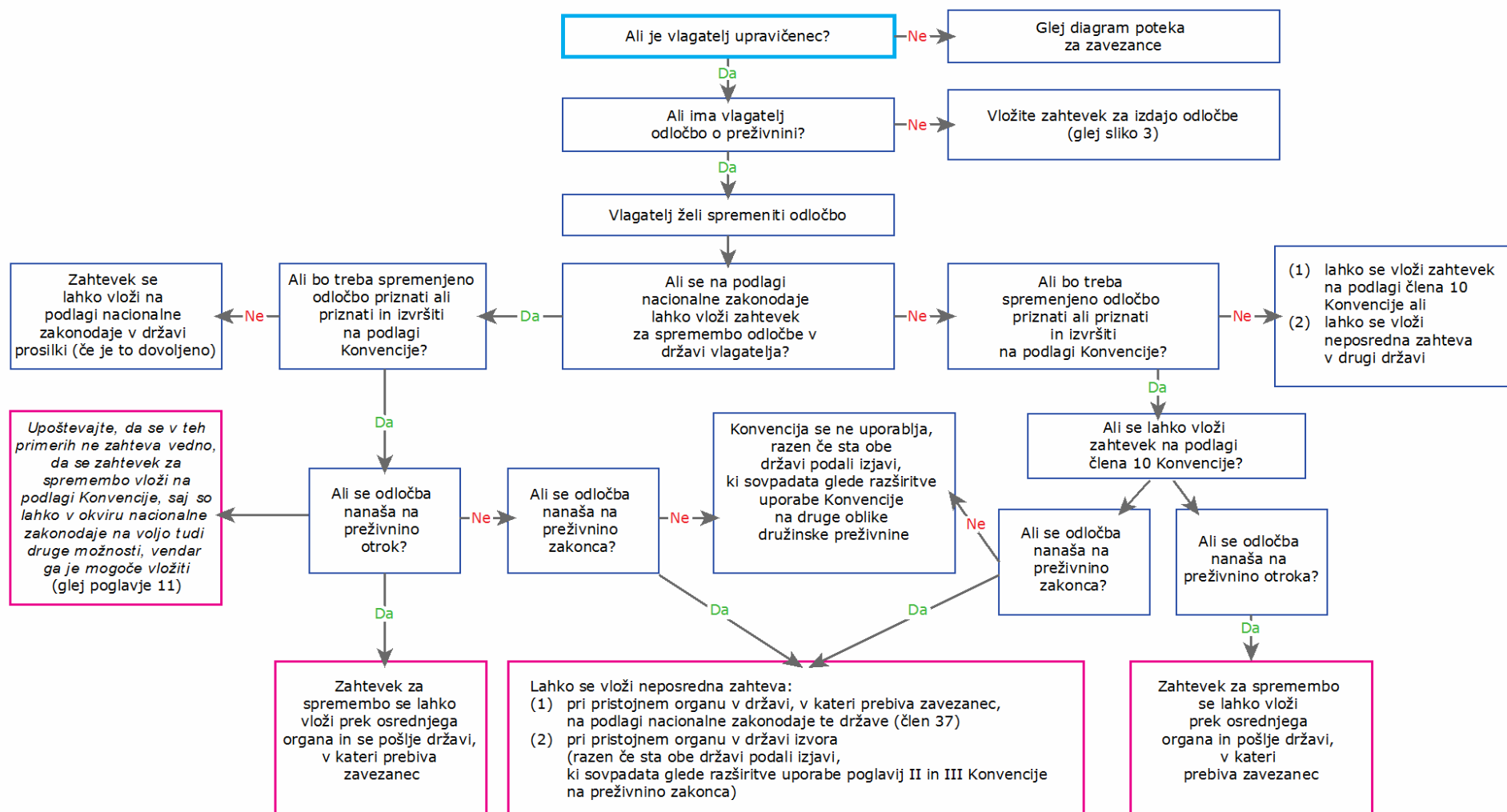

Slika 3: Možni zahtevki, če ni izvršljive odločbe

3. Če želi vlagatelj spremeniti odločbo

57. V nekaterih primerih mora vlagatelj morda spremeniti odločbo, da bi zagotovil, da izraža spremenjen položaj strank ali otroka. Postopek se bo nekoliko razlikoval glede na to, ali zahtevek za spremembo vloži zavezanec ali upravičenec.
58. Diagram poteka na naslednji strani prikazuje postopek, kadar upravičenec želi vložiti zahtevek za spremembo.

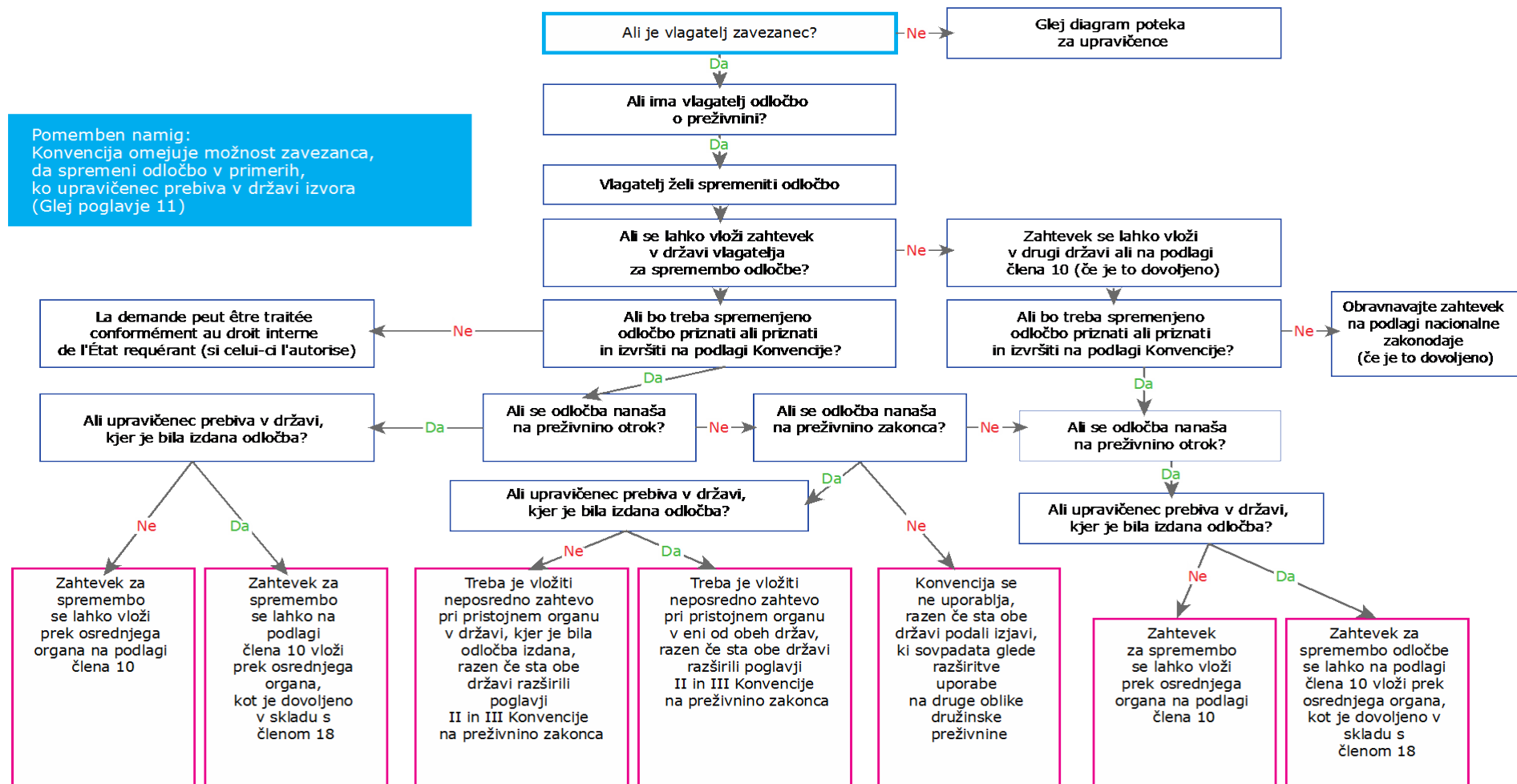
ZAHTEVKI ZA SPREMEMBO, KI JIH VLOŽI UPRAVIČENEC (člen 10(1)(e) in (f))

Slika 4: Zahtevki za spremembo, ki jih vloži upravičenec

59. Diagram poteka na naslednji strani prikazuje postopek v primeru, kadar zavezanec želi vložiti zahtevek za spremembo. Kot je razvidno, so med zahtevki določene razlike, saj ima prednost obravnava zahtevka za spremembo v državi, kjer je bila izdana odločba, če upravičenec prebiva v tej državi.

ZAHTEVKI ZA SPREMEMBO, KI JIH VLOŽI ZAVEZANEC (člen 10(2)(b) in (c))

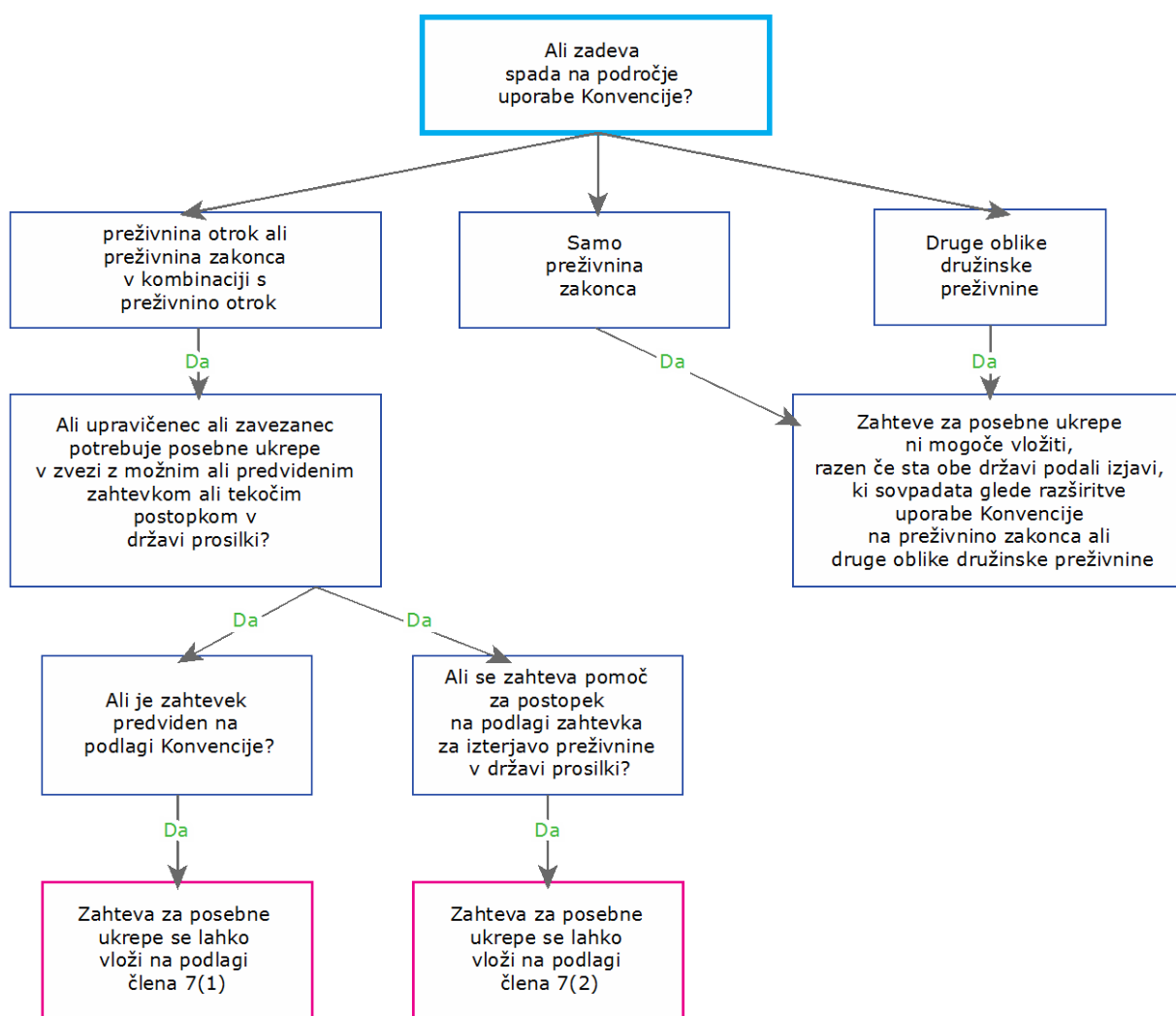

Slika 5: Zahtevki za spremembo, ki jih vloži zavezanec

4. Če vlagatelj zahteva pomoč

60. V nekaterih primerih vlagatelj pred vložitvijo zahtevka na podlagi Konvencije potrebuje pomoč osrednjega organa. Pred vložitvijo zahtevka na podlagi Konvencije bodo morda potrebne dodatne informacije, listine ali dokazilo o sorodstvenem razmerju. Konvencija tudi omogoča, da vlagatelj v nacionalni preživninski zadevi pri osrednjem organu predloži zahtevo za posebne ukrepe za pomoč, če ima nacionalna preživninska zadeva mednarodni element. Te zahteve so zajete v členu 7. Spodnji diagram poteka prikazuje postopek za take zahteve¹¹.

ZAHTEVE ZA POSEBNE UKREPE (člen 7 (1) in (2))

Slika 6: Zahteve za posebne ukrepe

¹¹ Če sta obe državi pogodbenici Konvencije z dne 15. novembra 1965 o vročitvi sodnih in zunajsodnih listin v civilnih ali gospodarskih zadevah v tujini (Konvencija o vročitvi iz leta 1965) ali Konvencije z dne 18. marca 1970 o pridobivanju dokazov v civilnih ali gospodarskih zadevah v tujini (Konvencija o pridobivanju dokazov iz leta 1970), glej poglavje 3, del 2, oddelek V – Druge haaške konvencije.

Poglavje 2

Razlaga izrazov

A. Namen tega poglavja

61. Posamezni izrazi, ki se uporabljajo v Konvenciji, so rezultat štiriletnih pogajanj in razprav. Nekateri izrazi, uporabljeni v Konvenciji, so opredeljeni v sami Konvenciji. Veliko drugih izrazov pa ni opredeljenih, saj je njihov pomen lahko odvisen od notranjega prava države, v kateri poteka postopek v zvezi s preživnino.
62. Ni na primer opredeljen izraz izvršitev. Ta izraz se uporablja v celotni Konvenciji, vendar se je zdelo, da ga v njej ni treba opredeliti, saj države, ki obravnavajo preživninske obveznosti, o pomenu izraza na splošno soglašajo, in ker je eno izmed pomembnih osnovnih načel Konvencije, da jo je treba razlagati široko in svobodno¹².
63. V praksi zato o tem, ali posamezen ukrep pomeni izvršitev, odloči pristojni organ, odgovoren za izvršitev odločbe. Upoštevajte, da iz Konvencije izhaja, da je za izvršitev odločbe mogoče sprejeti nekatere ukrepe, tako da vsebuje smernice o tem, kateri ukrepi se navadno štejejo za izvršitev. Podobno bo o pomenu izraza zakonec za določitev, ali gre za preživnino zakonca, odločil pristojni organ, ki bo izdal odločbo (v primeru izdaje odločbe), ali pristojni organ, ki bo obravnaval zahtevo za priznanje (če se zahtevata priznanje in izvršitev odločbe).
64. Namen tega poglavja ni zagotoviti pravne ali dokončne opredelitve izrazov, ki se uporabljajo v Konvenciji. Namesto tega vsebuje glosar ali razlago izrazov, uporabljenih v priročniku, pri čemer je njihov pomen pojasnjen **v okviru operativnih postopkov**, ki se uporabljajo za zadeve iz Konvencije, tako da lahko tisti, ki ne poznajo mednarodnih preživninskih zadev, lažje sledijo postopkom. Če se pojavi dvom glede pravilnega pravnega pomena posamezne besede ali izraza, uporabljenega v Konvenciji, si je treba pomagati z obrazložitvenim poročilom in viri mednarodnega ali nacionalnega prava.

B. Izrazi, uporabljeni v tem priročniku

Pristop

65. Pristop je eden izmed postopkov, na podlagi katerih lahko država postane pogodbenica Konvencije¹³. Člen 60 določa, kdaj začne Konvencija veljati (tri mesece po deponiranju druge listine o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi) in kdaj začne veljati v posamezni državi pogodbenici. Na spletišču Haaške konference so navedene države, ki so postale pogodbenice Konvencije.

Glej člena 58 in 60.

Upravni organ

66. V nekaterih državah o preživninskih zadevah odloča upravni organ (imenovan tudi agencija za preživnine otrok), ki ga država ustanovi posebej za pomoč pri pridobivanju, izvrševanju in spreminjanju odločb o preživnini¹⁴.

¹² Glej razpravo v obrazložitvenem poročilu, odstavki 60–65.

¹³ Obrazložitevno poročilo, odstavek 690.

¹⁴ Obrazložitevno poročilo, odstavek 432.

67. V členu 19(3) je upravni organ opredeljen kot organ javne uprave, katerega odločbe izpolnjujejo merili, določeni v navedenem členu. Zoper odločbe mora biti mogoče vložiti pravna sredstva, ki jih obravnava sodni organ v navedeni državi ter ki morajo imeti podobno veljavnost in učinek kot odločba sodnega organa v isti zadevi.

Glej člen 19(1) in 19(3).

Spustitev v postopek

68. Ta izraz se nanaša na udeležbo ali navzočnost osebe na določeni vrsti obravnave. Glede na zakone in postopke države lahko to, da se oseba ali stranka spusti v postopek, vključuje osebno udeležbo na obravnavi ali sodelovanje na obravnavi po telefonu ali z drugimi elektronskimi sredstvi. Oseba se lahko „spusti v postopek“ tudi po odvetniku ali drugem zastopniku, ki se obravnave udeleži ali nastopi v njenem imenu. To, ali se je stranka spustila v postopek za izdajo odločbe, je na podlagi Konvencije pomembno za ugotovitev, ali je treba zahtevku za priznanje ali priznanje in izvršitev odločbe priložiti izjavo o ustreznem obveščanju.

Glej člena 25 in 29.

Glej tudi izjavo o ustreznem obveščanju.

Napotitev na priročnik: poglavji 4 in 5.

Vlagatelj

69. V priročniku je vlagatelj oseba ali državni organ („javni organ“), ki pri osrednjem organu vloži zahtevo za enega izmed zahtevkov na podlagi člena 10 (priznanje, priznanje in izvršitev, izvršitev, izdaja ali sprememba).
70. Konvencija na nekaterih mestih določa, da je lahko vlagatelj tudi oseba ali stranka v sodnem postopku, ki je vložila pravno sredstvo. Na primer, v členu 23(6) je vlagatelj oseba, ki vloži pravno sredstvo zoper odločbo o evidentiranju odločbe za izvršitev ali razglasitev odločbe za izvršljivo.
71. Vlagatelj je lahko upravičenec, zavezanec ali otrokov pravni zastopnik. Pri nekaterih zahtevkih je lahko upravičenec tudi javni organ.

Glej člene 7, 10, 36 in 37.

Napotitev na priročnik: poglavji 1 in 3.

Zahtevki in zahteve

72. V tem priročniku in Konvenciji se razlikuje med „zahtevki“ in „zahtevami“. Izraz zahtevek se nanaša na zahteve, ki se pri osrednjem organu vložijo na podlagi člena 10. Na podlagi navedenega člena se lahko vloži zahtevek za priznanje, priznanje in izvršitev, izvršitev, izdajo ali spremembo.
73. Neposredna zahteva se ne vloži prek osrednjega organa. Neposredna zahteva je zahteva, ki jo pristojni organ, na primer sodišče ali upravni organ, prejme neposredno od posameznika. Taka zahteva ni vložena na podlagi člena 10. Zahteva se na primer vloži neposredno pri pristojnem organu za priznanje odločbe, ki se nanaša samo na preživnino zakonca.
74. Člen 7, na podlagi katerega so dovoljene zahteve za posebne ukrepe, je izjema od tega splošnega razlikovanja. Čeprav posebni ukrepi ne spadajo na področje uporabe člena 10, osrednji organ zahtevo vseeno predloži drugemu osrednjemu organu.

Glej člene 7, 10 in 37.

Napotitev na priročnik: poglavji 1 in 3.

Javna listina

Glej sporazum o preživnini.

Osrednji organ

75. Osrednji organ je javni organ, ki ga država pogodbenica imenuje za opravljanje ali izvajanje nalog upravnega sodelovanja in pomoči na podlagi Konvencije. Te naloge so določene v poglavjih II in III Konvencije¹⁵.
76. V primeru zveznih držav ali držav s samostojnimi enotami je lahko osrednjih organov več¹⁶. Osrednji organ zahtevke posreduje drugim državam ter na splošno skrbi za pretok in obdelavo zahtevkov. Številne pristojnosti osrednjega organa lahko v okviru možnosti, ki jih dopušča pravo države, izvajajo javni organi v državi, na primer agencija za preživnine otrok, pod nadzorom osrednjega organa.

Glej člene 4, 5, 6, 7 in 8.

Pristojni organ

77. Pristojni organ je javni organ ali oseba v posamezni državi, ki ji je z zakoni te države naloženo ali dovoljeno, da izvaja posebne naloge na podlagi Konvencije. Pristojni organ je lahko sodišče, upravni organ, agencija za izterjavo preživnin otrok ali kateri koli drug državni subjekt, ki izvaja nekatere izmed nalog, povezanih s Konvencijo. V nekaterih državah je lahko osrednji organ tudi organ, ki je pristojen za vse ali nekatere naloge na podlagi Konvencije.

Glej člen 6.

Država pogodbenica

78. Država pogodbenica je država, ki jo zavezuje Konvencija, ker je dokončala postopek ratifikacije, sprejetja ali odobritve iz člena 58.
79. Izraz država se v tem priročniku pogosto uporablja. Na splošno se nanaša na suvereno državo ali državo, in ne na podenoto države ali teritorialno enoto, kot je provinca, ali državo v Združenih državah Amerike. Vendar izraz država v nekaterih primerih vključuje tudi teritorialno enoto. To določa člen 46. Na primer, sklicevanje na pristojni organ v državi, kjer je bila izdana odločba, je mogoče razumeti ali razlagati kot sklicevanje na sodni ali upravni organ v posamezni teritorialni enoti¹⁷.

Glej člena 46 in 58.

Konvencija

80. Izraz Konvencija se v priročniku uporablja za *Haaško konvencijo z dne 23. novembra 2007 o mednarodni izterjavi preživnine otrok in drugih oblik družinskih preživnin*.

Profil države

81. Na podlagi člena 57 Konvencije mora vsaka država pogodbenica Stalnemu uradu Haaške konference predložiti določene informacije o nacionalnem pravu, postopkih in ukrepih, ki jih bo sprejela za izvajanje Konvencije, vključno z opisom, kako bo država obravnavala zahteve za izdajo, priznanje in izvršitev odločb o preživnini¹⁸.

¹⁵ Obrazložitevno poročilo, odstavek 85.

¹⁶ Obrazložitevno poročilo, odstavek 89.

¹⁷ Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 637.

¹⁸ Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 683.

82. Države pogodbenice lahko te informacije zagotovijo v profilu države, ki ga je priporočila in objavila Haaška konferenca. V profilu države se navedejo morebitne listine ali zahteve za zahtevke, ki so značilne za državo.
83. Uporaba profila države ni obvezna. Vendar mora tudi država, ki ne uporabi profila države, Stalnemu uradu Haaške konference predložiti informacije, zahtevane na podlagi člena 57.
84. Profil države in informacije, ki jih je država pogodbenica zagotovila na podlagi člena 57, so na voljo na spletišču Haaške konference na naslovu < www.hcch.net > v oddelku „Child Support / Maintenance“.

Glej člen 57.

Upravičenec

85. Upravičenec je v členu 3 opredeljen kot oseba, ki ima pravico do preživnine ali to pravico uveljavlja. To so lahko starš ali zakonec, otrok, krušni starši, sorodniki ali druge osebe, ki skrbijo za otroka. V nekaterih državah se ta oseba imenuje prejemnik preživnine, upnik, starš, ki ima pravico do varstva in vzgoje, ali skrbnik. Upravičenec je lahko oseba, ki preživnino uveljavlja prvič (npr. v zahtevku za izdajo odločbe), ali oseba, ki je do preživnine upravičena na podlagi obstoječe odločbe¹⁹.
86. Če država pogodbenica področje uporabe Konvencije razširi še na druge oblike družinske preživnine, vključno z ranljivimi osebami, je lahko upravičenec katera koli druga oseba, ki je upravičena do te vrste družinske preživnine.
87. Člen 36 določa, da v nekaterih oddelkih Konvencije izraz upravičenec pomeni tudi javni organ. Javni organ je lahko upravičenec v okviru zahtevka za priznanje, priznanje in izvršitev, izvršitev ali izdajo nove odločbe o preživnini, če je bilo priznanje obstoječe odločbe zavrnjeno iz razlogov, navedenih v členu 20(4).

Glej člene 3, 10 in 36.

Napotitev na priročnik: poglavje 3.

Zavezanec

88. Zavezanec je v členu 3 opredeljen kot oseba, ki je dolžna plačati preživnino ali od katere se plačilo preživnine zahteva. To je lahko starš, zakonec ali kdor koli drug, ki mora po pravu države, v kateri je bila izdana odločba, plačevati preživnino. V nekaterih državah se ta oseba imenuje plačnik preživnine, dolžnik ali starš, ki nima pravice do varstva in vzgoje ali ki ne živi skupaj z otrokom. Zavezanec ne more biti javni organ, na primer socialna služba.
89. Če država pogodbenica področje uporabe Konvencije razširi še na druge oblike družinske preživnine, je lahko zavezanec tudi katera koli oseba, ki je dolžna plačati preživnino ali od katere se plačilo te oblike družinske preživnine zahteva.

Glej člena 3 in 10.

Napotitev na priročnik: poglavje 3.

¹⁹ Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 66.

Odločba

90. Izraz odločba je v Konvenciji opredeljen za namene zahtevkov za priznanje in izvršitev, izvršitev ter nekatere vrste zahtev pri pristojnih organih.
91. Z odločbo se določi obveznost zavezanca, da plačuje preživnino, lahko pa vključuje tudi samodejno indeksacijo in zahtevo za plačilo izostalih plačil preživnine, preživnine za nazaj ali obresti in določitev stroškov²⁰.
92. S tem izrazom je na primer zajeta vrsta odločitve, ki jo navadno sprejme sodni organ in je vsebovana v sodbi ali odredbi sodišča. Izrecno so vključene tudi odločbe upravnega organa, če izpolnjujejo merila iz člena 19(3). Na področje uporabe Konvencije tako spadajo tudi ocene agencije za preživnino otrok v upravnem sistemu, če izpolnjujejo ta merila.

Glej člena 3 in 19.

Izjava

93. Izjava je uradna izjava države pogodbenice v zvezi z nekaterimi členi ali zahtevami na podlagi Konvencije. Izjave so določene v členu 63. Država lahko na primer izjavi, da se celotna Konvencija uporablja za preživnino zakonca, kot je določeno v členu 2(3). Država lahko izjave predloži ob pristopu h Konvenciji ali kadar koli po tem. Izjave se lahko tudi dopolnijo ali spremenijo. Izjave, ki jih je dala posamezna država, so navedene v profilu te države, navedene pa so tudi na spletišču Haaške konference na naslovu < www.hcch.net > v oddelku „Child Support / Maintenance“.

Glej člen 63.

Razglasitev izvršljivosti

94. Razglasitev izvršljivosti je mehanizem, s katerim se lahko v nekaterih državah zagotovi, da ima tuja odločba enak učinek (v okviru omejitev, določenih z nacionalno zakonodajo) kot odločba, izdana v navedeni državi. Razglasitev izvršljivosti se razlikuje od izjave o izvršljivosti, to je listine, s katero se potrjuje, da je odločba izvršljiva v državi izvora, in ki mora biti vključena v sveženj listin za zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev.

Glej člena 23(2) in 25(1)(b).

Napotitev na priročnik: poglavji 4 in 5.

Izdaja odločbe

95. Ta izraz se nanaša na postopek za pridobitev odločbe o preživnini, če odločba o preživnini še ni bila izdana ali če obstoječe odločbe zaradi določenega razloga ni mogoče priznati ali izvršiti. Izdaja odločbe lahko vključuje ugotovitev sorodstvenega razmerja, če je to potrebno za odločitev o preživnini.

Glej člen 10.

Napotitev na priročnik: poglavji 8 in 9.

²⁰ Glej obrazložitevno poročilo, odstavki 434–437.

Ugotovitev sorodstvenega razmerja

96. Ugotovitev sorodstvenega razmerja vključuje določitev biološkega ali pravnega sorodstvenega razmerja zaradi preživnine. Na podlagi Konvencije se ugotovitev sorodstvenega razmerja pogosto zahteva v okviru zahtevka za izdajo odločbe o preživnini, čeprav je lahko tudi predmet zahteve za posebne ukrepe na podlagi člena 7²¹. Čeprav je sorodstveno razmerje mogoče ugotoviti z genetskim testiranjem, ga je mogoče določiti tudi v okviru prava, in sicer na podlagi domnev, kot so zakonska zveza ali zunajzakonska zveza strank pred otrokovim rojstvom, ali če starš sprejme ali prizna očetovstvo.

Glej člena 7 in 10.

Napotitev na priročnik: poglavji 8 in 9.

Preverjanje po uradni dolžnosti

97. Preverjanje po uradni dolžnosti je oblika preverjanja, ki ga lahko pristojni organ na svojo pobudo izvede v postopku za priznanje ali priznanje in izvršitev odločbe. Preverjanje je določeno v členih 23(4) in 24(4)²². Nobena izmed strank nima pravice predložiti stališč v zvezi s preverjanjem.
98. Razen če je zaprosena država izjavila, da bo uporabila postopek iz člena 24, se lahko s preverjanjem po uradni dolžnosti na podlagi člena 23 presodi, ali bi bilo evidentiranje odločbe za izvršitev ali razglasitev izvršljivosti v očitnem neskladju z javnim redom.
99. Če se uporabi alternativni postopek iz člena 24, je preverjanje po uradni dolžnosti nekoliko drugačno, saj mora pristojni organ proučiti še druge razloge.

Za poglobljeno obravnavo tega postopka glej poglavje 5.

Glej člene 12(8), 23(4) in 24(4).

Napotitev na priročnik: poglavji 4 in 5.

Odtegovanje

100. Odtegovanje je postopek, s katerim izvršilni organ prestreže sredstva, ki bi se drugače izplačala zavezancu. Z obvestilom ali nalogom za odtegovanje se od osebe ali organizacije, ki bi ta sredstva plačala zavezancu, zahteva, da jih namesto tega plača izvršilnemu organu v korist preživninskega upravičenca. V nekaterih državah se odtegovanje imenuje tudi zaseg ali prestrezanje sredstev.

Glej člen 34.

Napotitev na priročnik: poglavje 10.

²¹ Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 174.

²² Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 500.

Običajno prebivališče

101. Izraz običajno prebivališče v Konvenciji ni opredeljen²³. V številnih členih Konvencije se uporablja v zvezi z ugotavljanjem, ali je odločbo mogoče priznati ali izvršiti. Ali ima oseba običajno prebivališče v državi, se ugotovi na podlagi dejstev v posamezni zadevi. Določitev običajnega prebivališča lahko temelji na dejstvih, kot so, kje oseba prebiva, kje ima primarno (glavno) prebivališče oziroma kje dela ali hodi v šolo. Zgolj navzočnost v državi ni dovolj za ugotovitev običajnega prebivališča.

Glej člen 20(1)(a).

Napotitev na priročnik: poglavje 5.

Sodna pristojnost

102. Nasprotna stranka lahko z vložitvijo pravnega sredstva zoper odločbo o priznanju ali priznanju in izvršitvi odločbe prereka izpolnitev pogojev za priznanje in izvršitev iz člena 20. Navedeni pogoji za priznanje in izvršitev ter sklicevanje na sodno pristojnost v okviru tega se nanašajo na zahtevane povezave med strankama in državo, v kateri ima sedež organ odločanja. Sodišče je na primer lahko pristojno za izdajo odločbe o preživnini, če obe stranki prebivata v navedeni državi. Odločbo, izdano na tej podlagi, je zato mogoče priznati in izvršiti.

Glej člena 20 in 21.

Uradna potrditev

103. Uradna potrditev je izraz, ki se uporablja za opis nekaterih formalnih pravnih postopkov. Z uradno potrditvijo se potrdijo verodostojnost podpisa, funkcija podpisnika listine in, kjer je primerno, istovetnost pečata ali žiga na listini. Uradna potrditev se ne nanaša na vsebino same listine (to je uradno potrjene listine). Na podlagi člena 41 se v postopkih na podlagi Konvencije ne sme zahtevati nikakršna uradna potrditev ali podobna formalnost²⁴.

Glej člen 41.

Rubež

104. Rubež je pravno zadržanje ali pravica, ki jo je mogoče uveljavljati zoper premoženje osebe. V nekaterih državah je mogoče rubež uveljavljati na premoženju – vključno z zemljiščem in vozili – zavezanca, ki dolguje preživnino. Če se premoženje proda, se lahko izostala plačila preživnine poplačajo s prihodkom od prodaje.

Glej člen 34.

Napotitev na priročnik: poglavje 10.

Preživnina

105. Preživnina vključuje preživnino za otroke, zakonca ali partnerja in stroške vzdrževanja otrok ali zakonca/partnerja. Država lahko na podlagi Konvencije preživnino razširi tudi na preživninske obveznosti, ki izhajajo iz drugih oblik družinskih razmerij.

²³ Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 63 in 444.

²⁴ Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 614.

106. Zavezanec preživnino plačuje upravičencu. Preživnina lahko vključuje redna plačila in pavšalna plačila ali prenose lastništva, odvisno od prava države, v kateri je odločba izdana²⁵.

Glej člen 2.

Napotitev na priročnik: poglavje 3.

Sporazum o preživnini

107. Na podlagi člena 30 je mogoče sporazum o preživnini priznati in izvršiti, če je kot odločba izvršljiv v državi, v kateri je bil sklenjen, zato izraz odločba v okviru zahtevkov za priznanje ali priznanje in izvršitev iz člena 10 vključuje sporazum o preživnini²⁶.
108. Sporazum o preživnini je v členu 3 opredeljen kot pisni sporazum o plačevanju preživnine, ki ga lahko pristojni organ pregleda in spremeni ter:
- je bil sestavljen v predpisani obliki ali ga je pristojni organ evidentiral kot javno listino ali
 - ga je pristojni organ overil, sklenil, evidentiral ali arhiviral.
109. V opredelitev so tako zajete javne listine, ki se uporabljajo v nekaterih državah, in zasebni sporazumi, ki se uporabljajo v drugih. Na primer, lahko se šteje, da je sporazum o preživnini, ki ga starša skleneta med postopkom razveze, ali sklep na podlagi postopka mediacije med staršema, dogovor o preživnini, ki je izvršljiv na podlagi Konvencije, če izpolnjuje ta merila.
110. Država lahko izrazi pridržek, kar pomeni, da ne priznava sporazumov o preživnini.

Glej člena 3 in 30.

Napotitev na priročnik: poglavji 4 in 5.

Odločba o preživnini

Glej odločba.

Preverjanje premoženjskega stanja

111. V nekaterih primerih je na podlagi Konvencije dovoljeno, da država na podlagi preverjanja premoženjskega stanja ugotovi, ali je vlagatelj upravičen do pravne pomoči v postopku na podlagi Konvencije in ali se navedena pomoč vlagatelju ali stranki zagotovi brezplačno. Pri preverjanju premoženjskega stanja se po navadi preverijo dohodki in premoženje vlagatelja ali druge finančne okoliščine, ki vplivajo na sposobnost vlagatelja, da plača pravno pomoč.
112. Preverjanje premoženjskega stanja otroka je na podlagi člena 16 dovoljeno pri nekaterih zahtevkih, pri čemer se upoštevata premoženjsko stanje ali finančni položaj otroka in ne starša, nekatere države pa lahko na podlagi takega preverjanja odločijo o zagotovitvi brezplačne pravne pomoči.

Glej člena 16 in 17.

Napotitev na priročnik: poglavje 3.

²⁵ Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 65.

²⁶ Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 554.

Preskus utemeljenosti

113. V nekaterih primerih Konvencija dovoljuje, da država s preskusom utemeljenosti ugotovi, ali se vlagatelju v postopku na podlagi Konvencije odobri brezplačna pravna pomoč. Pri preskusu utemeljenosti se običajno preveri utemeljenost zahtevka ali verjetnost, da mu bo ugodeno, pri čemer se obravnavajo vprašanja, kot sta pravna podlaga zahtevka in verjetnost, da bo glede na dejansko stanje v zadevi zahtevku ugodeno. Vrsta vprašanj, ki se obravnavajo pri preskusu utemeljenosti, je odvisna od države članice, ki preskus izvede.

Glej člena 15(2) in 17(a).

Napotitev na priročnik: poglavje 3.

Sprememba odločbe

114. Sprememba se nanaša na postopek spreminjanja odločbe o preživnini, potem ko je bila ta izdana. V nekaterih državah je to tako imenovani zahtevek za spremembo ali zahtevek za spremembo odločbe. Sprememba se lahko nanaša na znesek preživnine, pogostost ali kak drug pogoj iz odločbe o preživnini. Na podlagi Konvencije je z izrazom sprememba zajeta tudi izdaja nove odločbe, če nacionalna zakonodaja zaprosene države ne določa postopka za spremembo tuje odločbe, temveč dovoljuje samo izdajo nove odločbe²⁷. Zahtevek za spremembo lahko vloži upravičenec na podlagi člena 10(1)(e) ali (f) ali zavezanec na podlagi člena 10(2)(b) ali (c).

Glej člena 10 in 18.

Napotitev na priročnik: poglavje 11.

Stalni urad / Haaška konferenca o mednarodnem zasebnem pravu

115. Haaška konferenca o mednarodnem zasebnem pravu (v nadaljnjem besedilu: Haaška konferenca) je mednarodna medvladna organizacija, ki razvija in zagotavlja večstranske pravne instrumente za spodbujanje mednarodnega pravosodnega in upravnega sodelovanja na področju zasebnega prava, zlasti na področjih varstva družine in otrok, civilnega postopka in gospodarskega prava.
116. Stalni urad je sekretariat Haaške konference, odgovoren za vsakodnevno delo organizacije.
117. Na podlagi Konvencije morajo države pogodbenice Stalnemu uradu predložiti informacije iz člena 57, pri čemer morajo navesti, kako se bodo zahteve iz Konvencije izvajale v zadevni državi. Stalni urad bo zbiral tudi informacije v zvezi z izvajanjem Konvencije, vključno s statističnimi podatki in sodno prakso.

Glej člena 54 in 57.

Osební podatki / informacije o osebi

118. Osební podatki so informacije o osebi, ki se zberejo, uporabijo ali razkrijejo med postopkom na podlagi Konvencije. Vključujejo podatke za ugotavljanje istovetnosti, kot so datum rojstva, naslov osebe in dohodek, podatke o zaposlitvi ter nacionalne ali državne identifikatorje, kot so številke socialnega zavarovanja, številke v zvezi s socialno varnostjo, številke zdravstvenega zavarovanja in podobne enolične identifikacijske številke posameznika²⁸.

²⁷ Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 264.

²⁸ Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 605.

119. Na podlagi Konvencije se lahko osebni podatki uporabijo samo za namen, za katerega so bili zbrani ali posredovani, zaupnost podatkov pa je treba ohraniti skladno s pravom države, ki jih obdeluje. Razkritje osebnih podatkov ali informacij o osebi ni dovoljeno, če bi tako razkritje lahko ogrozilo zdravje, varnost ali svobodo posameznika²⁹.

Glej člene 38, 39 in 40.

Napotitev na priročnik: poglavje 3.

Protokol o pravu, ki se uporablja za preživninske obveznosti

120. Haaški protokol z dne 23. novembra 2007 o pravu, ki se uporablja za preživninske obveznosti, je mednarodni instrument, ki vsebuje splošna pravila o pravu, ki se uporablja, in dopolnjuje Haaško konvencijo z dne 23. novembra 2007 o mednarodni izterjavi preživnine otrok in drugih oblik družinskih preživnin. Nekaterе države, ki so pogodbenice Konvencije, so tudi podpisnice Protokola in ga uporabljajo v preživninskih zadevah.

Napotitev na priročnik: poglavja 8, 9 in 12.

Začasni ukrepi

121. Začasni ukrepi so določeni v členu 6(2)(i) in členu 7 Konvencije. Gre za postopek, ki se v državi začne, da bi se zagotovil uspeh zahtevka za izterjavo preživnine. Začasni ukrepi se na primer lahko zahtevajo za preprečitev odsvojitve premoženja ali preprečitev, da bi zavezanec zapustil državo in se tako izognil preživninskemu postopku³⁰.

Glej člena 6 in 7.

Napotitev na priročnik: poglavji 13 in 14.

Javni organ

122. Izraz javni organ se v Konvenciji uporablja v dveh različnih kontekstih.
123. Na podlagi člena 36 je javni organ državni organ, ki lahko v določenih okoliščinah kot upravičenec vloži zahtevek za izterjavo preživnine. Javni organ lahko vloži zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev ali izvršitev odločbe na podlagi člena 10(1)(a) in (b). Vloži lahko tudi zahtevek za izdajo odločbe, če obstoječe odločbe ni mogoče priznati zaradi razlogov iz člena 20(4)³¹.
124. Javni organ ima pravico vložiti zahtevek, če nastopa namesto upravičenca ali zahteva povračilo nadomestila, ki je bilo izplačano namesto preživnine.
125. Na javne organe se nanaša tudi člen 6(3) Konvencije: v tem okviru so javni organi subjekti, ki lahko na podlagi zakonov države izvajajo dejavnosti osrednjega organa. Javni organ, pristojen za te naloge, morajo nadzorovati pristojni organi države, o obsegu njihovega sodelovanja v zadevah na podlagi Konvencije pa je treba obvestiti Stalni urad Haaške konference.

Glej člena 6(3) in 36.

²⁹ Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 608.

³⁰ Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 176.

³¹ Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 590.

Ratifikacija

126. Ratifikacija je eden izmed načinov, da država postane pogodbenica Konvencije. Člen 60 določa, kdaj začne Konvencija veljati (tri mesece po deponiranju druge listine o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi) in kdaj začne veljati v posamezni državi pogodbenici. Na spletišču Haaške konference so navedene države, ki so postale pogodbenice Konvencije.

Glej člena 58 in 60.

Priznavanje

127. Priznanje odločbe o preživnini je postopek, s katerim pristojni državni organ potrdi pravice in obveznosti v zvezi s preživnino, ki jih je določil organ v državi izvora, v kateri je bila odločba izdana, in navedeni odločbi prizna pravno veljavo³². V večini primerov vlagatelj zahteva tudi izvršitev odločbe, zato se vloži zahtevek za priznanje in izvršitev. Lahko pa vlagatelj zahteva tudi samo priznanje odločbe. Na podlagi člena 26 za zahtevek za priznanje veljajo enake zahteve kot za zahtevek za priznanje in izvršitev, vendar se ne zahteva, da je odločba izvršljiva v državi izvora, ampak samo, da ima v tej državi „učinek“.

Glej člene od 19 do 28 Konvencije.

Napotitev na priročnik: poglavji 4 in 5.

Priznavanje in izvršitev

128. Priznavanje in izvršitev obstoječih odločb o preživnini je eden izmed ključnih postopkov na podlagi Konvencije. Namen priznanja in izvršitve je omogočiti, da odločba, izdana v eni državi, učinkuje ali je izvršljiva v drugi državi pogodbenici³³. S postopkom priznavanja in izvršitve se odpravi potreba po tem, da bi upravičenec v državi, v kateri naj bi se odločba izvršila, zahteval izdajo nove odločbe, zaproseni državi pa omogoča izvršitev obstoječe odločbe.

Glej člene od 19 do 28 Konvencije.

Napotitev na priročnik: poglavji 4 in 5.

Osrednji organ prosilec in zaproseni osrednji organ

129. Osrednji organ prosilec je osrednji organ v državi, pri katerem se vloži zahtevek ali zahteva. Ta osrednji organ zahtevek posreduje zaprosenemu osrednjemu organu, ki zahtevek obravnava in ga pošlje v izpolnitev pristojnemu organu. Naloge osrednjega organa so določene v členu 7 Konvencije.

Glej člen 7.

Država prosilka in zaprosena država

130. **Država prosilka** je država, v kateri vlagatelj prebiva in v kateri se vloži zahtevek ali predloži zahteva na podlagi Konvencije. **Zaprosena država** je država, ki je zaprosena za obravnavo zahtevka ali zahteve. Ponavadi je to država, v kateri prebiva nasprotna stranka³⁴.

Glej člena 10 in 12.

³² Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 429.

³³ Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 490.

³⁴ Izraza „zaprosena država“ in „država prosilka“ nista opredeljena v Konvenciji ali obrazložitvenem poročilu. Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 64. Člen 9 Konvencije vsebuje opredelitev prebivanja samo za namene navedenega člena. Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 228.

Pridržek

131. Pridržek je uradna izjava države pogodbenice, ki jo je na podlagi Konvencije dovoljeno dati v nekaterih okoliščinah in v kateri se navede, da bo uporaba Konvencije v navedeni državi na določen način omejena. Država lahko na primer vloži pridržek, da ne bo priznala ali izvršila sporazumov o preživnini. Postopek za vložitev pridržkov je določen v členu 62. Pridržki, ki jih je vložila posamezna država, so navedeni v profilu zadevne države. Polno besedilo vseh pridržkov, ki jih je vložila posamezna država, je na voljo tudi na spletišču Haaške konference na naslovu < www.hcch.net > v oddelku „Child Support / Maintenance“.

Glej člen 62.

Nasprotna stranka

132. Nasprotna stranka je oseba, ki odgovori ali se odzove na zahtevek ali pravno sredstvo na podlagi Konvencije. Nasprotna stranka je lahko upravičenec ali zavezanec.

Glej člene 11, 23 in 24.

Posebni ukrepi

133. Posebni ukrepi so določene naloge v okviru upravnega sodelovanja, ki so navedene v členu 7 in jih lahko osrednji organ zahteva od drugega osrednjega organa. Zahteva se vloži ločeno od zahtevka za priznanje, priznanje in izvršitev, izdajo, izvršitev ali spremembo. Posebni ukrepi, ki jih je mogoče zahtevati, vključujejo pomoč pri:

- ugotavljanju, kje je zavezanec ali upravičenec;
- pridobivanju informacij o dohodku in finančnih razmerah upravičenca ali zavezanca, vključno o tem, kje ima premoženje;
- ugotavljanju očetovstva otroka;
- pridobivanju listin ali dokazil;
- vročanju pisanj;
- pridobivanju vmesnih ali začasnih ukrepov.

Glej člen 7.

Napotitev na priročnik: poglavji 13 in 14.

Država

Glej država pogodbenica.

Država izvora

134. Ta izraz se nanaša na državo, v kateri je bila izdana odločba o preživnini. Država izvora ni nujno država, v kateri vlagatelj ali nasprotna stranka zdaj prebiva. Poznavanje države izvora je pomembno na primer pri ugotavljanju, kateri pristojni organ mora izpolniti izjavo o izvršljivosti v okviru zahtevka za priznanje ali priznanje in izvršitev. Država izvora se lahko imenuje tudi država izdajateljica.

135. Pri sporazumu o preživnini je država izvora največkrat država, v kateri je bil sporazum sklenjen ali formaliziran.

Glej člene 11, 20, 25 in 30.

Napotitev na priročnik: poglavje 4.

Izjava o izvršljivosti

136. Ta dokument se v okviru zahtevka za priznanje ali priznanje in izvršitev zahteva kot dokazilo, da je odločba izvršljiva v državi, v kateri je bila izdana (država izvora). V nekaterih državah ima izjava o izvršljivosti obliko listine, s katero pristojni organ potrdi, da je odločba „pravno veljavna“, kar pomeni, da je izvršljiva v navedeni državi. Izjava o izvršljivosti se razlikuje od razglasitve izvršljivosti, ki je eden izmed mehanizmov, ki so v nekaterih državah na voljo za priznanje ali priznanje in izvršitev odločbe³⁵.

Glej člena 23(2) in 25(1)(b).

Napotitev na priročnik: poglavje 4.

Izjava o ustreznem obveščanju

137. Ta listina se zahteva v okviru zahtevka za priznanje ali priznanje in izvršitev, če se nasprotna stranka (pogosto zavezanec) ni spustila v postopek in ni bila zastopana v postopku v državi izvora. Z njo se potrdi, da je bila nasprotna stranka obveščena o postopku, v katerem je bila izdana odločba o preživitvi, in ji je bila omogočena predložitev stališč, oziroma da je bila nasprotna stranka obveščena o odločbi in je imela možnost vložiti pravno sredstvo zoper odločbo na dejanski in pravni podlagi („v zvezi z dejanskim stanjem in pravom“)³⁶.

Glej člen 25.

Napotitev na priročnik: poglavje 4.

Ranljiva oseba

138. Ranljiva oseba je v členu 3 Konvencije opredeljena kot oseba, ki zaradi prizadetosti ali pomanjkanja osebnih sposobnosti ni sposobna skrbeti zase. Konvencija se uporablja za ranljive osebe samo, če sta država prosilka in zaprosena država na podlagi člena 2(3) dali izjavo o razširitvi njene uporabe.

Glej člen 2.

Napotitev na priročnik: poglavje 3.

³⁵ V nekaterih državah se lahko uporablja „*attestation de la force de chose jugée*“, ki določa, da je odločba pravno veljavna v zadevni državi.

³⁶ Glej poglavje 4, oddelek III, B.3 o pripravi zahtevane „izjave o ustreznem obvestilu“ za zahtevek.

Poglavje 3

Splošna vprašanja

Del 1

Področje uporabe Konvencije

I. Namen tega poglavja

139. Pri vsakem poslanem ali prejetem zahtevku na podlagi Konvencije ali zahtevi za posebne ukrepe je treba odgovoriti na več splošnih vprašanj in vsakič izpolniti več nalog. Prvo in najpomembnejše vprašanje je, ali je zahtevek ali zahteva vložen(-a) na podlagi Konvencije. To je tako imenovano „področje uporabe Konvencije“.
140. Če zahtevek ali zahteva ne spada na področje uporabe Konvencije, se postopki iz tega priročnika ne uporabljajo. V tem delu poglavja 3 so navedeni dejavniki, ki odločajo o tem, ali zahtevek spada na področje uporabe Konvencije in, kar je enako pomembno, v kakšnem obsegu se uporabljajo določbe Konvencije – v celoti ali delno – glede na vrsto zahtevka ali zahteve.
141. V drugem delu poglavja 3 so obravnavana vprašanja, ki so skupna vsem postopkom na podlagi Konvencije – pravila o spoštovanju jezika sporazumevanja, potreba po prevodu listin in odločb, varstvo osebnih podatkov in zahteva za učinkovit dostop do postopkov.

II. Področje uporabe Konvencije

A. Splošno

142. Razumevanje področja uporabe Konvencije je zelo pomembno pri ugotavljanju, v kakšnem obsegu se Konvencija uporablja v okviru preživninskega zahtevka (zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev, izvršitev, izdajo ali spremembo). Konvencija naj se ne bi uporabljala za vse vrste preživninskih zahtevkov, če stranki prebivata v različnih državah, pa tudi vsaka določba Konvencije se ne uporablja samodejno za vsak zahtevek, vložen na podlagi Konvencije.
143. Najprej se je zato treba vprašati, ali se poglavja Konvencije, ki se nanašajo na naloge upravnega sodelovanja in dejavnosti osrednjega organa, vključno z zagotavljanjem pravne pomoči, ter pravila o vsebini in posredovanju zahtevkov uporabljajo v posameznem primeru. Te naloge so določene v poglavjih II in III Konvencije.
144. Izhodišče za določitev področja uporabe Konvencije in ugotovitev, ali se poglavji II in III uporabljata za posamezen zahtevek, je člen 2. Ta določa vrste preživninskih obveznosti, zajetih s Konvencijo, in obseg, v katerem je mogoče področje uporabe razširiti ali omejiti na podlagi izjave ali pridržka države pogodbenice.

B. Temeljno področje uporabe – preživninske obveznosti

145. Konvencija se v temelju nanaša na obveznosti v zvezi s preživnino otrok in zakoncev, ki so opisane v nadaljevanju.

1. Preživnina otrok

146. Najširše področje uporabe Konvencije je preživnina otrok. V izhodišču se vsa poglavja Konvencije uporabljajo za vse **preživninske** obveznosti do otrok, če:
- preživninska obveznost izhaja iz razmerja med staršem in otrokom;
 - je otrok mlajši od 21 let.
147. Države pogodbenice lahko to prvotno področje uporabe razširijo ali omejijo na podlagi izjav ali pridržkov, kot je pojasnjeno v oddelku 3 spodaj.

***Preživnina** vključuje preživnino otrok, zakonca ali partnerja in stroške, povezane s skrbjo za otroke ali zakonca/partnerja. Država lahko na podlagi Konvencije preživnino razširi tudi na podporo, ki izhaja iz drugih oblik družinskih razmerij.*

2. Preživnina zakonca

148. Za preživnino zakonca se Konvencija ne uporablja tako široko kot za preživnino otrok.
149. Celotna Konvencija, vključno z določbami poglavij II in III, se vedno uporablja v okviru zahtevkov za priznanje, priznanje in izvršitev ali izvršitev, če se zahtevek za preživnino zakonca vloži v povezavi z zahtevkom za preživnino otroka ali v okviru tega zahtevka v okoliščinah, opisanih zgoraj³⁷. Ti zahtevki se zato predložijo osrednjima organoma v obeh državah, tako da se uporabljajo vse določbe Konvencije, ki se nanašajo na osrednje organe, na primer obveznosti posodabljanja podatkov in posredovanja odločb pristojnemu organu v državi.
150. Če pa zahtevek vključuje samo preživnino zakonca, se določbe iz poglavij II in III ne uporabljajo v okviru zahtevka, razen če je država uporabo celotne Konvencije z izjavo razširila na preživnino zakonca. To pomeni, da se zahteva ali zahtevek ne vloži prek osrednjega organa, temveč se posreduje neposredno pristojnemu organu v drugi državi. To so tako imenovane neposredne zahteve pri pristojnem organu. Ker osrednji organi niso udeleženi, se določbe Konvencije v zvezi z njihovimi dejavnostmi ne uporabljajo, obstajajo pa druge določbe, ki se uporabljajo za neposredne zahteve pri pristojnih organih. Za odločbe, ki se nanašajo samo na preživnino zakonca, se vedno uporabljajo vsi členi Konvencije, razen tistih iz poglavij II in III.
151. Država pogodbenica lahko udeležbo svojega osrednjega organa razširi na vse zadeve v zvezi s preživnino zakonca, ki so obravnavane v naslednjem oddelku.

3. Pridržki in izjave

152. Možnost države pogodbenice, da omeji ali razširi uporabo Konvencije, je vsebovana v členu 2.

a) Preživnina otrok – starost otroka

153. Država pogodbenica lahko na podlagi Konvencije vloži **pridržek**, s katerim uporabo Konvencije omeji na otroke, mlajše od 18 let. Uporabo Konvencije (ali kateri koli njen del) lahko tudi razširi na otroke, starejše od 21 let.

***Pridržek** je uradna izjava države pogodbenice, ki je v nekaterih okoliščinah dovoljena na podlagi Konvencije in v kateri je navedeno, da bo uporaba Konvencije v zadevni državi nekoliko omejena.*

³⁷

V Konvenciji se za preživnino otrok uporablja izraz „predložitev zahtevka“. To ne pomeni nujno, da mora biti zahtevek za preživnino zakonca vključen v isto odločbo, vendar pa mora biti povezan z zahtevkom za preživnino otroka ali se nanj nanašati. Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 47.

b) Preživnina zakonca

154. Država pogodbenica lahko predloži izjavo o razširitvi uporabe poglavij II in III Konvencije na nekatere ali vse zahtevke, ki vključujejo preživnino zakonca. Dejansko to pomeni, da se naloge osrednjega organa, vključno s predlaganjem zahtev za posebne ukrepe ali odgovarjanjem nanje, in določbe v zvezi z nekaterimi ali vsemi zahtevki uporabljajo za vse obveznosti in zahteve v zvezi s preživnino zakonca.

c) Druge oblike družinske preživnine

155. Države pogodbenice lahko na podlagi Konvencije njeno uporabo (ali njen del) na podlagi **izjave** razširijo še na druge vrste preživnin, ki izhajajo iz družinskega razmerja. Država pogodbenica bi torej uporabo Konvencije lahko razširila na preživnino, ki izhaja iz sorodstva ali drugega družinskega razmerja. Konvencijo lahko razširi tudi na preživnino ranljivih oseb, opredeljeno v Konvenciji.
- Izjava** je uradna izjava države pogodbenice v zvezi z nekaterimi členi ali zahtevami na podlagi Konvencije. Izjave so določene v členu 63.*

d) Sporazumi o preživnini

156. Država pogodbenica lahko vloži pridržek na podlagi Konvencije, s katerim naznani, da ne bo priznavala in izvrševala **sporazumov o preživnini**. Če je vložen tak pridržek, se lahko v navedeni državi priznajo in izvršijo samo odločbe o preživnini, opredeljene na podlagi Konvencije. Država lahko tudi predloži izjavo, da se zahtevki za priznanje in izvršitev sporazumov o preživnini vlagajo samo prek njenega osrednjega organa. Glej člena 19(4) in 30(7).
- Sporazum o preživnini** je opredeljen v členu 3 kot pisni sporazum v zvezi s plačilom preživnine, ki je bil sestavljen v predpisani obliki ali ga je pristojni organ evidentiral kot javno listino ali ga je pristojni organ overil, sklenil, evidentiral ali arhiviral ter ki ga lahko pristojni organ pregleda in spremeni.*

4. Učinek pridržkov za omejitev uporabe Konvencije

157. Kot je navedeno zgoraj, lahko država pogodbenica na podlagi Konvencije vloži pridržek, s katerim omeji njeno uporabo. Na podlagi člena 2(2) lahko uporabo Konvencije omeji na preživnino otrok, mlajših od 18 let. To pomeni, da v zadevni državi s Konvencijo ne bodo zajeti zahtevki, ki se nanašajo na preživnino otrok, starih 18 let ali več.
158. Če država pogodbenica vloži pridržek, s katerim uporabo Konvencije v svoji državi omeji na osebe, mlajše od 18 let, ne more zahtevati od drugih držav, da obravnavajo zahtevke za otroke, stare 18 let ali več (člena 2(2) in 62(4)).
159. Informacije o tem, ali je posamezna država pogodbenica vložila pridržke za omejitev uporabe Konvencije, so na voljo na spletišču Haaške konference na naslovu < www.hcch.net > v oddelku „Child Support / Maintenance“.

5. Učinek izjav za razširitev uporabe Konvencije

160. Predvsem je pomembno, da razširitvi uporabe Konvencije v zaproseni državi in državi prosilki „sovpadata“, tako da se Konvencija v obeh državah uporablja v okviru razširjenega področja uporabe. To ne pomeni, da mora biti celotna razširitev enaka v obeh državah – enak mora biti vsaj njen del.
161. Na primer, če je država pogodbenica A (država prosilka) uporabo vseh členov Konvencije, vključno s poglavjema II in III, razširila na vse zadeve, ki se nanašajo na preživnino ranljivih oseb, to ne pomeni, da mora država pogodbenica B (zaprosena država) ugoditi zahtevku za izdajo odločbe o preživnini za ranljivo osebo, razen če je država B področje uporabe Konvencije z **izjavo** razširila na preživnino ranljivih oseb ter če je poglavji II in III razširila na zahtevke za izdajo odločb o preživnini za ranljive osebe. V tem primeru izjavi države A in države B nista nujno popolnoma enaki, vendar „sovpadata“ v zvezi z zahtevki za izdajo odločbe o preživnini za ranljive osebe, saj sta obe državi uporabo Konvencije razširili na zahtevke za izdajo odločbe.
- Izjava je uradna izjava države pogodbenice v zvezi z nekaterimi členi ali zahtevami na podlagi Konvencije.***
162. Informacije o tem, ali je posamezna država pogodbenica predložila izjave o razširitvi uporabe Konvencije, so na voljo na spletišču Haaške konference na naslovu < www.hcch.net > v oddelku „Child Support / Maintenance“.

6. Primeri zadev

Primer 1

163. K prebiva v državi A. Ima odločbo o preživnini, izdano v državi A, s katero se od L zahteva, da plačuje preživnino za dva otroke, stara 10 in 12 let, ter preživnino zakonca. L je oče otrok in živi v državi B. K želi, da se odločba o preživnini prizna in izvrši v državi B. Država A in država B sta pogodbenici Konvencije.

Ali se uporablja Konvencija

164. Konvencija se v tej zadevi uporablja. Otroci so mlajši od 21 let, zadeva pa se nanaša na preživnino otrok, ki izhaja iz razmerja med staršem in otrokom. Ker je v zahtevku za preživnino otrok vključena tudi zahteva za priznanje in izvršitev preživnine zakonca, se vse določbe Konvencije uporabljajo tudi za ta zahtevek.

Primer 2

165. M prebiva v državi A in ima odločbo o preživnini, izdano v državi A, za otroka, zdaj starega 20 let. M želi, da se odločba o preživnini izvrši zoper očeta otroka, ki zdaj prebiva v državi B. Država A in država B sta pogodbenici Konvencije.

Ali se uporablja Konvencija

166. Ker se zadeva nanaša na preživnino otroka v okviru razmerja med staršem in otrokom, se Konvencija uporablja, razen če je država A ali država B vložila pridržek, s katerim je uporabo Konvencije omejila na zadeve, v katerih je otrok mlajši od 18 let. Če je tak pridržek vložila država A ali država B, se Konvencija v tej zadevi ne uporablja.

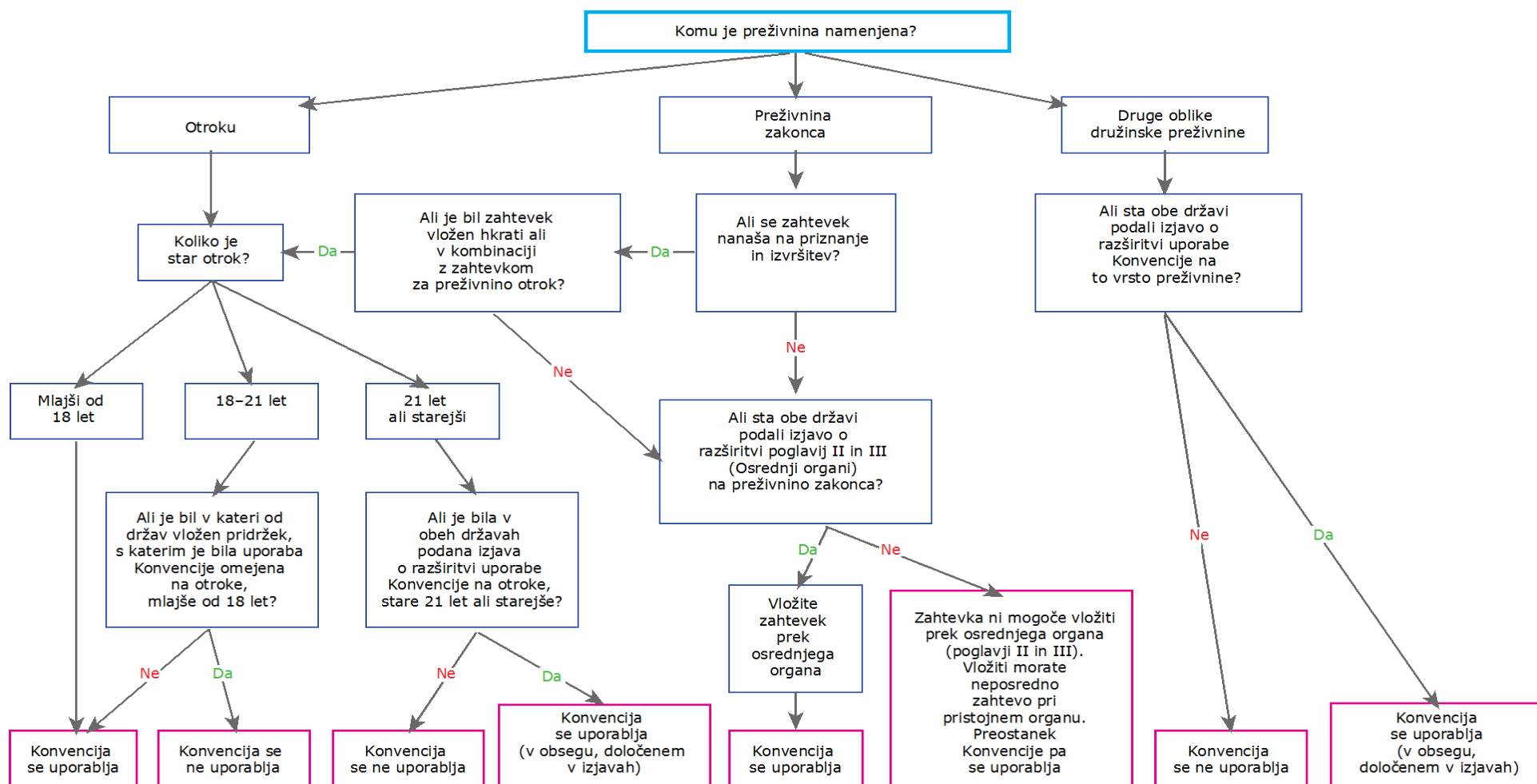
Primer 3

167. N prebiva v državi A ter zahteva izdajo odločbe o preživnini za svojega otroka, starega šest mesecev, in zase odločbo o preživnini zakonca. Oče otroka, njen nekdanji mož, živi v državi B. Država A in država B sta pogodbenici Konvencije.

Ali se uporablja Konvencija

168. Konvencija se uporablja za zahtevek za izdajo odločbe o preživnini za otroka. Vendar N ni upravičena do storitev osrednjega organa ali zahtevkov v skladu z določbami na podlagi Konvencije za *izdajo* odločbe o preživnini zakonca, razen če sta obe, država A in država B, razširili uporabo poglavij II in III Konvencije na obveznosti v zvezi s preživnino zakonca, natančneje na določitev obveznosti v zvezi s preživnino zakonca.
169. Diagram na naslednji strani prikazuje, kako je treba uporabljati določbe Konvencije o področju uporabe, da se ugotovi, ali se Konvencija ali kateri koli njen del uporablja za določeno preživninsko obveznost.

DOLOČI TEV PODROČJA UPORABE KONVENCIJE

Slika 7: Ugotavljanje, ali zahtevek spada na področje uporabe Konvencije

C. *Drugi dejavniki, ki vplivajo na uporabo Konvencije*

170. Upoštevanih je lahko še več drugih dejavnikov, ki vplivajo na uporabo Konvencije v posameznem primeru. Ti dejavniki so:

- ali stranki prebivata v državah pogodbenicah;
- ali je vlagatelj zavezanec ali upravičenec;
- ali ima vlagatelj odločbo o preživnini;
- kje je bila odločba izdana;
- kje ima zavezanec običajno prebivališče.

1. Ali stranki prebivata v državah pogodbenicah

171. Konvencija se uporablja samo, če vlagatelj (oseba, ki vloži zahtevek ali zaprosi za pomoč na podlagi Konvencije) prebiva v državi pogodbenici.

172. Če vlagatelj prebiva v državi pogodbenici, nasprotna stranka (oseba, ki bo odgovorila na zahtevek) pa ne prebiva v državi pogodbenici oziroma, če je nasprotna stranka zavezanec, v državi pogodbenici nima premoženja ali dohodka, vlagatelj ne bo mogel uporabiti Konvencije za priznanje, izvršitev, izdajo ali spremembo odločbe o preživnini. V tem primeru lahko vlagatelj poišče pravni nasvet, da ugotovi, ali obstajajo še druga sredstva za pridobitev zadevne preživnine, ki jo uveljavlja.

173. Če vlagatelj prebiva v državi, ki ni država pogodbenica, nasprotna stranka/zavezanec pa prebiva ali ima premoženje v državi pogodbenici, osrednji organ v vlagateljevi državi ne bo udeležen, lahko pa vlagatelj pri pristojnem organu v državi nasprotne stranke vloži neposredno zahtevo za pomoč³⁸.

174. Če nobena od strank ne prebiva v državi pogodbenici, zadeve ni mogoče obravnavati z uporabo Konvencije, vendar lahko vlagatelj uporabi druge postopke v državi, kjer prebiva, da se izda ali izvrši odločba o preživnini.

175. Informacije o tem, ali je država pogodbenica Konvencije, so na voljo na spletišču Haaške konference na naslovu < www.hcch.net > v oddelku „Child Support / Maintenance“.

2. Ali je vlagatelj zavezanec ali upravičenec

176. Pravno sredstvo na podlagi Konvencije lahko vloži upravičenec, zavezanec ali javni organ. **Upravičenec** je posameznik, ki ima pravico do preživnine ali to pravico uveljavlja. **Zavezanec** je oseba, ki je dolžna plačati preživnino ali od katere se plačilo preživnine zahteva. **Javni organ** je državni subjekt, ki je upravičencu izplačal nadomestilo namesto preživnine ali nastopa namesto ali v imenu upravičenca.

Zakaj je vlagatelj pomemben?

177. Opredelitev vlagatelja je pomembna, saj člen 10 določa, kdo ima pravico vložiti posamezno vrsto zahtevka.

³⁸ Upošteвайте, da so pravila in postopki za zadeve, ki jih pristojni organ sprejme neposredno, v celoti določeni z nacionalno zakonodajo. Zato bi se moral vlagatelj v tem primeru obrniti na pristojni organ, da bi izvedel, kaj je potrebno za vložitev zahteve.

178. **Upravičenec** lahko vloži katerega koli od naslednjih zahtevkov:

- zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev obstoječe odločbe;
- zahtevek za izvršitev odločbe, ki je bila izdana ali priznana v zaproseni državi;
- zahtevek za izdajo odločbe, če ni predhodne odločbe, po potrebi vključno z ugotovitvijo sorodstvenega razmerja;
- zahtevek za izdajo odločbe, če odločba obstaja, vendar je ni mogoče priznati ali izvršiti;
- zahtevek za spremembo odločbe, ki je bila izdana v zaproseni državi ali državi, ki ni zaprosena država.

Upravičenec je oseba, ki ima pravico do preživnine ali to pravico uveljavlja. To so lahko starš ali zakonec, otrok, krušni starši, sorodniki ali druge osebe, ki skrbijo za otroka. V nekaterih državah se ta oseba imenuje prejemnik preživnine, upnik, starš, ki ima pravico do varstva in vzgoje, ali skrbnik.

179. **Zavezanec** lahko na podlagi Konvencije vloži samo naslednje zahteve:

- zahtevek za priznanje odločbe, da se omeji ali ustavi izvršitev predhodne odločbe; ali
- zahtevek za spremembo odločbe, ki je bila izdana v zaproseni državi ali državi, ki ni zaprosena država.

Zavezanec je oseba, ki je dolžna plačati preživnino ali od katere se plačilo preživnine zahteva. To je lahko starš, zakonec ali kdor koli drug, ki mora po pravu države, v kateri je bila izdana odločba, plačevati preživnino. V nekaterih državah se ta oseba imenuje plačnik preživnine, dolжник ali starš, ki nima pravice do varstva in vzgoje ali ki ne živi skupaj z otrokom.

180. **Javni organ** lahko vloži samo naslednje zahteve:

- zahtevek za izvršitev odločbe, ki je bila izdana ali priznana v zaproseni državi;
- zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev odločbe, izdane drugje; ali
- zahtevek za izdajo odločbe samo, če obstoječe odločbe ni mogoče priznati zaradi pridržka na podlagi člena 20(2).

Javni organ je državni organ, ki lahko kot upravičenec v omejenih okoliščinah vloži zahtevek za izterjavo preživnine.

181. Javni organ tako ne more na primer na podlagi Konvencije začeti postopka za spremembo obstoječe odločbe, prav tako zavezanec ne more uporabiti postopkov iz Konvencije za izdajo odločbe o preživnini.

182. Poleg tega Konvencija določa omejitve v zvezi z obsegom pravne pomoči, ki jo je treba upravičencu ali zavezancu zagotoviti v okviru vsakega zahtevka. Glej poglavje 3, del 2, oddelek III, v katerem je na kratko opisana zahteva za zagotovitev pravne pomoči.

3. Ali ima vlagatelj odločbo o preživnini

183. **Odločba o preživnini** je določba v odločbi, ki jo izda sodni ali upravni organ, s katero se zahteva plačevanje preživnine vlagatelju, otroku ali drugi osebi, ki zahteva preživnino. Odločba o preživnini je lahko odredba sodnega organa oziroma odredba ali odločba upravnega organa, sodišča ali ministrstva, če izpolnjuje merila iz člena 19.

184. Sporazum o preživnini, kot je opredeljen v Konvenciji, je mogoče priznati in izvršiti v državi, če je izvršljiv v državi, v kateri je bil sklenjen. Vendar sporazum o preživnini ni odločba v smislu Konvencije, za priznanje sporazumov o preživnini pa veljajo različna pravila.

185. Če vlagatelj nima odločbe o preživnini, je ustrezen zahtevek za izdajo odločbe. Vendar je uporaba Konvencije za vložitev zahtevka za izdajo odločbe lahko odvisna od vrste preživnine, ki se zahteva, kot je navedeno v oddelku o področju uporabe zgoraj.

4. Kje je bila odločba o preživnini izdana

186. Kraj izdaje odločbe o preživnini je pomemben za ugotovitev, ali je treba odločbo, preden jo je mogoče izvršiti, priznati. Če je bila odločba izdana v zaproseni državi, zahteva za priznanje ni potrebna in vlagatelj lahko preprosto zahteva izvršitev odločbe. Če je bila odločba izdana v državi pogodbenici, ki ni država, v kateri bo izvršena, jo je treba najprej priznati.
187. Pri zahtevkih za priznanje ali priznanje in izvršitev je morala biti odločba o preživnini izdana v državi pogodbenici³⁹.

5. Kje ima zavezanec običajno prebivališče

188. Poleg vprašanja, ali vlagatelj in nasprotna stranka v okviru katerega koli zahtevka prebivata v državah pogodbenicah, je pri zahtevkih za priznanje ali priznanje in izvršitev ter pri zahtevkih za spremembo, ki jih vložijo zavezanci, pomembna tudi določitev običajnega prebivališča upravičenca. Razlog za to so posebne določbe o priznanju in izvršitvi spremenjene odločbe, pri čemer je pomembno, kdo je vložil zahtevek in ali ima upravičenec običajno prebivališče v državi, kjer je bila izdana prvotna odločba o preživnini.
189. Izraz „običajno prebivališče“ v Konvenciji ni opredeljen, zato je odgovor na vprašanje, ali ima upravičenec običajno prebivališče v določeni državi, odvisen od dejanskega stanja v posamezni zadevi. Na splošno se običajno prebivališče določi ob upoštevanju dejavnikov, kot so, kje ima oseba prebivališče, kje navadno prebiva, dela ali hodi v šolo⁴⁰.
190. Na podlagi Konvencije se v primeru, če ima upravičenec običajno prebivališče v državi, v kateri je bila odločba izdana, priznanje odločbe o spremembi, izdane na zahtevo zavezanca, lahko zavrne, razen če se uporabljajo izjeme iz člena 18. To je podrobneje obravnavano v poglavjih 11 in 12 tega priročnika.

Del 2

Vprašanja, ki so skupna zahtevkom na podlagi Konvencije in zahtevam za posebne ukrepe

191. V tem delu je obravnavanih več vprašanj, ki so skupna vsem zahtevkom in zahtevam na podlagi Konvencije.

I. Jezik

192. Glede na mednarodno naravo izvajanja Konvencije je pomembno, da se pri zahtevkih in obvestilih upoštevajo pravila iz Konvencije o jeziku sporazumevanja in vse zahteve za prevod listin. Ta pravila in zahteve so navedeni v členih 44 in 45.

³⁹ Obrazložitevno poročilo, odstavek 240.

⁴⁰ Obrazložitevno poročilo, odstavka 63 in 444.

A. Jezik zahtevkov in listin

193. Zahtevek, vložen na podlagi Konvencije, in listine, priložene zahtevku (vključno z odločbo), morajo biti v izvirnem jeziku. Priložiti je treba tudi prevod zahtevka (in z njim povezanih listin) v uradni jezik⁴¹. Zaprošene države, razen če pristojni organ zaprošene države (upravni ali sodni organ, ki obravnava zahtevek) navede, da ne potrebuje prevoda.
194. Zaprošena država lahko na podlagi Konvencije predloži izjavo, da je treba v zahtevkih in z njimi povezanih listinah uporabljati jezik, ki ni uradni jezik zaprošene države. Če državo sestavljajo ozemeljske enote (npr. province ali dežele) in ima več kot en uradni jezik, ali če ima država več uradnih jezikov, ki se lahko uporabljajo na različnih delih njenega ozemlja, lahko država pogodbenica predloži tudi izjavo o tem, kateri jezik je treba uporabljati za posamezno ozemeljsko enoto.
195. Upoštevajte, da je ena izmed pomembnih prednosti uporabe priporočenih obrazcev zahtevka na podlagi Konvencije ta, da jih je zaradi njihove strukture mogoče izpolniti v katerem koli jeziku in da so v drugem jeziku zlahka razumljivi, s čimer se zmanjša potreba po prevajanju.

B. Jezik sporazumevanja

196. Razen če se osrednji organi niso dogovorili drugače, vsa komunikacija med takimi organi poteka v uradnem jeziku zaprošene države ali v angleščini oziroma francoščini. Država pogodbenica lahko vloži pridržek, s katerim izključi uporabo angleščine ali francoščine iz takega sporazumevanja. Sporazumevanje se v tem okviru nanaša na rutinsko korespondenco, posodabljanje podatkov in obvestila med državami pogodbenicami.

C. Izjeme glede prevoda

197. V nekaterih zadevah morda ni praktično ali mogoče, da bi država prosilka prevedla listine v jezik, ki ga uporablja ali zahteva zaprošena država. Ponudniki prevajalskih storitev, ki so na voljo v državi prosilki, na primer ne zagotavljajo prevodov v jezik zaprošene države. V takem primeru, če je zahtevek vložen na podlagi poglavja III (na splošno – vsi zahtevki v zvezi s preživnino otrok ali priznanjem in izvršitvijo preživnine otrok in zakoncev), lahko zaprošena država privoli, bodisi v posamezni zadevi ali na splošno, da bo prevod opravila sama⁴².
198. Če zaprošena država ne privoli v pomoč pri prevodu, lahko država prosilka listine preprosto prevede v angleščino ali francoščino. Zaprošena država lahko listino nato po potrebi prevede v svoj jezik.

D. Kako to deluje v praksi

- 1 Kadar vlagatelj (ali zastopnik osrednjega organa) pošilja zahtevek na podlagi Konvencije, ga izpolni v svojem jeziku, pri čemer zahtevek vključuje vse z njim povezane listine, kot je odločba o preživnini v izvirnem jeziku.

⁴¹ Če ima država več kot en uradni jezik in se vsi uradni jeziki ne uporabljajo na vseh delih njenega ozemlja, je treba potrditi, kateri jezik se zahteva na ozemlju, na katero bo zahtevek poslan (člen 44(2)).

⁴² Upoštevajte, da če zaprošena država ne opravi prevoda, kot je opisano zgoraj, mora stroške tega prevoda poravnati država prosilka (razen če sta se osrednja organa obeh držav dogovorila drugače). Glej tudi člen 45(3).

- 2 Če se uradni jezik zaprosene države ali določenega ozemlja ali podenote zaprosene države razlikuje od jezika države prosilke, je treba zahtevek in zahtevane listine prevesti v uradni jezik zaprosene države ali kateri koli drug jezik, ki ga je zaprosena država navedla v izjavi, razen če se zaprosena država strinja, da prevod ni potreben.
- 3 Če država prosilka ne more prevesti listin v uradni jezik zaprosene države (ali drug jezik, ki ga navede zaprosena država) in je zahtevek vložen na podlagi poglavja III, lahko država prosilka:
 - i) poizve, ali se zaprosena država strinja, da opravi prevod;
 - ii) če se zaprosena država ne strinja, prevede listine v angleščino ali francoščino (razen če je zaprosena država vložila pridržek, s katerim je izključila enega od teh jezikov) in jih pošlje zaproseni državi, ki jih lahko prevede v uradni jezik.
- 4 Vsa naknadna komunikacija (dopisi, poročila in podobna korespondenca) med osrednjimi organi poteka bodisi v uradnem jeziku zaprosene države bodisi v angleščini ali francoščini. Država prosilka se lahko odloči, ali bo komunicirala v uradnem jeziku zaprosene države ali bodisi v angleščini bodisi v francoščini, razen če je zaprosena država vložila pridržek, s katerim je izključila uporabo angleščine ali francoščine.

Dva primera

199. Odločba o preživnini je bila izdana v Nemčiji ter bo poslana v Mehiko v priznanje in izvršitev. Gradivo, poslano v Mehiko, bo vključevalo kopijo odločbe v nemščini, če je to izvirni jezik odločbe, in prevod odločbe v španščino. Obvezen obrazec za prenos, priporočen obrazec zahtevka in zahtevane listine, kot je izjava o izvršljivosti, morajo biti predloženi v španščini, zato je treba, če so bili pripravljeni v nemščini, predložiti prevedeno kopijo, razen če je Mehika predložila izjavo, da ne potrebuje prevoda. Tekoča komunikacija o tej zadevi poteka bodisi v španščini (jezik zaprosene države) bodisi v angleščini ali francoščini, razen če je Mehika predložila izjavo o izključitvi uporabe angleščine ali francoščine.
200. Vlagatelj v državi prosilki (Norveška) ne more zagotoviti prevoda listin v jezik zaprosene države (v Mehiki je to španščina), organ v Mehiki pa odločbe ne more prevesti iz norveščine v španščino. V tem primeru lahko listine prevede vlagatelj iz norveščine v angleščino ali francoščino. Angleški in francoski prevod se lahko nato pošljeta v Mehiko in mehiški organ ga lahko prevede v španščino.

E. Druge zahteve v zvezi z listinami

1. Uradna potrditev

201. Člen 41 konvencije o preživnini otrok iz leta 2007 v skladu z drugimi haaškimi konvencijami določa, da se v okviru Konvencije ne sme zahtevati nikakršna **uradna potrditev** ali podobna formalnost. Zato ni nikakršne potrebe po uradni potrditvi podpisa javnega uslužbenca, ki izpolni listine, ali potrebe po potrditvi z žigom Apostille, če je to v državi pogodbenici ustaljena praksa.

Uradna potrditev je izraz, ki se uporablja za opis nekaterih formalnih pravnih postopkov, kot je potrditev z žigom Apostille ali notarska overitev, za potrjevanje listin.

2. Pooblastilo

202. Člen 42 določa, da se lahko pooblastilo od vlagatelja zahteva samo v zelo omejenih okoliščinah. Pooblastilo se lahko zahteva, če bo vlagatelja v zaprošeni državi zastopal osrednji organ ali drug organ, na primer v sodnem postopku, ali če se pooblastilo zahteva za imenovanje zastopnika v posamezni zadevi⁴³. V profilu države se navede, ali zaprošena država zahteva pooblastilo.

3. Podpisi in overjene kopije listin

203. S Konvencijo se ne zahteva, da mora biti zahtevek podpisan, da je veljaven. Poleg tega v okviru zahtevkov za priznanje ali priznanje in izvršitev upoštevni členi (člen 12(2) ter členi 13, 25 in 30) določajo postopek, v katerem se lahko skupaj z zahtevkom za priznanje pošljejo navadne kopije listin, vključno z odločbo. V postopku priznanja in izvršitve lahko pristojni organ ali nasprotna stranka zahteva overjeno kopijo katere koli listine, če je to potrebno za obravnavo zahtevka ali odgovor nanj. Če to ni potrebno, zadoščajo navadne kopije. Država lahko listine sprejema tudi elektronsko, saj je jezik Konvencije namenoma „nevtralen glede nosilca“.
204. Na podlagi Konvencije lahko posamezna država tudi določi, da se v vseh zadevah zahteva overjena kopija katere koli listine. Če posamezna država tako določi za vse zadeve, se to navede v profilu države.

II. Varstvo osebnih in zaupnih podatkov

205. S Konvencijo se vzpostavljajo nekateri pomembni zaščitni ukrepi za varstvo osebnih in zaupnih informacij, posredovanih na podlagi Konvencije. (Te informacije se v Konvenciji imenujejo osebni „podatki“, saj se ta izraz uporablja tudi v drugih haaških konvencijah.) Te so določene v členih 38, 39 in 40. Osebni podatki (med drugim) obsegajo podatke, kot so ime, datum rojstva, naslov ali kontaktni podatki in osebni identifikatorji, kot so nacionalne identifikacijske številke⁴⁴.
206. S Konvencijo se priznava, da je glede na občutljivost vrste informacij o posameznikih, ki bodo izmenjane med državami, varstvo navedenih informacij ključnega pomena za zagotovitev, da so stranke zaščitene pred morebitnimi škodljivimi posledicami razkritja navedenih informacij.
207. Konvencija določa posebne omejitve v zvezi z razkrivanjem in potrjevanjem informacij, ki se na podlagi Konvencije zberejo ali posredujejo v določenih okoliščinah. Razkritje ali potrditev informacij ni dovoljeno, če bi to ogrozilo zdravje, varnost ali svobodo osebe (člen 40(1)). Oseba je lahko otrok, vlagatelj, nasprotna stranka ali katera koli druga oseba. Konvencija v zvezi s tem ni omejena.
208. Če osrednji organ ugotovi, da bi lahko razkritje ali potrditev informacij povzročila tako tveganje, o tem obvesti drugi osrednji organ v zadevi, ta pa navedeno ugotovitev upošteva pri obravnavi zahtevka na podlagi Konvencije. Ugotovitev osrednjega organa prosilca glede tveganja za zaprošeni osrednji organ ni zavezujoča. Vendar mora zaprošeni osrednji organ ugotoviti, ali bi lahko razkritje ogrozilo zdravje, varnost ali svobodo osebe, na podlagi člena 40(2) pa mora upoštevati ugotovitev države prosilke. Ravnanje zaprošenega osrednjega organa bo v takem primeru odvisno od zahtev za obravnavo zahtevka in izpolnitev obveznosti države na podlagi Konvencije (člen 40). Če je osrednji organ prosilec zaskrbljen zaradi razkritja zaupnih informacij o vlagatelju, upravičencu ali drugi osebi, je priporočena praksa, da se uporabi naslov osrednjega ali pristojnega organa v državi prosilki, tako da je naslov

⁴³ Obrazložitevno poročilo, odstavek 617.

⁴⁴ Obrazložitevno poročilo, odstavek 605.

upravičenca ali vlagatelja „na naslovu“ navedenega organa⁴⁵.

209. Varstvu osebnih podatkov so namenjeni tudi obvezni in priporočeni obrazci, ki jih je objavil Stalni urad Haaške konference. Osrednji organ lahko v teh obrazcih navede, da obstaja zaskrbljenost, da bi lahko razkritje ali potrditev informacij ogrozila zdravje, varnost ali svobodo osebe (to se označi v ustreznem polju obrazca).
210. Ob navedbi take zaskrbljenosti ti obrazci omogočajo, da se občutljivi osebni podatki (npr. kontaktni podatki ali informacije, na podlagi katerih bi se lahko ugotovilo, kdo ali kje oseba je) navedejo na ločenem delu obrazca. Tako se lahko zahtevek, ki vsebuje samo informacije, ki jih bo nasprotna stranka potrebovala za odgovor na zahtevek, predloži nasprotni stranki ali pristojnemu organu, ne da bi to povzročilo tveganje za vlagatelja, upravičenca ali drugo osebo.
211. Poleg tega mora vsak organ v zaproseni državi ali državi prosilke, ki obdeluje informacije v okviru postopkov iz Konvencije, upoštevati nacionalno zakonodajo o zaupnosti informacij (člen 39). Pri vsakršnem posredovanju informacij je zato treba upoštevati tudi morebitne nacionalne zahteve, določene v nacionalni zakonodaji, na primer pridobitev soglasja za razkritje informacij ali morebitne omejitve glede razkritja.

III. Učinkovit dostop do postopkov in pravne pomoči

A. Pregled

1. Učinkovit dostop do postopkov

212. Eno najpomembnejših načel, na katerih temelji Konvencija, je, da morajo imeti vlagatelji učinkovit dostop do postopkov za izpolnitev svojih zahtevkov v zaproseni državi. Učinkovit dostop do postopkov pomeni, da lahko vlagatelj, po potrebi s pomočjo organov v zaproseni državi, svojo zadevo učinkovito predloži ustreznim organom v zaproseni državi⁴⁶.
213. Členi 14, 15, 16, 17 in 43 Konvencije se nanašajo na obveznost zaprosene države, da zagotovi učinkovit dostop do postopkov, vključno z zagotovitvijo brezplačne pravne pomoči v določenih okoliščinah, in možnost izterjave stroškov od neuspešne stranke v določenih okoliščinah (člen 43). Te določbe so povzete v tem oddelku priročnika.
214. Obstaja splošna obveznost iz člena 14, da se vlagateljem zagotovi učinkovit dostop do postopkov, tudi v izvršilnih in pritožbenih postopkih. Vlagatelji so med drugim upravičenci, zavezanци in javni organi, ki nastopajo v imenu upravičenca v okviru zahtevkov za priznanje, priznanje in izvršitev ali izvršitev, ki vložijo zahtevke prek osrednjega organa.
215. Neposredne zahteve vlagatelja pri pristojnem organu ne spadajo v okvir splošne določbe, vendar člen 17(b) vključuje splošno zahtevo po zagotovitvi omejene pomoči pri priznanju in izvršitvi zahtevkov, za te zahtevke pa se uporablja tudi člen 14(5). (To je podrobneje obravnavano v nadaljevanju.)

⁴⁵ Obrazložitevno poročilo, odstavek 612. Država, ki se odloči uporabiti naslov v obliki „na naslovu“, mora upoštevati, da lahko zaprosena država zaradi razlogov nacionalne zakonodaje zahteva na primer za vročanje pisanj osebni naslov upravičenca.

⁴⁶ Obrazložitevno poročilo, odstavek 357.

2. Pravna pomoč

216. Vrsta učinkovitega dostopa, ki ga je treba zagotoviti, vključuje pravno pomoč, če to zahtevajo okoliščine. Vlagateljovo premoženje ali njegova plačilna sposobnost ne bi smela biti ovira za ta dostop. Člen 15 zato določa, da se brezplačna pravna pomoč zagotovi upravičencem do preživnine otrok v večini primerov.
217. Obveznost zagotovitve brezplačne pravne pomoči je omejena s priznanjem, da take pomoči ni treba zagotoviti, če so postopki v zaproseni državi dovolj preprosti, da lahko vlagatelj učinkovito predstavi svojo zadevo brez pravne pomoči, osrednji organ pa potrebne storitve zagotovi brezplačno.
218. To je pomembno, ker so številne države razvile učinkovite in smotne postopke za priznanje, priznanje in izvršitev, izvršitev, izdajo in spremembo odločb o preživnini, ki so na voljo vsem vlagateljem v zadevni državi, ne da bi bila potrebna **pravna pomoč**, ti postopki pa bodo na voljo tudi vlagateljem na podlagi Konvencije. Odvisno od države to lahko vključuje uporabo poenostavljenih obrazcev, upravnih postopkov ter informacije in nasvete, ki jih vsem vlagateljem zagotovi osrednji ali pristojni organ. Če ti poenostavljeni postopki vlagatelju omogočajo, da učinkovito predstavi svojo zadevo, in jih zaprosena država vlagatelju zagotovi brezplačno, se od zaprosene države ne zahteva, da vlagatelju zagotovi brezplačno pravno pomoč.
- V členu 3 je **pravna pomoč** opredeljena kot „pomoč, ki vlagateljem zahtevkov omogoči seznanitev z njihovimi pravicami in njihovo uveljavljanje ter zagotovi, da so njihovi zahtevki učinkovito in v celoti obravnavani v zaproseni državi. Sredstva za zagotavljanje take pomoči lahko po potrebi vključujejo pravno svetovanje, pomoč pri predložitvi vloge pri posameznem organu, pravno zastopanje in oprostitve stroškov postopka“.*
219. Če poenostavljeni postopki niso na voljo in je potrebna pravna pomoč, obstajajo številne določbe, v katerih so opredeljene okoliščine, v katerih jo je treba vlagateljem zagotoviti brezplačno.
220. Ker se postopki za obravnavanje preživninskih zadev med državami razlikujejo, bo vrsta pravne pomoči, ki se zahteva, v vsakem primeru nujno drugačna. Upravni sistemi in sistemi razsodišč lahko zahtevajo eno vrsto pomoči, sodni sistemi pa drugo. Pomoč se lahko zagotavlja prek dostopa do služb, kot so klinike za pravno pomoč in javne službe za pravno pomoč ali družinsko podporo. Vrsta razpoložljivih pravnih storitev se navede v profilu države pogodbenice.
221. Kadar vlagatelj zaprosi za pravno pomoč, se na podlagi Konvencije v osnovi navadno zahteva, da vse države pogodbenice tako pomoč upravičencem zagotovijo brezplačno v skoraj vseh zadevah, ki se nanašajo na **preživnino otrok**. Nekateri izjeme od tega so v državah, ki so predložile izjave na podlagi Konvencije⁴⁷.

47

Država lahko predloži izjavo, da bo za določene zadeve uporabila preverjanje otrokovega premoženjskega stanja (člen 16(1)).

222. Vendar je pravica vlagatelj do brezplačne pravne pomoči v okviru zahtevkov v zvezi z **zadevami, ki se ne nanašajo na preživnino otrok**, bolj omejena, tako kot je omejena pravica zavezancev do brezplačne pravne pomoči v okviru zahtevkov za priznanje in spremembo. Zaprošena država lahko pri teh vrstah zahtevkov kot pogoj za zagotovitev pravne pomoči izvede **preverjanje premoženjskega stanja** ali **preskus utemeljenosti**.

***Preverjanje premoženjskega stanja** se osredotoča na dohodek in premoženje vlagatelja ali druge finančne razmere, ki vplivajo na vlagateljevo zmožnost plačila pravne pomoči.*

***S preskusom utemeljenosti** se preveri utemeljenost zahtevka ali verjetnost, da mu bo ugodeno, pri čemer se upoštevajo vprašanja, kot sta pravna podlaga za zahtevek in verjetnost, da bo glede na dejansko stanje v zadevi zahtevku ugodeno.*

223. Pomembno pa je, da v vseh zadevah, ki se nanašajo na priznanje in izvršitev, pravna pomoč, ki jo država zagotovi vsem vlagateljem (upravičencem, zavezancem ali javnemu organu⁴⁸), ne sme biti manjša od pomoči, ki bi bila vlagatelju zagotovljena, če bi bil vlagatelj v enakovredni nacionalni zadevi. Tako se vsem vlagateljem, ne glede na njihovo stalno prebivališče, zagotovi enaka raven storitev. Poleg tega, čeprav brezplačna pravna pomoč ni nujno vedno na voljo, zaprošena država članica za zagotovitev plačila morebitnih stroškov postopka ne sme zahtevati jamstva ali pologa (člena 37(2) in 14(5)).

224. To, ali je vlagatelju na voljo brezplačna pravna pomoč, je torej odvisno od naslednjih dejavnikov:

- ali so vlagatelju v zaprošeni državi na voljo brezplačni poenostavljeni postopki;
- za kakšno vrsto preživnine gre (preživnina otrok, preživnina zakonca ali druga vrsta družinske preživnine);
- ali je vlagatelj upravičenec ali zavezanec;
- katera vrsta zahtevka se vlaga (priznanje, izvršitev, izdaja, sprememba ali posebni ukrepi);
- ali bo v okviru posameznega zahtevka uporabljen preskus utemeljenosti;
- ali se v zaprošeni državi v okviru posameznega zahtevka preverja premoženjsko stanje (otrokovo ali na podlagi okoliščin vlagatelja).

225. V naslednjih oddelkih in diagramih je podrobno pojasnjena upravičenost do brezplačne pomoči v številnih različnih okoliščinah.

B. Zahteva za zagotovitev brezplačne pravne pomoči

226. V naslednjem oddelku je pojasnjena upravičenost do brezplačne pravne pomoči v okviru zahtevkov v vseh državah, ki so predložile izjavo o preverjanju otrokovega premoženjskega stanja. Postopki, ki se uporabljajo v teh državah, so vključeni na koncu tega oddelka.

Opomba: če odločba, ki jo je treba priznati in izvršiti, vključuje preživnino zakonca in tudi preživnino za otroka, velja enaka upravičenost do brezplačne pravne pomoči.

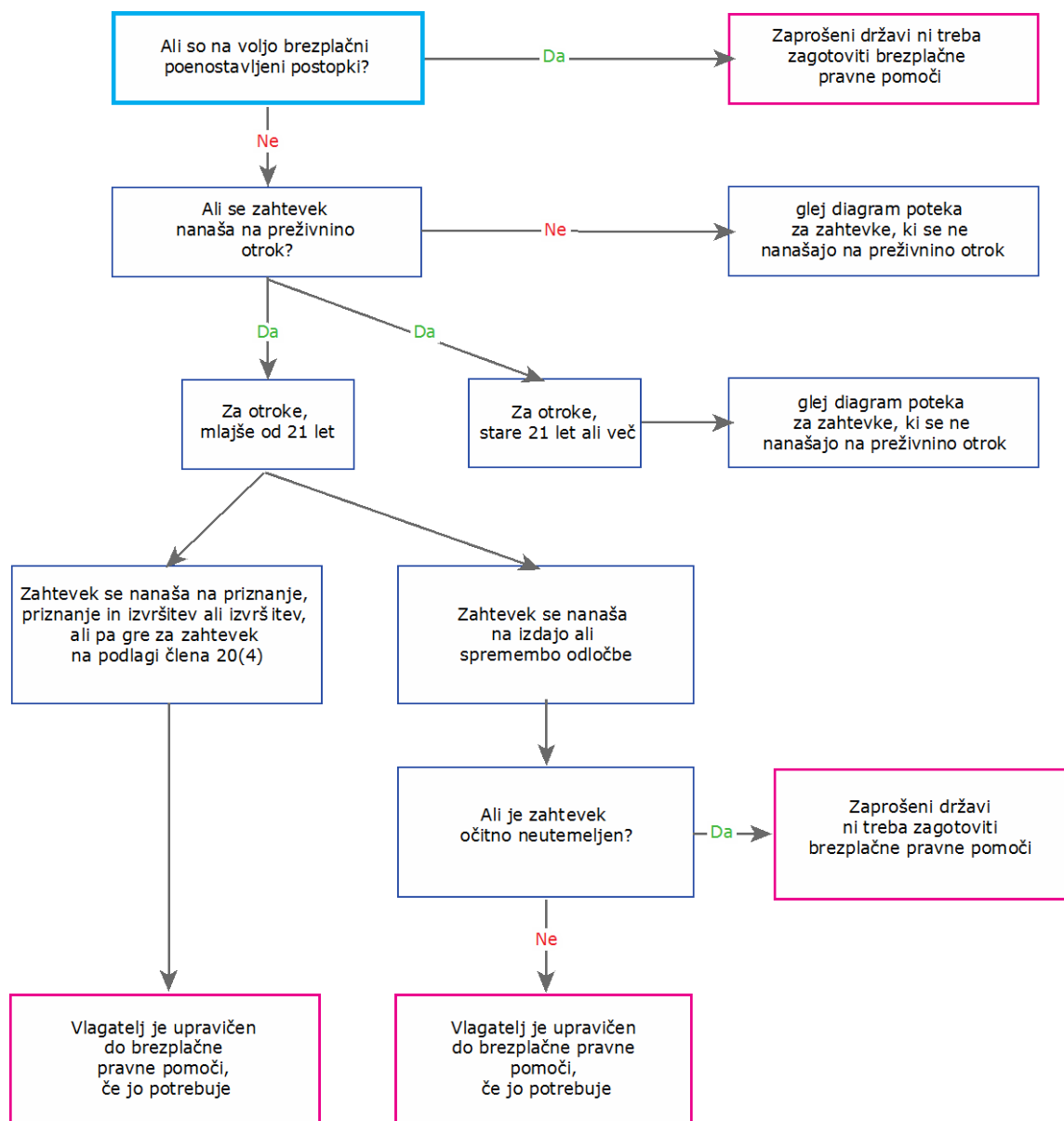
1. Zahtevki upravičenca

a) **Zahtevki, ki se nanašajo na preživnino za otroka, mlajšega od 21 let (ali mlajšega od 18 let, če je bil vložen pridržek)**

227. Kot je prikazano spodaj, je treba, če se zahtevki nanašajo na priznanje, priznanje in izvršitev ali izvršitev odločbe o preživnini otroka, pravno pomoč zagotoviti brezplačno. Glede te zahteve ni nobenih izjem. Če se zahtevki nanašajo na preživnino otroka, vendar je vložen za izdajo odločbe ali njeno spremembo, lahko država brezplačno pravno pomoč zavrne, če po proučitvi dejanskega stanja meni, da zahtevki ali pravno sredstvo očitno nista utemeljena⁴⁹.

⁴⁹ Glej tudi člen 43(2) glede povračila stroškov.

**PРАВNA POMOČ
ZAHTEVKI ZA PREŽIVNINO OTROK,
KI JIH VLOŽI UPRAVIČENEC
(členi 15–17)**

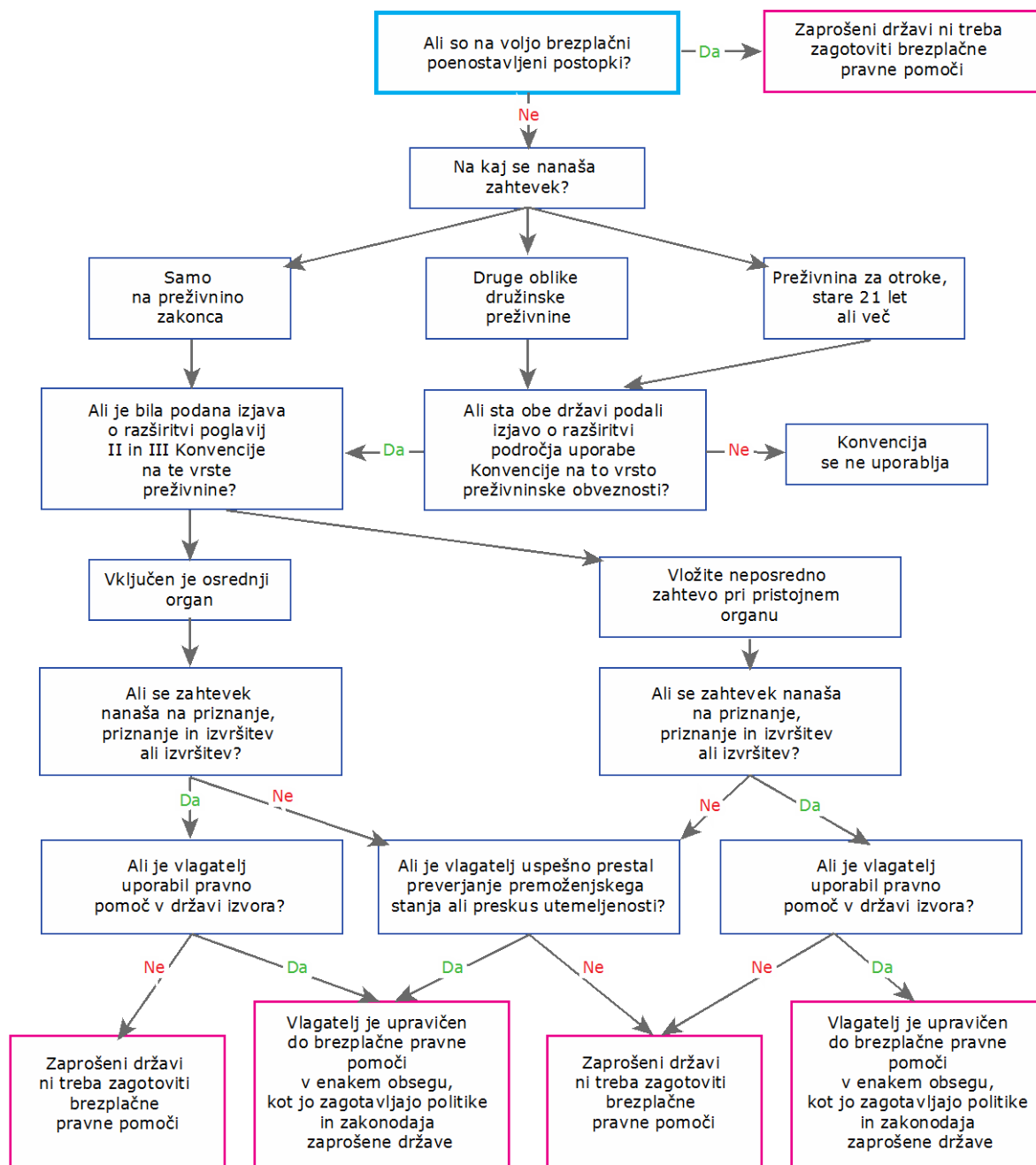

Slika 8: Pravna pomoč: zahtevki upravičenca za preživnino otroka

b) Zahtevki, ki se nanašajo na preživnino, ki ni preživnina za otroka, mlajšega od 21 let (ali mlajšega od 18 let, če je bil vložen pridržek)

228. Če se zahtevek nanaša na preživnino za otroka, starega 21 let ali več, preživnino zakonca ali drugo obliko preživnine in če je država področje uporabe Konvencije razširila na te vrste zadev, brezplačne pravne pomoči ni treba zagotavljati sistematično. Država pogodbenica lahko zagotovitev take pomoči zavrne, če zahtevku verjetno ne bo ugodeno (preskus utemeljenosti), upravičenost do takih storitev pa lahko pogojuje tudi s preverjanjem premoženjskega stanja.
229. Če pa je vlagatelj v zadevi, ki se nanaša na priznanje, priznanje in izvršitev ali izvršitev veljavne odločbe za vrste preživnine, opisane v prejšnjem odstavku, v državi izvora prejel brezplačno pravno pomoč v okviru izdaje odločbe, je do enakega obsega pomoči upravičen tudi v zaproseni državi, če je taka pomoč v zaproseni državi na voljo. To je prikazano na sliki 9 na naslednji strani.

**PRAVNA POMOČ
ZAHTEVKI, KI SE NE NANAŠAJO NA PREŽIVNINO
OTROK IN JIH VLOŽI UPRAVIČENEC (člen 17)**

Slika 9: Pravna pomoč: zahtevki upravičenca za preživnino, ki ni preživnina otroka

c) Zahtevki javnega organa

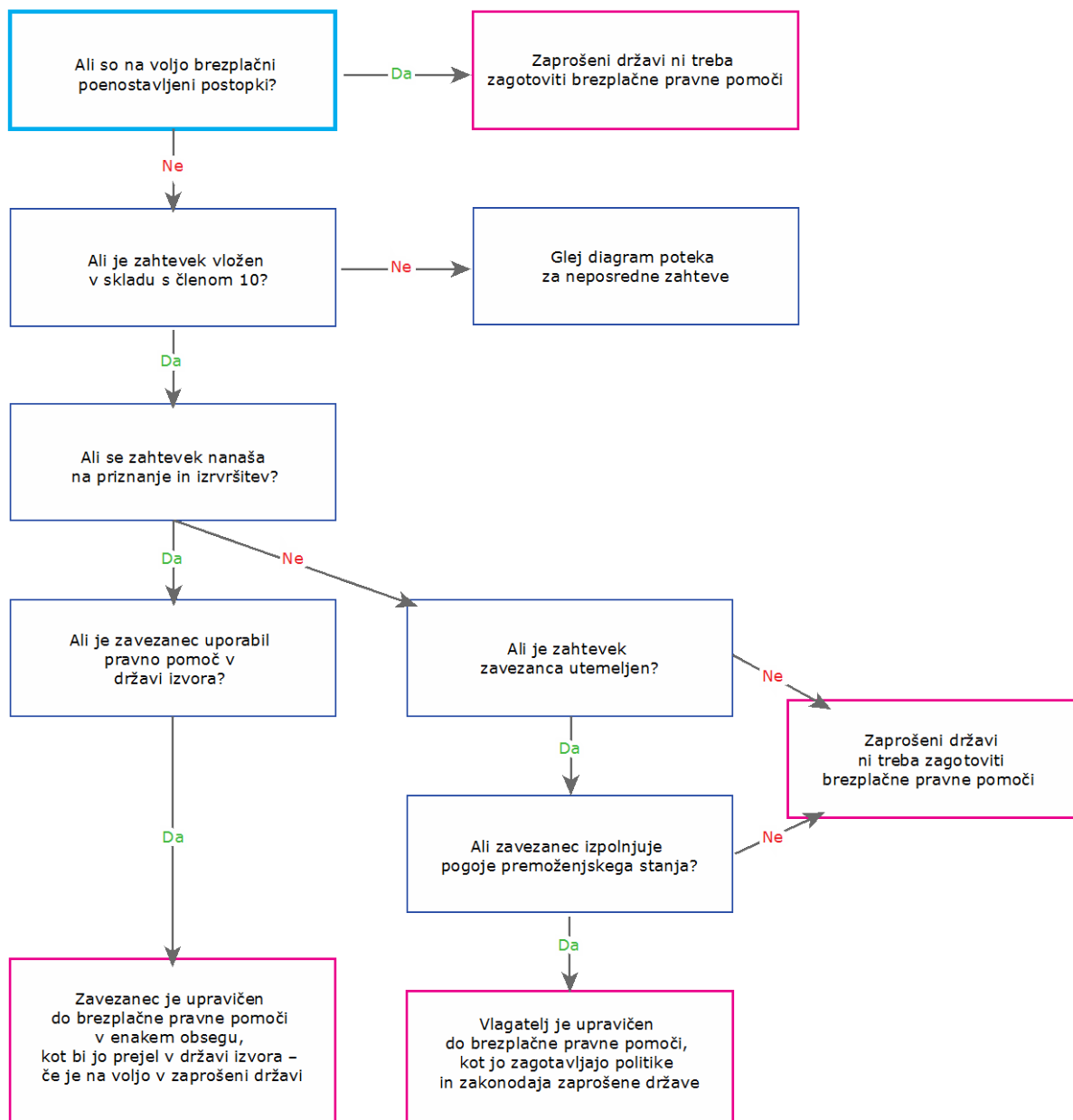
230. Če je vlagatelj javni organ, opredeljen v členu 36, spada v opredelitev upravičenca za namen zahtevkov za priznanje, priznanje in izvršitev ali izvršitev odločbe. Javni organi so tako upravičeni do brezplačne pravne pomoči pri zahtevkih, ki se nanašajo na odločbe o preživnini otrok, mlajših od 21 let (ali 18 let, odvisno od primera)⁵⁰.

2. Zahtevki zavezanca

231. V okviru zahtevkov, ki jih vloži zavezanec, lahko zaprošena država izvede preskus utemeljenosti in preveri premoženjsko stanje, da bi ugotovila, ali je treba zagotoviti brezplačno pravno pomoč. To je prikazano na sliki 10.

⁵⁰ Obrazložitevno poročilo, odstavka 383 in 384.

**PРАВNA POMOČ
ZAHTEVKI, KI JIH VLOŽI ZAVEZANEC
(člen 17)**

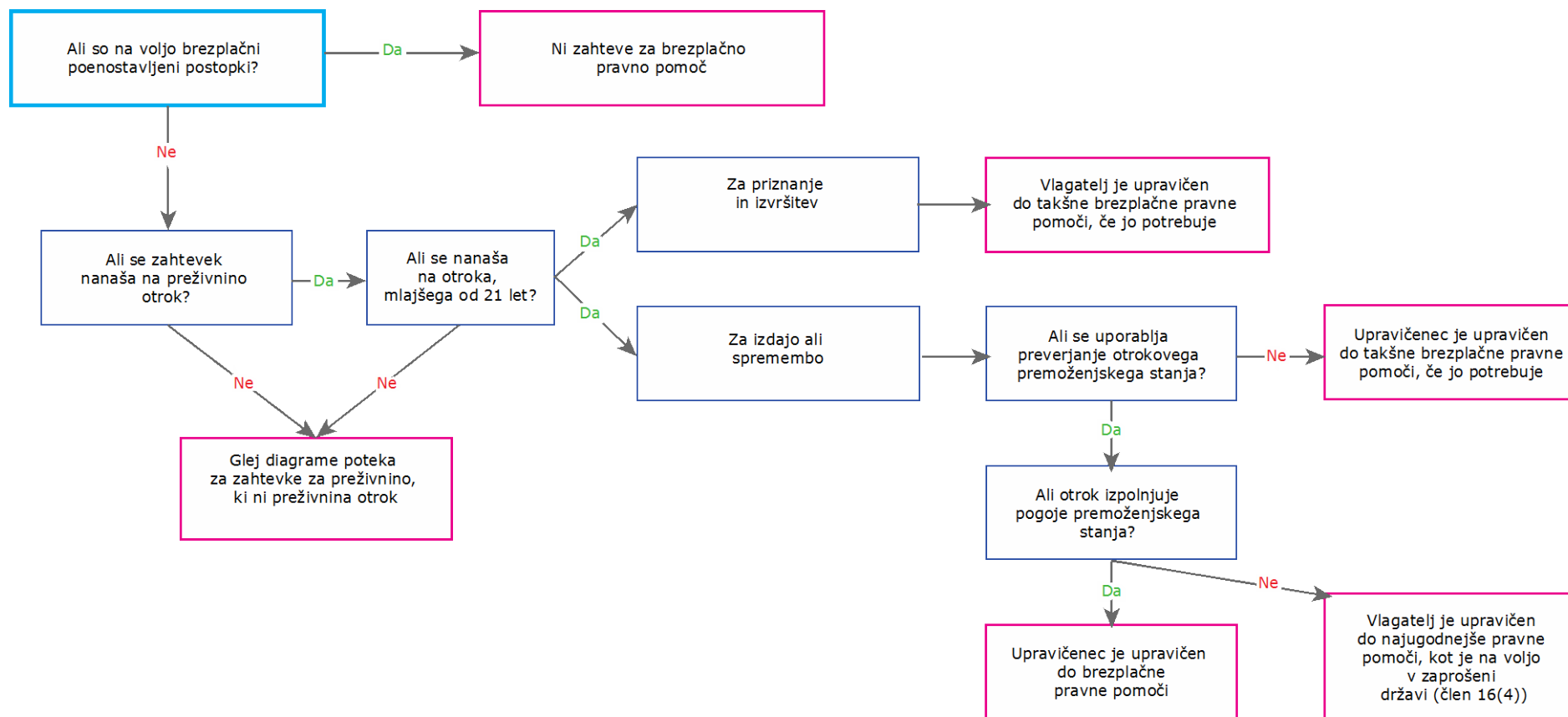

Slika 10: Pravna pomoč: zahtevki zavezanca

3. Preverjanje otrokovega premoženjskega stanja

232. Država pogodbenica predloži izjavo, da namerava v okviru zahtevkov, ki niso zahtevki za priznanje in izvršitev odločbe o preživnini otroka, preveriti otrokovo premoženjsko stanje za ugotovitev, ali je vlagatelj upravičen do brezplačne pravne pomoči (glej člen 16(3)). V spodnjem diagramu poteka je prikazano, kako se bo to preverjanje izvajalo. Treba je upoštevati, da bo pri preverjanju obravnavano premoženjsko stanje otroka in ne starša, zato bo večina vlagateljev upravičena do pomoči, razen če je otrok neodvisno bogat.
233. Če je zaprosena država predložila izjavo, da bo preverila premoženjsko stanje otroka, mora zahtevek vključevati „formalno izjavo“, da otrokovo premoženjsko stanje izpolnjuje merila, ki jih je določila zaprosena država. Ta merila so na voljo na spletišču Haaške konference na naslovu < www.hcch.net > v oddelku „Child Support/Maintenance“. Izjava vlagatelja zadostuje, razen če zaprosena država utemeljeno meni, da podatki vlagatelja niso točni.

**PRAVNA POMOČ
PREVERJANJE OTROKOVEGA PREMOŽENJSKEGA STANJA
(člen 16)**

Slika 11: Pravna pomoč: preverjanje otrokovega premoženjskega stanja

4. Ugotavljanje sorodstvenega razmerja ali genetsko testiranje

234. Osrednji organ mora na podlagi člena 6(2)(h) Konvencije sprejeti ustrezne ukrepe, da pomaga ugotoviti sorodstveno razmerje, kjer je to potrebno za izterjavo preživnine. Stroški genetskega testiranja za ugotovitev sorodstvenega razmerja so lahko precej visoki. Da ti stroški ne bi postali ovira za pridobitev odločb o preživnini za otroka⁵¹, če je ugotovitev sorodstvenega razmerja potrebna v okviru zahtevka na podlagi člena 10(1)(c), zaprosena država od vlagatelja ne sme zahtevati, da plača testiranje, navedeni stroški pa spadajo v okvir splošne določbe o zagotovitvi brezplačne pravne pomoči⁵².
235. Delovanje tega v praksi bo odvisno od nacionalnih postopkov za genetsko testiranje, ki so na voljo v zadevnih državah pogodbenicah. V nekaterih državah se lahko od osebe, ki zahteva testiranje, kot pogoj za testiranje zahteva vnaprejšnje plačilo celotnih stroškov testiranja, vključno s stroški za mater in otroka(-e). V drugih državah se lahko od zavezanca zahteva samo vnaprejšnje plačilo njegovega deleža stroškov testiranja. V takem primeru bo zaprosena država krila stroške testiranja matere in otrok(-a) – stroške, ki bi jih drugače moral plačati vlagatelj, vendar se lahko ti stroški izterjajo od zavezanca, če se ugotovi, da je starš otroka. Vsaka država bo v okviru nacionalne zakonodaje ali postopka določila, v kakšnem obsegu bo moral zavezanec poravnati stroške testiranja in na kateri točki postopka se bo to zahtevalo, če sploh.
236. V profilu vsake države pogodbenice bo navedeno, katere ureditve so vzpostavljene v zadevni državi za testiranja za ugotovitev sorodstvenega razmerja.
237. Če se zahtevek nanaša na preživnino za otroka, mlajšega od 21 let, upravičencu praviloma ni treba vnaprej plačati stroškov testiranja za ugotovitev sorodstvenega razmerja, razen če je zahtevek po proučitvi dejanskega stanja očitno neutemeljen⁵³.
238. V državah, ki so predložile izjavo o preverjanju premoženjskega stanja otroka, se bodo stroški testiranja za ugotovitev sorodstvenega razmerja krili v okviru pravne pomoči, ki je na voljo, razen če otrok ne bo prestal preverjanja premoženjskega stanja.

IV. Posebne naloge osrednjega organa

239. Upravno sodelovanje in pomoč pri zahtevkih na podlagi Konvencije sta ključnega pomena za uspešen zaključek zadev na podlagi Konvencije. Poglavje II Konvencije določa splošno in posebno dejavnost osrednjih organov, poglavje III pa določa pravila, ki veljajo za zahteve, vložene prek osrednjega organa.
240. Kjer se poglavje II Konvencije nanaša na zahtevek, se v skladu s členom 6(1) zahteva, da osrednji organi zagotovijo pomoč pri zahtevkih iz poglavja III. Zlasti:
- pošiljajo in prejemajo take zahteve;
 - začenejo postopke ali olajšajo začetek postopkov na podlagi tovrstnih zahtevkov.

⁵¹ Predplačilo stroškov testiranja za ugotovitev sorodstvenega razmerja bi se zahtevalo le, če bi bilo očitno, da je bila zahteva za ugotovitev sorodstvenega razmerja vložena v zelo sumljivih (neutemeljenih) okoliščinah. Obrazložitevno poročilo, odstavek 391.

⁵² Obrazložitevno poročilo, odstavek 392.

⁵³ Obrazložitevno poročilo, odstavek 390.

241. Na podlagi člena 6(2) osrednji organi v zvezi s takimi zahtevki sprejmejo vse ustrezne ukrepe, da:

- po potrebi zagotovijo pravno pomoč ali olajšajo zagotovitev take pomoči;
- pomagajo najti zavezanca ali upravičenca;
- pomagajo priskrbeti koristne informacije o dohodku in po potrebi drugih finančnih razmerah preživninskega zavezanca ali upravičenca, med drugim tudi o tem, kje je premoženje;
- spodbujajo sklenitev mirnega dogovora, da bi se preživnina plačevala prostovoljno, po potrebi z uporabo mediacije, conciliacije ali podobnega postopka;
- olajšajo tekoče izvrševanje odločb o preživnini, tudi morebitnih izostalih plačil;
- olajšajo izterjavo in hitro nakazilo plačil preživnine;
- olajšajo pridobitev listinskih in drugih dokazov;
- pomagajo ugotoviti sorodstveno razmerje, kjer je to potrebno za izterjavo preživnine;
- začnejo postopke ali olajšajo začetek postopkov, da bi po potrebi dosegličasne ukrepe, ki se nanašajo na določeno ozemlje, s katerimi bi lahko uspešno zavarovali vložene zahteve za izterjavo preživnine;
- olajšajo vročanje pisanj.

242. Vsaka država pogodbenica imenuje **osrednji organ** (države z več enotami lahko imenujejo več kot enega) in tudi določi, katero izmed navedenih vrst pomoči bo zagotavljal osrednji organ oziroma jo bodo pod nadzorom osrednjega organa zagotavljali **pristojni organ**, javni organ ali drugi organi v tej državi pogodbenici⁵⁴.

Osrednji organ je javni organ, ki ga država pogodbenica imenuje za opravljanje ali izvajanje nalog upravnega sodelovanja in pomoči na podlagi Konvencije.

Pristojni organ je javni organ ali oseba v posamezni državi, ki ji je z zakoni te države naloženo ali dovoljeno, da izvaja posebne naloge na podlagi Konvencije. Pristojni organ je lahko sodišče, upravni organ, agencija za izterjavo preživnin otrok ali kateri koli drug državni subjekt, ki izvaja nekatere izmed nalog, povezanih s Konvencijo.

243. Pri obravnavanju nalog osrednjega organa v zadevi je treba navesti področje ali obseg, na/v katerem se Konvencija lahko uporablja v posameznem primeru. Če želi na primer vlagatelj pridobiti odločbo o preživnini samo za preživnino zakonca, navedene oblike pomoči niso na voljo, razen če sta zadevni državi pogodbenici razširili uporabo poglavij II in III na vse zahteve zakonca.

V. Druge haaške konvencije

244. Nekaterе države so pogodbenice drugih konvencij ali mednarodnih instrumentov, ki so lahko pomembni v zadevah, ki vključujejo preživninske zahteve. To zlasti vključuje Konvencijo o vročitvi v tujini iz leta 1965 (v nadaljnjem besedilu: Konvencija o vročitvi iz leta 1965) in Konvencijo o pridobivanju dokazov v tujini iz leta 1970 (v nadaljnjem besedilu: Konvencija o pridobivanju dokazov iz leta 1970)⁵⁵. Če se uporablja katera od teh konvencij, je treba poiskati pravni nasvet za zagotovitev, da so zahteve Konvencije o preživnini otrok iz leta 2007 ustrezno izpolnjene.

245. Konvencija o vročitvi iz leta 1965 in Konvencija o pridobivanju dokazov iz leta 1970 se uporabljata le, če in kadar mora biti vročitev opravljena v tujini oziroma morajo biti dokazi pridobljeni iz tujine. V zvezi s tem je treba opozoriti, da izraz „**v tujini**“ ni uporabljen niti v pododstavku (g) člena 6(2) Konvencije o preživnini otrok iz

⁵⁴ Glej tudi člen 50.

⁵⁵ Glej člen 50 in obrazložitevno poročilo, odstavki 648–651.

leta 2007, ki se prav tako nanaša na zahteve za posebne ukrepe („olajšajo pridobitev listinskih in drugih dokazov“), niti v pododstavku (j) („olajšajo vročanje pisanj“). To pa zato, ker bo osrednji organ večinoma zaprosen za pomoč pri pridobivanju dokazov ali vročanju pisanj na *svojem območju pristojnosti* v okviru preživninskih postopkov, ki potekajo na *njegovem območju pristojnosti*. Zahteve za pomoč pri pridobivanju dokazov ali vročanju **v tujini** bodo manj pogoste. S Konvencijo o preživnini otrok iz leta 2007 so zajeti številni primeri, v katerih ne bo potrebno niti pošiljanje dokumentov za vročitev v tujini niti pridobivanje dokazov v tujini⁵⁶.

246. Obravnava drugih konvencij s tega področja presega okvir tega priročnika. Ali je določena država pogodbenica Haaške konvencije o civilnem postopku z dne 1. marca 1954 ter konvencij o vročitvi pisanj v tujini iz leta 1965 in pridobivanju dokazov v tujini iz leta 1970, je mogoče preveriti na spletišču Haaške konference na naslovu < www.hcch.net >.

Konvencija iz leta 1965 o vročitvi pisanj v tujini⁵⁷

247. Ta konvencija (splošno znana kot Haaška konvencija o vročitvi) določa načine pošiljanja, ko je treba sodno ali zunajsodno pisanje poslati iz ene države pogodbenice Konvencije v drugo državo, ki je prav tako pogodbenica Konvencije, da se vroči v slednji.
248. Konvencija o vročitvi iz leta 1965 se uporablja, če so izpolnjene vse naslednje zahteve:
- 1 po pravu države, v kateri poteka postopek (država sodišča), je treba pisanje (npr. obvestilo o tožbi) iz navedene države poslati v drugo državo za vročitev v slednji;
 - 2 obe državi sta pogodbenici Konvencije o vročitvi;
 - 3 naslov osebe, ki ji je treba vročiti pisanje, je znan;
 - 4 pisanje, ki ga je treba vročiti, je sodno ali zunajsodno pisanje; in
 - 5 pisanje, ki ga je treba vročiti, se nanaša na civilno ali gospodarsko zadevo.
249. Če se poraja dvom glede uporabe Konvencije o vročitvi ali upoštevanja njenih določb, se je treba posvetovati s pravnim svetovalcem.

Konvencija o pridobivanju dokazov v tujini iz leta 1970⁵⁸

250. Ta konvencija (splošno znana kot Haaška konvencija o pridobivanju dokazov) določa načine sodelovanja pri pridobivanju dokazov v tujini (to je v drugi državi) v civilnih ali gospodarskih zadevah. Konvencija, ki se uporablja samo med državami pogodbenicami, določa pridobivanje dokazov (i) na podlagi zaprosil ter (ii) po diplomatskih ali konzularnih predstavnikih in pooblaščenih. Konvencija določa učinkovite načine za premostitev razlik med ureditvami civilnega in običajnega prava v zvezi s pridobivanjem dokazov.
251. Če se pojavi potreba po pridobitvi dokazov v tujini, morajo socialni delavci po potrebi pridobiti pravni nasvet, da se zagotovi izpolnitev zahtev iz Konvencije o pridobivanju dokazov iz leta 1970.

⁵⁶ Glej obrazložitev poročila, odstavki 164–167 in 182–185. Za obravnavo vrst pomoči, ki bi jih zaprosena država lahko zagotovila na način, ki ne spada na področje uporabe Konvencije o pridobivanju dokazov iz leta 1970, glej obrazložitev poročila, odstavek 174.

⁵⁷ Za več informacij o Konvenciji o vročitvi glej „oddelek o vročitvi“ na spletišču Haaške konference.

⁵⁸ Za več informacij o Konvenciji o pridobivanju dokazov glej oddelek „Evidence Section“ na spletišču Haaške konference.

Poglavje 4

Obravnavanje poslanih zahtevkov za priznanje ali priznanje in izvršitev (člen 10(1)(a) in 10(2)(a))

Kako je urejeno to poglavje:

V tem poglavju so obravnavani zahtevki za priznanje ali priznanje in izvršitev odločbe o preživnini.

Oddelek I vsebuje pregled zahtevka – kdaj se uporabi, kdo ga lahko vloži ter razlago osnovnih izrazov in pojmov.

Oddelek II vsebuje opis postopka ali korakov za pripravo in obravnavo zahtevka.

Oddelek III vsebuje pregled zahtevanih obrazcev in listin ter zagotavlja informacije o tem, kaj mora biti vključeno in kako je treba izpolniti obrazce.

Oddelek IV vsebuje priznavanje in izvršitev sporazumov o preživnini ter druge izjeme pri postopkih iz oddelka II.

Oddelek V obravnava druga vprašanja.

Oddelek VI vsebuje napotila na dodatno gradivo.

Oddelek VII vsebuje kontrolni seznam zahtevanih postopkov.

Oddelek VIII vsebuje pogosto zastavljena vprašanja.

I. Pregled in splošna načela

252. Postopek priznanja je ključni element mednarodne izterjave preživnine, saj upravičencu zagotavlja stroškovno učinkovit način za zagotovitev plačila preživnine v primerih, ko zavezanec prebiva ali ima premoženje ali prejema dohodek v drugi **državi pogodbenici**. Postopek priznanja in izvršitve razbremeni upravičenca potrebe po potovanju v **državo**, v kateri naj bi se odločba izvršila, in pridobitvi odločbe v tej državi pogodbenici. Po priznanju, bodisi prek izjave o izvršljivosti ali evidentiranja odločbe, se lahko odločba, izdana v eni državi, izvrši v drugi državi pogodbenici na enaki podlagi, kot če bi bila prvotno izdana v tej državi.
- Država pogodbenica** je država, ki jo zavezuje Konvencija, ker je dokončala postopek ratifikacije, sprejetja ali odobritve iz člena 58. Izraz **država** se v tem priročniku uporablja pogosto. Na splošno se nanaša na suvereno državo ali državo in ne na podenoto države ali teritorialno enoto, kot je provinca, ali državo v Združenih državah Amerike.*
253. Določbe Konvencije so namenjene oblikovanju postopkov za priznanje ter priznanje in izvršitev odločb, ki so preprosti, cenovno ugodni in hitri⁵⁹. To se doseže z zagotavljanjem sistema, v katerem se ob prejemu zahteve za priznanje ali priznanje in izvršitev iz druge države pogodbenice izvede hiter in preprost postopek za priznanje odločbe ter po potrebi njeno izvršitev. Predloži se izjava, da je odločba izvršljiva, ali pa se odločba evidentira za izvršitev, ne da bi katera koli od strank predložila kakršno koli izjavo, pri čemer vključeni pristojni organ opravi le omejen

⁵⁹ Obrazložitevno poročilo, odstavek 490.

pregled. Ko je odločba razglašena za izvršljivo ali evidentirana, se lahko izvedejo izvršilni ukrepi za izterjavo preživnine v zaproseni državi. Nasprotna stranka lahko ugovarja evidentiranju ali izjavi o izvršljivosti, vendar so zato določeni strogi roki in razlogi⁶⁰. V večini primerov ni vložen noben ugovor ali pritožba, kar omogoča, da postopek poteka čim hitreje.

254. Z vidika države pogodbenice, ki vloži zahtevek (država prosilka), so postopki za pripravo zahtevka enako preprosti in zahtevana dokumentacija je omejena. Konvencija izrecno omejuje dokumentacijo, ki se lahko zahteva za vložitev zahtevka za priznanje ali priznanje in izvršitev, in v večini primerov se zahtevek lahko vloži, ne da bi bilo treba pridobiti overjene kopije odločb ali listin. To izraža cilje Konvencije, da je postopek čim bolj preprost in učinkovit, pri čemer se omogoča najširše možno priznavanje odločb.
255. Postopek za obravnavanje priznanja in izvršitve sporazumov o preživnini je nekoliko drugačen. Postopek za njihovo priznanje in izvršitev je obravnavan v zadnjem delu tega poglavja.

A. *Kdaj se ta zahtevek uporabi*

256. Zahtevek za priznanje in izvršitev se uporabi, kadar upravičenec že ima odločbo o preživnini, ki je bila izdana v državi pogodbenici, ter želi, da bi se odločba priznala in izvršila v drugi državi pogodbenici, kjer zavezanec prebiva ali ima premoženje ali prejema dohodek.
- Država prosilka** je država pogodbenica, ki vloži zahtevek in predloži zahtevo v imenu vlagatelja, ki prebiva v tej državi. **Zaprošena država** je država pogodbenica, ki je zaprošena, naj obravnava zahtevek.*
257. V nekaterih primerih upravičenec vloži samo zahtevek za priznanje odločbe – običajno zato, ker izvršitev takrat ni potrebna. Zahtevek samo za priznanje lahko vloži tudi zavezanec, ki želi pridobiti odločbo iz države pogodbenice, da bi omejil ali odložil izvršitev odločbe o preživnini.
- Priznanje** odločbe o preživnini je postopek, ki ga pristojni organ države uporabi za priznanje določitve pravic in obveznosti v zvezi s preživnino, ki jih določi organ v državi izvora, kjer je bila odločba izdana, in daje taki odločbi pravno veljavo.
258. Če je bila odločba prvotno izdana v zaproseni državi, je ni treba priznati, ampak le izvršiti. Tovrstni zahtevek je v skladu s členom 10(1)(b) in je vključen v poglavju 6.

B. *Primer zadeve*

259. P s svojima otrokoma prebiva v državi A. P ima odločbo, s katero se od Q zahteva, da plačuje preživnino za otroka in preživnino zakonca. Odločba je bila izdana v državi A. Q zdaj živi v državi B. P želi, da bi se odločba o preživnini poslala v državo B, da bi se vzpostavil stik s Q in izterjala preživnina. Država A in država B sta državi pogodbenici Konvencije.

⁶⁰ Konvencija določa, da lahko države predložijo izjavo o uporabi alternativnega postopka, ki omogoča obveščanje nasprotne stranke pred evidentiranjem ali razglasitvijo izvršljivosti ter širšo podlago za pregled s strani pristojnega organa. To je obravnavano v oddelku IV poglavja 5.

Kako to poteka na podlagi Konvencije

260. P se obrne na osrednji organ v državi A. Osrednji organ v njenem imenu predloži zahtevek z zahtevanimi listinami osrednjemu organu v državi B. Z zahtevkom se zahteva, da se odločba o preživnini **prizna in izvrši** v državi B. Če odločba izpolnjuje zahteve za priznanje na podlagi Konvencije, pristojni organ (ali osrednji organ, če je to pristojni organ) v državi B obravnava zahtevo ter prizna in izvrši odločbo. Q je obveščen o priznanju in izvršitvi in lahko vloži pravno sredstvo zoper odločitev za priznanje in izvršitev odločbe o preživnini. Ko je odločba priznana, jo v državi B izvrši pristojni organ. P ima opravka le z osrednjim organom v državi A. Vsi stiki z osrednjim organom v državi B se navadno vzpostavijo prek osrednjega organa v državi A.

C. Kdo lahko vloži zahtevek za priznanje in izvršitev

261. Ta zahtevek lahko vloži posamezen **upravičenec**, ki prebiva v državi pogodbenici, javni organ, ki nastopa kot upravičenec, ki lahko vloži zahtevek v imenu vlagatelja, ali javni organ, ki nastopa kot upravičenec, če je javni organ upravičencu izplačal nadomestilo namesto preživnine.
- Upravičenec** je oseba, ki ima pravico do preživnine ali to pravico uveljavlja. To so lahko starš ali zakonec, otrok, krušni starši, sorodniki ali druge osebe, ki skrbijo za otroka. V nekaterih državah se ta oseba imenuje prejemnik preživnine, prejemnik plačil preživnine, upnik, starš, ki ima pravico do varstva in vzgoje, ali starš, ki živi skupaj z otrokom.
262. **Zavezanec** lahko prav tako vloži zahtevek za priznanje odločbe o preživnini iz druge države pogodbenice, da odloži ali omeji izvršitev predhodne odločbe o preživnini.
- Zavezanec** je oseba, ki je dolžna plačati preživnino ali od katere se plačilo preživnine zahteva. To je lahko starš ali zakonec ali kdor koli drug, ki mora po pravu države, v kateri je bila izdana odločba, plačevati preživnino. V nekaterih državah se ta oseba imenuje plačnik preživnine, dolžnik ali starš, ki nima pravice do varstva in vzgoje ali ki ne živi skupaj z otrokom.

D. Izpodbijanje priznanja in izvršitve

263. V večini primerov postopek priznanja in izvršitve v zaproseni državi poteka hitro in brez kakršnega koli ugovora zavezanca ali **nasprotne stranke**. Vendar lahko v določenih primerih nasprotna stranka v okviru zahtevka (zavezanec ali upravičenec) ugovarja priznanju in izvršitvi odločbe na podlagi tega, da odločba ne izpolnjuje minimalnih zahtev za vrsto odločbe, ki se lahko prizna ali izvrši na podlagi Konvencije. Te zahteve so podrobneje obravnavane v poglavju 5, saj se pravno sredstvo vloži v zaproseni državi, kjer se obravnava zahtevek za priznanje, in temu primerno je to del prejetih postopkov za priznanje in izvršitev. Vendar je pomembno, da se tisti, ki vložijo zahtevek v državi prosilki, zavedajo možnosti vložitve pravnega sredstva zoper priznanje ali priznanje in izvršitev, tako da lahko zagotovijo, da je dokumentacija, poslana skupaj z zahtevkom, popolna in da ima zaprosena država informacije, ki jih potrebuje, da se odzove na zaskrbljenost, ki jo izrazi nasprotna stranka.
- Nasprotna stranka** je oseba, ki odgovori ali se odzove na zahtevek ali pravno sredstvo na podlagi Konvencije. Nasprotna stranka je lahko upravičenec ali zavezanec.

264. Poleg tega morajo socialni delavci, ki izpolnjujejo zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev, navesti razloge za vložitev zahtevka za priznanje ali priznanje in izvršitev odločbe, da se izpolni ustrezen oddelek obrazca. To je podrobneje obravnavano v poglavju 15, ki vključuje navodila za izpolnjevanje priporočenega obrazca zahtevka.

*Ali iščete kratek povzetek postopkov, vključenih v zahteve za priznanje in izvršitev? Oglejte si **kontrolni seznam** na koncu tega poglavja.*

II. Postopek obravnave in izpolnjevanja zahtevkov

265. Osrednji organ v državi prosilki je odgovoren za pripravo listin, pri čemer zagotavlja, da so vključeni zahtevani obrazci ali dokumentacija, in pripravi sveženj, ki ga je treba poslati v drugo državo. Ker so med državami pogodbenicami razlike, si oglejte profil države⁶¹, v katero boste poslali odločbo, saj so v njem navedene vse posebne zahteve, kot so zahteve glede prevajanja in overjanja. Kljub temu država ne more zahtevati, da se skupaj z zahtevkom za priznanje ali priznanje in izvršitev pošljejo kakršne koli dodatne listine, razen navedenih v členih 11 in 25.
266. Ta oddelek se prav tako uporablja za zahteve, ki se nanašajo samo za priznanje. Taki zahtevki bodo dokaj redki. Člen 26 določa, da se določbe poglavja V (Priznavanje in izvršitev) smiselno uporabljajo za zahteve, ki se nanašajo samo na priznanje, le da zahtevo za izvršljivost nadomešča zahteva, da odločba učinkuje v državi izvora. To pomeni, da se bodo določbe, ki se nanašajo na priznanje in izvršitev, v praksi uporabljale za zahteve za priznanje, razen v zvezi z določbami, ki jih je treba spremeniti, ker se izvršitev odločbe ne zahteva⁶².

⁶¹ Nekaterе države pogodbenice ne uporabljajo priporočenega profila države, vendar se večina teh informacij predloži Stalnemu uradu Haaške konference o mednarodnem zasebnem pravu. Te informacije so na voljo tudi na spletišču Haaške konference na naslovu < www.hcch.net > v oddelku „Child Support/Maintenance“.

⁶² Obrazložitevno poročilo, odstavek 546.

A. *Koraki za izpolnitev zahtevka za priznanje ali priznanje in izvršitev*

POSŁAN ZAŁTEVEK ZA PRIZNANJE ALI PRIZNANJE IN IZVRŠITEV	
1	Zberite potrebne listine. ▪ Odločba o preživnini ▪ Obrazec zahtevka ▪ Profil države
2	Preverite informacije vlagatelja. ▪ Ali so informacije popolne?
3	Proučite, ali je mogoče vložiti zahtevek na podlagi Konvencije. ▪ Ali vlagatelj prebiva v vaši državi? - o Če ne, bi moral vlagatelj vložiti zahtevek prek države prebivališča. ▪ Ali ima vlagatelj odločbo o preživnini? - o Glej razlago izrazov „preživnina“ in „odločba“ v poglavju 2. - o Če nima odločbe, vložite zahtevek za izdajo odločbe. - o Če se odločba ne nanaša na preživnino, se Konvencija ne uporablja.
4	Kje je bila odločba izdana? ▪ V zaproseni državi – - o Vložite samo zahtevek za izvršitev. ▪ V državi prosilki ali tretji državi pogodbenici – - o Vložite zahtevek za priznanje in izvršitev.
5	Ali je bila odločba že priznana v zaproseni državi? ▪ Če je bila, vložite samo zahtevek za izvršitev.
6	Po potrebi prevedite listine. ▪ (Preverite profil države.)
7	Po potrebi pridobite overjene kopije odločbe. ▪ (Preverite profil države.)
8	Pridobite izjavo pristojnega organa o izvršljivosti.
9	Izpolnite zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev. ▪ (Glej poglavje 15.)
10	Priložite vse zadevne listine.
11	Izpolnite obrazec za prenos. ▪ (Glej poglavje 15.)
12	Pošljite listine osrednjemu organu v zaproseni državi.
13	Počakajte na potrditev prejema.
14	Predložite nadaljnje listine, kot se zahtevajo, v treh mesecih od zahteve.

Slika 12: Koraki za izpolnitev poslanega zahtevka za priznanje ali priznanje in izvršitev

B. Postopek – korak za korakom

Vsak od oddelkov zagotavlja podrobnosti v zvezi s koraki iz slike 12.

1. Zberite potrebne listine

267. Potrebujete kopijo odločbe o preživnini in informacije ali zahtevo vlagatelja. Proučiti morate profil države, v katero boste poslali zahtevek, saj so v njem navedene morebitne posebne listine ali informacije, ki se zahtevajo. Če nimate kopije profila države, ga poiščite na spletišču Haaške konference na naslovu < www.hcch.net > v oddelku „Child Support / Maintenance Section“.

2. Preverite informacije vlagatelja

268. Vlagatelj izpolni morebitne dodatne obrazce, ki jih zahteva vaša država. Preverite, ali so obrazci izpolnjeni v največjem možnem obsegu in ali so zagotovljene vse potrebne informacije. Če vlagatelj ne izpolni nobenega dela priporočenega obrazca zahtevka, mora zagotoviti dovolj informacij, da lahko osrednji organ izpolni listino.

3. Ali je mogoče vložiti zahtevek na podlagi Konvencije

269. Pred izpolnitvijo zahtevka za priznanje ali priznanje in izvršitev upoštevajte naslednje:

- vlagatelj mora prebivati v vaši državi, da lahko koristi storitve osrednjega organa; če vlagatelj živi v drugi državi, bi moral vložiti zahtevek prek osrednjega organa zadevne države;
- če vlagatelj še nima **odločbe o preživnini** ali če odločba ni iz države pogodbenice⁶³, bi bilo treba vložiti zahtevek za izdajo nove odločbe (glej poglavje 8).
- Ali se odločba nanaša na preživnino? Glej opredelitev v poglavju 2. Če se odločba ne nanaša na preživnino, ni mogoče vložiti zahtevka za priznanje odločbe na podlagi Konvencije.
- Če nasprotna stranka prebiva v državi, ki ni pogodbenica, ali če sta premoženje in dohodek, ki naj bi bila predmet izvršitve, v državi, ki ni pogodbenica, Konvencije ni mogoče uporabiti za priznanje in izvršitev odločbe v tej državi.

Preživnina vključuje preživnino za otroke, zakonca ali partnerja in stroške, povezane s skrbjo za otroke ali zakonca/partnerja.

Z **odločbo o preživnini** se določi obveznost zavezanca, da plačuje preživnino, lahko pa vključuje tudi samodejno indeksacijo in zahtevo za plačilo izostalih plačil preživnine, preživnine za nazaj ali obresti in določitev stroškov ali izdatkov.

4. Ugotovite, kje je bila odločba izdana

270. Če je bila odločba izdana v državi, v katero boste poslali zahtevek (zaprošena država), ali je bila že priznana v tej državi, je zahtevek primeren za izvršitev. Priznanje ni potrebno. Od zadevne države se zahteva, da izvrši svojo odločbo in ne tuje odločbe. Čeprav so zahtevki podobni, je dokumentacija različna. Če je bila odločba izdana v zaprošeni državi, pojdite na poglavje 6.

⁶³ Da bi bila odločba, ki se pošilja v zaprošeno državo v priznanje, upravičena do priznanja in izvršitve na podlagi Konvencije, mora biti iz države pogodbenice. Ni dovolj, da je bila prej že priznana v državi pogodbenici. Obrazložitevno poročilo, odstavek 241.

271. Odločba, ki naj bi bila priznana, mora biti izdana v državi pogodbenici. Če ni bila izdana v državi pogodbenici, se Konvencija ne uporablja. Na voljo so lahko druga pravna sredstva, kot je dvostranski sporazum ali drug postopek na podlagi prava države, v kateri zavezanec prebiva. Vlagatelj se bo moral po pomoč obrniti na ustrezen organ za izterjavo preživnin ali preživnin otroka. V nekaterih primerih bo treba morda izdati novo odločbo o preživnini.

5. Ali je bila odločba že priznana

272. Če je bila odločba že prej priznana v zaprošeni državi, je ni treba še enkrat priznati. Pošljite samo zahtevek za izvršitev. Glej poglavje 6.

6. Ali je treba gradivo prevesti

273. Zahtevek in odločba, ki se pošljeta, morata biti izvirnem jeziku, vendar mora biti vključen tudi prevod zahtevka (in z njim povezanih listin) v uradni jezik⁶⁴ zaprošene države, razen če je pristojni organ zaprošene države (upravni ali sodni organ, ki obravnava zahtevek) navedel, da ne potrebuje prevoda. V profilu države so navedene informacije o uradnem jeziku zaprošene države in morebitne zahteve glede prevoda. Če je potreben prevod, je v profilu države tudi navedeno, ali se lahko predloži povzetek ali izveček odločbe (glej razlago spodaj). S tem se lahko zmanjšajo stroški in zapletenost prevoda.

7. Ugotovite, ali se zahtevajo kakršne koli overjene kopije listin

274. Glej fazo 1, del II, oddelek 1 profila države. Tam je navedeno, ali zaprošena država vedno zahteva overjene kopije nekaterih listin. Če je tako, vložite zahtevo pri ustreznem organu v svoji državi ali prosite vlagatelja, naj pridobi zahtevane kopije.

8. Pridobite izjavo o izvršljivosti in izjavo o pravilnem obveščanju

275. Izjava o izvršljivosti je potrebna (glej spodaj) kot dokaz, da je odločba izvršljiva v državi, kjer je bila izdana⁶⁵. Izjava o ustreznem obveščanju potrjuje, da je bila nasprotna stranka obveščena o postopku, v katerem je bila izdana odločba o preživnini, in ji je bila omogočena predložitev stališč, oziroma da je bila nasprotna stranka obveščena o odločbi in je imela možnost, da vloži pravno sredstvo zoper odločbo. Če odločba ni bila izdana v vaši državi, ampak v drugi državi pogodbenici, je treba zahtevo za izjavo o izvršljivosti in za izjavo o ustreznem obveščanju poslati tej državi (državi izvora).

⁶⁴ Če ima država več kot en uradni jezik in se vsi uradni jeziki ne uporabljajo na vseh delih njenega ozemlja, je treba potrditi, kateri jezik se zahteva na ozemlju, na katero bo zahtevek poslan (člen 44(2)).

⁶⁵ V ta namen se lahko uporabi priporočeni obrazec. V nekaterih državah se lahko uporablja „*attestation de la force de chose jugée*“, ki določa, da je odločba pravno veljavna v zadevni državi. Če se zahtevek nanaša samo na priznanje, mora biti v izjavi navedeno le, da ima odločba učinek in ne da je izvršljiva (člen 26).

9. Izpolnite zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev

276. Uporabite priporočeni obrazec⁶⁶. Zagotovite, da so vsa polja pravilno izpolnjena. Preverite profil države, da zagotovite, da so izpolnjene morebitne posebne zahteve za zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev, kot je potreba po overjenih kopijah ali možnost uporabe izvlečka ali povzetka (glej fazo 1, del II, oddelek 1). To bo zagotovilo, da bo zahtevek v zaproseni državi obravnavan nemudoma.
277. Glej poglavje 15 za navodila za izpolnjevanje priporočenega obrazca zahtevka.

10. Priložite vse zadevne listine

278. V naslednjem oddelku tega poglavja je podrobno razloženo, katere druge listine se še zahtevajo in kako se izpolnijo.

11. Izpolnite obrazec za prenos

279. Ta obvezni obrazec se zahteva pri vsakem zahtevku na podlagi Konvencije ter se pošlje skupaj z obrazcem zahtevka in zahtevanimi listinami. Na obrazcu je ime pooblaščenega zastopnika osrednjega organa, ki pošilja zahtevek. Obrazec ni podpisan. Glej poglavje 15 za navodila za izpolnjevanje tega obrazca.

12. Pošljite listine osrednjemu organu v drugi državi

280. V večini primerov se listine z navadno pošto pošljejo osrednjemu organu v zaproseni državi. Nekatere države morda sprejemajo listine elektronsko. Preverite profil zaprosene države in pošljite listine v zahtevani obliki ali na navedeni naslov.

13. Počakajte na potrditev prejema

281. Zaprošena država mora potrditi prejem v šestih tednih. To mora storiti osrednji organ z uporabo obveznega potrdila o prejemu. Pri tem vas zaproseni osrednji organ tudi obvesti, na koga je treba nasloviti nadaljnja vprašanja, in vam zagotovi ustrezne kontaktne podatke zadevne osebe ali enote v zadevni državi.

14. Po potrebi predložite nadaljnje listine

282. Potrdilo o prejemu lahko zahteva dodatne listine ali informacije. Zagotovite informacije čim prej in v vsakem primeru v treh mesecih. Če pričakujete, da bo trajalo več kot tri mesece, o tem obvestite drugi osrednji organ, saj lahko po treh mesecih ustavi postopek, če ne prejme odgovora.

Dobra praksa: obvestite drugi osrednji organ, če imate težave pri pridobivanju zahtevanih informacij ali listin. Drugače lahko osrednji organ v zaproseni državi ustavi postopek, če v treh mesecih ne prejme odgovora.

⁶⁶ Nekatere države se odločijo, da ne bodo uporabljale priporočenega obrazca. V teh državah je ustrezen obrazec, ki ga je treba uporabiti, določen z nacionalno zakonodajo ali politikami osrednjega organa. V tem priročniku so vključeni samo postopki za izpolnjevanje obveznih in priporočenih obrazcev in ne nacionalnih ali notranjih obrazcev.

III. Priprava zahtevanih listin za zahtevek

A. Splošno

283. Členi 11, 12 in 25 Konvencije določajo zahtevano vsebino vsakega zahtevka za priznanje ali priznanje in izvršitev odločbe o preživnini.
284. V tem oddelku priročnika je določeno, kaj mora vsebovati sveženj listin ter kako je treba sestaviti in izpolniti listine za zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev. V spodnji preglednici so navedene zahtevane listine. Zaprošena država pri zahtevku za priznanje ali priznanje in izvršitev ne sme zahtevati nikakršnih dodatnih listin (člen 11(3)).

✓	Zahtevek (uporabite priporočeni obrazec)
✓	Polno besedilo odločbe ali njen povzetek
✓	Izjava o izvršljivosti
✓	Izjava o ustreznem obveščanju (razen če se je nasprotna stranka spustila v postopek ali je zoper odločbo vložila pravno sredstvo)
Po potrebi	Obrazec o finančnih razmerah (samo za zahtevke, ki jih vložijo upravičenci)
Po potrebi	Listina z izračunom izostalih plačil
Po potrebi	Listina, v kateri je pojasnjena metoda za prilagoditev ali indeksacijo odločbe
Po potrebi	Prevedene kopije listin
✓	Obrazec za prenos

Slika 13: Zahtevane listine – priznanje in izvršitev

285. Glede na okoliščine posamezne zadeve želi država prosilka morda vključiti tudi informacije o nadomestilu, ki ga je izplačal javni organ, če je javni organ vlagatelj.
286. V tem oddelku se predpostavlja, da socialni delavec ali oseba, ki pripravlja zahtevek, uporabi priporočene obrazce, ki jih je izdala Haaška konferenca. Nekatere države se lahko odločijo, da teh obrazcev ne bodo uporabljale. V teh državah bi se moral socialni delavec pozanimati o politikah in postopkih države za navodila pri izpolnjevanju nacionalnih obrazcev.

B. Vsebina zahtevka (priznanje ali priznanje in izvršitev)

1. Obrazec zahtevka

287. Uporabite priporočeni obrazec zahtevka (zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev). To zagotavlja, da so zahtevane informacije vključene v vsak zahtevek.
288. Glej poglavje 15 za navodila za izpolnjevanje priporočenega obrazca.

2. Izjava o izvršljivosti

289. Da bi bila odločba, ki se pošilja, izvršena v zaproseni državi, mora biti izvršljiva v državi izvora – državi, kjer je bila izdana. To je bistvo koncepta vzajemnosti – da bi morale biti odločbe, ki so izvršljive v eni državi, izvršene v drugi državi.

Namig: v nekaterih primerih odločba, ki naj bi se priznala ali priznala in izvršila, ni niti iz države prosilke niti iz zaprosene države, temveč iz tretje države pogodbenice. Pomembno si je zapomniti, da mora izjavo o izvršljivosti predložiti pristojni organ v državi, ki je izdala odločbo (državi izvora), v izjavi pa mora biti navedeno, da je odločba izvršljiva v državi izvora.

a) Če je odločbo izdal sodni organ

290. Če je odločbo izdal sodni organ, je potrebna le izjava, v kateri je navedeno, da je odločba izvršljiva v državi, v kateri je bila izdana⁶⁷.

b) Če je odločbo izdal upravni organ

291. Če je odločbo izdal upravni organ, mora biti v izjavi navedeno, da:

- 1 je odločba izvršljiva v državi, kjer je bila izdana; in
- 2 je organ, ki je izdal odločbo, javni organ, katerega odločbe:
 - i) so lahko predmet pritožbe ali revizije s strani sodnega organa in
 - ii) imajo enak ali podoben učinek kot odločba sodnega organa glede iste zadeve.

292. Ta druga izjava (št. 2 zgoraj) se ne zahteva, če je država izvora na podlagi člena 57 določila, da odločbe njenih upravnih organov vedno izpolnjujejo te zahteve (člen 25(1)(b)). Poleg tega je zaprosena država na podlagi člena 57 morda določila, da ne zahteva listine za podajanje izjave, določene pod št. 2 zgoraj.

293. Če je odločbo, ki naj bi se priznala ali priznala in izvršila, izdal upravni organ, je torej treba preveriti, ali je država, v kateri je bila izdana odločba, ali zaprosena država dodala specifikacijo, da ugotovite, kaj se zahteva za izjavo o izvršljivosti. Te informacije so navedene v profilu države izvora in zaprosene države.

294. Če je vložen zahtevek samo za priznanje, ni potrebno, da je odločba izvršljiva v državi izvora; imeti mora le učinek v tej državi. Na priporočenem obrazcu izjave o izvršljivosti je prostor, kjer je naveden datum učinka odločbe, tako da je mogoče zahtevo izpolniti s tem obrazcem.

3. Izjava o ustreznem obveščanju

295. Zaprosena država mora vedeti, da je nasprotna stranka prejela ustrezno obvestilo o postopku, na podlagi katerega je bila izdana odločba. V nekaterih primerih je to obvestilo o postopku in možnosti predložitve stališč, v drugih primerih pa obvestilo o odločbi in možnosti njenega izpodbijanja.

⁶⁷

V nekaterih državah se lahko uporablja „attestation de la force de chose jugée“, ki določa, da je odločba pravno veljavna v zadevni državi.

296. Če se je nasprotna stranka spustila v postopek, bi moralo biti to navedeno v oddelku 7 obrazca zahtevka. Če se nasprotna stranka ni spustila v postopek in ni bila zastopana v postopku, se zahteva izjava o ustreznem obveščanju⁶⁸.
297. Izjavo bi moral izpolniti pristojni organ v državi, ki je izdala odločbo. Zadevna oseba navede, da je nasprotna stranka na podlagi odločbe ali evidence **pristojnega organa** bodisi:
- prejela obvestilo o postopku in imela možnost predložiti stališča bodisi
 - prejela obvestilo o izdani odločbi in imela možnost izpodbijati odločbo, kot zahteva pravo države, ki je izdala odločbo (država izvora).
- Osrednji organ** je javni organ, ki ga država pogodbenica imenuje za opravljanje ali izvajanje nalog upravnega sodelovanja in pomoči na podlagi Konvencije.*
- Pristojni organ** je organ v posamezni državi, ki mu je z zakoni te države naloženo ali dovoljeno, da izvaja posebne naloge na podlagi Konvencije. Pristojni organ je lahko sodišče, upravni organ, agencija za izterjavo preživetnih otrok ali kateri koli drug državni subjekt, ki izvaja nekatere izmed nalog, povezanih s Konvencijo.*
298. V večini primerov, kjer je bilo zahtevano obvestilo vročeno nasprotni stranki v državi izvora, je na voljo dokumentacija, kot je pisna izjava o vročitvi ali obvestilu ali potrdilo o vročitvi, ki potrjuje, da je bila nasprotna stranka obveščena o postopku ali izdani odločbi. V drugih primerih je v odločbi lahko navedeno, da se je nasprotna stranka spustila v postopek, je bila obveščena o postopku ali odločbi in je imela možnost predložiti stališča ali izpodbijati odločbo. V nekaterih državah nasprotna stranka predloži samo pisni odgovor, v skladu z določbami nacionalne zakonodaje. Ta dokumentacija lahko pristojnemu organu pomaga pri pripravi izjave o ustreznem obveščanju.
299. Če je treba zahtevano obvestilo vročiti zunaj države ter sta država izvora in druga država pogodbenici drugega mednarodnega instrumenta, ki ureja dostavo obvestila, je dokumentacija o zadevnem postopku na voljo za pomoč pristojnemu organu v državi izvora pri izpolnjevanju izjave o ustreznem obveščanju.

4. Obrazec o finančnih razmerah

300. Ta listina je v pomoč pri izvršitvi priznane odločbe in zagotavlja dodatne informacije, ki lahko pomagajo najti nasprotno stranko. Kljub temu je treba upoštevati, da ker se obrazec uporablja za številne različne zahteve, za zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev ni treba izpolniti vseh delov. Ker se zahtevek nanaša na priznanje ali priznanje in izvršitev, je treba zlasti upoštevati, da ni treba navesti informacij v zvezi z razmerami upravičenca. Če se ne zahteva izvršitev (tj. zahtevek se nanaša samo na priznanje), ta obrazec ni potreben.
301. Priporočeni obrazec vključuje potrebne informacije o finančnih razmerah zavezanca in njegovem premoženju. Te informacije so zlasti koristne pri izvršitvi odločbe, če zavezanec ne plača zahtevane preživetnine prostovoljno. Vlagatelj mora obrazec izpolniti čim bolj popolno, z vsem, kar mu je znano.
302. Upravičenec/vlagatelj lahko izpolni obrazec vsakič, ko ima dostop do informacij o zavezancu, ki so vsebovane v obrazcu. Vendar če upravičenec/vlagatelj izpolni obrazec, ga mora zastopnik osrednjega organa preveriti, da se prepriča, ali je popoln.

⁶⁸ Konvencija vključuje odločbe, izdane v okviru upravnih in sodnih sistemov. V nekaterih sistemih nasprotna stranka/zavezanec ni obveščena/obveščen pred izdajo odločbe, vendar prejme obvestilo o odločbi, potem ko je bila izdana, in jo ima možnost izpodbijati.

303. Glej poglavje 15 za navodila za izpolnjevanje tega obrazca.

5. Listina z izračunom izostalih plačil

304. Vlagatelj lahko v okviru zahteve za priznanje ali izvršitev zahteva izvršitev izostalih plačil preživnine, ki so se nabrala od izdaje odločbe. Vlagatelj mora predložiti celoten izračun, ki izkazuje zneske, dolgovane na podlagi odločbe, plačane zneske (če sploh so) in razliko. Ta dokument mora biti kar najbolj popoln in natančen, saj lahko nasprotna stranka izpodbija priznanje in izvršitev na podlagi tega, da so bila izostala plačila v celoti plačana. Če so v izostala plačila vključene obresti, je dobro v celoti dokumentirati način izračuna obresti in pravno podlago za zaračunavanje obresti.

Dobra praksa: če je agencija za izterjavo preživnin otrok ali preživnin vključena v izračun in izvrševanje izostalih plačil preživnine, zagotovite, da bo priložena izjava te agencije, saj bodo njene evidence točne in popolne.

6. Listina, v kateri je pojasnjena metoda za indeksacijo ali prilagoditev zneska preživnine

305. V nekaterih državah je bodisi z odločbo bodisi z nacionalno zakonodajo, na podlagi katere je bila odločba izdana, določena samodejna indeksacija ali prilagajanje odločbe v določenih časovnih razmikih. Če to velja, mora država prosilka navesti podrobnosti o tem, kako se bo prilagoditev izvajala. Na primer – če je treba prilagoditev izvesti z uporabo odstotka življenjskih stroškov, informacije o tem, katera država bo izračunala prilagoditev, katere informacije so potrebne za izračun in kako bo na novo izračunani znesek preživnine sporočen zaprosenemu osrednjemu organu in strankama.
306. Podobno nekatere odločbe, ki jih izda upravni organ, določajo, da je treba v določenih razmikih opraviti ponovno ocenjevanje in prilagoditi preživnino na podlagi finančnih razmer strank⁶⁹. Če bo za odločbo, ki jo je treba priznati, opravljena taka vrsta ponovnega ocenjevanja, zagotovite, da bo predloženih dovolj informacij, da se zaproseni državi pojasni, kako bo opravljeno ponovno ocenjevanje in kako bo zaproseni državi predložena kakršna koli nova ocena.
307. Na splošno se priporoča, da prilagoditev izračuna država, v kateri je bila izdana odločba, saj je ta najboljše seznanjena s postopkom izračuna. Če je to postopek, ki se pričakuje, bi listina, v kateri je pojasnjena metoda za prilagoditev odločbe, nato vsebovala informacije za zaproseno državo o tem, kako se vodi ta postopek in kdaj lahko zaprosena država pričakuje, da bo prejela prilagoditve zneska preživnine.

7. Polno besedilo odločbe

308. Ob upoštevanju navedenih izjem mora sveženj listin vsebovati popolno kopijo odločbe o preživnini. Običajno je to le navadna kopija same odločbe sodnega ali upravnega organa, ki je izdal odločbo.

⁶⁹ V Avstraliji se na primer ponovno ocenjevanje preživnine opravi vsakih 15 mesecev in izda se nova ocena.

a) Razen če se država strinja, da bo sprejela povzetek ali izvleček

309. Država lahko predloži izjavo, da bo namesto polnega besedila odločbe sprejela izvleček ali povzetek odločbe (člen 25(3)(b)). V nekaterih primerih so določbe odločbe o preživnini le majhen del celotne odločbe in država morda ne želi poravnati stroškov prevoda celotnega besedila, če se zahtevajo samo določbe o preživnini. V profilu države, ki prejme zadevo, je navedeno, ali je sprejemljiv povzetek ali izvleček.
310. Če je sprejemljiv povzetek, uporabite priporočeni obrazec (povzetek odločbe).

***Dobra praksa:** če obstaja več odločb v zadevi, priložite kopije vseh odločb, če iz teh odločb izhajajo izostala plačila ali neplačana preživnina. Če je poznejša odločba v celoti nadomestila predhodno odločbo, zaprosena država ne sme zahtevati predhodne odločbe. Upoštevajte tudi, da če je bila odločba izdana v državi, kjer se odločbe samodejno prilagodijo (npr. v Avstraliji, kjer se redno izvaja ponovno ocenjevanje), je treba vključiti vse zadevne ocene za obdobje, saj se vsaka ocena lahko šteje za ločeno, novo odločbo.*

b) Razen če je zaprosena država navedla, da se zahteva overjena kopija odločbe, če je zoper odločbo vloženo pravno sredstvo ali če je vložena zahteva za popolno overjeno kopijo

311. Na podlagi člena 25(3) lahko država določi, da mora kopijo odločbe overiti pristojni organ. Poleg tega je treba na podlagi člena 25(2) v primeru vložitve pravnega sredstva zoper odločbo ali če to zahteva pristojni organ, predložiti overjeno kopijo⁷⁰. V vseh drugih primerih zadostuje navadna kopija. V profilu države je navedeno, ali so potrebne overjene kopije.
312. Odločbo je morda treba prevesti v uradni jezik zaprosene države⁷¹ ali bodisi v angleščino bodisi v francoščino. Glej poglavje 3 (del 2) za celotno razpravo o zahtevah za prevod. Preverite profil države, da ugotovite, ali je to potrebno.

8. Druge dokazne informacije

313. Čeprav zaprosena država v zahtevku za priznanje ali priznanje in izvršitev poleg listin, navedenih v členu 25, ne more zahtevati dodatnih listin, lahko v nekaterih primerih druge dokazne informacije pomagajo pri postopku priznavanja ali priznavanja in izvršitve.
314. Na primer, če je vlagatelj javni organ in je javni organ izplačal nadomestilo namesto preživnine, se lahko za uveljavljanje pravice javnega organa do vložitve zahtevka predloži dokumentacija o izplačilu nadomestila. Podobno je lahko v primeru, če je v odločbi o preživnini določeno, da je redno plačevanje preživnine za starejšega otroka odvisno od njegovega obiskovanja visokošolske institucije, dokazilo o vpisu na univerzo ali visoko šolo v pomoč pri izvrševanju odločbe. Ker se ne zahteva, da se to predloži že na začetku skupaj z zahtevkom za priznanje ali priznanje in izvršitev, lahko te listine zagotovijo, da bo zaprosena država zahtevek obravnavala po hitrem postopku.

⁷⁰ Člen 25(2).

⁷¹ Upoštevajte, da je uradni jezik lahko uradni jezik podenote države, kot je provinca ali ozemlje. Glej poglavje 3 (člen 44).

9. Izpolnite obrazec za prenos

315. Obrazec za prenos je obvezen obrazec, ki zagotavlja standardno, enotno pošiljanje zahtevkov med državami. Priložen mora biti vsakemu zahtevku, ki je vložen na podlagi Konvencije. V njem so navedene listine in informacije, vsebovane v svežnju, zaprosenemu osrednjemu organu pa zagotavlja podatke o tem, kakšen zahtevek se vlaga.
316. Glej poglavje 15 za navodila za izpolnjevanje obrazca.

IV. Priznavanje in izvršitev – druga vprašanja

A. Sporazumi o preživnini

1. Splošno

317. **Sporazumi o preživnini** so v Konvenciji posebej opredeljeni v členu 3. To niso odločbe o preživnini, čeprav so v nekaterih delih Konvencije obravnavani kot odločbe o preživnini. Člen 30 vsebuje natančne določbe glede priznavanja in izvrševanja sporazumov o preživnini, če so ti sporazumi o preživnini izvršljivi enako kot odločba o preživnini v državi izvora.
- Sporazum o preživnini je pisni sporazum o plačevanju preživnine, ki je bil sestavljen v predpisani obliki ali ga je pristojni organ evidentiral kot javno listino ali ga je pristojni organ overil, sklenil, evidentiral ali arhiviral ter ga lahko pristojni organ pregleda in spremeni.*
318. Država pogodbenica lahko vloži pridržek na podlagi Konvencije, s katerim naznaní, da ne bo priznavala ali izvrševala sporazumov o preživnini. To je navedeno v profilu države.

2. Postopki za priznanje ali priznanje in izvršitev

a) Zahtevek prek osrednjega organa

319. Določbe člena 10, ki obravnavajo priznanje in izvršitev, se uporabljajo za sporazume o preživnini. To pomeni, da so postopki za priznanje in izvršitev sporazumov o preživnini na splošno podobni postopkom, ki se uporabljajo za priznanje in izvršitev odločb, če sama preživnina spada na področje uporabe Konvencije (glej poglavje 3, del 1 – Področje uporabe). Obstajajo nekatere razlike glede zahtevane dokumentacije za zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev sporazuma o preživnini, pa tudi glede postopka in razlogov, ki jih nasprotna stranka lahko uporabi za ugovarjanje priznanju ali priznanju in izvršitvi sporazuma o preživnini. V členu 30(5) so navedeni členi Konvencije, ki se uporabljajo za priznanje in izvršitev sporazumov o preživnini, in tisti, ki se ne.
320. Vlagatelj lahko zato zaprosi osrednji organ, naj prenese zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev sporazuma o preživnini na drugo državo pogodbenico, če se sporazum o preživnini nanaša na preživninske obveznosti do otroka, mlajšega od 21 let (ali mlajšega od 18 let, če je bil vložen pridržek), ali preživninske obveznosti do otroka in zakonca.

b) Dokumentacija

321. Ker bo zahtevek za priznanje in izvršitev sporazuma o preživnini obravnavan enako kot zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev odločbe o preživnini, se zahteva podobna dokumentacija. V vseh primerih se zahteva naslednje:

(1) obrazec zahtevka

322. V obrazcu zahtevka so vključene zahtevane informacije iz člena 11. Za priznanje ali priznanje in izvršitev sporazumov o preživnini ni bil oblikovan noben poseben priporočen obrazec zahtevka. Kljub temu je priporočen obrazec za priznanje ali priznanje in izvršitev odločbe o preživnini, z izjemo določbe glede obveščanja nasprotne stranke, ustrezen in se lahko uporablja;

(2) izjava o izvršljivosti

323. Da bi bil sporazum o preživnini priznan ali priznan in izvršen, mora biti izvršljiv v državi izvora⁷². Če obstajajo določeni predpogoji za izvršitev, kot je na primer priglasitev sporazuma pri sodnem organu, bi moral pristojni organ, ki predloži izjavo, zagotoviti, da so ti predpogoji izpolnjeni. Če sta stranki ob sklenitvi sporazuma prebivali v različnih državah, je država izvora običajno država, v kateri je bil sporazum sklenjen ali formaliziran.
324. Za izjavo o izvršljivosti za sporazum o preživnini ni bil oblikovan noben priporočen obrazec. Kljub temu se lahko v ta namen prilagodi obrazec za izjavo o izvršljivosti odločbe o preživnini⁷³.

(3) izjava o ustreznem obveščanju

325. Ta izjava se ne zahteva v okviru zahtevka za priznanje in izvršitev sporazuma o preživnini zaradi narave sporazumov o preživnini. V postopek sklepanja sporazuma o preživnini sta bili vključeni obe stranki, ki sta privolili v sporazum ali se z njim strinjali, zato se ne postavlja vprašanje preverjanja ustreznega obvestila;

(4) finančne razmere upravičenca

326. Če naj bi se sporazum o preživnini izvršil po njegovem priznanju, se lahko zahtevku priloži obrazec o finančnih razmerah, saj ta vključuje koristne informacije o tem, kje je zavezanec, ter o njegovem premoženju in dohodku. Informacije bodo pomagale tudi zaproseni državi pri iskanju zavezanca, da bi ga obvestila o priznanju;

(5) druge listine

327. Upoštevajte, da čeprav se člen 25(1) ne uporablja za priznanje in izvršitev sporazumov o preživnini, je dobro, da se, če to zahtevajo okoliščine zadeve, v sveženj gradiva vključijo naslednje listine:

listina, v kateri je neveden znesek izostalih plačil

328. Če vlagatelj zahteva izterjavo izostalih plačil, ki so se nakopičila na podlagi sporazuma, je treba predložiti vsa potrebna dokazila, vključno z izjavo o plačanih zneskih in dolgovani neplačani razliki. (Glej razpravo v oddelku III zgoraj.);

listina, v kateri je pojasnjena metoda za prilagoditev

329. To listino je treba predložiti, če sporazum o preživnini določa samodejno indeksacijo ali prilagoditev. (Glej razpravo v oddelku III zgoraj.)

c) Postopek za priznanje in izvršitev v zaproseni državi

330. Obstajajo nekatere razlike glede načina priznavanja in izvrševanja sporazumov o preživnini v zaproseni državi. Postopki so vključeni v členu 30. Obravnavani so v poglavju 5 – Obravnava prejetih zahtevkov za priznanje ali priznanje in izvršitev.

⁷² Obrazložitevno poročilo, odstavek 558.

⁷³ V nekaterih državah se lahko uporablja „*attestation de la force de chose jugée*“, ki določa, da je odločba pravno veljavna v zadevni državi.

d) Sporazumi o preživnini – zahteve pri pristojnih organih (neposredne zahteve)

331. Če se sporazum o preživnini nanaša na preživninske obveznosti zunaj področja uporabe poglavij II in III Konvencije (npr. samo preživnina zakonca), je treba pri pristojnem organu vložiti neposredno zahtevo za priznanje in izvršitev sporazuma. Za razpravo o postopkih, ki se uporabljajo, glej poglavje 16.
332. Vendar pa je treba upoštevati, da lahko država pogodbenica predloži izjavo, da je treba vse zahtevke za priznanje in izvršitev sporazumov o preživnini vložiti pri osrednjem organu zadevne države in ne pri pristojnem organu⁷⁴. Ta izjava se navede v profilu države.

B. Preživnina zakonca

333. Razprava o področju uporabe je na voljo v poglavju 3. Na splošno so obveznosti glede preživnine zakonca zajete s Konvencijo, z izjemo nalog osrednjega organa, določenih v poglavjih II in III (razen če sta obe državi pogodbenici razširili uporabo teh poglavij na preživnino zakonca). Upoštevajte, da če odločba o preživnini, ki naj bi se izvršila, vključuje preživnino otroka in preživnino zakonca, samodejno spada na celotno področje uporabe Konvencije in se obravnavani postopki za priznanje ali priznanje in izvršitev odločb v zvezi z obveznostmi glede preživnine otroka uporabljajo enako za določbe o preživnini zakonca.
334. Če osrednji organ ni vključen, ker zaprošena država in država prosilka nista predložili izjave o razširitvi storitev osrednjega organa, mora vlagatelj v državi prosilki poslati neposredno zahtevo za priznanje ali priznanje in izvršitev pristojnemu organu in ne osrednjemu organu v zaproseni državi. To je neposredna zahteva, ki je vključena v členu 37. Neposredne zahteve so obravnavane v poglavju 16.

C. Druge oblike družinske preživnine

335. Razprava o področju uporabe je na voljo v poglavju 3. Razen če sta zaprošena država in država prosilka predložili izjavi, ki „sovpadata“⁷⁵ glede drugih oblik družinske preživnine, ni nobene podlage za vložitev zahtevka za priznanje in izvršitev odločbe za katero koli drugo obliko družinske preživnine. Če so bile predložene izjave o razširitvi področja uporabe Konvencije, se določbe Konvencije uporabljajo v obsegu teh izjav.

V. Druga vprašanja

A. Kje je nasprotna stranka

336. V nekaterih primerih vlagatelj morda ne ve, kje je nasprotna stranka. To ne preprečuje vložitve zahtevka za priznanje ali priznanje in izvršitev odločbe. Zaprošena država po prejemu zahtevka opravi potrebna iskanja, da ugotovi, kje je nasprotna stranka.

⁷⁴ To se lahko stori za zagotovitev dodatnega preverjanja ali pregleda zahtev za priznanje ali priznanje in izvršitev teh sporazumov. Obrazložitevno poročilo, odstavek 565.

⁷⁵ Izraz „sovpadati“ se uporablja za opis stanja, v katerem se izjave ali pridržki obeh držav (ki sta lahko zelo različni) na določenem področju prekrivajo, tako da zadeve, zajete v zadevnem delu izjave ali pridržka, veljajo v obeh državah glede določene zadeve.

337. Vendar pa lahko upravičenec v določenih primerih zahteva, da se pred priznanjem ali priznanjem in izvršitvijo zahtevka potrdi, kje je zavezanec. To se lahko na primer zgodi, kadar obstaja dvom glede tega, ali je nasprotna stranka sploh v zaprošeni državi, ali v primeru stroškov, povezanih s prevodom odločbe v jezik zaprošene države.
338. Poleg tega je treba v nekaterih primerih, kadar je odločbo izdal upravni organ, to, ali je nasprotna stranka v zaprošeni državi, vedeti pred izpolnitvijo dokumentacije zahtevka. Razlog za to je, da mora osrednji organ v državi prosilki vedeti, ali bo zaprošena država zahtevala listino, ki navaja, da so zahteve iz člena 19(3) izpolnjene za odločbo.
339. V takih primerih lahko vlagatelj najprej vloži zahtevo za posebne ukrepe (glej poglavje 13), s katero zahteva, da se ugotovi, kje je zavezanec ali nasprotna stranka (ali dohodek ali premoženje zavezanca). Po prejemu teh informacij se lahko nadaljuje postopek zahtevka za priznanje ali priznanje in izvršitev.
340. Vendar pa je treba upoštevati, da ni nujno da bo osrednjemu organu prosilcu ali vlagatelju predložen naslov nasprotne stranke, če zaprošena država na podlagi nacionalne zakonodaje ne sme razkriti teh informacij. V takem primeru lahko zaprošena država le potrdi, da je nasprotna stranka ali zavezanec (ali premoženje ali dohodek zavezanca) v državi.

B. Priznavanje in izvršitev – vpliv pridržkov, ki jih vloži zaprošena država

341. Kot je obravnavano v oddelku I tega poglavja, lahko nasprotna stranka izpodbija priznanje ali priznanje in izvršitev odločbe o preživnini z utemeljitvijo, da ne velja nobeden izmed razlogov za priznanje in izvršitev iz člena 20. Država lahko vloži tudi pridržek, v katerem navede, da ne sprejema nekaterih razlogov iz člena 20 kot podlage za pristojnost za priznanje in izvršitev odločbe v zadevni državi (člen 20(2)). Dejansko to pomeni, da je v primeru, če je bil vložen tak pridržek, na primer glede stalnega prebivališča upravičenca v državi izvora kot podlage za priznanje in izvršitev odločbe, mogoče, da odločba, izdana v takih okoliščinah, ne bo priznana ali izvršena⁷⁶.
342. S praktičnega vidika to pomeni, da lahko vlagatelj v določenih primerih pričakuje, da zaprošena država morda ne bo priznala in izvršila odločbe zaradi tovrstnega pridržka. Vlagatelj ima dve možnosti.
343. Lahko se vloži zahtevka za priznanje ali priznanje in izvršitev in če se zavrne na podlagi pridržka, bo imel vlagatelj koristi iz člena 20(4). Navedeni člen od zaprošene države zahteva, da sprejme vse ustrezne ukrepe za izdajo nove odločbe na podlagi teh okoliščin. V tem primeru mora pristojni organ na podlagi člena 20(5) upoštevati upravičenost otroka do začetka postopka glede preživnine in pospešiti postopek⁷⁷. Vendar bi se moral vlagatelj v takem primeru zavedati, da lahko zaprošena država pred izdajo nove odločbe o preživnini zahteva dodatne informacije ali listine in da zahtevka za izdajo nove odločbe morda ne bo mogoče vložiti, dokler jih vlagatelj ne predloži.

⁷⁶ Upoštevajte, da bi bilo treba, če nacionalna zakonodaja zaprošene države dovoljuje izdajo odločbe v podobnih dejanskih okoliščinah, odločbo priznati. Glej obrazložitev poročila, odstavek 463.

⁷⁷ Obrazložitev poročila, odstavki 469–471. Upoštevajte, da v Konvenciji pojem „upravičenosti“ ni opredeljen v tem okviru, zato je v nacionalni zakonodaji zaprošene države določeno, kako je treba razlagati pojem in tudi kakšne dodatne informacije ali dokazi se zahtevajo za izdajo odločbe o preživnini. To ne pomeni, da otrok postane vlagatelj, ampak le, da je bil določen eden izmed razlogov za preživnino – upravičenost.

344. Druga možnost za upravičenca je, da vloži zahtevek za izdajo nove odločbe in ne poskuša doseči priznanja ali priznanja in izvršitve obstoječe odločbe. To lahko poteka hitreje, saj se lahko vse potrebne listine zaproseni državi predložijo skupaj s prvotnim zahtevkom. Vlagatelj mora zagotoviti, da je zaprosena država seznanjena z omejitvijo glede priznanja obstoječe odločbe, tako da se lahko uporabi člen 20(5). To je vključeno v poglavju 8 – Poslani zahtevki za izdajo odločbe o preživnini.

VI. Dodatno gradivo

A. Praktični nasveti

- Pooblaščen zastopnik osrednjega organa mora izpolniti obrazec za prenos in preveriti ali izpolniti priporočeni obrazec zahtevka.
- Posamezne države imajo lahko lastne nacionalne zahtevke, ki jih uporabijo vlagatelji. Informacije, navedene v teh obrazcih, se lahko uporabijo tudi za izpolnitev obrazca zahtevka.
- Države se spodbujajo k uporabi obrazcev, ki jih priporoča in objavi Haaška konferenca. Oblikovani so tako, da vključujejo vse potrebne informacije. Obvezna sta le obrazec za prenos in potrdilo o prejemu, ki ju je treba uporabiti.
- Čeprav obrazec o finančnih razmerah ni obvezen obrazec, ga je dobro vedno priložiti, če naj bi bila odločba izvršena po njenem priznanju. Obrazec o finančnih razmerah vsebuje informacije o zavezancu, ki so zelo koristne, če zavezanec ne plačuje prostovoljno in je treba izvršiti odločbo. Z izpolnitvijo obrazca se zagotovi, da ne prihaja do zamud pri vzpostavljanju stika z zavezancem, da ta prostovoljno izvede plačila ali da se plačila po potrebi izterjajo.
- Ne zahteva se, da se v sveženj vključijo izvirniki katere koli listine.
- V skladu s Konvencijo zadostujejo navadne kopije listin, razen če je zaprosena država izrecno navedla, da zahteva overjene kopije odločbe. Informacije o tem so na voljo v profilu države.
- V številnih primerih bo sodelovanje z nasprotno stranko ob prvi priložnosti za pridobitev prostovoljnih plačil na podlagi odločbe zagotovilo, da bo začel vlagatelj hitro prejemati plačila preživnine; cilj vseh izvršilnih ukrepov je zagotoviti pravočasno usklajenost z odločbo.

B. Nasveti in orodja

- Pridrški in izjave, ki jih vloži zaprosena država, vplivajo na vrste zahtevkov, ki se lahko vložijo prek osrednjega organa, in na posebne zahteve glede dokumentacije za zahtevek. Informacije o tem, ali obstajajo kakršni koli pridržki ali izjave, s katerimi bi morali biti seznanjeni pri pripravi zahtevka, so na voljo v profilu države in v spletišču Haaške konference na naslovu < www.hcch.net > v oddelku „Child Support / Maintenance“.
- Ko je zahtevek poslan zaproseni državi, obveščajte vlagatelja o nadaljnjem razvoju dogodkov in mu, kolikor je to mogoče, sporočite roke, ki jih lahko pričakuje za izpolnitev zahtevka.
- V nekaterih primerih stranki po vložitvi zahtevka za priznanje ali priznanje in izvršitev dosežeta sporazumno rešitev ali poravnavo. V tem primeru poskrbite, da bo o tem obveščena zaprosena država, tako da se zahtevek lahko umakne.
- Temeljno načelo za zadeve, vložene na podlagi Konvencije, je, da je treba postopek voditi čim hitreje. Če je na voljo dovolj časa, da se zagotovita popolnost in pravilnost zahtevka, ter so predvidena morebitna vprašanja, ki se lahko pojavijo v postopku priznavanja, se s tem zagotovi, da bo zahtevek v zaproseni državi obravnavan nemoteno.

C. Zadevni obrazci

Obrazec za prenos

Zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev (člen 10(1)(a) in 10(2)(a))

Obrazec za zaupne informacije

Izjava o izvršljivosti

Izjava o ustreznem obveščanju

Obrazec o finančnih razmerah

Povzetek odločbe

D. Zadevni členi Konvencije

Člen 10(1)(a)

Člen 10(2)(a)

Člen 11

Člen 12

Člen 19

Člen 25

Člen 30

E. Zadevni oddelki priročnika

Glej poglavje 5 – Obravnava prejetih zahtevkov za priznanje ali priznanje in izvršitev
Glej poglavje 6 – Priprava poslanih zahtevkov za izvršitev odločbe, ki je bila izdana ali priznana v zaproseni državi

Glej poglavje 13, oddelek I – Pregled – Zahteve za posebne ukrepe

Glej poglavje 15, oddelek I – Izpolnjevanje obveznih obrazcev, ki se zahtevajo za vse zahtevke

VII. Kontrolni seznam – zahtevki za priznanje ali priznanje in izvršitev

	Postopek	Napotitev na priročnik
1	Preverite listine	II(B)(1)
2	Ugotovite, ali je mogoče vložiti zahtevek	II(B)(3)
3	Ugotovite, katere listine so potrebne	II(B)(5)–(7)
4	Preverite ali izpolnite obrazec zahtevka	II(B)(9)
5	Priložite listine	III(B)
6	Izpolnite obrazec za prenos	poglavje 15
7	Pošljite listine zaproseni državi	II(B)(12)
8	Počakajte na potrditev prejema zahtevka	II(B)(13)

VIII. Pogosto zastavljena vprašanja

Zakaj se v zahtevku za priznanje ali priznanje in izvršitev zahteva datum rojstva vlagatelja?

345. Datum rojstva se zahteva za pravilno identificiranje strank v odločbi o preživnini. Ker so imena pogosto podobna, datum rojstva osrednjemu organu omogoča, da potrdi identiteto katere koli stranke, če se to zahteva. Če je vlagatelj otrok, je datum rojstva tudi v pomoč pri ugotavljanju, ali je treba preživnino še vedno plačevati, če na primer odločba ali pravo države, v kateri je bila izdana odločba, vsebuje določbo, da se preživnina za otroka preneha plačevati pri določeni starosti.

Ali je treba v primeru zaskrbljenosti glede nasilja v družini navesti naslov vlagatelja?

346. Člen 11 Konvencije zahteva, da zahtevek vključuje naslov vlagatelja. Vendar pa člen 40 Konvencije določa, da organ ne sme razkriti informacij, če ugotovi, da bi to lahko ogrozilo varnost, zdravje ali svobodo osebe. Zato priporočeni obrazci zahtevka vsebujejo polje, v katerem lahko osrednji organ prosilec označi, da je bila sprejeta odločitev o nerazkritju. Če osrednji organ prosilec označi to polje, lahko predloži zaupne informacije o vlagatelju na ločenem obrazcu, ki se ne sme predložiti nasprotni stranki. Upoštevajte, da mora zaproseni osrednji organ upoštevati odločitev o nerazkritju, ki jo sprejme država prosilka, čeprav ga ta ne zavezuje. Nato sprejme odločitev, ali bi lahko razkritje informacij ogrozilo zdravje, varnost ali svobodo osebe, in ravna, kot je potrebno, da izpolni svoje obveznosti na podlagi Konvencije.

Ali se lahko naslov osrednjega organa uporablja namesto naslova vlagatelja?

347. Da – in to je lahko primerno, kadar obstaja zaskrbljenost glede varnosti, zdravja ali svobode katere koli osebe ali kadar nacionalna zakonodaja države prosilke prepoveduje razkritje naslova. Vendar mora biti osrednji organ (ali pristojni organ, če je to ustrezno) v takem primeru pripravljen sprejeti vročitev kakršne koli dokumentacije v imenu vlagatelja, saj Konvencija zahteva, da morajo biti vlagatelji obveščeni o nekaterih postopkih, kot je odločitev o priznanju ali nepriznanju odločbe o preživnini.
348. Če zaprosena država zahteva naslov vlagatelja, je dobro, da se vedno označi ustrezno polje, ki zahteva nerazkritje informacij. S tem se zagotovi, da je zaproseni osrednji organ seznanjen, da se naslova ne sme razkriti nasprotni stranki, razen če je to potrebno za izpolnitev obveznosti osrednjega organa na podlagi Konvencije.

- Glej tudi – Varstvo osebnih in zaupnih podatkov (poglavje 3)

Kakšne so razlike, če zahtevek vloži vladna agencija ali javni organ v imenu vlagatelja?

349. Vladna agencija ali javni organ bo morala/moral morda dokazati, da ima na podlagi nacionalne zakonodaje pravico, da nastopa v imenu vlagatelja/upravičenca, ali da je vlagatelju namesto preživnine izplačala/izplačal nadomestilo.

Kaj če vlagatelj ne ve, kje je nasprotna stranka?

350. Vlagatelj mora kljub temu izpolniti zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev ter ga poslati državi, v kateri naj bi domnevno bila nasprotna stranka. Zaprošeni osrednji organ sprejme vse potrebne ukrepe, da bi ugotovil, kje je nasprotna stranka, da bi obravnaval zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev.

Ali se zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev lahko vloži, če vlagatelj nima sklepa ali odločbe o preživnini?

351. Ne. Obstajati mora odločba o preživnini. To je lahko odločba upravnega organa, sodnega organa ali sporazum o preživnini, kot je opredeljen v Konvenciji.
352. Če vlagatelj nima odločbe o preživnini, je treba vložiti zahtevek za izdajo odločbe o preživnini. Glej poglavje 8.

Ali se zahtevek za priznanje in izvršitev lahko vloži, če ima vlagatelj sporazum o preživnini – na primer sporazum o razvezi zakonske zveze?

353. Da – če je **sporazum o preživnini** izvršljiv kot odločba v državi, kjer je bil sklenjen. Postopki za priznanje ali priznanje in izvršitev sporazumov o preživnini so po navadi podobni postopkom za priznanje ali priznanje in izvršitev odločb o preživnini. Upoštevajte, da lahko nekatere države vložijo pridržek na podlagi Konvencije, da ne bodo priznavale ali izvrševale sporazumov o preživnini.
- Sporazum o preživnini je pisni sporazum o plačevanju preživnine, ki je bil sestavljen v predpisani obliki ali ga je pristojni organ evidentiral kot javno listino ali ga je pristojni organ overil, sklenil, evidentiral ali arhiviral ter ga lahko pristojni organ pregleda in spremeni.*
- Glej tudi – Obravnava zahtevka za priznanje ali priznanje in izvršitev sporazuma o preživnini (poglavje 5, oddelek IV, C)

Ali mora zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev vključevati overjeno kopijo odločbe?

354. Samo v nekaterih primerih. Glej poglavje 3.
355. Zaprošena država lahko določi, da se vedno zahteva overjena kopija odločbe pri vseh zahtevkih. Zaprošena država to navede v profilu države (glej fazo 1, del II, oddelek 1 profila države). Poleg tega lahko v posameznem zahtevku pristojni organ v zaprošeni državi pozneje zahteva overjeno kopijo, zlasti kadar je ogrožena popolnost ali verodostojnost odločbe, kot je bila predložena. Drugače zadostujejo navadne kopije odločbe.

Ali lahko vlagatelj zaprosi samo za priznanje ali priznanje in izvršitev odločbe o preživnini zakonca?

356. Da – vendar je treba vložiti neposredno zahtevo pri pristojnem organu v zaprošeni državi, razen če sta država prosilka in zaprošena država razširili področje uporabe poglavij II in III Konvencije na te zahtevke. To je lahko upravni ali sodni organ. Storitve osrednjega organa v teh primerih niso na voljo (glej poglavje 3).

Kaj če je odločb o preživnini več? Obstaja na primer prvotna odločba o preživnini, ki je bila spremenjena s poznejšo odločbo. Katero je treba poslati skupaj z zahtevkom za priznanje in izvršitev?

357. To vprašanje v Konvenciji ni neposredno obravnavano. Če je treba izvršiti odločbo in so se na podlagi prve odločbe nakopičila ali nabrala izostala plačila preživnine, zaprosena država morda potrebuje kopijo navedene odločbe za izvršitev. To se lahko zahteva na podlagi nacionalne zakonodaje, ki ureja izvršitev, ali če zavezanec ugovarja izostalim plačilom ali navaja drugačno razlago obveznosti. Prav tako lahko obstajajo nekatere druge zadeve (npr. pogoji za indeksacijo ali spremembo), ki jih vsebuje ena odločba, druga pa ne.
358. Vendar se priznanje odločbe ne sme zavrniti samo na podlagi dejstva, da v isti zadevi obstajajo predhodne odločbe, ki niso bile priložene zahtevku. Če je zadnja odločba edina izvršljiva odločba, pošljite samo to odločbo. Če zaprosena država potrebuje kopije prejšnjih odločb, vas bo o tem obvestila.

Poglavje 5

Obravnavanje prejetih zahtevkov za priznanje ali priznanje in izvršitev

Kako je urejeno to poglavje:

V tem poglavju so obravnavani zahtevki za priznanje ali priznanje in izvršitev odločbe o preživnini.

Oddelek I vsebuje pregled zahtevka in splošnih načel, ki veljajo za priznanje in izvršitev – kdaj se uporabi in kdo ga lahko vloži.

Oddelek II vsebuje diagram poteka, ki ponazarja postopke za ta zahtevek.

V oddelku III so podrobno pojasnjeni postopki za priznanje.

V oddelku IV so obravnavani drugi vidiki splošnih postopkov, vključno z zahtevki zavezancev in neposrednimi zahtevami pri pristojnih organih.

V oddelku V so obravnavana vprašanja, kot sta pravna pomoč in izvršitev.

Oddelek VI vsebuje dodatne napotitve, obrazce in nekatere praktične napotke za zahtevke.

Oddelek VII vsebuje kratek kontrolni seznam postopkov za ta zahtevek.

Oddelek VIII vsebuje odgovore na nekatera pogosto zastavljena vprašanja.

I. Pregled in splošna načela

A. Splošna načela

359. Postopek priznanja je ključni element mednarodne izterjave preživnine, saj upravičencu zagotavlja stroškovno učinkovit način za zagotovitev plačila preživnine, če zavezanec prebiva ali ima premoženje ali prejema dohodek v drugi državi pogodbenici⁷⁸.
360. S priznanjem ali priznanjem in izvršitvijo odločbe iz druge države pogodbenice se odpravi potreba po tem, da bi upravičenec pridobil novo odločbo v državi, kjer zavezanec zdaj prebiva oziroma kjer ima premoženje ali prejema dohodek.

Osrednji organ je javni organ, ki ga država pogodbenica imenuje za izvajanje nalog upravnega sodelovanja in pomoči na podlagi Konvencije.

⁷⁸

Obstaja razlika med priznanjem in izvršitvijo. Priznanje s strani druge države pomeni, da država priznava določitev ali ugotovitev pravnih pravic in obveznosti države izvora. Izvršitev pomeni, da se zaprosena država strinja, da se za izvršitev odločbe lahko uporabijo njeni postopki. Glej obrazložitevno poročilo, odstavka 472 in 473.

361. Postopki za priznanje ali priznanje in izvršitev odločbe naj bi omogočali kar najširše priznanje obstoječih odločb in zagotavljali, da se zahtevek obravnava kar najhitreje. Področje uporabe Konvencije je najširše za priznanje in izvršitev, države pa naj bi vlagateljem zagotovile celovit dostop do učinkovitih postopkov. Postopek priznanja je preprost, pri čemer se v Konvenciji zahteva, da se ukrepi sprejmejo „brez odlašanja“ ali „nemudoma“. Nasprotna stranka ima za vložitev ugovora ali nasprotovanje priznanju in izvršitvi na voljo samo omejene razloge, pri čemer mora upoštevati predpisani rok. Vse to je pokazatelj osnovnega načela v Konvenciji, da morata biti priznanje in izvršitev preprosta, poceni in hitra⁷⁹.

Pristojni organ je organ v posamezni državi, ki mu je z zakoni te države naloženo ali dovoljeno, da izvaja posebne naloge na podlagi Konvencije. Pristojni organ je lahko sodišče, upravni organ, agencija za izterjavo preživnin otrok ali kateri koli drug državni subjekt, ki izvaja nekatere izmed nalog, povezanih s Konvencijo.

B. Pregled postopka

362. V večini držav pogodbenic se uporabljata postopka razglasitve ali evidentiranja za priznanje ali priznanje in izvršitev. Konvencija določa tudi alternativni postopek (člen 24) in država se lahko na podlagi izjave odloči za uporabo alternativnega postopka. Ta postopek je podrobneje obravnavan pozneje v tem poglavju.
363. Osrednji organ v **zaprošeni državi** bo po prejemu zahtevka od drugega osrednjega organa gradivo poslal pristojnemu organu v obravnavo. V nekaterih državah pogodbenicah je pristojni organ v ta namen osrednji organ. V drugih državah je pristojni organ lahko sodni ali upravni organ.
- Država prosilka** – država pogodbenica, v kateri vlagatelj prebiva in ki zahteva priznanje in izvršitev odločbe.
- Zaprošena država** – država pogodbenica, ki je prejela zahtevek ter bo priznala in izvršila odločbo.
364. Pristojni organ mora odločbo nemudoma razglasiti za izvršljivo ali jo evidentirati za izvršitev. To dejanje mora opraviti, razen če bi bila priznanje in izvršitev „v očitnem neskladju“ z javnim redom. Na tej stopnji, ki je znana kot preverjanje po uradni dolžnosti, ne vlagatelj ne nasprotna stranka nista upravičena do nikakršne predložitve.
365. V državah pogodbenicah, ki uporabljajo postopek evidentiranja, lahko evidentiranje obsega predložitve odločbe sodnemu organu ali sodišču, ali evidentiranje odločbe pri upravnem organu ali uradniku (npr. v Avstraliji uradniku agencije za preživnine otrok, zadolženemu za evidentiranje).
366. V drugih državah se postopek evidentiranja ne uporablja; namesto tega se vloži izjava pri pristojnem organu, da je odločba o preživnini izvršljiva.

367. Ko je odločba razglašena za izvršljivo ali evidentirana za izvršitev, sta vlagatelj in nasprotna stranka uradno obveščena⁸⁰. Nasprotna stranka ima pravico vložiti pravno sredstvo zoper razglasitev ali evidentiranje iz določenih omejenih razlogov⁸¹. Nasprotna stranka lahko na primer vloži pravno sredstvo zoper evidentiranje ali razglasitev, če ni bila obveščena o prvotni zahtevi za preživnino ali ni imela možnosti vložiti pravnega sredstva zoper odločbo o preživnini, ki naj bi se zdaj priznala in izvršila. Pravno sredstvo je treba vložiti v 60 dneh od prejema uradnega obvestila o evidentiranju za izvršitev ali razglasitvi izvršljivosti. Pravno sredstvo se vloži pri upravnem ali sodnem organu, kot je dovoljeno v zadevni državi.
- Namig:** člen 23 določa postopke za priznanje ali priznanje in izvršitev. Ta člen se nanaša na vložitev pravnega sredstva (člen 23(7)) in vložitev nadaljnjih pravnih sredstev (člen 23(10)). Pravno sredstvo iz člena 23(7) je omejeno na tri posebna področja, navedena v tem členu in členu 23(8), ter mora biti vloženo v 30 ali 60 dneh od obvestila o razglasitvi ali evidentiranju, odvisno od stranke, ki izpodbija odločbo. V nasprotju s tem se nadaljnja pravna sredstva, opisana v členu 23(10), v celoti vložijo v skladu z nacionalno zakonodajo in se lahko vložijo, samo če nacionalna zakonodaja dovoljuje vložitev pravnega sredstva.
368. Če zavezanec noče prostovoljno začeti plačevati preživnine na podlagi odločbe, je v skladu s pravom zaprosene države dovoljena izvršitev odločbe, tudi če se vloži pravno sredstvo. Čeprav so prostovoljna plačila pomembna za zagotovitev, da začnejo plačila čim prej pritekati k upravičencu, je pomembno tudi zagotoviti, da se za izognitev zamudam pri plačilu sprejmejo ustrezni izvršilni ukrepi.
369. Če je pravnemu sredstvu zoper priznanje in izvršitev ugodeno ter se razglasitev ali evidentiranje razveljavi, to še ne pomeni, da je zahteva za preživnino zaključena. Odvisno od razloga za zavrnitev priznanja in izvršitve odločbe, če se odločba o preživnini nanaša na preživnino otroka, je v zaproseni državi morda mogoče izdati novo odločbo. Pristojni organ v zaproseni državi lahko, če je to dovoljeno v skladu z nacionalno zakonodajo, zahtevek za priznanje in izvršitev obravnava kot zahtevek za izdajo nove odločbe v zaproseni državi. Ta določba zagotavlja, če **upravičenec** potrebuje preživnino otroka in obstoječe odločbe ni mogoče priznati ali izvršiti, da je mogoče pridobiti novo odločbo o preživnini, ne da bi bilo treba celoten postopek znova začeti v državi prosilki.
- Upravičenec** je oseba, ki ima pravico do preživnine ali to pravico uveljavlja. To so lahko starš ali zakonec, otrok, krušni starši, sorodniki ali druge osebe, ki skrbijo za otroka. V nekaterih državah se ta oseba imenuje prejemnik preživnine, upnik, starš, ki ima pravico do varstva in vzgoje, ali skrbnik.
370. Nazadnje, če pravnemu sredstvu ni ugodeno, je lahko na podlagi nacionalne zakonodaje zaprosene države dovoljena vložitev nadaljnjega pravnega sredstva. Vse države nimajo določb o tem. Če je vložitev nadaljnjega pravnega sredstva dovoljena, Konvencija izrecno določa, da nadaljnje pravno sredstvo razen v izjemnih okoliščinah ne zadrži izvršitve odločbe (člen 23(10)).

⁸⁰ Če sta obe državi pogodbenici Konvencije o vročitvi iz leta 1965, glej poglavje 3, del 2, oddelek V – Druge haaške konvencije.

⁸¹ Obrazložitevno poročilo, odstavek 504.

C. Kdaj se ta zahtevek uporabi

371. Zahtevek za **priznanje** ali **priznanje in izvršitev** obstoječe odločbe o preživnini se prejme od druge države pogodbenice, v kateri je treba izvršiti odločbo, ker zavezanec prebiva v zaproseni državi oziroma ima v njej premoženje ali tam prejema dohodek.
372. Čeprav bo večina zahtevkov za priznanje in izvršitev odločbe, si bo v nekaterih primerih upravičenec prizadeval samo za priznanje in ne bo zahteval izvršitve odločbe. Zavezanec lahko zahteva tudi priznanje odločbe o preživnini iz druge države pogodbenice, da odloži ali omeji izvršitev odločbe o preživnini.
373. Če je bila odločba izdana v državi, v kateri naj bi se izvršila, potem priznanje ni potrebno. Zahtevek se lahko preprosto obravnava za izvršitev (glej poglavje 6).

***Priznanje** odločbe o preživnini je postopek, s katerim pristojni državni organ potrdi pravice in obveznosti v zvezi s preživnino, ki jih je določil organ v državi izvora, kjer je bila odločba izdana, ter navedeni odločbi prizna pravno veljavo. V večini primerov vlagatelj zahteva tudi izvršitev odločbe, zato se vloži zahtevek za **priznanje in izvršitev**.*

D. Primer zadeve

374. Upravičenec ima odločbo o preživnini iz države A, s katero se od zavezanca zahteva plačilo preživnine otroka. **Zavezanec** živi v državi B. Namesto da bi upravičenec zahteval novo odločbo v državi B, želi, da se obstoječa odločba o preživnini izvrši v državi B. Država A in država B sta pogodbenici Konvencije.

***Zavezanec** je oseba, ki je dolžna plačati preživnino ali od katere se plačilo preživnine zahteva. To je lahko starš ali zakonec ali kdor koli drug, ki mora po pravu države, v kateri je bila odločba izdana, plačevati preživnino.*

Kako to poteka na podlagi Konvencije

375. Upravičenec⁸² zaprosi osrednji organ v državi A, naj zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev odločbe o preživnini predloži državi B. Preveri se popolnost zahtevka, nato pa ga obravnava osrednji organ v državi B. Obveščena sta upravičenec in zavezanec, ki imata možnost, da na podlagi navedenih razlogov iz Konvencije vložita ugovor zoper priznanje ali priznanje in izvršitev. Ko je odločba priznana, jo lahko ustrezni organ v državi B izvrši enako, kot če bi bila prvotno izdana v državi B.

*Za informacije o zahtevkih za **izvršitev** odločbe, izdane v **zaprošeni državi** – glej poglavje 6. Za informacije o **izvršitvi** katere koli odločbe o preživnini – glej poglavje 10.*

E. Kdo lahko vloži zahtevek

376. Zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev lahko vloži upravičenec ali zavezanec (kot je obravnavano spodaj – zahtevek zavezanca se lahko nanaša samo na priznanje, medtem ko lahko upravičenec zahteva bodisi priznanje bodisi izvršitev ali oboje). Vlagatelj mora prebivati v državi, kjer vlaga zahtevek. V tem zahtevku je lahko upravičenec oseba, ki ima pravico do preživnine, in javni organ, ki nastopa v imenu upravičenca, ali javni organ, ki je upravičencu izplačal nadomestilo.

⁸² Upoštevajte, da bo v nekaterih okoliščinah zahtevek vložil javni organ (kot je agencija za preživnine otrok) v imenu upravičenca.

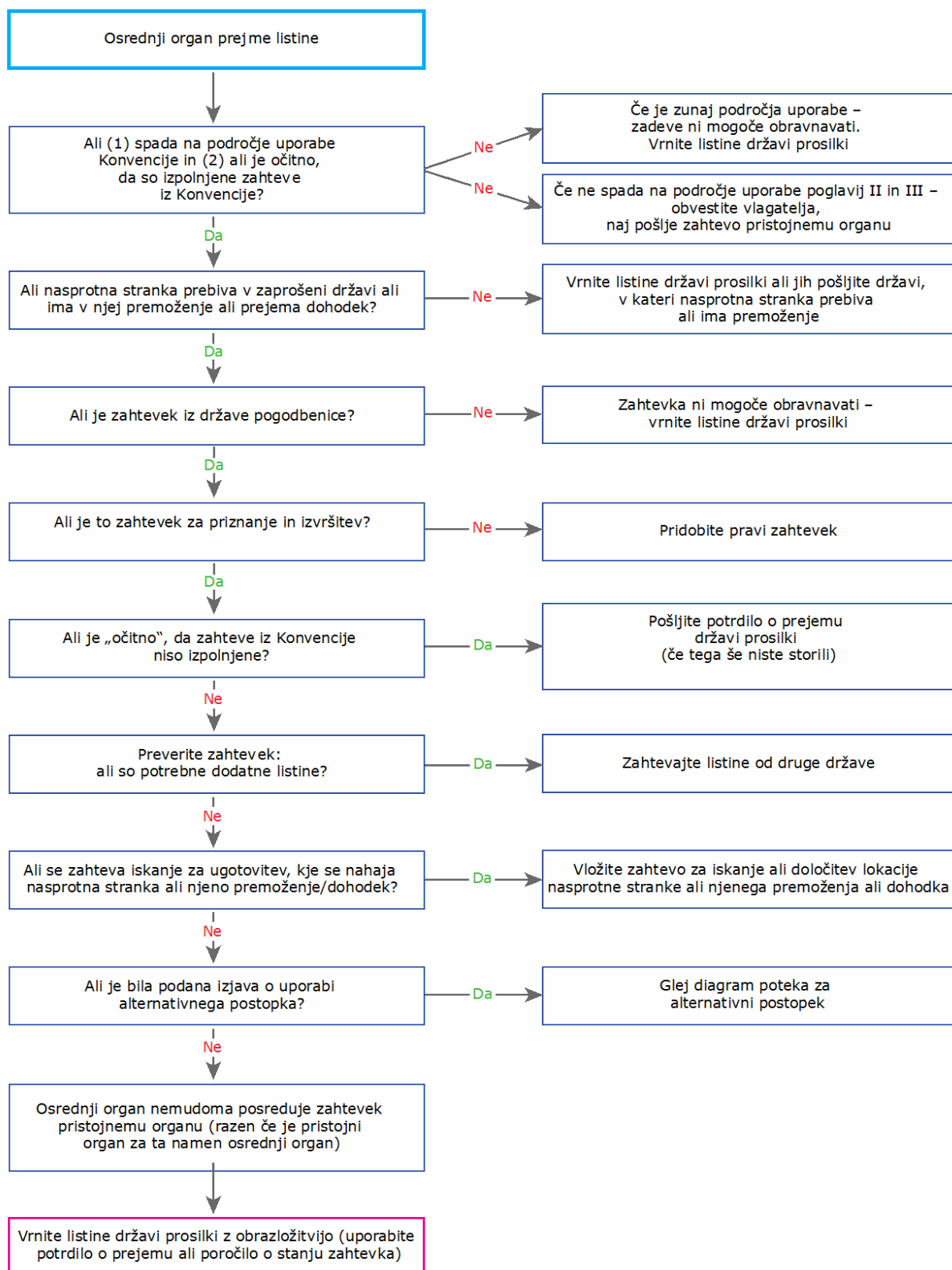
Namig: Ali iščete seznam korakov, ki jim morate slediti? Ali želite preskočiti podrobnosti? Pojdite na konec tega poglavja in uporabite **kontrolni seznam**.

II. Povzetek postopka priznanja in izvršitve

377. Preglednica na naslednji strani prikazuje celoten postopek priznanja in izvršitve zahtevkov upravičenca v zvezi z odločbami o preživnini. V naslednjih oddelkih tega poglavja so podrobno opisani elementi vsakega koraka.
378. Ta oddelek se prav tako uporablja za zahtevke, ki se nanašajo samo na priznanje. Taki zahtevki bodo dokaj redki. Člen 26 določa, da se določbe poglavja V (Priznavanje in izvršitev) smiselno uporabljajo za zahtevke, ki se nanašajo samo na priznanje, le da zahtevo za izvršljivost nadomešča zahteva, da odločba učinkuje v državi izvora. To pomeni, da se bodo določbe, ki se nanašajo na priznanje in izvršitev, v praksi uporabljale za zahtevke za priznanje, razen v zvezi z določbami, ki jih je treba spremeniti, ker se ne zahteva izvršitev odločbe⁸³.

⁸³ Obrazložitevno poročilo, odstavek 546.

PREJETI ZAHTEVKI ZA IZVRŠITEV ODLOČBE, KI JE BILA IZDANA ALI PRIZNANA V ZAPROŠENI DRŽAVI

Slika 14: Diagram prejetih zahtevkov za priznanje ali priznanje in izvršitev (osrednji organ)

III. Postopki

A. Predhodno preverjanje listin, prejetih od osrednjega organa

379. Osrednji organ mora pred pošiljanjem gradiva pristojnemu organu preveriti, ali je zahtevek vložen na podlagi določb Konvencije za priznanje ali priznanje in izvršitev, ter se prepričati, ali je sveženj listin popoln.

1. Začetno preverjanje listin

- Ali se zahtevek nanaša na priznanje ali priznanje in izvršitev odločbe o preživnini otroka? Spadati mora na področje uporabe Konvencije, kot je pojasnjeno v poglavju 3. Če se odločba nanaša samo na preživnino zakonca ali drugo obliko družinske preživnine in področje uporabe Konvencije ni bilo razširjeno na te druge obveznosti, je treba pri pristojnem organu vložiti **neposredno zahtevo**.
- Ali nasprotna stranka ali zavezanec prebiva v zaproseni državi oziroma ima v njej premoženje ali prejema dohodek? Če ni tako, je treba zadevo poslati v kraj, kjer nasprotna stranka ali zavezanec prebiva ali ima premoženje, ali jo vrniti državi prosilki.
- Ali zahtevek prihaja iz države pogodbenice? Če ne, Konvencije ni mogoče uporabiti.

***Neposredna zahteva** se ne vloži prek osrednjega organa. Neposredna zahteva je zahteva, ki jo pristojni organ, na primer sodišče ali upravni organ, prejme neposredno od posameznika. Taka zahteva ni vložena na podlagi člena 10.*

2. Pošljite potrdilo o prejemu državi prosilki

380. V skladu s Konvencijo mora zaprosena država državi prosilki v šestih tednih od prejema zahtevka poslati izpolnjeno potrdilo o prejemu. Država se lahko odloči, da bo poslala potrdilo takoj po prejemu dokumentacije ali po opravljenem predhodnem pregledu, če to stori v zahtevanem obdobju šestih tednov.

381. Glej poglavje 15 za navodila za izpolnjevanje obrazca.

3. Ali je zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev ustrezen zahtevek

382. Preverite listine in se prepričajte, ali je zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev pravilen. Upoštevajte naslednje:

- če odločba o preživnini sploh ne obstaja – bi bilo treba vložiti zahtevek za izdajo in ne za priznanje in izvršitev. Glej poglavje 9;
- če odločba o preživnini obstaja, vendar je iz vaše države, odločbe ni treba priznati. Na podlagi rednih izvršilnih postopkov jo je mogoče preprosto poslati pristojnemu organu v izvršitev v vaši državi. Glej poglavje 7.

4. Ali je „očitno“, da zahteve iz Konvencije niso izpolnjene

383. Osrednji organ lahko v skladu s Konvencijo zavrne obravnavo zahtevka samo, če meni, da je „očitno, da zahteve iz Konvencije“ niso izpolnjene (glej člen 12(8)). Okoliščine, v katerih je to mogoče, so precej omejene⁸⁴. Razlog za zavrnitev je „očiten“ samo, če je očiten ali jasno izhaja iz videza prejetih listin⁸⁵.
384. Zahtevk se na primer lahko zavrne, če je iz listin jasno, da odločba nikakor ni povezana s preživnino. Podobno se lahko zahtevk zavrne, če predhodnemu zahtevku iste stranke zaradi popolnoma enakih razlogov ni bilo ugodeno.
385. Upoštevajte, da je treba zahtevk, če se zdi, da sta priznanje in izvršitev odločbe v nasprotju z javnim redom, še vedno predložiti v obravnavo pristojnemu organu. Pristojni organ lahko odloči, ali bi bila priznanje in izvršitev v nasprotju z javnim redom, ter na tej podlagi zavrne priznanje odločbe.
386. Če osrednji organ zavrne zahtevk z utemeljitvijo, da je „očitno“, da zahteve iz Konvencije niso izpolnjene, je treba državo prosilko o tem obvestiti z uporabo obveznega potrdila o prejemu, kot je obravnavano spodaj.

5. Preverite popolnost listin

387. Po prejemu zahtevka iz države prosilke je treba zahtevk preveriti pravočasno, da se prepriča, ali je popoln. Če so potrebne dodatne listine, se lahko nato zahtevajo brez odlašanja. Upoštevajte, da člen 25 Konvencije vsebuje popoln seznam vseh listin, ki se zahtevajo – dodatnih listin v okviru zahtevka za priznanje in izvršitev ni mogoče zahtevati.

Dobra praksa: če se zahteva več listin, čim prej po prejemu zahtevka opravite predhodni pregled z uporabo kontrolnega seznama ali samega obrazca za prenos.

388. Členi 11, 12, 25 in 44 Konvencije določajo, da mora prejeti sveženj vsebovati:

✓	Obrazec zahtevka
✓	Polno besedilo odločbe ali njen povzetek
✓	Izjavo o izvršljivosti
✓	Izjavo o ustreznem obveščanju (razen če se je nasprotna stranka spustila v postopek, če je bila zastopana ali je zoper odločbo vložila pravno sredstvo)
Po potrebi	Prevedene kopije listin

⁸⁴ Obrazložitevno poročilo, odstavek 345.

⁸⁵ Obrazložitevno poročilo, odstavek 344.

Po potrebi	Obrazec o finančnih razmerah (samo za zahteve, ki jih vložijo upravičenci)
Po potrebi	Listino z izračunom izostalih plačil
Po potrebi	Listina, v kateri je pojasnjena metoda za prilagoditev ali indeksacijo odločbe
✓	Obrazec za prenos

Slika 15: Vsebina zahtevka za priznanje in izvršitev

389. V nadaljevanju je na kratko opisano, kaj lahko pričakujete v prejetem svežnju gradiva.

a) Obrazci, ki so obvezni v vsakem svežnju

(1) Obrazec zahtevka

V večini primerov bo država prosilka uporabila priporočeni obrazec zahtevka. Ta zagotavlja, da zaprosena država dobi vse potrebne informacije. Če za prejeti zahtevek ni bil uporabljen priporočeni obrazec, preverite zahtevek, ki je bil poslan, da se prepričate, ali vključuje osnovne podatke, ki so potrebni za zahtevek, na primer kontaktne podatke vlagatelja, kontaktne podatke nasprotne stranke, podatke o osebah, upravičenih do preživnine, in podrobnosti o tem, kam je treba pošiljati plačila.

(2) Polno besedilo odločbe ali njen povzetek

Zahteva se polno besedilo odločbe o preživnini, razen če je vaša država navedla, da bo sprejela samo povzetek ali izvleček odločbe. Zahtevku ni treba priložiti overjenih kopij odločbe, razen če je vaša država določila, da jih vedno zahteva.

(3) Izjava o izvršljivosti

Zahteva se izjava o izvršljivosti⁸⁶, v kateri je navedeno, da je odločba o preživnini izvršljiva v državi, kjer je bila izdana. Če je odločbo izdal upravni organ, mora biti listini priložena izjava, da so izpolnjene zahteve iz člena 19(3), razen če je vaša država (zaprosena država) določila, da take izjave ne zahteva. Če se zahtevek nanaša samo na priznanje, je treba v okviru zahtevka dokazati samo, da odločba učinkuje v državi izvora, ne pa da je izvršljiva⁸⁷. Izjava o izvršljivosti vsebuje določbo, v kateri je naveden datum začetka veljavnosti odločbe v navedeni državi.

(4) Izjava o ustreznem obveščanju

Izjava o ustreznem obveščanju se zahteva samo, če se nasprotna stranka ni spustila v postopek ali v njem ni bila zastopana.

Ali se je nasprotna stranka spustila v postopek oziroma je bila zastopana, lahko preverite v priporočenem obrazcu zahtevka. Zahtevane informacije vsebuje oddelek 7 zahtevka.

⁸⁶ V nekaterih državah se lahko uporablja „*attestation de la force de chose jugée*“, ki določa, da je odločba pravno veljavna v zadevni državi.

⁸⁷ Obrazložitevno poročilo, odstavek 546.

Če je iz obrazca zahtevka razvidno, da se nasprotna stranka ni spustila v postopek oziroma ob izdaji odločbe ni bila zastopana, je v izjavi o ustreznem obveščanju navedeno, da ji je bil zahtevek bodisi vročen bodisi je bila o njem uradno obveščena in se je imela možnost udeležiti postopka na podlagi odločbe o preživnini oziroma je bila o odločbi uradno obveščena po njeni izdaji in je imela možnost, da zoper odločbo vloži pravno sredstvo. Upoštevajte, da se v nekaterih državah pravno sredstvo ali odgovor lahko vloži v pisni obliki. Ni vedno nujno, da se nasprotna spusti v postopek osebno.

(5) Obrazec za prenos

Vsakemu zahtevku za priznanje ali priznanje in izvršitev mora biti priložen obrazec za prenos. Ta obrazec je obvezen na podlagi Konvencije. V obrazcu za prenos se navedejo stranke in vrsta zahtevka. Navedene so tudi listine, ki so priložene zahtevku.

b) Drugi obrazci, ki so lahko potrebni

390. Čeprav člen 11(3) določa, da se lahko v okviru zahtevka za priznanje ali priznanje in izvršitev zahtevajo samo listine, navedene v tem členu (kot je opisano zgoraj), so lahko potrebni tudi drugi obrazci, odvisno od okoliščin zadeve:

(1) Obrazec o finančnih razmerah

Če vlagatelj zahteva tudi izvršitev odločbe (kar se zgodi v večini primerov), je vedno dobro priložiti obrazec o finančnih razmerah, ki zagotavlja pomembne informacije o lokaciji in finančnih razmerah nasprotne stranke, kolikor jih vlagatelj pozna.

Če vlagatelj uporabi priporočeni obrazec o finančnih razmerah, se del te listine s podatki o upravičencu pusti prazen, saj se te informacije ne zahtevajo v okviru zahtevka za priznanje in izvršitev. Če se zahtevek nanaša samo na priznanje, se obrazec ne priloži.

(2) Listina z izračunom izostalih plačil

Če na podlagi odločbe o preživnini, ki jo je treba izvršiti, obstaja neplačana (izostala) preživnina, je treba priložiti dokument, v katerem so navedeni zneski izostalih plačil, kako so bila izostala plačila izračunana in datum izračuna.

(3) Listina, v kateri je pojasnjena metoda za prilagoditev ali indeksacijo

V nekaterih državah je bodisi z odločbo bodisi z nacionalno zakonodajo, na podlagi katere je bila odločba izdana, določena samodejna indeksacija ali prilagoditev odločbe v določenih časovnih razmikih. Če to velja, mora država prosilka v dokumentaciji zahtevka navesti podrobnosti o tem, kako se bo prilagoditev izvedla. Na primer – če je treba prilagoditev izvesti z uporabo odstotka življenjskih stroškov, informacije o tem, katera država bo izračunala prilagoditev, katere informacije so nujne za izračun ter kako bo na novo izračunani znesek preživnine sporočen zaprosenemu osrednjemu organu in strankama⁸⁸.

(4) Dokazilo o nadomestilih – javni organ

Če zahtevek vloga javni organ, na primer socialna služba, v imenu vlagatelja, mora ta javni organ morda predložiti informacije, iz katerih je razvidno, da ima pravico nastopati v imenu vlagatelja, ali predložiti dokazila, iz katerih je razvidno, da je izplačal nadomestilo namesto preživnine (člen 36(4)).

⁸⁸

Obrazložitevno poročilo, odstavek 435. To pomeni, da za kakršno koli poznejšo odločbo, s katero se prilagodi preživnina, ni treba izvesti celotnega postopka priznanja. Prvotno priznanje predvideva prihodnje prilagoditve. Na primer, avstralska agencija za preživnine otrok ponovno oceni preživnino vsakih 15 mesecev na podlagi finančnih razmer strank.

6. Ali je treba izvesti preiskavo, da se ugotovi, kje je nasprotna stranka

391. Če vlagatelj ne predloži veljavnega naslova za nasprotno stranko, osrednji organ lahko želi najprej ugotoviti, kje je ta, da jo lahko obvesti o zahtevku za priznanje ali priznanje in izvršitev. Informacije o tem, kje je nasprotna stranka, so lahko potrebne tudi za določitev, kateri pristojni organ je odgovoren za zahtevek. V nekaterih državah pristojni organ zahtevo za iskanje ali določitev lokacije vloži tudi pozneje v postopku. To je odvisno od notranjega postopka.
392. Pri ugotavljanju, kje je nasprotna stranka, naj bi osrednji organ dostopal do bank podatkov in virov javnih informacij, do katerih ima dostop, in druge javne organe zaprosil za iskanje v njegovem imenu v okviru omejitev, ki jih nacionalna zakonodaja določa v zvezi z dostopom do osebnih podatkov. Nekateri osrednji organi imajo lahko tudi dostop do zaupnih virov informacij.
393. Če ni mogoče ugotoviti, kje je nasprotna stranka, se posvetujte z državo prosilko (upoštevajte, da je lahko v primeru zahtevka za priznanje in izvršitev odločbe, ki temelji na kraju premoženja ali dohodka v zaprošeni državi, nasprotna stranka zunaj države). Če ni na voljo dodatnih informacij, na podlagi katerih bi bilo mogoče ugotoviti, kje je nasprotna stranka, zadeve ni mogoče obravnavati.

7. Če je dokumentacija nepopolna

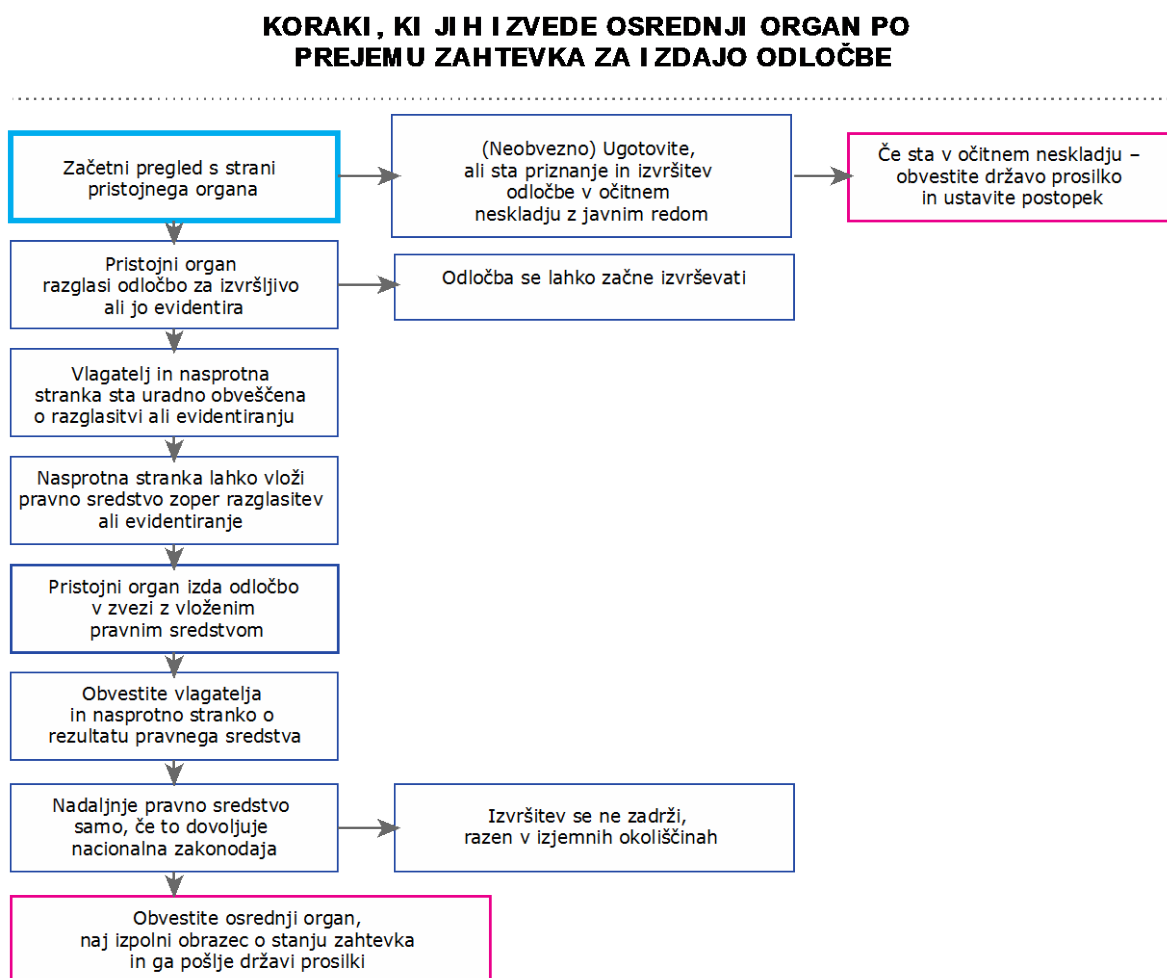
394. Če se izkaže, da vlagatelj ni predložil celotne zahtevane dokumentacije, mora zaprošeni osrednji organ takoj obvestiti osrednji organ prosilec in zaprositi za dodatne listine. Dokumentacije se ne sme vrniti le zato, ker manjkajo nekatere listine (člen 12(9)). Zahteva za dodatne listine se lahko vloži z uporabo obveznega potrdila o prejemu.
395. Če se zahtevajo dodatne listine, ima država prosilka na voljo **tri mesece** za predložitev listin. Če se zahtevane listine ne predložijo v treh mesecih in zahtevka ni mogoče obravnavati, lahko osrednji organ v zaprošeni državi (vendar to ni obvezno) postopek ustavi in obvesti državo prosilko. V večini primerov je lahko primerno nadaljnje spremljanje države prosilke, da se ugotovi, ali bodo listine predložene v prihodnosti. Če bo zaprošena država ustavila postopek, bi morala biti država prosilka o tem uradno obveščena z obveznim potrdilom o prejemu.
396. Mogoče je tudi nadaljevati z naslednjimi koraki postopka vložitve zahtevka pred prejemom dodatnega gradiva. To je odvisno od tega, katere listine manjkajo ter ali so naslednji koraki postopka priznanja in izvršitve odvisni od prejema teh informacij. Na primer, če manjka le izjava o izostalih plačilih in je naslednji korak, ki ga je treba storiti, vložitev zahteve za iskanje ali določitev lokacije nasprotne stranke, bi bilo med čakanjem na predložitev dodatnih informacij mogoče nadaljevati s tem korakom postopka priznanja in izvršitve.

8. Predložite zahtevek pristojnemu organu

397. Naslednji korak je predložitev zahtevka pristojnemu organu za priznanje ali priznanje in izvršitev odločbe (razen če je osrednji organ tudi pristojni organ za postopek priznanja). To je treba storiti nemudoma, po zaključku obravnavanih začetnih preverjanj. Ta pristojni organ je lahko sodišče, upravni organ ali kateri koli drug vladni organ, pristojen za izvajanje postopkov priznanja.

B. Razglasitev izvršljivosti ali evidentiranje s strani pristojnega organa

398. Razprava v tem oddelku se nanaša na postopke, ki jih bo večina držav uporabila za obdelavo zahtevkov za priznanje ali priznanje in izvršitev odločb o preživnini (člen 23). Država lahko izjavi, da bo uporabila alternativni postopek (člen 24). Ta alternativni postopek je obravnavan v poznejšem oddelku tega poglavja.
399. Diagram na naslednji strani prikazuje korake, ki jih izvede pristojni organ.

Slika 16: Koraki, ki jih pristojni organ izvede v okviru zahtevka za priznanje ali priznanje in izvršitev (člen 23)

1. Razglasitev odločbe za izvršljivo ali evidentiranje odločbe za izvršitev

400. Ko pristojni organ prejme zahtevek, odločbo razglasi za izvršljivo ali jo evidentira za izvršitev, odvisno od postopka, uporabljenega v zaproseni državi. Ta korak (razglasitev izvršljivosti ali evidentiranje) mora pristojni organ izvesti „brez odlašanja“ (člen 23(2)(a)). Ko je odločba razglašena za izvršljivo ali evidentirana za izvršitev, pred izvršitvijo odločbe o preživnini na podlagi nacionalne zakonodaje zaprosene države ni treba izvesti nobenega drugega ukrepa.

2. Zavrnitev razglasitve odločbe za izvršljivo ali priznanja odločbe za izvršitev

401. Edini razlog, na podlagi katerega lahko pristojni organ zavrne razglasitev odločbe za izvršljivo ali evidentiranje odločbe, je, da bi bila priznanje in izvršitev odločbe **v očitnem neskladju** z javnim redom. Ta izjema naj bi bila zelo omejena, kar zagotavlja, da države pogodbenice Konvencije v kar največji meri priznajo in izvršijo odločbe iz drugih držav pogodbenic. Uporabila naj bi se samo, kadar bi priznanje ali priznanje in izvršitev privedla do „nesprejemljivega“ rezultata⁸⁹.

3. Izvršitev odločbe

402. Ko je odločba evidentirana ali razglašena za izvršljivo, za njeno izvršitev na podlagi Konvencije vlagatelju ni treba vložiti dodatne zahteve ali zahtevka. Prav tako se na podlagi Konvencije ne zahteva, da nasprotna stranka prejme dodatno obvestilo, da bo odločba izvršena⁹⁰.

4. Obveščanje vlagatelja in nasprotne stranke

403. Ko je odločba razglašena za izvršljivo ali evidentirana, sta obe stranki obveščeni o odločitvi za evidentiranje ali razglasitev odločbe za izvršljivo. Konvencija ne določa postopkov za obveščanje, zato se to izvede v skladu z zahtevami nacionalne zakonodaje. Vlagatelj je lahko obveščen prek osrednjega organa države prosilke ali neposredno, odvisno od postopkov zaprosene države, da potrdi, da je odločba priznana in bo izvršena, ali, če sta bila priznanje in izvršitev zavrnjena, da ga obvesti o zavrnitvi⁹¹.

Dobra praksa: vlagatelj zahtevka in nasprotna stranka morata biti obveščena o njuni pravici do vložitve pravnega sredstva zoper razglasitev izvršitve ali evidentiranje, pa tudi o postopkih in roku za to. Dobro je tudi, da se takrat ugotovi, ali je nasprotna stranka pripravljena prostovoljno izpolniti obveznosti iz odločbe.

5. Ugovor, ki ga zoper priznanje in izvršitev vloži nasprotna stranka ali vlagatelj

a) Splošno

404. Določbe Konvencije za priznanje in izvršitev odločb o preživnini naj bi zagotavljale, da se obstoječe odločbe o preživnini, če je le mogoče, učinkovito in hitro priznajo ter izvršijo v državah pogodbenicah⁹². Kot je bilo že navedeno v tem poglavju, so postopki na podlagi Konvencije strukturirani tako, da se odločba prizna ali prizna in izvrši, razen če nasprotni stranki uspe dokazati, da obstajajo utemeljeni razlogi za to, da se odločba ne bi smela priznati ali izvršiti.

⁸⁹ Obrazložitevno poročilo, odstavek 478.

⁹⁰ V nekaterih državah se na podlagi nacionalne zakonodaje uporabljajo postopki ali zahteve, da je treba zavezanca obvestiti pred izvršitvijo, vendar je to ločeno od določb Konvencije. Če sta obe državi pogodbenici Konvencije o vročitvi iz leta 1965, glej poglavje 3, del 2, oddelek V – Druge haaške konvencije.

⁹¹ Če sta obe državi pogodbenici Konvencije o vročitvi iz leta 1965, glej prav tam.

⁹² Obrazložitevno poročilo, odstavek 428.

405. Ko je tuja odločba priznana v neki državi, se lahko v tej državi izvrši enako kot katera koli odločba o preživnini, ki je bila prvotno izdana v tej državi. Na podlagi Konvencije lahko država uporabi vse mehanizme izvrševanja, ki so na voljo za zagotovitev skladnosti z odločbo. Konvencija določa tudi nekatere omejene ugovore, ki jih lahko vloži nasprotna stranka (oseba, ki odgovori na zahtevek za priznanje), če meni, da se odločba ne bi smela priznati ali izvršiti.
406. Člen 20 določa zahteve za to, da odločbo o preživnini, izdano v eni državi, prizna in izvrši druga država pogodbenica. Ta „podlaga za priznavanje in izvršitev“ se na splošno nanaša na vrsto povezave, ki jo mora starš, družinski član ali otrok imeti z državo, da se lahko izdana odločba izvrši v drugi državi. Povezava z državo, ki je odločbo izdala, se na primer lahko ugotovi na podlagi stalnega prebivališča strank in otrok v državi ali na podlagi udeležbe ali sodelovanja nasprotne stranke v postopku, v katerem je bila odločba izdana⁹³.
407. Nasprotna stranka lahko vloži pravno sredstvo zoper razglasitev izvršljivosti ali evidentiranje odločbe z utemeljitvijo, da ne velja nobeden od razlogov za priznanje in izvršitev. To ne pomeni nujno, da odločba ni bila veljavna odločba v državi, v kateri je bila izdana – pomeni samo, da je na podlagi Konvencije ni mogoče priznati in izvršiti v zaproseni državi pogodbenici.
408. Podobno lahko nasprotna stranka na podlagi člena 22(a) vloži ugovor zoper priznanje odločbe z utemeljitvijo, da sta priznanje in izvršitev v očitnem neskladju z javnim redom ali da je bil postopek izdaje odločbe pomanjkljiv, če na primer nasprotna stranka ni bila obveščena o preživninskem postopku ali odločbi o preživnini, če je šlo za goljufijo ali če obstaja poznejša odločba, ki ni v skladu z odločbo, ki naj bi se priznala.
409. V večini primerov pravno sredstvo vloži nasprotna stranka. Čeprav se to zgodi redko, lahko vlagatelj vloži pravno sredstvo zoper zavrnitev evidentiranja odločbe ali njene razglasitve za izvršljivo.

Osrednji organ je javni organ, ki ga država članica imenuje za opravljanje ali izvajanje nalog upravnega sodelovanja in pomoči na podlagi Konvencije.

Pristojni organ je organ v posamezni državi, ki mu je na podlagi zakonov te države naloženo ali dovoljeno, da izvaja posebne naloge na podlagi Konvencije. Pristojni organ je lahko sodišče, upravni organ, program za izterjavo preživnin otrok ali kateri koli drug državni subjekt, ki izvaja nekatere izmed nalog, povezanih s Konvencijo.

b) Čas za vložitev pravnega sredstva

410. Če ima stranka, ki je upravičena do vložitve pravnega sredstva zoper razglasitev ali evidentiranje, stalno prebivališče v državi, kjer je bilo opravljeno evidentiranje ali razglasitev, je treba pravno sredstvo vložiti v **30 dneh** od datuma, ko je bila uradno obveščena o odločitvi za evidentiranje ali razglasitvi za izvršitev. Če ima stranka, ki vlaga pravno sredstvo, stalno prebivališče zunaj države, mora pravno sredstvo vložiti v **60 dneh** (člen 23(6))⁹⁴.
411. V večini primerov ima nasprotna stranka stalno prebivališče v zaproseni državi, zato mora pravno sredstvo zoper razglasitev izvršljivosti ali evidentiranje vložiti v 30 dneh. Če je bila odločba poslana zaproseni državi v priznanje, ker je v navedeni državi premoženje, ima lahko nasprotna stranka stalno prebivališče drugje. V takem

⁹³ Člen 20 določa tako imenovana „posredna pravila o pristojnosti“. Člen 20 ne določa pravil za primere, ko organ v državi lahko izda odločbo („neposredna pravila o pristojnosti“); namesto tega določa podlago, na kateri mora biti izdana odločba, da se lahko prizna in izvrši v drugi državi. Za razpravo o tem vprašanju glej obrazložitev poročilo, odstavek 443.

⁹⁴ Obrazložitev poročilo, odstavek 503.

primeru mora nasprotna stranka pravno sredstvo zoper odločbo vložiti v 60 dneh. Podobno si lahko zavezanec v svoji matični državi prizadeva za priznanje tuje odločbe o omejitvi izvršitve. V takem primeru ima upravičenec, ki prebiva v drugi državi, pravico vložiti pravno sredstvo zoper razglasitev ali evidentiranje, kakor je primerno, in na podlagi Konvencije ima za to na voljo 60 dni.

c) Razlogi za vložitev pravnega sredstva

412. Konvencija določa samo omejene razloge za vložitev pravnega sredstva zoper evidentiranje ali razglasitev izvršljivosti odločbe o preživnini. Kot je opisano zgoraj, lahko nasprotna stranka vloži pravno sredstvo, ker:

- v skladu s členom 20 ni podlage za priznanje in izvršitev;
- obstajajo razlogi za zavrnitev priznanja in izvršitve na podlagi člena 22;
- je verodostojnost ali popolnost listin, poslanih v zahtevku, vprašljiva;
- so bila izostala plačila, ki naj bi se izvršila, plačana v celoti.

d) Upoštevanje ali obravnava pravnega sredstva (člen 23(5))

413. Način obravnave pravnega sredstva je določen z nacionalno zakonodajo. Preverjanje ali obravnava se lahko izvedeta samo na posebni podlagi ali iz posebnih razlogov, ki jih dopušča Konvencija, preverjanje utemeljenosti odločbe pa ni mogoče (člen 28)⁹⁵.

414. Če se podlaga za pravno sredstvo nanaša na verodostojnost ali popolnost listin, overjene kopije listin pa se niso zahtevale ali niso bile vključene v gradivo, se lahko državo prosilko zaprosi, naj predloži overjene kopije ali druge listine za rešitev zadeve.

415. Če se pravno sredstvo nanaša samo na izračun izostalih plačil in nasprotna stranka ne trdi, da so bila ta izostala plačila plačana v celoti, je v večini primerov bolje pustiti, da se odločba izvrši. Nasprotna stranka lahko takrat opozori na navedena vprašanja in pristojnemu organu, odgovornemu za izvršitev, zagotovi dodatne informacije. Glej tudi spodnje pripombe o delnem priznanju odločbe kot sredstvu, ki omogoča izvršitev tekočih plačil preživnine, medtem ko se izostala plačila izpodbijajo.

e) Odločitev o pravnem sredstvu in nadaljnje pravno sredstvo (člen 23(10))

416. Ko je o pravnem sredstvu zoper evidentiranje odločbe ali razglasitev izvršljivosti odločeno, je treba nemudoma obvestiti obe stranki. To obveščanje se izvede v skladu z nacionalno zakonodajo⁹⁶. Vlagatelj je lahko obveščen prek osrednjega organa države prosilke ali neposredno, odvisno od postopkov zaprosene države.

417. Nadaljnje pravno sredstvo je mogoče vložiti samo, če je to dovoljeno z nacionalno zakonodajo zaprosene države.

418. Upoštevajte, da se kljub nadaljnjemu pravnemu sredstvu odločba lahko izvrši takoj, ko je evidentirana ali razglašena za izvršljivo, in da v vsakem primeru vložitev nadaljnjega pravnega sredstva razen izjemoma ne zadrži izvršitve.

⁹⁵ Obrazložitevno poročilo, odstavek 504 in 505.

⁹⁶ Če sta obe državi pogodbenici Konvencije o vročitvi iz leta 1965, glej poglavje 3, del 2, oddelek V – Druge haaške konvencije.

C. Priznanje in izvršitev – rešitve zahtevka

1. Priznanje in izvršitev

419. V večini primerov je rezultat zahtevka za priznanje in izvršitev ta, da se lahko odločba prizna in izvrši enako, kot če bi jo izdala zaprosena država. Za izvršitev ni potreben dodaten zahtevek upravičenca. Za izvršilni postopek, ki se uporablja, glej poglavje 10.

2. Druge rešitve

420. Konvencija ne določa alternativnih rešitev, če popolno priznanje in izvršitev odločbe nista mogoča.

a) Delno priznanje

421. Člen 21 Konvencije omogoča, da pristojni organ prizna in izvrši samo del odločbe, če celotne odločbe ni mogoče priznati ali priznati in izvršiti. Taka rešitev se na primer lahko uporabi, če organ ne more priznati odločbe o preživnini v zvezi s preživnino zakonca, lahko pa prizna in izvrši odločbo o preživnini otroka. Podobno lahko pristojni organ, če naj bi bila sporna izostala plačila preživnine in vprašanje, ali so bila plačana v celoti, prizna del odločbe, ki se nanaša na tekočo preživnino otroka, medtem ko je vložen ugovor zoper priznanje izostalih plačil.

Dobra praksa: če zahtevku za priznanje ni ugodeno, vlagatelju zahtevka ni treba zahtevati delnega priznanja odločbe ali izdaje nove odločbe. Konvencija zahteva, da se te možnosti upoštevajo v postopku priznanja ali priznanja in izvršitve kot možne rešitve. Nacionalni postopki zaprosene države določajo, kako bo obravnavan „nov“ zahtevek, saj se lahko zahtevajo dodatne informacije, na primer za izdajo nove odločbe.

b) Priznanje ni mogoče zaradi pridržka

422. V nekaterih primerih odločbe o preživnini ni mogoče priznati ali izvršiti zaradi pridržka, ki ga je država vložila na podlagi Konvencije. Vendar o zahtevku ni nujno odločeno na tej točki.
423. Če odločbe ni mogoče priznati, ker je bil vložen pridržek, ki preprečuje priznanje na podlagi katerega koli od naslednjih razlogov, se s členom 20(4) zahteva, da osrednji organ sprejme ustrezne ukrepe, da se upravičencu izda nova odločba o preživnini:
- običajno prebivališče upravičenca v državi izvora;
 - pisni sporazum (razen v zadevah, ki se nanašajo na preživnino otrok);
 - pristojnost temelji na statusu osebe ali starševski odgovornosti⁹⁷.

⁹⁷ Upoštevajte, da člen 20(3) tudi zahteva, da država pogodbenica vloži ta pridržek glede priznanja in izvršitve odločbe, če bi v podobnih dejanskih okoliščinah prenesla pristojnost za izdajo odločbe na svoje organe.

424. Nov zahtevek upravičenca ni potreben, obstoječa odločba pa se upošteva kot odločba o upravičenosti⁹⁸ otroka do začetka preživninskega postopka (člen 20(5)). Odvisno od postopkov zaprosene države se lahko od vlagatelja/upravičenca zahtevajo dodatne listine za izdajo nove odločbe. Te listine se lahko zahtevajo prek osrednjega organa v državi prosilki. Glej poglavje 8 za razpravo o zahtevkih za izdajo odločbe.

D. Sporazumevanje z državo prosilko

425. Poleg posebnega obvestila vlagatelju in osrednjemu organu prosilcu, ki se zahteva na nekaterih mestih (npr. da se sporoči, da je bila odločba priznana ali da ne bo priznana), se na podlagi Konvencije zahteva, da med obema osrednjima organoma poteka stalna splošna komunikacija kot del splošnih nalog upravnega sodelovanja.
426. Osrednji organ zaprosene države mora po prejemu zahtevka in v vsakem primeru najpozneje v šestih tednih po prejemu listin potrditi prejem zahtevka (člen 12(3)). Za to obstaja obvezen obrazec. Glej poglavje 15 za navodila za izpolnjevanje tega obrazca.
427. Poleg tega se na podlagi Konvencije zahteva, da zaproseni osrednji organ osrednjemu organu prosilcu najpozneje v **treh mesecih** od potrditve prejema zahtevka predloži poročilo o stanju zahtevka. Za to obstaja priporočen obrazec (glej poročilo o stanju zahtevka).
428. Ob zaključku postopka priznanja ali priznanja in izvršitve je treba osrednji organ prosilec obvestiti, da je bila odločba priznana (če je to vse, kar se zahteva) ali da bo odločba zdaj izvršena, prav tako pa bi bilo treba državi prosilki zagotoviti kontaktne podatke ustrezne osebe ali enote v zaproseni državi, ki bo pristojna za izvršitev odločbe.
429. Sporazumevanje med osrednjima organoma običajno poteka v uradnem jeziku zaprosene države ali bodisi v angleščini bodisi v francoščini. Država lahko vloži pridržek, s katerim ugovarja uporabi francoščine ali angleščine (vendar ne obeh). Glej poglavje 2 za dodatne informacije v zvezi z jezikom sporazumevanja in zahtevami glede prevoda.
430. Čeprav to sporazumevanje v številnih primerih poteka po pošti, lahko država navede, da je pripravljena komunicirati prek elektronskih sredstev. V profilu vsake države se navedejo morebitne preference v zvezi s tem.

IV. Drugi vidiki: zahtevki za priznanje ter priznanje in izvršitev

A. Zahtevki za priznanje, ki jih vloži zavezanec

1. Splošno

431. Na podlagi Konvencije lahko zavezanec vloži zahtevek za priznanje odločbe, če se priznanje zahteva za odložitev ali omejitev izvršitve predhodne odločbe v zaproseni državi. Ta zahtevek se lahko vloži, če zavezanec želi, da se v državi, kjer poteka izvršitev, prizna drugačna odločba, ali če je zavezanec dosegel spremembo obstoječe odločbe v drugi državi pogodbenici, zdaj pa želi, da se sprememba prizna v državi, kjer ima premoženje.

⁹⁸ Obrazložitevno poročilo, odstavki 469–471. Upoštevajte, da v Konvenciji pojem „upravičenosti“ ni opredeljen v tem okviru, zato je v nacionalnem pravu zaprosene države določeno, kako je treba razlagati pojem in tudi kakšne dodatne informacije ali dokazi se zahtevajo za izdajo odločbe o preživnini.

432. Glej poglavji 11 in 12 za celotno razpravo o zahtevkih za **spremembo**.

433. Če se odločba o preživnini že izvršuje v državi, kjer zavezanec prebiva ali ima premoženje, se z nacionalno zakonodajo v večini primerov zahteva priznanje spremenjene odločbe, izdane v tuji državi, preden se lahko učinkovito omeji ali odloži izvršitev prve odločbe. Vendar nekatere države tega koraka ne zahtevajo – na primer, če spremembo izvede isti organ, ki je izdal prvo odločbo. Zato je treba preveriti nacionalno zakonodajo, da se ugotovi, ali je v posamezni zadevi potrebno priznanje odločbe.

Sprememba se nanaša na postopek spreminjanja odločbe o preživnini, potem ko je bila izdana. V nekaterih državah je to tako imenovani zahtevek za spremembo ali zahtevek za spremembo odločbe.

Sprememba se lahko nanaša na znesek preživnine, pogostnost ali kak drug pogoj odločbe o preživnini.

2. Kdaj lahko ta zahtevek uporabi zavezanec

434. Ker je namen zahtevka za priznanje na podlagi člena 10(2)(a) omejiti izvršitev in ker izvršitev večinoma poteka v državi, kjer ima zavezanec stalno prebivališče, ima v številnih primerih zavezanec, ki zahteva priznanje odločbe, stalno prebivališče v državi, v kateri je treba odločbo priznati. V Konvenciji ni izrecno obravnavan položaj, ko mora vlagatelj zahtevek vložiti pri svojem osrednjem organu. V teh primerih je zato treba priznanje obravnavati na podlagi nacionalne zakonodaje kot zahtevo pristojnemu organu v državi, kjer ima zavezanec stalno prebivališče⁹⁹. Če se priznanje zahteva v državi, kjer ima zavezanec premoženje, nima pa stalnega prebivališča, lahko zavezanec vloži zahtevek na podlagi člena 10(2)(a).

435. V vseh primerih, v katerih se zahtevek vloži na podlagi člena 10(2)(a), je vlagatelj zavezanec. V teh primerih je nasprotna stranka upravičenec, zato je treba o evidentiranju ali razglasitvi izvršljivosti obvestiti upravičenca.

Primer

436. Zavezanec ima stalno prebivališče v državi A, kjer je bila izdana prvotna odločba o preživnini. Premoženje ima in dohodek prejema v državi B. Upravičenec ima stalno prebivališče v državi B, prvotna odločba je bila priznana v državi B in se izvršuje v državi B zoper zavezančovo premoženje. Zavezanec je zdaj od države A pridobil spremenjeno odločbo. Želi, da bi se spremenjena odločba priznala v državi B, da bi se omejila izvršitev prve odločbe.

Kako to poteka na podlagi Konvencije

437. Zavezanec lahko na podlagi člena 10(2)(a) Konvencije pri osrednjem organu v državi A vloži zahtevek. Država A bo zahtevek poslala državi B, kjer bo na podlagi postopkov, opisanih v tem poglavju, spremenjena odločba evidentirana za izvršitev ali razglašena za izvršljivo. Upravičenec bo obveščen o evidentiranju ali razglasitvi in omogočena mu bo vložitev pravnega sredstva zoper razglasitev izvršljivosti ali evidentiranje. Ko bo spremenjena odločba razglašena za izvršljivo ali evidentirana, bo učinkovala v državi B in omejila izvršitev prvotne odločbe.

⁹⁹

V nekaterih državah osrednji organ v ta namen deluje kot pristojni organ in pomaga zavezancu pri postopku priznanja. V primeru zahtevkov za spremembo se lahko priznanje obravnava kot zadnji korak pri takem zahtevku (glej poglavje 12) in ni treba vložiti novega zahtevka. To je odvisno od notranjega postopka vsake države.

3. Postopki

438. Postopki priznanja in izvršitve, obravnavani v tem poglavju, se uporabljajo za zahtevke, ki jih v teh okoliščinah za priznanje vloži zavezanec. Člen 26 določa, da se določbe poglavja V (Priznavanje in izvršitev) smiselno uporabljajo za zahtevke, ki se nanašajo samo na priznanje, le da zahtevo za izvršljivost nadomešča zahteva, da odločba učinkuje v državi izvora. To pomeni, da se bodo določbe, ki se nanašajo na priznanje in izvršitev, v praksi uporabljale za zahtevke za priznanje, razen v zvezi z določbami, ki jih je treba spremeniti, ker se izvršitev odločbe ne zahteva¹⁰⁰.

4. Omejitve v zvezi s priznanjem spremenjenih odločb

439. Opozoriti je treba, da Konvencija dejansko določa pomembno omejitev zavezančeve pravice do priznanja spremenjene odločbe na podlagi Konvencije. Upravičenec lahko vloži ugovor zoper priznanje spremenjene odločbe, če je bila spremenjena odločba izdana v državi pogodbenici, ki ni država, v kateri je bila odločba izdana (država izvora), in če je imel upravičenec ob izdaji spremenjene odločbe običajno prebivališče v državi izvora (člena 18 in 22(f)). Obstaja nekaj izjem, ko je to dovoljeno, vendar si je treba zapomniti, da za pravico zavezanca, da se spremenjena odločba prizna, veljajo nekatere omejitve, ki se ne uporabljajo za priznanje in izvršitev drugih odločb.
440. Glej poglavji 11 in 12 v zvezi z zahtevki za spremembo.

B. Alternativni postopek za priznanje ter priznanje in izvršitev (člen 24)

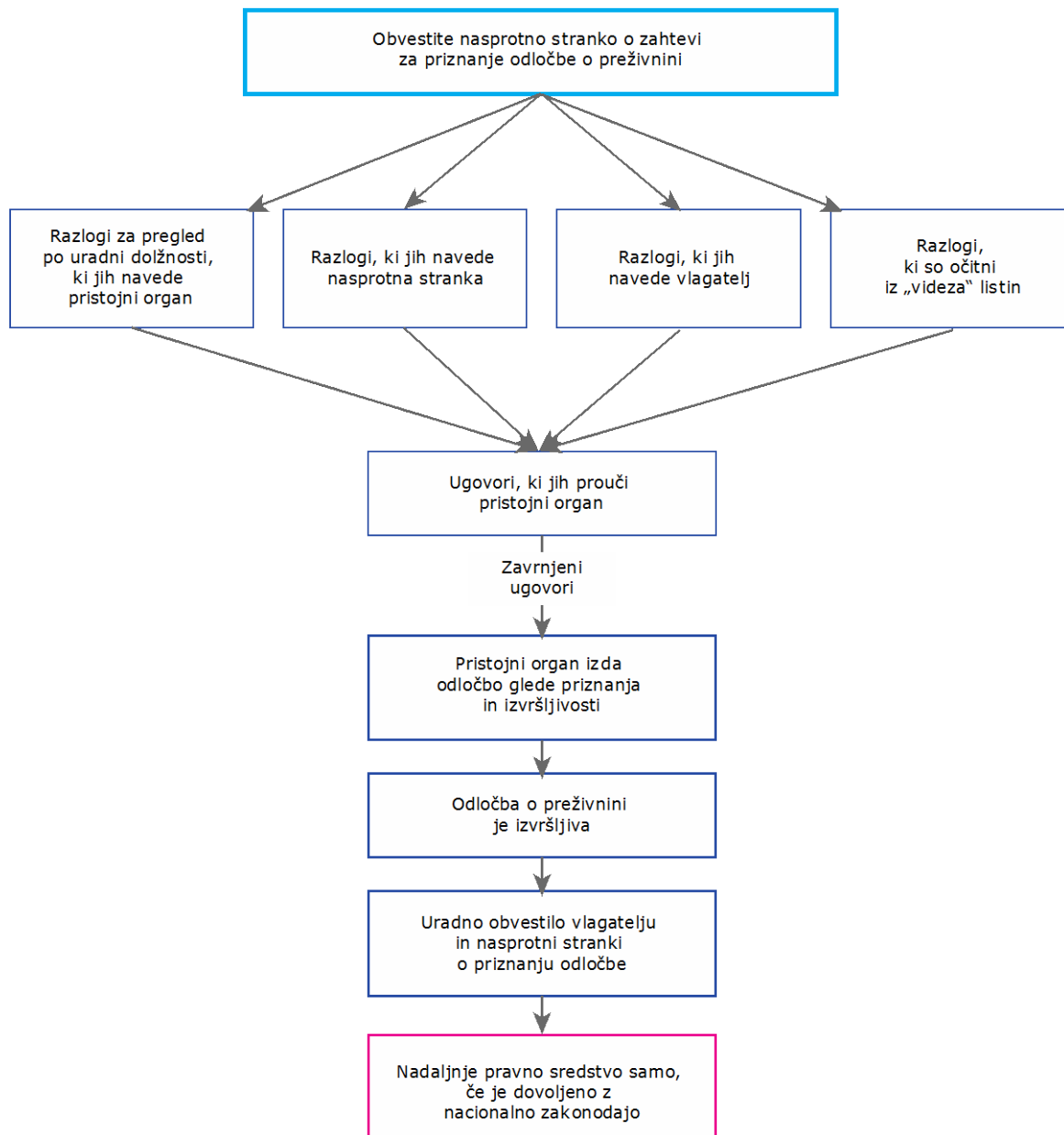
441. Konvencija določa dva nekoliko različna postopka, ki se uporabljata za zahtevke za priznanje ter priznanje in izvršitev – običajni postopek, določen v členu 23, in alternativni postopek, določen v členu 24.
442. Država lahko izjavi, da bo uporabljala alternativni postopek, določen v členu 24.
443. Glavna razlika med običajnim in alternativnim postopkom je, da je pri alternativnem postopku odločba priznana šele potem, ko je bila obveščena nasprotna stranka ter sta imela vlagatelj in nasprotna stranka možnost predložiti stališča pristojnemu organu. Poleg tega ima pristojni organ več možnosti za proučitev nekaterih razlogov za zavrnitev priznanja na lastno pobudo ali ne da bi za to dala pobudo katera od strank. Razen teh dveh razlik pa sta postopka zelo podobna¹⁰¹.
444. Alternativni postopek je prikazan spodaj.

Namig: država bo vedno uporabila običajni postopek, razen če je bila predložena izjava o uporabi alternativnega postopka. Te informacije bodo vključene v profil države. Večina držav, ki izvršuje tuje odločbe na podlagi dvostranskih sporazumov, sklenjenih pred Konvencijo, že uporablja postopke za evidentiranje tujih odločb ali podajanje izjav, pri čemer se upoštevajo običajni postopki, določeni v členu 23. Ti postopki bodo z manjšimi spremembami še naprej odražali zahteve Konvencije.

¹⁰⁰ Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 546.

¹⁰¹ Obrazložitevno poročilo, odstavek 516.

**ALTERNATIVNI POSTOPEK
ZA PRIZNANJE IN IZVRŠITEV
(člen 24)**

Slika 17: Alternativni postopek za priznanje in izvršitev – pregled

a) Obvestite nasprotno stranko o zahtevku za priznanje

445. Za razliko od običajnega postopka je treba pri alternativnem postopku obvestiti nasprotno stranko pred priznanjem odločbe. Čeprav mora biti nasprotna stranka „nemudoma“ obveščena, ni določen rok za odgovor ali ugovor nasprotne stranke po prejemu obvestila. Roki, če obstajajo, so določeni z nacionalno zakonodajo.

b) Proučitev ugovorov zoper priznanje in izvršitev

446. Tako kot pri običajnem postopku obstajajo le omejeni razlogi, zaradi katerih lahko nasprotna stranka vloži ugovor zoper priznanje ali priznanje in izvršitev odločbe. Ti razlogi so pri alternativnem postopku enaki kot pri običajnem postopku.

447. Vendar lahko v okviru alternativnega postopka nekatere razloge za zavrnitev priznanja ali izvršitve odločbe neposredno uveljavlja pristojni organ, pri čemer ni treba čakati, da bi jih ponudila ena od obeh strank. (To je v Konvenciji opisano kot preverjanje „na lastno pobudo“ pristojnega organa.) Razlogi, ki jih lahko preveri pristojni organ, so določeni v členu 24(4) in so naslednji:

- priznanje in izvršitev odločbe sta v očitnem neskladju z javnim redom;
- postopek v isti zadevi med istima strankama že poteka v zaprošeni državi in je bil navedeni postopek uveden prvi;
- odločba je v neskladju z odločbo, izdano v isti zadevi med istima strankama v zaprošeni državi ali drugi državi (če se v slednjem primeru odločba lahko prizna in izvrši v zaprošeni državi);
- razlogi, ki izhajajo iz videza listin – (kar pomeni, da je to očitno že ob pogledu na same listine) – ni podlage za priznanje in izvršitev na podlagi člena 20;
- razlogi, ki izhajajo iz videza listin – obstaja razlog, zakaj bi bilo treba priznanje in izvršitev zavrniti;
- razlogi, ki izhajajo iz videza listin – obstaja zaskrbljenost glede popolnosti ali verodostojnosti listin.

Namig: v številnih državah organ odločanja samo prouči vprašanja, ki jih izpostavi stranki v okviru obravnave. To je običajni postopek, ki je v Konvenciji določen za priznanje in izvršitev zahtevkov. Alternativni postopek daje pristojnemu organu pravico, da prouči nekatera vprašanja, tudi če jih ni izpostavila nobena od strank.

448. Pristojni organ prouči navedena vprašanja, morebitne ugovore, ki jih uveljavlja nasprotna stranka, in morebitna vprašanja, ki izhajajo iz videza listin v skladu s členi 20, 22 in 23(7)(c), ter nato odloči, ali bi bilo treba odločbo priznati in izvršiti.

c) Izvršitev odločbe

449. Tako kot v primeru rednega postopka za priznanje in izvršitev je odločba pri uporabi alternativnega postopka izvršljiva potem, ko je bila priznana. Pristojni organ lahko nato začne izvrševanje, ne da bi moral vlagatelj vložiti dodaten zahtevek ali zahtevo. Vedno je dobro poskušati doseči prostovoljno poravnavo z zavezancem v najkrajšem možnem času, če to vodi do rednih prilivov plačil upravičencu, kot se zahteva na podlagi odločbe o preživnini.

d) Vložitev pravnega sredstva

450. Vložitev pravnega sredstva zoper odločbo za priznanje je lahko dovoljena na podlagi nacionalne zakonodaje. Če je vložitev pravnega sredstva dovoljena, se izvrševanje odločbe prekine, razen v primeru izrednih okoliščin (člen 24(6)).

C. Sporazumi o preživnini

1. Ključne razlike

451. Konvencija razlikuje med odločbami o preživnini, ki jih izdajo sodni ali upravni organi, in **sporazumi o preživnini**, ki so posebne vrste sporazumov med strankami. Čeprav so postopki za priznanje in izvršitev sporazumov o preživnini precej podobni postopkom za odločbe o preživnini, lahko država vloži pridržek, s katerim navede, da sporazuma o preživnini ne bo priznala ali izvršila.

Sporazum o preživnini je v členu 3 opredeljen kot pisni sporazum o plačevanju preživnine, ki je bil sestavljen v predpisani obliki ali ga je pristojni organ evidentiral kot javno listino ali ga je pristojni organ overil, sklenil, evidentiral ali arhiviral ter ga lahko pregleda in spremeni.

2. Postopki

452. Za namene priznanja in izvršitve sporazuma o preživnini veljajo enaka splošna načela in postopki, kot se uporabljajo za priznanje in izvršitev odločb o preživnini¹⁰². Člen 30 Konvencije določa, da so sporazumi o preživnini upravičeni do priznanja in izvršitve kot odločba, če so izvršljivi kot odločba v državi, kjer so bili sklenjeni.
453. Če se prejme zahtevek za priznanje in izvršitev sporazuma o preživnini, se upoštevajo enaka splošna načela. Predhodni pregled ob prejemu opravi pristojni organ, vključuje pa proučitev, ali bi bila priznanje in izvršitev v očitnem neskladju z javnim redom. Dokumentacija, potrebna za zahtevek, je podobna tisti, ki je potrebna za priznanje in izvršitev odločbe; ključna razlika je, da se ne zahteva izjava o ustreznem obveščanju. To pa zato, ker sta pri sklenitvi sporazuma nujno sodelovali obe stranki.
454. Glej poglavje 4 za celoten seznam listin, ki se zahtevajo za zahtevek za priznanje in izvršitev sporazuma o preživnini.
455. Ko osrednji organ prouči gradivo in zagotovi, da so listine popolne, se sporazum o preživnini pošlje pristojnemu organu (razen če je pristojni organ v ta namen osrednji organ). Sporazum se nato evidentira za izvršitev ali razglasi za izvršljivega in obvesti se nasprotna stranka, ali pa je nasprotna stranka, če država uporabi alternativni postopek, obveščena o zahtevku za priznanje sporazuma in ima možnost, da vloži pravno sredstvo.
456. Obstajajo tudi nekatere razlike med razlogi, na katerih lahko temelji ugovor zoper priznanje sporazuma, in razlogi, na katerih lahko temelji ugovor zoper priznanje odločbe. Ti so navedeni v členu 30(5).

3. Dokončanje postopka priznanja in izvršitve

457. Postopek priznanja in izvršitve za sporazume o preživnini je sicer podoben postopku za odločbe o preživnini, ima pa eno izjemo. Pristojni organ odloči o evidentiranju ali razglasitvi sporazuma za izvršljivega, nasprotna stranka pa ima možnost, da zoper njegovo odločitev vloži pravno sredstvo. V številnih državah se postopek evidentiranja in izvršitve s tem konča. Če pa je v primeru sporazuma o preživnini vloženo pravno sredstvo, navedeno pravno sredstvo zoper priznanje sporazuma odloži vsakršno izvršitev sporazuma (člen 30(6)). Odložitev izvršitve je pomembna razlika med odločbami in sporazumi v postopku priznanja in izvršitve.

¹⁰² Obrazložitevno poročilo, odstavek 559.

V. Priznavanje in izvršitev – druga vprašanja

A. Pravna pomoč

458. Na podlagi Konvencije mora na splošno zaprosena država pri obravnavi zahtevka za priznanje ali priznanje in izvršitev odločbe o preživnini, ki se nanaša na otroka, mlajšega od 21 let, upravičencu zagotoviti brezplačno pravno pomoč, če je ta potrebna za obravnavo zahtevka. Zapomniti si je treba, da upravičenost do brezplačne pravne pomoči ne nastopi, če država z uporabo poenostavljenih postopkov zagotavlja učinkovit dostop do postopkov.
459. Glej poglavje 3 za celotno razpravo o zahtevi za zagotovitev učinkovitega dostopa do postopkov, vključno z zagotovitvijo brezplačne pravne pomoči, če je potrebno.
460. Obstaja več izjem in omejitev v zvezi z zagotavljanjem brezplačnih storitev, ki jih je treba upoštevati, če zahtevek za priznanje vloži zavezanec ali če se odločba ne nanaša na preživnino za otroka, mlajšega od 21 let. Te so pojasnjene v poglavju 3.

B. Vprašanja glede izvrševanja

Pretvorba valut

461. V Konvenciji ni obravnavano vprašanje pretvorbe preživninskih obveznosti iz ene valute v drugo. Odvisno od postopka, ki ga pristojni organ uporabi za priznanje odločbe, lahko poteka tudi vzporeden postopek za pretvorbo preživninske obveznosti iz odločbe v valuto države izvršiteljice. Pristojni organ mora morda pridobiti potrdilo o deviznem tečaju, ki se uporablja za pretvorbo plačil, pretvorjeni znesek pa je nato podlaga za preživninsko obveznost v državi izvršiteljici.
462. V drugih primerih je lahko država prosilka odločbo že pretvorila, vključno z morebitnimi izostalimi plačili, v valuto zaprosene države.
463. Vprašanja pretvorbe valut so podrobneje obravnavana v poglavju 10 o izvrševanju odločb o preživnini.

C. Pomembne izjeme in pridržki

464. Navedene informacije veljajo v najpogostejših scenarijih, ki vključujejo priznanje odločbe o preživnini otrok. Obstaja tudi več scenarijev, v katerih na postopek priznanja in izvršitve vplivajo pridržki ali izjave države.

a) Otroci, stari od 18 do 21 let

465. Država lahko izrazi **pridržek**, s katerim uporabo Konvencije omeji na osebe, mlajše od 18 let. Če je država izrazila pridržek, ta ne bo sprejela za priznanje ali priznanje in izvršitev odločb o preživnini na podlagi Konvencije za otroka, starejšega od 18 let, niti ne more od druge države zahtevati, naj obravnava zadeve v zvezi s preživnino za otroke, starejše od 18 let.

Pridržek je uradna izjava države pogodbenice, ki jo je na podlagi Konvencije dovoljeno predložiti v nekaterih okoliščinah in v kateri se navede, da bo uporaba Konvencije v navedeni državi nekoliko omejena.

b) Podlaga za priznavanje in izvršitev

466. Država lahko izrazi pridržek, da se odločba o preživnini ne prizna ali izvrši, če je bilo podlaga za njeno izdajo kar koli od naslednjega¹⁰³:

- običajno prebivališče zavezanca,
- pisni dogovor strank,
- izvajanje pristojnosti na podlagi statusa osebe ali starševske odgovornosti.

c) Postopek za priznanje in izvršitev

467. Država lahko **izjavi**, da bo uporabila alternativni postopek za priznanje in izvršitev (člen 24) in ne rednega postopka (člen 23).

Izjava je uradna izjava države pogodbenice v zvezi z nekaterimi členi ali zahtevami na podlagi Konvencije.

d) Sporazumi o preživnini

468. Država lahko izrazi pridržek, s katerim navede, da ne bo priznala in izvršila sporazumov o preživnini. Druga možnost je, da z izjavo zahteva, naj se zahtevki za priznanje in izvršitev sporazumov o preživnini vložijo prek osrednjega organa.

VI. Dodatno gradivo

A. Praktični nasveti

- Ko je odločba priznana, številne države poskušajo takoj vzpostaviti stik z zavezancem in zagotoviti prostovoljno upoštevanje odločbe, da se čim prej zagotovi izplačevanje preživnine upravičencu in otrokom.
- Namen postopka priznanja in izvršitve, določenega v Konvenciji, je omogočiti hitro in učinkovito obravnavo zahtevkov. Socialni delavci v zaproseni državi morajo to upoštevati in poskrbeti, da se zadeve obravnavajo kar najhitreje in z najmanj zamude.
- Vsi postopki in zahteve v zvezi z obravnavo zahtevkov za priznanje ali priznanje in izvršitev niso vsebovani v Konvenciji. Socialni delavci morajo upoštevati tudi zadevno nacionalno zakonodajo in postopke. Na primer, socialni delavec mora proučiti morebitne nacionalne zahteve v zvezi z načinom predložitve obvestila o odločbi nasprotni stranki ali načinom obveščanja vlagatelja, ki živi zunaj zaprosene države, o kakršni koli odločbi.

B. Nasveti in orodja

Pravočasno obveščanje države prosilke o razvoju dogodkov ali zamudah je dobra praksa in pomaga državi prosilki pri komuniciranju z vlagateljem.

C. Zadevni obrazci

Zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev

Obrazec za prenos

Izjava o izvršljivosti

Izjava o ustreznem obveščanju

Obrazec o finančnih razmerah

Potrdilo o prejemu

¹⁰³

Glej prejšnjo razpravo (opomba 93) v zvezi s podlago za pristojnost v členu 20.

D. Zadevni členi Konvencije

Člen 10(1)(a)
 Člen 10(2)(a)
 Člen 11
 Člen 12
 Člen 20
 Člen 23
 Člen 24
 Člen 30
 Člen 36
 Člen 50

E. Zadevna poglavja priročnika

Glej poglavje 3, del 2 – Vprašanja, ki so skupna zahtevkom na podlagi Konvencije in zahtevam za posebne ukrepe

Glej poglavje 6 – Priprava poslanih zahtevkov za izvršitev odločbe, ki je bila izdana ali priznana v zaproseni državi

Glej poglavje 8 – Poslani zahtevki za izdajo odločbe o preživnini

Glej poglavje 10 – Izvrševanje odločb o preživnini

VII. Kontrolni seznam – zahtevki za priznanje in izvršitev

	Postopek	Napotitev na priročnik
1	Prejem listin od osrednjega organa	
2	Potrdite, da se mora zahtevek nanašati na priznanje in izvršitev	III(A)(3)
3	Ali zahtevek izpolnjuje minimalne zahteve iz Konvencije?	III(A)(4)
4	Preverite popolnost listin	III(A)(5)
5	Poiščite, kje je nasprotna stranka, če je potrebno	III(A)(6)
6	Predložite zahtevo za dodatne listine, če je potrebno	III(A)(7)
7	Potrdite prejem zahtevka	III(A)(6)
8	Če vaša država uporablja alternativni postopek, preidite na št. 9, sicer pojdite na št. 8(a), (b), (c)	
8(a)	Evidentirajte odločbo in/ali jo razglasite za izvršljivo	III(B)(1)
8(b)	Uradno obvestite vlagatelja in nasprotno stranko o evidentiranju ali razglasitvi izvršljivosti	III(B)(4)

8(c)	Nasprotna stranka ima možnost sprejeti ukrepe za vložitev pravnega sredstva zoper razglasitev izvršljivosti ali evidentiranje na podlagi navedenih razlogov	III(B)(5)
9(a)	Uradno obvestite nasprotno stranko o zahtevku za priznanje	IV(B)
9(b)	Proučite razloge, vključno s tistimi, ki jih je navedla nasprotna stranka (če obstajajo)	IV(B)
9(c)	Priznajte odločbo in jo razglasite za izvršljivo	IV(B)
10	Odločite o pravnem sredstvu ter uradno obvestite vlagatelja in nasprotno stranko	III(B)(5)
11	Pošljite obrazec poročila o stanju zahtevka vlagatelju in osrednjemu organu prosilcu	III(D)

VIII. Pogosto zastavljena vprašanja

Upravičenka ima odločbo iz države A. Prebiva v državi B. Država B noče priznati in izvršiti odločbe. Zavezanec prebiva v državi C. Vse tri države so države pogodbenice. Ali se odločba lahko prizna in izvrši v državi C?

469. Da – upravičenka lahko zahteva priznanje in izvršitev odločbe v državi, kjer ima zavezanec stalno prebivališče, premoženje ali prejema dohodek, če je bila odločba izdana v državi pogodbenici. Ni treba, da je odločba izvršljiva ali priznana v državi prosilke – samo v državi izvora. V tem primeru je to država A. Če obstaja izjava o izvršljivosti iz države A, kjer je bila odločba izdana, potem bi država C morala obravnavati zahtevek za priznanje in izvršitev, če so izpolnjene vse druge zahteve.

Zakaj bi upravičenec zahteval priznanje odločbe in ne priznanja IN izvršitve?

470. V nekaterih primerih upravičenec morda namerava odločbo izvršiti zasebno ali pa vlagatelj želi, da se odločba prizna, da bi uporabil nekatera druga pravna sredstva v zaproseni državi. Če je na primer v zaproseni državi premoženje, kot je nepremičnina, upravičenec morda potrebuje priznanje odločbe, preden jo je mogoče vložiti kot premoženjski zahtevek.

Ali priznanje odločbe o preživitvi pomeni, da je celotna odločba izenačena s katero koli drugo odločbo o preživitvi, ki je bila prvotno izdana v zadevni državi?

471. Ne. Namen priznanja in izvršitve je samo, da se omogoči izvršitev tuje odločbe o preživitvi na podlagi enakih mehanizmov in postopkov kot nacionalne odločbe o preživitvi. Zakoni zaprosene države, ki se nanašajo na primer na skrbništvo ali stike z otroki, zato ne veljajo za navedeno odločbo. Odločba je podobna nacionalnim odločbam samo za namen priznanja in izvršitve preživitvinskih obveznosti.

Ali mora biti odločba vedno priznana, preden jo je mogoče izvršiti?

472. Da – razen če gre za odločbo iz zaprosene države, kjer bo potekala izvršitev. Če je iz katere koli druge države, mora biti najprej predmet postopka priznanja, s čimer se zagotovi, da je odločba v skladu z osnovnimi postopkovnimi ali drugimi zahtevami glede načina določitve preživitvinskih obveznosti – na primer obvestila, ki ga mora prejeti stranka.

Ali se odločba, izdana v drugem jeziku, lahko izvrši na podlagi Konvencije?

473. Da – vendar je treba odločbo, izvleček ali povzetek besedila prevesti v jezik zaprosene države ali v drug jezik, za katerega je zaprosena država navedla, da je zanj sprejemljiv. Glej poglavje 3, v katerem so obravnavane zahteve za prevod listin in odločb.

474. Na podlagi Konvencije lahko ostala korespondenca med osrednjimi organi poteka v angleščini ali francoščini.

Ali lahko država prizna odločbo, ki je take vrste, da je ni mogoče izdati v tej državi?

475. Da – če navedena odločba spada med preživitinske obveznosti na podlagi Konvencije. Odločba o preživitini otrok na primer lahko vključuje določbo o povračilu nekaterih vrst stroškov, kot so premije za zdravstveno zavarovanje, ki na podlagi zakonodaje zaprosene države niso poznani ali predvideni. Odločbo je vseeno mogoče priznati v zaproseni državi.

Zakaj se ne zahteva, da mora zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev podpisati vlagatelj ali nekdo iz osrednjega organa?

476. Konvencija je „nevtralna glede nosilca“, da se tako omogoči uporaba informacijske tehnologije in učinkovito pošiljanje gradiva med državami. Če bi se zahteval podpis, listin ne bi bilo mogoče poslati po telefaksu ali elektronsko.

477. Oseba, katere ime je navedeno na zahtevku, je odgovorna za zagotovitev, da se informacije v zahtevku ujemajo z listinami in informacijami, ki jih predloži vlagatelj, ter da zahtevek izpolnjuje zahteve iz Konvencije.

Ali se lahko zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev obravnava brez overjenih kopij listin?

478. To je odvisno od tega, ali je zaprosena država na podlagi Konvencije izjavila, da zahteva overjene kopije (ta zahteva je potrjena v profilu države). Poleg tega lahko sodišče ali pristojni organ v posameznem primeru zahteva overjene kopije, največkrat v primeru, če obstajajo pomisleki o verodostojnosti ali popolnosti predloženih listin.

479. Če taka izjava ni bila predložena, se zahtevek lahko obravnava na podlagi kopij, ki jih je predložila država prosilka.

Pristojni organ je odločbo evidentiral ali jo razglasil za izvršljivo. Kaj sledi?

480. Ko je odločba evidentirana ali razglašena za izvršljivo, jo je mogoče izvršiti. Na podlagi Konvencije dodaten zahtevek vlagatelja ni potreben (če je bil prvotni zahtevek vložen prek osrednjega organa). Vlagatelj, nasprotna stranka in država prosilka morajo biti nemudoma obveščeni, da je postopek priznanja končan in sledi izvršitev.

Kaj če je odločb o preživnini več? Obstaja na primer prvotna odločba o preživnini, ki je bila spremenjena s poznejšo odločbo. Katero je treba priznati?

481. To vprašanje v Konvenciji ni neposredno obravnavano. Če je treba izvršiti odločbo in so se na podlagi prve odločbe nakopičila ali nabrala izostala plačila preživnine, zaprosena država morda potrebuje kopijo navedene odločbe za izvršitev. To se lahko zahteva na podlagi nacionalne zakonodaje, ki ureja izvršitev, ali če zavezanec ugovarja izostalim plačilom ali navaja drugačno razlago obveznosti. Prav tako lahko obstajajo nekatera druga vprašanja (npr. pogoji za indeksacijo ali spremembo), ki jih vsebuje ena odločba, druga pa ne.
482. Vendar se priznanje odločbe ne sme zavrniti samo na podlagi dejstva, da v isti zadevi obstajajo predhodne odločbe, ki niso bile priložene zahtevku. Če se zdi, da obstajajo še druge pomembne odločbe o preživnini, ki bi jih bilo treba priložiti zahtevku, se obrnite na osrednji organ v državi prosilki in ga prosite, naj vam pošlje kopije navedenih odločb.

Poglavje 6

Priprava poslanih zahtevkov za izvršitev odločbe, ki je bila izdana ali priznana v zaprošeni državi (člen 10(1)(b))

Kako je urejeno to poglavje:

V tem poglavju so obravnavani zahtevki za izvršitev odločbe o preživnini, ki je bila izdana ali priznana v zaprošeni državi.

Oddelek I vsebuje pregled zahtevka – kdaj se uporabi, kdo ga lahko vloži ter razlago osnovnih izrazov in pojmov.

Oddelek II vsebuje opis postopka ali korakov za pripravo in obravnavo zahtevka ter pregled zahtevanih obrazcev in listin ter zagotavlja informacije o tem, kaj mora biti vključeno in kako je treba izpolniti obrazce.

Oddelek III vsebuje dodatno gradivo.

Oddelek V vsebuje odgovore na nekatera pogosto zastavljena vprašanja v zvezi z zahtevki za izvršitev.

Če potrebujete le preprost povzetek vključenih postopkov, je v poglavju IV naveden kontrolni seznam.

I. Pregled

A. Kdaj se ta zahtevek uporabi

483. Ta zahtevek se uporabi, kadar ima vlagatelj bodisi **odločbo o preživnini**, ki je bila izdana v zaprošeni državi, bodisi odločbo, ki je že priznana v zadevni državi¹⁰⁴, in želi, da se odločba izvrši v tej državi. Upravičenec običajno zahteva izvršitev, ker zavezanec prebiva v zaprošeni državi ali ima v tej državi premoženje ali v njej prejema dohodek.

Odločba o preživnini določa obveznost zavezanca, da plačuje preživnino, ter lahko vključuje tudi samodejno indeksacijo in zahtevo za plačilo izostalih plačil preživnine, preživnine za nazaj ali obresti in določitev stroškov ali izdatkov.

B. Primer zadeve

484. R in S sta bila poročena v državi B. Imata dva otroka. Razvezala sta se v državi B in dodeljena je bila preživnina za otroka. S zdaj prebiva z otrokoma v državi A. R še vedno prebiva v državi B. Oseba R je lani prenehala plačevati preživnino. S želi, da država B izvrši odločbo o preživnini. Država A in država B sta državi pogodbenici Konvencije.

¹⁰⁴ Odločba je bila lahko že priznana na podlagi Konvencije ali „po zakonu“ v primerih, ko je odločba veljavna v zaprošeni državi, ne da bi jo bilo treba priznati.

Kako to poteka na podlagi Konvencije

485. S se obrne na osrednji organ v državi A. Osrednji organ pošlje zahtevek osrednjemu organu v državi B, s katerim zahteva, da se odločba o preživnini **izvrši** v državi B. Osrednji organ v državi B obravnava zahtevek in pošlje odločbo pristojnemu organu v izvršitev. Pristojni organ izvrši odločbo in plačila se posredujejo S.

C. Kdo lahko vloži zahtevek za izvršitev odločbe o preživnini

486. Ta zahtevek lahko vloži **upravičenec**, vključno z javnim organom, ki nastopa v imenu upravičenca ali ki je izplačal nadomestilo namesto preživnine.

Upravičenec je oseba, ki ima pravico do preživnine ali to pravico uveljavlja. To so lahko starš ali zakonec, otrok, krušni starši, sorodniki ali druge osebe, ki skrbijo za otroka. V nekaterih državah se ta oseba imenuje prejemnik preživnine, upnik, starš, ki ima pravico do varstva in

D. Splošno – izvršitev, ne priznanje

487. Zahtevki za izvršitev lastne odločbe države s strani te države ali odločbe, ki je že bila priznana v tej državi, so enostavnejši od zahtevkov za priznanje ali priznanje in izvršitev odločbe. Kot je obravnavano v poglavjih 4 in 5, ima nasprotna stranka po vložitvi zahtevka za priznanje ali priznanje in izvršitev odločbe pravico do ugovora zoper priznanje in izvršitev na podlagi tega, da razlogi za priznanje in izvršitev, določeni v členu 20, ne obstajajo ali da postopkovne in druge zahteve za priznanje in izvršitev odločbe iz člena 22 niso izpolnjene.
488. Nasprotna stranka nima podobne pravice v zvezi z odločbo, ki je bila izdana ali že priznana v zaproseni državi. Razlog za to je, da je država zaprosena, naj izvrši svoj lasten in ne tuji nalog, ali da je zaprosena, naj izvrši odločbo, ki je bila že priznana v okviru postopka priznanja na podlagi Konvencije ali nacionalne zakonodaje, ali da je zaprosena, naj izvrši odločbo, za katero ni treba izvesti postopka priznanja.
489. Če torej nasprotna stranka ugovarja izvršitvi odločbe, je treba ugovor vložiti šele potem, ko je **pristojni organ** začel izvrševati odločbo, kot to dovoljuje nacionalna zakonodaja države izvršiteljice. Dejstvo, da je zahtevek za izvršitev vložen na podlagi Konvencije, ne zagotavlja nasprotni stranki/zavezancu dodatnih razlogov za nasprotovanje izvršitvi odločbe.

Osrednji organ je javni organ, ki ga država pogodbenica imenuje za opravljanje ali izvajanje nalog upravnega sodelovanja in pomoči na podlagi Konvencije.

Pristojni organ je organ v posamezni državi, ki mu je z zakoni te države naloženo ali dovoljeno, da izvaja posebne naloge na podlagi Konvencije. Pristojni organ je lahko sodišče, upravni organ, program za izterjavo preživnin otrok ali kateri koli drug državni subject, ki izvaja nekatere izmed nalog, povezanih s Konvencijo.

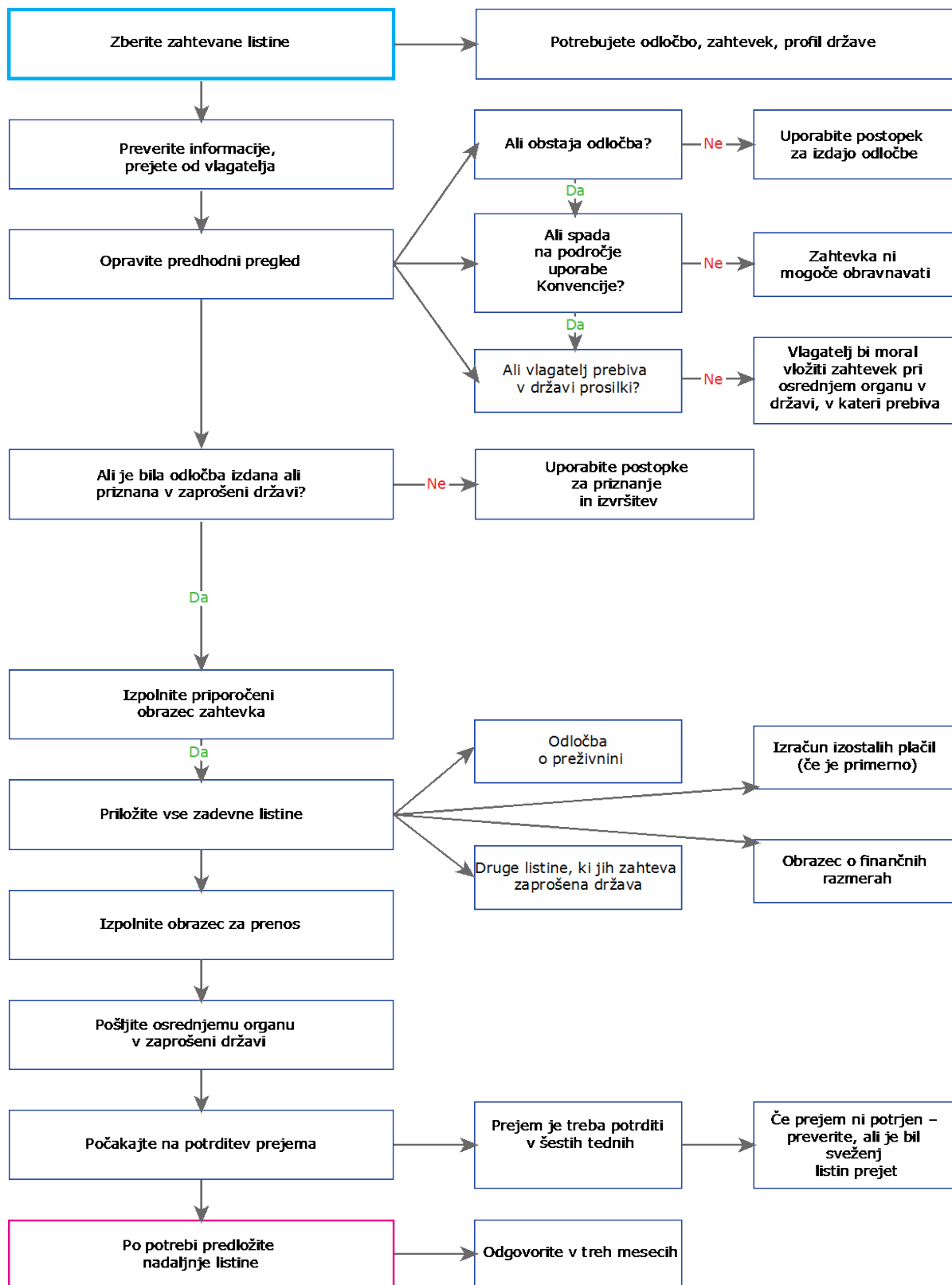
II. Postopek obravnave in izpolnjevanja zahtevkov

A. Postopki

490. Osrednji organ prosilec je odgovoren za zbiranje listin, zagotavljanje, da so vključeni in izpolnjeni zahtevani obrazci ali dokumentacija, pripravo potrebnih obrazcev in pošiljanje svežnja osrednjemu organu v drugi državi pogodbenici. Ker so med državami razlike, preverite profil zaprošene države (države, v katero boste poslali zahtevek)¹⁰⁵, saj so v njem navedene morebitne posebne zahteve za zahtevek in listine.
491. V diagramu na naslednji strani so povzeti postopki.

¹⁰⁵ Večina držav pogodbenic izpolni profil države in ga predloži Stalnemu uradu Haaške konference o mednarodnem zasebnem pravu. Profil države je na voljo na spletišču Haaške konference na naslovu < www.hcch.net > v oddelku „Child Support/Maintenance“. Država pogodbenica, ki ne izpolni profila države, mora še vedno predložiti informacije, ki se zahtevajo v skladu s členom 57 in morajo vključevati te informacije.

POSANI ZAHTEVKI ZA IZVRŠITEV ODLOČBE, KI JE BILA IZDANA ALI PRIZNANA V ZAPROŠENI DRŽAVI

Slika 18: Postopki za poslan zahtevek za izvršitev

B. Priprava poslanega zahtevka za izvršitev

492. Vsak spodaj navedeni korak ustreza postopkom, navedenim v zgornji preglednici (slika 18).

1. Preverite informacije vlagatelja in druge listine

493. Preverite profil zaprosene države in vse informacije, ki jih predloži vlagatelj. Če vlagatelj ne izpolni priporočenega obrazca zahtevka, mora predložiti dovolj informacij, da lahko zastopnik osrednjega organa izpolni listino.

2. Proučite, ali je zahtevek ustrezen

494. Vlagatelj mora imeti odločbo, ki se lahko izvrši v zaproseni državi.

- Če vlagatelj še nima odločbe o preživnini, je treba vložiti zahtevek za izdajo odločbe (glej poglavje 8).
- Ali zahtevek in odločba spadata na področje uporabe Konvencije? Glej poglavje 3. Če ne, zahtevka ni mogoče obravnavati.
- Za vložitev zahtevka mora vlagatelj prebivati v **državi prosilki**. Če vlagatelj prebiva v drugi državi pogodbenici, mora zahtevek vložiti prek osrednjega organa zadevne države.
- Če nasprotna stranka ne prebiva ali nima premoženja ali ne prejema dohodka v državi pogodbenici, vlagatelj ne more uporabiti mehanizmov Konvencije za izvršitev odločbe.

***Država prosilka** je država pogodbenica, v kateri se vlaga zahtevek in predloži zahteva v imenu vlagatelja, ki prebiva v tej državi. **Zaprosena država** je država, ki je zaprosena za obravnavo zahtevka.*

3. Ugotovite, kje je bila odločba izdana ali priznana

495. Če je bila odločba izdana v državi, v katero pošiljate zahtevek (zaprosena država), se ti postopki lahko uporabijo.

496. Če je bila odločba izdana v drugi državi¹⁰⁶, je morala biti priznana v zaproseni državi. Če odločba ni bila priznana, je treba vložiti zahtevek za priznanje in izvršitev (glej poglavje 4).

4. Izpolnite obrazec zahtevka

497. Treba je uporabiti priporočeni obrazec zahtevka (zahtevek za izvršitev odločbe, izdane ali priznane v zaproseni državi). To zagotavlja, da so v zahtevek vključene minimalne zahtevane informacije.

498. Glej poglavje 15 za navodila za izpolnjevanje obrazca.

5. Izpolnite morebitne dodatne listine

499. Za razliko od zahtevka za priznanje in izvršitev pri zahtevku za izvršitev zaproseni državi ni treba predložiti posebnih dodatnih listin. Vendar je v številnih primerih dobro predložiti naslednje listine, saj so koristne pri zagotavljanju pomoči zaproseni državi pri postopku izvršitve.

¹⁰⁶ Upoštevajte, da ni nujno, da je bila odločba izdana v državi pogodbenici, če je bila priznana v zaproseni državi. Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 243.

a) Obrazec o finančnih razmerah

500. Ta listina bo zaprošeni državi pomagala pri iskanju nasprotne stranke za izvršitev in pri izvrševanju odločbe.
501. Priporočeni obrazec je koristen pri zbiranju potrebnih informacij o finančnih razmerah zavezanca in njegovem premoženju. Te informacije bodo zaprošeni državi pomagale pri izvršitvi odločbe.
- Opomba:** ker je to zahtevek za izvršitev, ni treba navesti informacij v zvezi z okoliščinami upravičenca.
502. Informacije o zavezancu lahko upravičenec/vlagatelj zagotovi tolikokrat, kot ima vlagatelj dostop do zahtevanih informacij. Vendar če upravičenec/vlagatelj zagotovi informacije, mora biti na obrazcu navedeno ime zastopnika osrednjega organa, ki je odgovoren za pošiljanje zahtevka.
503. Glej poglavje 15 za navodila za izpolnjevanje tega obrazca.

b) Listina z izračunom izostalih plačil

504. Vlagatelj lahko v okviru zahtevka za izvršitev zahteva izvršitev izostalih plačil preživnine, ki so se nabrala od izdaje odločbe. Predložiti je treba celoten izračun, ki izkazuje zneske, dolgovane na podlagi odločbe, plačane zneske (če sploh so) in razliko.
505. Pomembno je, da je ta listina čim bolj popolna in pravilna, saj lahko nasprotna stranka vloži pravno sredstvo zoper izvršitev na podlagi tega, da zneski izostalih plačil niso pravilni.

Dobra praksa: če je bil organ za izterjavo preživnine otrok ali preživnine vključen v izračunavanje in izterjavo izostalih plačil preživnine, poskrbite, da bo vključena izjava tega organa, saj bodo njegove evidence pravilne in popolne.

c) Polno besedilo odločbe

506. Pristojnemu organu v zaprošeni državi lahko pomaga, če je v sveženj listin vključena kopija odločbe o preživnini. Te kopije ni treba overiti – zadostuje navadna kopija odločbe sodnega ali upravnega organa, ki je izdal odločbo. Odvisno od prakse pristojnega izvršilnega organa lahko predložitev kopije odločbe pospeši postopek izvršitve, prav tako pa lahko pomeni, da pristojnemu organu v zaprošeni državi ni treba zahtevati kopije od sodnega ali upravnega organa, ki je izdal ali priznal odločbo.

d) Druge dokazne informacije

507. V nekaterih primerih so lahko ustrezne druge dokazne informacije. To je odvisno od okoliščin ali posameznega zahtevka.

Dobra praksa: trajanje preživninske obveznosti je določeno s pravom države izvora (v kateri je bila odločba izdana). V profilu države izvora je nevedeno, kaj se lahko zahteva za uveljavitev stalne pravice do preživnine otrok. Te informacije bi morale biti navedene skupaj z zahtevo za izvršitev.

508. Če je vlagatelj javni organ, je morda izplačal nadomestilo namesto preživnine. V nekaterih primerih utegne biti primerno predložiti dokumentacijo, ki dokazuje izplačilo nadomestila, na primer, kadar želi javni organ uveljaviti neodvisno pravico do prejema dela izostalih plačil preživnine.
509. Podobno lahko te informacije v primeru, če je v odločbi določeno, da je stalno izvrševanje preživnine otroka odvisno od vpisa otroka v šolo, pomagajo pri izvrševanju, če so predložene skupaj z zahtevkom za izvršitev. S tem se lahko zmanjšajo morebitne zamude, če zavezanec vloži pravno sredstvo zoper izvršitev na tej podlagi.
510. Tudi v profilu države je navedeno, ali je v zadevnih okoliščinah ustrezna dodatna dokumentacija.

6. Izpolnite obrazec za prenos

511. Obrazec za prenos je obvezen obrazec. Zagotavlja standardno sredstvo za pošiljanje zahtevkov med osrednjimi organi. V njem so navedene zahtevane listine in informacije, vsebovane v svežnju, zaprošenemu osrednjemu organu pa zagotavlja podatke o tem, kakšen zahtevek se vlaga.
512. Glej poglavje 15 za navodila za izpolnjevanje obrazca za prenos.

7. Pošljite zaprošeni državi

513. Ko je sveženj listin popoln, se lahko pošlje osrednjemu organu v zaprošeni državi.
514. V večini primerov se gradivo pošlje z navadno pošto, razen če je zaprošena država navedla, da bo listine sprejela elektronsko.

8. Počakajte na potrditev prejema

515. Zaprošena država mora potrditi prejem v šestih tednih. To mora storiti osrednji organ z uporabo obveznega potrdila o prejemu. Pri tem vam zaprošeni osrednji organ tudi svetuje, na koga lahko naslovite nadaljnja vprašanja, in vam zagotovi ustrezne kontaktne podatke osebe ali enote v zadevni državi.

9. Po potrebi predložite nadaljnje listine

516. Potrdilo o prejemu lahko zahteva dodatne listine ali informacije. Predložite informacije čim prej in v vsakem primeru v treh mesecih. Če pričakujete, da bo trajalo več kot tri mesece, o tem obvestite drugi osrednji organ, saj lahko po treh mesecih ustavi postopek, če ne prejme odgovora.

Dobra praksa: obvestite drugi osrednji organ, če imate težave pri pridobivanju zahtevanih informacij ali listin. Drugače lahko osrednji organ v zaprošeni državi ustavi postopek, če po treh mesecih ne prejme odgovora.

C. Izjeme od splošnih postopkov

1. Odločbe samo za preživnino zakonca

517. Osrednji organ prosilec ni dolžan zagotavljati pomoči pri pošiljanju zahteve za izvršitev odločbe samo za preživnino zakonca (glej poglavje 3), razen če sta zaprosena država in država prosilka razširili polno uporabo Konvencije (poglavji II in III) na preživnino zakonca. Osrednji organ v zaproseni državi prav tako ni vključen v prejem ali obravnavo zahteve. Neposredno zahtevo za izvršitev odločbe je treba vložiti pri organu, pristojnem za izvršitev v zaproseni državi.
518. Postopke za neposredno zahtevo pri pristojnem organu določi zaprosena država. Informacije so morda na voljo v profilu države ali pa ima pristojni organ morda spletišče, na katerem so navedeni pogoji za zahtevo.
519. Vendar upoštevajte, da če je preživnina zakonca vsebovana bodisi v isti odločbi kot preživnina otroka bodisi v ločeni odločbi, vendar je bil zahtev povezan s preživnino otroka¹⁰⁷, se lahko zahtev za izvršitev v vsakem primeru vloži prek osrednjega organa, ne glede na to, ali je bila predložena izjava.

2. Odločbe za druge oblike družinske preživnine

520. Konvencija se ne uporablja za odločbe za druge oblike družinske preživnine, razen če sta zaprosena država pogodbenica in država prosilka pogodbenica predložili izjavo o razširitvi celotne Konvencije ali njenega dela na te druge vrste preživnine.

III. Dodatno gradivo

A. Praktični nasveti

- Pooblaščen zastopnik osrednjega organa mora izpolniti obrazec za prenos in pregledati ali izpolniti priporočeni obrazec zahtevka.
- Države se spodbujajo k uporabi priporočenih obrazcev. Oblikovani so tako, da vključujejo vse potrebne informacije. Obvezen je samo obrazec za prenos, ki ga je treba uporabiti.
- Veliko koristnih informacij je vsebovanih v profilu zaprosene države. V tej listini so navedeni postopki, ki se bodo uporabili za izvršitev, in ustrezni roki za ukrepanje.
- Ne zahteva se, da se v sveženj vključijo izvirniki katere koli listine.
- Na podlagi Konvencije zadostujejo navadne kopije listin, razen če je zaprosena država izrecno navedla, da zahteva overjene kopije odločbe. Informacije o tem so na voljo v profilu države.
- V številnih primerih je dobro čim prej stopiti v stik z zavezancem, da se ugotovi, ali bo preživnino plačal prostovoljno. Vzpostavitev prostovoljnih plačil lahko pogosto pospeši priliv plačil upravičencu, vendar je treba v vseh primerih izvršilne ukrepe, če se zahtevajo, izvesti brez odlašanja, da se zagotovi plačilo preživnine. (Glej poglavji 7 in 8.)

¹⁰⁷ Glej obrazložitev poročilo, odstavek 47.

B. Zadevni obrazci

Obrazec za prenos

Zahtevek za izvršitev odločbe, ki je bila izdana ali priznana v zaprošeni državi

Obrazec za zaupne informacije

Obrazec o finančnih razmerah

C. Zadevni členi Konvencije

Člen 10(1)(b)

Člen 11

Člen 12

Člen 32

D. Zadevni oddelki priročnika

Glej poglavje 4 – Obravnava poslanih zahtevkov za priznanje ali priznanje in izvršitev

Glej poglavje 10 – Izvrševanje odločb o preživnini

Glej poglavje 13, oddelek I – Pregled – Zahteve za posebne ukrepe

IV. Kontrolni seznam – poslan zahtevek za izvršitev odločbe iz zaprošene države

	Postopek	Napotitev na priročnik
1	Pregled listin	II(B)(1)
2	Preverite, ali je zahtevek ustrezen	II(B)(2)
3	Ugotovite, kje je bila odločba izdana	II(B)(3)
4	Izpolnite obrazec zahtevka	II(B)(4)
5	Izpolnite dodatne listine	II(B)(5)
6	Izpolnite obrazec za prenos	II(B)(6)
7	Pošljite zaprošeni državi	II(B)(7)
8	Počakajte na potrditev prejema zahtevka	II(B)(8)
9	Predložite nadaljnje listine	II(B)(9)

V. Pogosto zastavljena vprašanja

Kakšna je razlika med zahtevkom za izvršitev odločbe, izdane ali priznane v zaprošeni državi, ter zahtevkom za priznanje in izvršitev?

521. Zahtevek za izvršitev se uporabi, kadar je bila odločba izdana ali že priznana v zaprošeni državi, zato ga pred izvršitvijo ni treba priznati. Zahtevek je že veljaven in izvršljiv v zadevni državi. Za razliko od zahteve za priznanje in izvršitev se ne zahteva priznanje in izvršitev tuje odločbe, ampak le, da zaprošena država izvrši svojo odločbo ali odločbo, ki je že bila priznana.

Zakaj bi se morala uporabljati Konvencija, če gre za zahtevek, da država izvrši svojo odločbo?

522. V nekaterih državah je lahko dostop do pristojnega izvršilnega organa (npr. agencije za preživnino otrok) omejen na prebivalce zadevne države. Osrednji organi v zaprošeni državi in državi prosilki lahko prav tako pomagajo pri nakazilu plačil, če je to potrebno in če to lahko storijo. Nazadnje, če je v zaprošeni državi potrebna pravna pomoč za začetek postopka izvršitve, se ta zagotovi brez stroškov za vlagatelja, če je zahtevek vložen na podlagi Konvencije.

Ali se lahko zahtevek za izvršitev odločbe o preživnini zakonca vloži pri osrednjem organu?

523. Samo če se zahtevek nanaša tudi na odločbo o preživnini otroka (glej poglavje 3). Če se odločba nanaša samo na preživnino zakonca, je treba pri pristojnem organu v zaprošeni državi vložiti neposredno zahtevo za izvršitev, razen če sta zaprošena država in država prosilka razširili področje uporabe poglavij II in III Konvencije na preživnino zakonca.

Poglavje 7

Obravnava prejetih zahtevkov za izvršitev odločb, izdanih ali priznanih v zaproseni državi

Kako je urejeno to poglavje:

V tem poglavju so obravnavani zahtevki za izvršitev odločbe o preživnini.

Oddelek I vsebuje pregled zahtevka – kdaj se uporabi, kdo ga lahko vloži ter razlago osnovnih izrazov in pojmov.

V oddelku II so opisani postopki ali koraki za pregled prejetega gradiva in obravnavo zahtevka.

Oddelek III vsebuje napotitve in dodatno gradivo za zahtevek.

Oddelek IV vsebuje kontrolni seznam za tiste, ki potrebujejo preprost pregled postopka.

V oddelku V so zajeta nekatera izmed najpogostejše zastavljenih vprašanj v zvezi s tem zahtevkom.

I. Pregled – prejeti zahtevki za izvršitev odločbe, izdane ali priznane v zaproseni državi

A. Kdaj se ta zahtevek uporabi

524. Ta zahtevek je izmed vseh zahtevkov na podlagi Konvencije najbolj preprost. Z njim se zahteva, naj pristojni organ države pogodbenice izvrši svojo odločbo ali tujo odločbo, ki jo je že priznala¹⁰⁸, in pomaga pri nakazilu plačil upravičencu, ki živi zunaj te države. Upravičenec bo zahteval izvršitev odločbe, ker zavezanec prebiva v zaproseni državi ali ima v tej državi premoženje ali prejema dohodek.

525. Postopek je zelo preprost, saj odločbe pred izvršitvijo ni treba priznati. To pa zato, ker je odločba bodisi nacionalna odločba, ki je bila izdana v državi, kjer bo izvršena, bodisi tuja odločba, ki je že bila priznana v **zaprošeni državi**.

Država prosilka je država pogodbenica, v kateri se vloži zahtevek in predloži zahteva v imenu vlagatelja, ki prebiva v tej državi. **Zaprošena država** je država pogodbenica, ki je zaprošena za obravnavo zahtevka.

526. Ta zahtevek se vloži na podlagi člena 10(1)(b) Konvencije.

B. Primer zadeve

527. T ima odločbo o preživnini iz države A. Zdaj živi v državi B. Zavezanec še naprej živi v državi A. T želi, da država A začne izvrševati odločbo o preživnini in ji pošiljati plačila. Država A in država B sta državi pogodbenici Konvencije.

¹⁰⁸ Odločba je bila lahko priznana na podlagi Konvencije ali „po zakonu“ v primerih, ko je priznanje nekaterih vrst tujih odločb samodejno.

528. T bo na podlagi Konvencije prosila osrednji organ v državi B, naj pošlje **zahtevek za izvršitev odločbe** državi A. Osrednji organ v državi A bo prejel zahtevek, preveril, ali je popoln, predložil odločbo pristojnemu izvršilnemu organu v izvršitev in po potrebi pomagal pri nakazilu plačil T.

C. Pomembna razlika – zahtevki za izvršitev lastne odločbe države

529. Zahtevek za izvršitev odločbe, ki je bila izdana ali priznana v zaproseni državi, je enostavnejši kot zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev odločbe, ki je bila izdana drugje. Kot je obravnavano v poglavjih 4 in 5, ima nasprotna stranka po vložitvi zahtevka za priznanje ali priznanje in izvršitev odločbe pravico do ugovora zoper priznanje ali priznanje in izvršitev na podlagi tega, da razlogi za priznanje ali priznanje in izvršitev, določeni v členu 20, ne obstajajo ali da postopkovne in druge zahteve za priznanje ali priznanje in izvršitev odločbe iz člena 22 niso izpolnjene.
- Osrednji organ** je javni organ, ki ga država pogodbenica imenuje za opravljanje ali izvajanje nalog upravnega sodelovanja in pomoči na podlagi Konvencije.
530. Nasprotna stranka nima podobne pravice v zvezi z odločbo, ki je bila izdana ali že priznana v zaproseni državi. To pa zato, ker se od države bodisi zahteva, naj izvrši lasten nalog in ne tujega, bodisi ker se od nje zahteva, naj izvrši odločbo, za katero je bilo ob prejšnji priložnosti že ugotovljeno, da je izvršljiva, z uporabo postopka priznanja ali priznanja in izvršitve. Tako torej **pristojnemu organu** ni treba proučiti, ali je treba odločbo priznati ali izvršiti.
- Pristojni organ** je organ v posamezni državi, ki mu je na podlagi zakonov te države naloženo ali dovoljeno, da izvaja posebne naloge na podlagi Konvencije. Pristojni organ je lahko sodišče, upravni organ, program za izterjavo preživnin otrok ali kateri koli drug državni subjekt, ki izvaja nekatere izmed nalog, povezanih s Konvencijo.
531. Če nasprotna stranka ugovarja izvršitvi odločbe, je treba ugovor vložiti šele potem, ko je pristojni organ začel izvrševati odločbo, kot to dovoljuje nacionalna zakonodaja države izvršiteljice. Dejstvo, da je zahtevek za izvršitev vložen na podlagi Konvencije, ne zagotavlja nasprotni stranki/zavezancu dodatnih razlogov za nasprotovanje izvršitvi odločbe.
532. Postopek obravnavanja prejetih zahtevkov za izvršitev je zato za zaproseni osrednji organ zelo preprost. Sveženj listin se pregleda, da se zagotovi njegova popolnost, in zahtevek se predloži pristojnemu organu v izvršitev. Pristojni organ nato sprejme vse ukrepe, ki jih dovoljuje nacionalna zakonodaja, za izvršitev odločbe. Ti postopki so podrobno opisani v naslednjem oddelku.

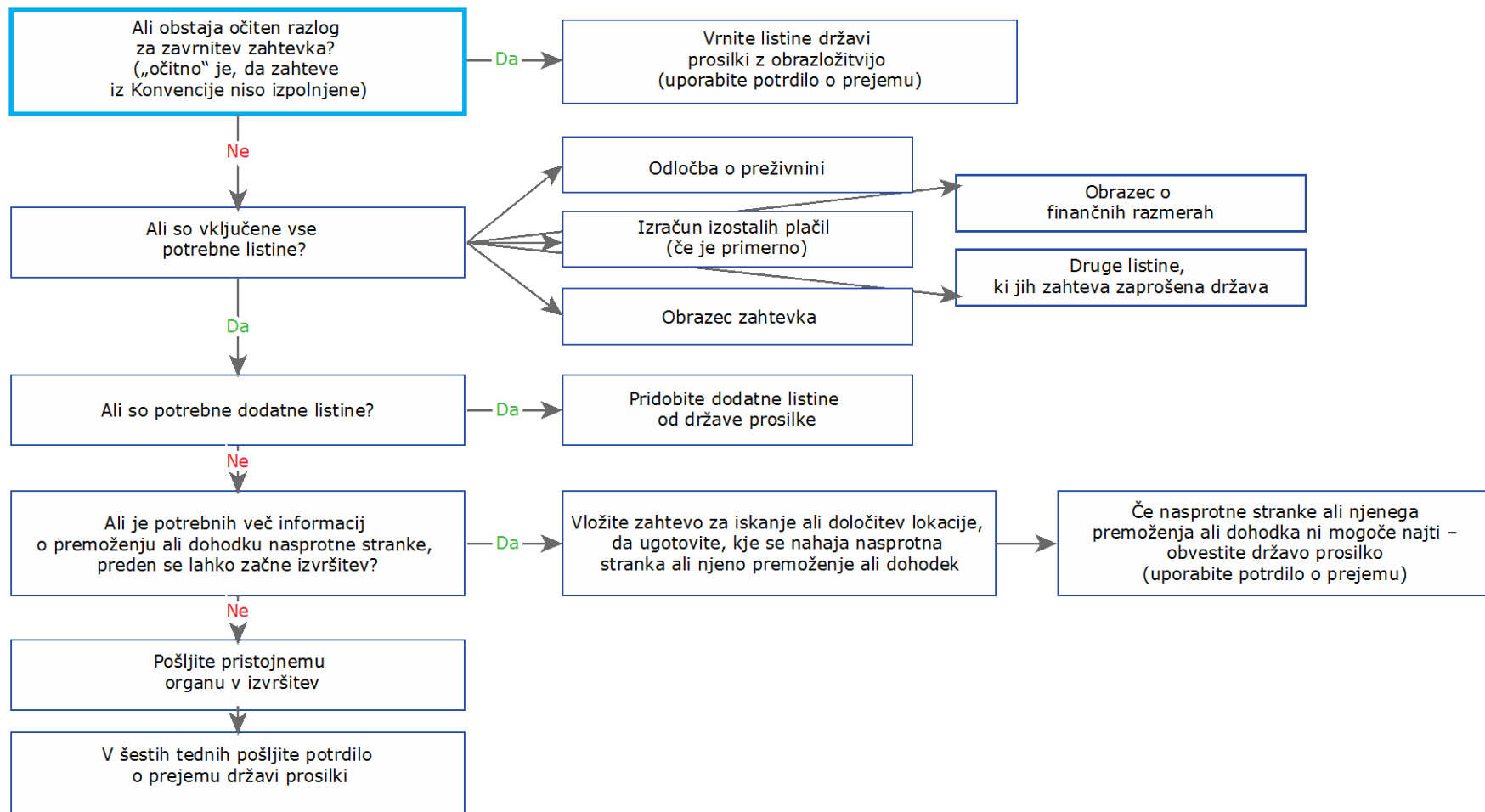
*Ali iščete kratek povzetek korakov, opisanih v tem poglavju? Oglejte si **kontrolni seznam** na koncu tega poglavja.*

II. Obravnava zahtevkov za izvršitev

A. Diagram poteka

533. Po prejemu zahtevka za izvršitev odločbe od drugega osrednjega organa je treba preveriti, ali je sveženj listin popoln, sprejeti začetno odločitev, ali se zahtevek lahko obravnava, in potrditi prejem svežnja, skupaj z zahtevo za dodatne listine, če so potrebne. Sveženj se lahko nato pošlje ustreznemu organu v izvršitev.

**PREJETI ZAHTEVKI ZA IZVRŠITEV ODLOČBE,
KI JE BILA IZDANA ALI PRIZNANA V ZAPROŠENI DRŽAVI**

Slika 19: Diagram poteka – pregled postopka vložitve zahtevka

B. Pregled prejetih listin

1. Preverite, ali so listine popolne

534. Po prejemu listin od osrednjega organa v državi prosilki je treba listine pravočasno pregledati, da se lahko brez odlašanja zaprosi za dodatne listine, če so potrebne.
535. V nekaterih državah se obvezno potrdilo o prejemu izpolni takoj po prejemu zahtevka. V drugih državah pa se najprej opravi predhodni pregled, opisan spodaj. V vsakem primeru mora biti potrdilo o prejemu izpolnjeno in poslano državi prosilki v šestih tednih od prejema zahtevka.
536. Prejeti sveženj mora vsebovati:

✓	Obrazec za prenos
✓	Obrazec zahtevka
Po potrebi	Besedilo odločbe
✓	Obrazec o finančnih razmerah
Po potrebi	Listino z izračunom izostalih plačil
Po potrebi	Dokazilo o nadomestilu, ki ga je izplačal javni organ
Po potrebi	Prevedene kopije listin

Slika 20: Seznam obrazcev in listin

a) Obrazci, vključeni v zahtevek

1) Obrazec za prenos

537. Vsakemu zahtevku na podlagi Konvencije mora biti priložen obrazec za prenos. Ta obrazec je obvezen. V obrazcu za prenos se navedejo stranke in vrsta zahtevka. Navedene so tudi listine, ki so priložene zahtevku.

2) Obrazec zahtevka

538. V večini primerov bo uporabljen priporočeni obrazec zahtevka.

3) Besedilo odločbe

539. V večini primerov bo vlagatelj priložil navadno kopijo odločbe. To bo pristojnemu izvršilnemu organu pomagalo pri iskanju odločbe in pridobivanju dodatnih kopij ali overjenih kopij, če se take kopije zahtevajo za izvršitev.

4) Obrazec o finančnih razmerah

540. Ker je to zahtevk za izvršitev, bo priložen obrazec o finančnih razmerah, ki zagotavlja informacije o lokaciji in finančnih razmerah nasprotne stranke, kolikor jih vlagatelj pozna. Ta obrazec zagotavlja pomembne informacije za izvršitev odločbe.
541. Če vlagatelj uporabi priporočeni obrazec, se del te listine s podatki o upravičencu pusti prazen, saj se te informacije ne zahtevajo v okviru zahtevka za izvršitev.

5) Listina z izračunom izostalih plačil

542. Če preživnina na podlagi odločbe o prežिवnini ni plačana (izostala plačila) in jo želi vlagatelj izterjati, je treba priložiti listino, v kateri je navedeno, kako so bila ta izostala plačila izračunana.

b) Dodatni obrazci

Dokazilo o nadomestilu – javni organ

543. Če je vlagatelj javni organ, je morda izplačal nadomestilo namesto preživnine. V nekaterih primerih utegne biti primerno predložiti dokumentacijo, ki dokazuje izplačilo nadomestila, na primer, kadar želi javni organ uveljaviti neodvisno pravico do prejema dela izostalih plačil preživnine.

c) Zahteva za dodatne listine

544. Če se izkaže, da je zahtevek nepopoln, ker se zahtevajo dodatne listine, se zahtevek ne sme zavrniti. Namesto tega se vloži zahteva za dodatne listine, pri čemer se uporabi obvezno potrdilo o prejemu (glej spodaj).
545. Če se zahtevajo dodatne listine, ima država prosilka na voljo **tri mesece** za predložitev listin. Če se zahtevane listine ne predložijo v treh mesecih, je treba pri državi prosilki storiti nadaljnje korake. Vendar če listine niso prejete in zahtevka ni mogoče obravnavati, lahko osrednji organ v zaproseni državi ustavi postopek in o tem ustrezno obvesti državo prosilko. Pri tem mora znova uporabiti obvezno potrdilo o prejemu.

2. Ali je „očitno“, da zahteve iz Konvencije niso izpolnjene

546. Na podlagi Konvencije lahko osrednji organ zavrne obravnavo zahtevka, če je „očitno, da zahteve iz Konvencije“ niso izpolnjene (glej člen 12(8)). Okoliščine, v katerih lahko gre za tak primer, so precej omejene¹⁰⁹ in od osrednjega organa je odvisno, ali se odloči za pretehtanje te zahteve.
547. Na primer, osrednji organ je morda že prej zavrnil zahtevek med istima strankama. Če zahtevku niso priloženi novi dokazi, lahko osrednji organ znova zavrne zahtevek na tej podlagi. Podobno se lahko zahtevek zavrne, če je bilo iz videza listin jasno, da ni povezan s preživnino.
548. Če je obravnava zahtevka zavrnjena na tej omejeni podlagi, je treba o tem z uporabo obveznega potrdila o prejemu obvestiti osrednji organ, kot je obravnavano spodaj.

3. Ali je treba ugotoviti, kje se nahaja nasprotna stranka

549. V nekaterih omejenih primerih želi osrednji organ pred začetkom izvrševanja morda ugotoviti, kje je nasprotna stranka, zlasti če pravo države izvršiteljice zahteva obvestilo pred izvršitvijo ali če vlagatelj ni prepričan, ali zavezanec prebiva v zaproseni državi oziroma ima v njej premoženje ali tam prejema dohodek.
550. Pri izvedbi kakršnega koli iskanja se pričakuje, da osrednji organ, ali pristojni organ v njegovem imenu, dostopa do vseh bank podatkov in virov javnih informacij, do katerih ima dostop, v okviru omejitev, ki jih določa notranje pravo glede dostopa do osebnih podatkov.

¹⁰⁹ Obrazložitevno poročilo, odstavek 345.

551. Če nasprotne stranke oziroma premoženja ali dohodka nasprotne stranke ni mogoče najti v zaprošeni državi, o tem obvestite osrednji organ. Če država prosilka ne zagotovi dodatnih informacij, ki bi pomagale pri iskanju nasprotne stranke, izvršitev ni mogoča.

4. Potrditev prejema

552. V skladu s Konvencijo mora osrednji organ zaprošene države v **šestih tednih** po prejemu zahtevka potrditi njegov prejem. Pri tem mora uporabiti obvezno potrdilo o prejemu. To lahko stori po prejemu listin ali po njihovem pregledu, če se izpolni zahteva glede roka.

5. Začetek postopka izvršitve

553. Sveženj listin se zdaj lahko predloži pristojnemu organu, odgovornemu za izvrševanje odločb o preživnini v vaši državi.

III. Dodatno gradivo

A. Praktični nasveti

- V nekaterih državah se pred postopkom izvršitve ali hkrati z njim poskuša doseči prostovoljno izpolnjevanje obveznosti. Cilj vseh prežिवninskih zahtevkov je vzpostaviti dolgoročen, stalen priliv plačil upravičencu na najučinkovitejši možni način.
- Pomembno je, da se vedno upošteva, da je treba vse zahtevke obravnavati hitro in učinkovito ter preprečiti nepotrebne zamude.
- Obrazec poročila o stanju zahtevka se lahko uporabi kadar koli v okviru zahtevka, bodisi hkrati z začetno potrditvijo ali kadar koli po njej. To je koristen način poročanja o razvoju dogodkov v zadevi vlagatelju in osrednjemu organu prosilcu.

B. Zadevni obrazci

Zahtevek za izvršitev odločbe, ki je bila izdana ali priznana v zaprošeni državi

Potrdilo o prejemu iz člena 12(3)

Obrazec poročila o stanju zahtevka – člen 12(4) (zahtevek za izvršitev)

C. Zadevni členi

Člen 10(1)(b)

Člen 12

Člen 32

Člen 34

D. Zadevni oddelki priročnika

Glej poglavje 4 – Obravnava poslanih zahtevkov za priznanje ali priznanje in izvršitev

Glej poglavje 10 – Izvrševanje odločb o preživnini

IV. Kontrolni seznam – prejete zahteve za izvršitev

	Postopek	Napotitev na priročnik
1	Prejem listin od osrednjega organa	II(B)
2	Preverite popolnost listin	II(B)(1)
3	Ali je „očitno“, da zahteve iz Konvencije niso izpolnjene?	II(B)(2)
4	Pošljite potrdilo o prejemu osrednjemu organu prosilcu	II(B)(4)
5	Pošljite pristojnemu organu v izvršitev	II(B)(5)

V. Pogosto zastavljena vprašanja

Zakaj odločbe iz zaprosene države ni treba priznati?

554. Priznanje ni potrebno, ker se od države bodisi zahteva, da izvrši lasten nalog in ne tujega, bodisi ker se od nje zahteva, da izvrši odločbo, ki je že bila priznana.

Zakaj bi se morala uporabljati Konvencija, če gre za zahtevo, da država izvrši svojo odločbo?

555. V nekaterih državah je lahko dostop do pristojnega izvršilnega organa (npr. agencije za preživnino otrok) omejen na prebivalce zadevne države. Osrednji organi v zaproseni državi in državi prosilki lahko prav tako pomagajo pri nakazilu plačil, če je to potrebno in če to lahko storijo. In ne nazadnje, če se za začetek postopka izvršitve zahteva pravna pomoč v zaproseni državi, se zagotovi brez stroškov za vlagatelja, če zahtevk spada na področje uporabe Konvencije, kot se uporablja med obema državama pogodbenicama.

Poglavje 8

Poslani zahtevki za izdajo odločbe o preživnini

Kako je urejeno to poglavje:

V tem poglavju so obravnavani zahtevki za izdajo odločbe o preživnini.

Oddelek I vsebuje pregled zahtevka – kdaj se uporabi in kdo ga lahko vloži ter razlago osnovnih izrazov in pojmov.

V oddelku II so opisani postopki ali koraki za izpolnjevanje in pošiljanje zahtevka ter obravnavane listine, ki jih je treba priložiti.

Oddelek III vsebuje napotitve in dodatno gradivo za zahtevek.

Oddelek IV vsebuje kontrolni seznam za tiste, ki potrebujejo preprost pregled postopka.

V oddelku V so zajeta nekatera izmed najpogostejše zastavljenih vprašanj v zvezi s tem zahtevkom.

I. Pregled

A. Kdaj se ta zahtevek uporabi

556. Zahtevek za **izdajo** odločbe o preživnini v drugi državi pogodbenici (zaprošeni državi) se lahko vloži v kateri koli od naslednjih okoliščin:

- če ni obstoječe odločbe in upravičenec zahteva, da se izda odločba; ali
- če priznanje in izvršitev odločbe nista možna ali sta zavrnjena zaradi pomanjkanja podlage za priznanje in izvršitev v okviru člena 20 ali zaradi razlogov, določenih v členu 22(b) ali (e)¹¹⁰.

Izdaja je postopek za pridobitev odločbe o preživnini, če ni odločbe o preživnini ali če obstoječe odločbe iz določenega razloga ni mogoče priznati ali izvršiti. Izdaja lahko vključuje ugotovitev sorodstvenega razmerja, če je to potrebno za izdajo odločbe o preživnini.

557. Zahtevek za izdajo odločbe o preživnini lahko vključuje zahtevo za ugotovitev sorodstvenega razmerja.

558. Zahtevki za izdajo odločbe o preživnini so vključeni v členu 10(1)(c) in (d) Konvencije.

¹¹⁰ Če priznanje in izvršitev odločbe nista mogoča zaradi pridržka v skladu s členom 20(2) (tj. pridržka v zvezi z eno izmed podlag za pristojnost v skladu s členom 20(1)(c), (e) ali (f)), je vlagatelj upravičen do brezplačne pravne pomoči za izdajo nove odločbe (člena 15 in 20(4)). To je primer na podlagi Konvencije, v katerem je vlagatelj upravičen do brezplačne pravne pomoči za izdajo odločbe.

B. Primer zadeve

559. V uveljavlja preživnino za svoja otroka. Nikoli ni bila poročena z W, vendar sta več let skupaj živela v državi A. V zdaj živi z otrokoma v državi B. Nima odločbe o preživnini in v državi B ne more vložiti zahtevka, ker nacionalna zakonodaja v državi B ne dovoljuje vložitev tega zahtevka. W še vedno živi v državi A. Država A in država B sta pogodbenici Konvencije.

Kako to poteka na podlagi Konvencije

560. V lahko vloži zahtevek pri osrednjem organu v državi B in ga zaprosi za pomoč. Osrednji organ v državi B pošlje zahtevek za **izdajo odločbe o preživnini** državi A. V pred pošiljanjem zahteve ni treba dokazati, da je W starš otroka, ker se to lahko ugotovi v okviru postopka izdaje odločbe. Če se zahteva testiranje za ugotovitev sorodstvenega razmerja, osrednji organ v državi A zagotovi potrebno pomoč¹¹¹. Potem ko je odločba izdana v državi A, se lahko tudi izvrši v državi B.

C. Kdo lahko vloži zahtevek za izdajo odločbe o preživnini

561. Če ni obstoječe odločbe o preživnini, lahko za izdajo odločbe zaprosi samo upravičenec. Zavezanec ne sme vložiti zahtevka za izdajo odločbe.
562. Če se izdaja odločbe zahteva, ker odločba obstaja, vendar priznanje in izvršitev nista bila mogoča ali sta bila zavrnjena zaradi pridržka na podlagi Konvencije (člen 20(2)), lahko upravičenec ali javni organ, ki je izplačal nadomestilo namesto preživnine, vloži zahtevek za izdajo odločbe o preživnini. Obe stranki morata prebivati v državi pogodbenici. Upoštevajte, da v tem primeru ni potreben nov zahtevek, saj mora osrednji organ izdati odločbo na podlagi teh okoliščin, če ima zavezanec običajno prebivališče v zaproseni državi.

*Ali iščete hiter povzetek postopkov za ta zahtevek? Pojdite na **kontrolni seznam** na koncu poglavja.*

563. Zapomnite si, da mora vlagatelj za vložitev zahtevka za izdajo odločbe o preživnini prek osrednjega organa uveljavljati preživnino otroka. Zahteve za izdajo odločbe o preživnini zakonca niso vključene v področje uporabe zahtevkov v pristojnosti osrednjega organa, razen če sta država prosilka in zaprosena država predložili izjavo o razširitvi poglavij II in III Konvencije na preživnino zakonca (glej poglavje 3). Upravičenec, ki mora imeti izdano odločbo o preživnini zakonca, mora vložiti neposredno zahtevo pri pristojnem organu v zaproseni državi. Zahteve za izdajo odločbe o drugih oblikah družinske preživnine prav tako niso vključene v teh postopkih, razen če sta obe državi predložili izjavo o razširitvi uporabe Konvencije na zadevne vrste preživninskih obveznosti.

D. Začetek izdaje odločbe – nekatera vprašanja

564. V nekaterih primerih ima lahko vlagatelj možnost, da vloži zahtevek za izdajo odločbe o preživnini bodisi na podlagi nacionalne zakonodaje države, v kateri prebiva, bodisi na podlagi Konvencije kot zahtevek na podlagi člena 10 za izdajo odločbe v drugi državi pogodbenici. Vlagatelji morajo pri odločanju o tem, ali bodo vložili zahtevek na podlagi nacionalne zakonodaje ali na podlagi Konvencije, upoštevati naslednje:

¹¹¹ Če sta obe državi pogodbenici Konvencije o pridobivanju dokazov iz leta 1970, glej poglavje 3, del 2, oddelek V – Druge haaške konvencije.

a) Kako dolgo lahko traja obravnava zahtevka za preživnino

565. Koliko časa je potrebnega za obravnavo zahtevka na nacionalni ravni, je lahko odvisno od zakonov države glede vročanja nasprotnim strankam zunaj države in od tega, kako hitro lahko pristojni organ obravnava zahtevek. Podobno je čas, potreben za obravnavo zahtevka na podlagi Konvencije, različen, odvisno od vključenih držav in trajanja postopkov v vsaki državi. Informacije o času, potrebnem za obravnavo zahtevka v zaproseni državi, so na voljo v profilu države.

b) Ali obstajajo razlike glede pravnega učinka odločbe, izdane na podlagi nacionalne zakonodaje ali na podlagi člena 10 Konvencije

566. V nekaterih primerih odločba, izdana na podlagi nacionalne zakonodaje, ki ustvarja obveznosti do nasprotne stranke zunaj države, ne sme biti izvršljiva v državi, v kateri nasprotna stranka prebiva. To je zapleteno pravno vprašanje, o katerem se želi vlagatelj morda posvetovati s pravnim svetovalcem.

c) Stroški postopka

567. Če je na podlagi Konvencije vložen zahtevek za izdajo odločbe o preživnini za preživnino otroka, mlajšega od 18 let, je vlagatelj vedno upravičen do brezplačne pravne pomoči, razen če je zahtevek po proučitvi dejanskega stanja očitno neutemeljen ali če se je zaprosena država odločila preveriti premoženjsko stanje otroka (glej poglavje 3). Dejansko to pomeni, da je vlagatelju v večini od teh primerov na voljo brezplačna pravna pomoč. To je lahko za vlagatelja pomembno vprašanje, če v njegovi državi za vložitev zahtevka na nacionalni ravni ni na voljo enaka raven pravne pomoči.

d) Določitev preživnine

568. Med državami so lahko razlike glede preživnine, ki se lahko dodeli v zadevi. Vlagatelj morda želi pri odločanju o tem, ali naj vloži zahtevek na podlagi nacionalne zakonodaje ali Konvencije, proučiti, ali obstajajo razlike glede zneska ali trajanja preživnine, ki se lahko dodeli. Te informacije so lahko na voljo v profilu zaprosene države.
569. Obstajajo lahko tudi druga vprašanja, ki se nanašajo na poseben položaj vlagatelja. Vlagatelj se morda želi med proučevanjem možnosti glede zahtevka posvetovati z odvetnikom in pridobiti pravni nasvet o tem vprašanju¹¹².

E. Posebne okoliščine: zahtevki za izdajo odločbe, kadar se zaradi pridržka zahteva nova odločba (člen 20(4))

570. Kot je obravnavano v poglavjih 4 in 5 tega priročnika, lahko zaprosena država v določenih primerih zavrne priznanje ali priznanje in izvršitev obstoječe odločbe, ker je bil vložen pridržek glede določene podlage za priznanje in izvršitev, ki se nanaša na odločbo. Na primer, če je bila odločba izdana na podlagi običajnega prebivališča upravičenca v državi izvora ter ni mogoče najti nobene druge podlage za priznanje in izvršitev iz člena 20, zaprosena država morda ne bo mogla priznati odločbe. V tem primeru bo treba morda izdati novo odločbo.

¹¹² Zlasti je to lahko potrebno, če je zaprosena država pogodbenica Haaškega protokola o pravu, ki se uporablja za preživninske obveznosti.

571. V takem primeru se ne zahteva, da se vloži nov zahtevek – zahtevek za izdajo odločbe –, saj mora država, če ima upravičenec običajno prebivališče v zaproseni državi, sprejeti vse ustrezne ukrepe za izdajo nove odločbe (člen 20(4)). Vendar pa lahko v praksi ta postopek od upravičenca zahteva dodatne informacije in dokumentacijo, na primer, če so stroški za vzgojo otroka pomembni za določitev višine preživnine. Tako lahko ta zahtevek vsebuje zahtevo za dodatne listine. Pomembno je, da pri izdaji nove odločbe na podlagi tega člena ni treba dokazati upravičenosti otroka ali otrok (če so mlajši od 18 let) do uveljavljanja preživnine, saj je treba obstoječo odločbo upoštevati kot odločbo o upravičenosti navedenega otroka do preživnine v zaproseni državi (člen 20(5))¹¹³.
572. V takem primeru bodo socialni delavci zato morda želeli pregledati to poglavje, da bi ugotovili, kakšna vrsta informacij bi se lahko zahtevala za ta zahtevek, saj bi bile informacije podobne tistim, ki se zahtevajo za izdajo prvotne odločbe.

F. Posebne okoliščine: zahtevki za izdajo odločbe, kadar se zahteva nova odločba, ker priznanje ali priznanje in izvršitev nista mogoča

573. Obstajajo tudi primeri, ko ima vlagatelj odločbo o preživnini, vendar ve, da bo lahko nasprotna stranka v zaproseni državi uspešno nasprotovala zahtevku za priznanje ali priznanje in izvršitev. To je lahko zato, ker je zaprosena država vložila pridržek, ker ni mogoče najti nobenega izmed razlogov za priznanje in izvršitev ali ker je odločba take vrste, da je zaprosena država ne more izvršiti¹¹⁴. V takem primeru mora upravičenec vložiti zahtevek za izdajo nove odločbe in ne zahtevka za priznanje ali priznanje in izvršitev¹¹⁵. Taki zahtevki se obravnavajo enako kot kateri koli drug zahtevek iz tega poglavja. Vendar ker nova odločba ni izdana zaradi zavrnitve priznanja ali priznanja in izvršitve obstoječe odločbe, zgoraj obravnavana domneva glede upravičenosti do vložitve zahtevka iz člena 20(5) ne velja.

¹¹³ Obrazložitevno poročilo, odstavki 469–471. Upoštevajte, da v Konvenciji pojem „upravičenosti“ ni opredeljen v tem okviru, zato je v nacionalni zakonodaji zaprosene države določeno, kaj pojem pomeni in tudi ali se za izdajo odločbe o preživnini zahtevajo dodatne informacije ali dokazi.

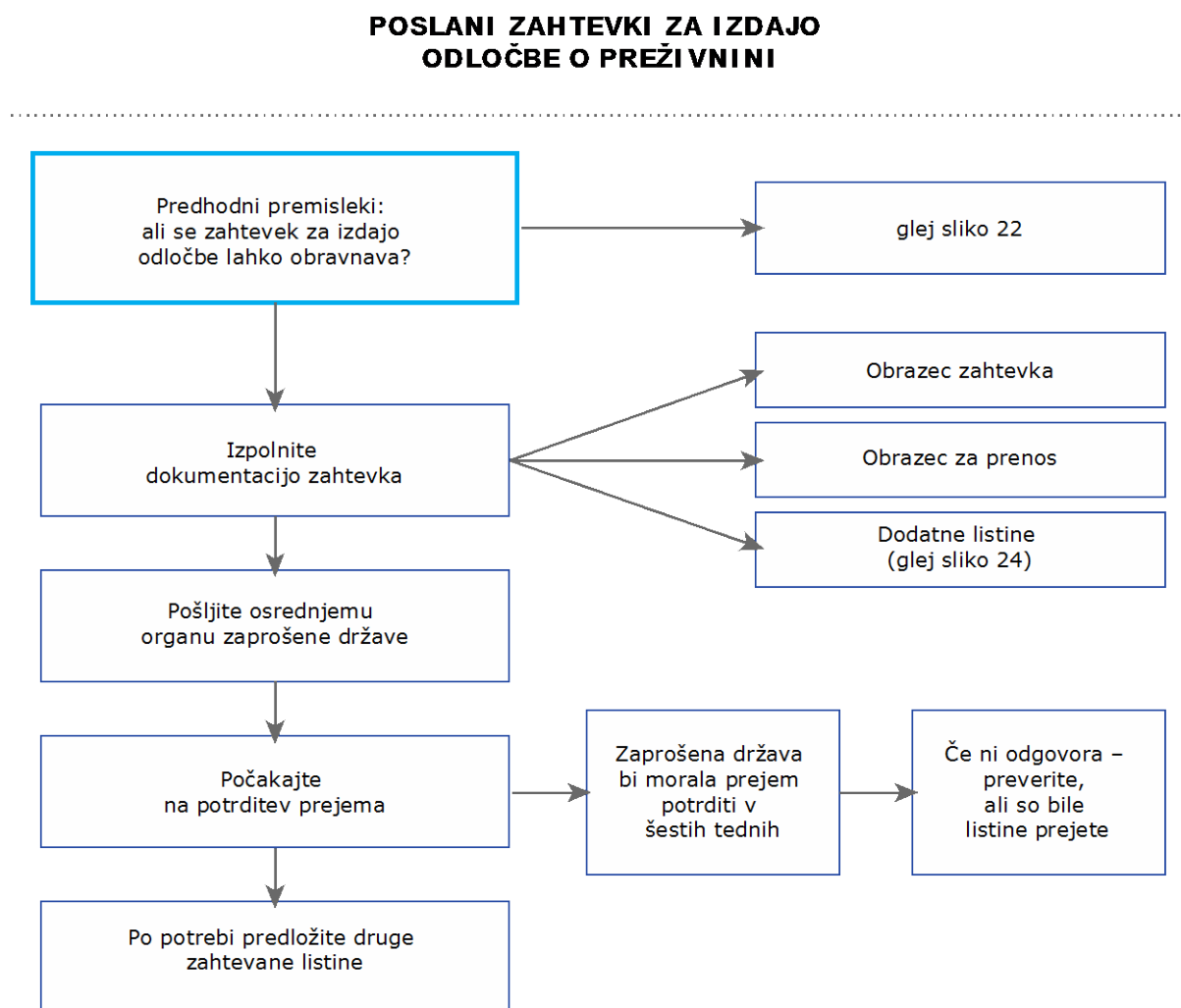
¹¹⁴ V odločbi je lahko preživnina na primer določena kot odstotek plače, kar se v zaproseni državi šteje za preveč nejasno, da bi bilo odločbo mogoče izvršiti. Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 255.

¹¹⁵ Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 255. Če je v času pošiljanja zahtevka znano, da ima zaprosena država lahko težave pri obravnavi zahtevka za priznanje ali priznanje in izvršitev, je lahko učinkoviteje, če se pošljeta zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev ter zahtevek za izdajo odločbe.

II. Postopki za izpolnjevanje in pošiljanje zahtevka

A. Pregled

574. V spodnjem diagramu so opisani ključni koraki pri obravnavi poslanega zahtevka.

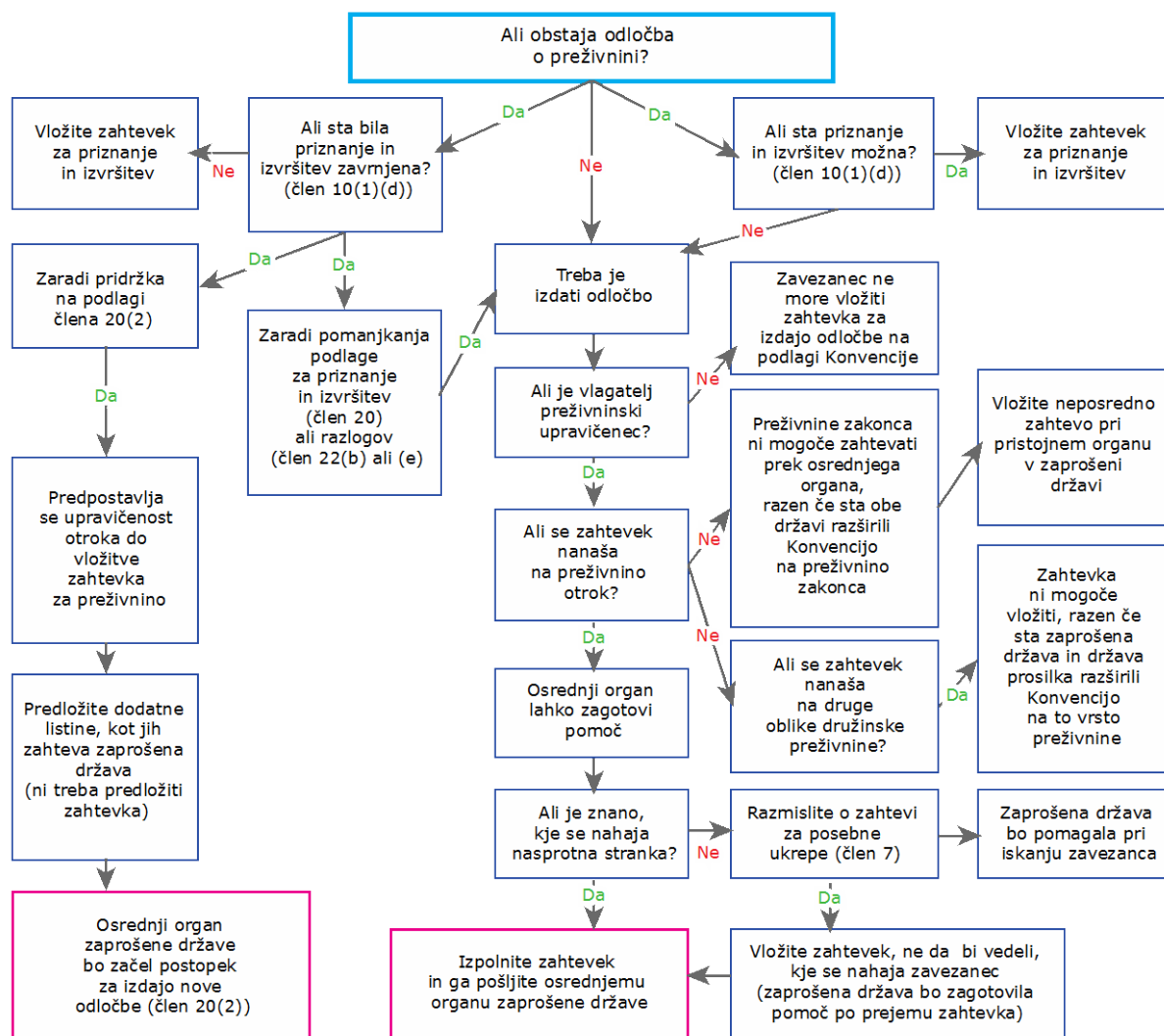

Slika 21: Pregled – postopek zahtevka za izdajo odločbe

B. Predhodni ukrepi

575. V spodnjem diagramu poteka so opisani predhodni ukrepi, ki jih je treba izvesti za zagotovitev, da je zahtevek za izdajo odločbe ustrezen in ga je treba obravnavati. Ta ukrep je nujen glede na nalogo osrednjega organa, ki mora biti izpolnjena, da je zahtevek skladen s Konvencijo.

ZAHTEVKI ZA IZDAJO ODLOČBE: PREDHODNI PREMI SLEKI

Slika 22: Predhodni ukrepi v postopku zahtevka

1. Postopki – začetni pregled

Opomba: vprašanja v tem oddelku sledijo zgornjemu diagramu. poteka.

a) Vprašanje 1: Ali ima vlagatelj odločbo o preživnini?

576. Če vlagatelj že ima odločbo o preživnini ter je odločbo mogoče priznati in izvršiti, je ustrezní zahtevek za priznanje in izvršitev odločbe (glej poglavje 4).
577. Če ima vlagatelj odločbo o preživnini, vendar priznanje in izvršitev obstoječe odločbe o preživnini nista mogoča, je treba vložiti zahtevek za izdajo nove odločbe na podlagi člena 10(1)(d). Upravičenec ima lahko na primer odločbo, ki je ni mogoče izvršiti, kot je odločba, v kateri je znesek preživnine določen kot odstotek plače, kar se v zaproseni državi šteje za preveč nejasno, da bi bilo odločbo mogoče izvršiti¹¹⁶.
578. Če vlagatelj ima odločbo, vendar sta bila priznanje ali izvršitev te odločbe zavrnjena zaradi pridržka na podlagi člena 20(2), je treba izdati novo odločbo. Vendar, kot je navedeno zgoraj, ni treba vložiti novega zahtevka (priznanje in izvršitev zahtevka se obravnavata kot v primeru zahtevka za izdajo odločbe) in domneva se, da so otrok oziroma otroci upravičeni do vložitve zahtevka za preživnino¹¹⁷. Vloga osrednjega organa v državi prosilki je zato pomagati pri pridobivanju in pošiljanju morebitne dodatne dokumentacije, ki se zahteva za zahtevek za izdajo odločbe.
- Upravičenec** je oseba, ki ima pravico do preživnine ali to pravico uveljavlja. Upravičenec so lahko starš ali zakonec, otrok, krušni starši, sorodniki ali druge osebe, ki skrbijo za otroka. V nekaterih državah se ta oseba imenuje prejemnik preživnine, upnik, starš, ki ima pravico do varstva in vzgoje, ali skrbnik.*
579. Če vlagatelj ima odločbo, vendar sta bila priznanje ali izvršitev zavrnjena, ker ni bilo podlage za priznanje in izvršitev iz člena 20 ali ker je bila ugotovljena podlaga za zavrnitev na podlagi člena 22(b) ali (e), lahko upravičenec vloží zahtevek za novo odločbo v zaproseni državi na podlagi člena 10(1)(d). Vendar v tem primeru ne velja domneva o upravičenosti otroka oziroma otrok iz člena 20(5).

b) Vprašanje 2: Ali je vlagatelj upravičenec?

580. Na podlagi člena 10 Konvencije je pravica do vložitve zahtevka za izdajo odločbe omejena na upravičence (tiste, ki so upravičeni do prejema preživnine za preživljanje sebe ali svojih otrok). Zavezanec ne more uporabljati postopkov iz Konvencije za izdajo odločbe o preživnini. Javni organ lahko vloží zahtevek za izdajo odločbe le, če nastopa v imenu posameznika, ki je upravičen do preživnine, ali je izplačal nadomestilo namesto preživnine ter če zahteva, da se izda odločba, ker obstoječe odločbe ni mogoče priznati in izvršiti na podlagi pridržka iz člena 20¹¹⁸.

¹¹⁶ Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 255 in 256.

¹¹⁷ Glej obrazložitevno poročilo, odstavki 469–471. Upoštevajte, da v Konvenciji pomen pojma „upravičenost“ ni opredeljen v tem okviru, zato je opredelitev pojma določena v nacionalni zakonodaji zaprosene države, kjer je tudi določeno, katere dodatne informacije ali dokazi se zahtevajo za izdajo odločbe o preživnini.

¹¹⁸ Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 586 in 590.

c) Vprašanje 3: Kakšne vrste preživnino uveljavlja vlagatelj?

581. Vlagatelj mora za vložitev zahtevka za izdajo odločbe o preživnini prek osrednjega organa uveljavljati preživnino otroka. Zahteve za izdajo odločbe o preživnini zakonca niso vključene v področje uporabe zahtevkov v pristojnosti osrednjega organa, razen če sta država prosilka in zaprosena država predložili izjavo o razširitvi poglavij II in III Konvencije na preživnino zakonca (glej poglavje 3). Upravičenec, ki mora imeti izdano odločbo o preživnini zakonca, mora vložiti neposredno zahtevo za izdajo odločbe pri pristojnem organu v zaproseni državi.
582. Zahteve za izdajo odločbe o drugih oblikah družinske preživnine prav tako niso zajete v teh postopkih, razen če sta obe državi predložili izjavo o razširitvi uporabe Konvencije na zadevne vrste preživninskih obveznosti.

d) Vprašanje 4: Ali vlagatelj pozna naslov, kjer prebiva nasprotna stranka?

583. Vlagatelju za vložitev zahteve za izdajo odločbe o preživnini ni treba vedeti, kje natančno je nasprotna stranka. V takem primeru zaprosena država začne iskanje ali zaprosi drugo agencijo, da opravi iskanje z uporabo javnih in drugih dostopnih virov za iskanje nasprotne stranke za namene zahtevka.
584. Vendar v nekaterih primerih želi vlagatelj pred vložitvijo zahtevka za izdajo odločbe morda preveriti, ali je nasprotna stranka v zaproseni državi. Na primer, če obstaja dvom, ali zavezanec sploh prebiva v zaproseni državi, utegne biti učinkoviteje najprej vložiti zahtevo za potrditev lokacije zavezanca, da osrednji organ ve, ali naj pošlje zahtevek v zadevno državo. V takem primeru se lahko najprej vloži zahteva za posebne ukrepe, tako da se preprosto zaprosijo službe osrednjega organa v zaproseni državi, da potrdijo lokacijo nasprotne stranke v zadevni državi (glej poglavje 13). Po potrditvi lokacije zavezanca se lahko zahtevek pošlje državi, v kateri prebiva zavezanec.

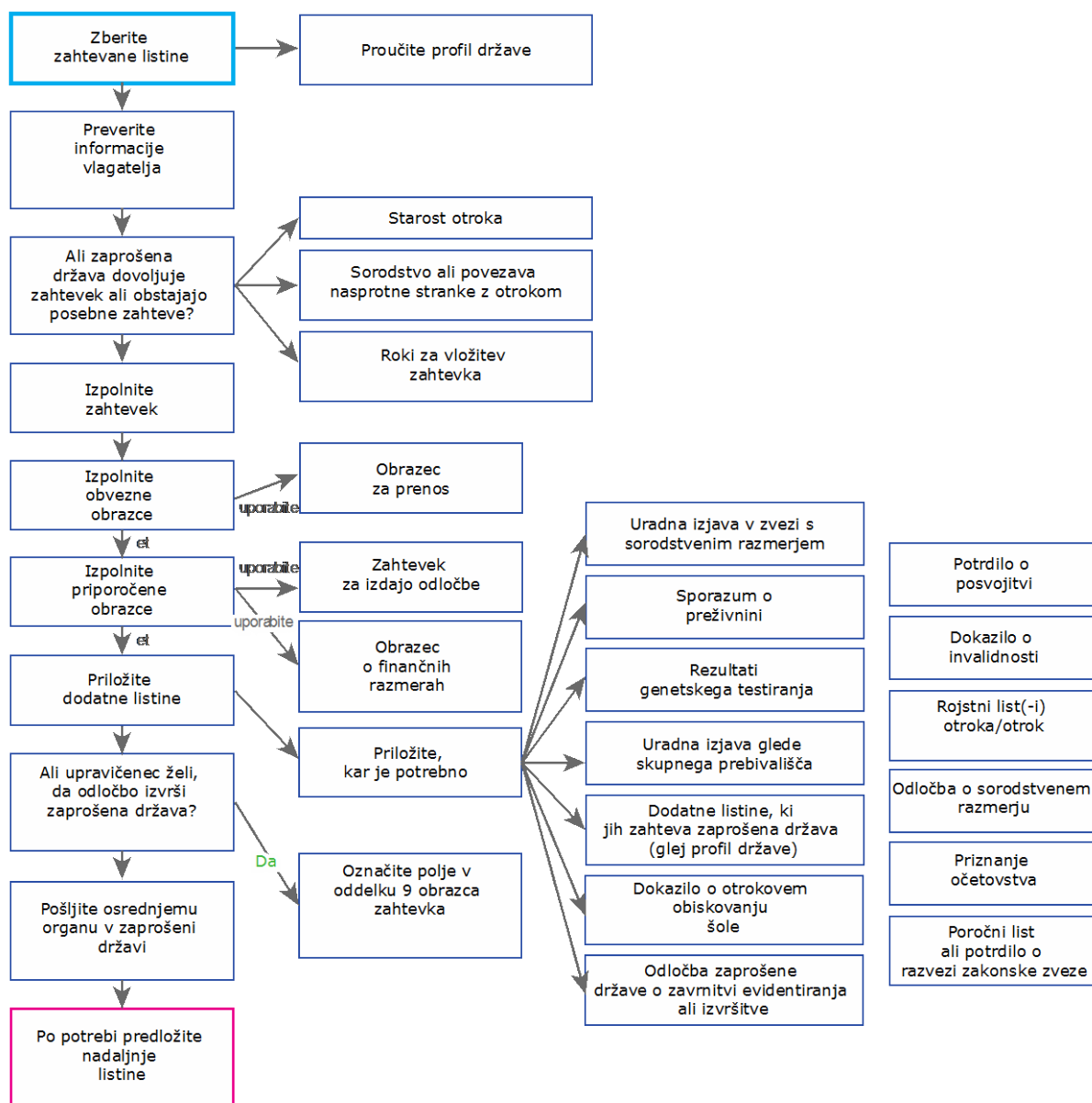
e) Zaključek predhodnih postopkov

585. Po proučitvi navedenih vprašanj se lahko vloži zahtevek. V naslednjem oddelku so obravnavani dokumentacija in postopki, ki se zahtevajo za pripravo spisa in posredovanje zahtevka zaproseni državi.

C. Priprava svežnja listin za poslan zahtevek za izdajo odločbe**1. Diagram poteka**

586. Diagram poteka na naslednji strani prikazuje zahtevane postopke za pripravo in posredovanje zahtevka za izdajo odločbe o preživnini.

PRI PRAVA ZAHTEVKA ZA IZDAJO ODLOČBE O PREŽIVNINI

Slika 23: Priprava zahtevka za izdajo odločbe

2. Priprava zahtevka

Opomba: spodnji koraki sledijo diagramu na sliki 23.

a) Zberite zahtevane listine

587. Za zbiranje potrebnih listin za izdajo odločbe potrebujete profil zaprosene države (v katero boste poslali zahtevek) in vse listine, ki jih pripravi vlagatelj. To lahko vključuje priporočeni obrazec zahtevek, ki ga je že izpolnil vlagatelj, odvisno od vaših notranjih postopkov.
588. Preglejte profil države. Za zahtevek za izdajo odločbe ugotovite, ali ima zaprosena država kakršne koli posebne omejitve, ki bi lahko vplivale na vložitev zahtevka. O zahtevku se odloča v skladu s pravom zaprosene države¹¹⁹. Najpogostejše omejitve so omejitve v zvezi s starostjo otroka (če je otrok star 18 let ali več) in časovne omejitve za vložitev zahtevka, kadar je treba ugotoviti sorodstveno razmerje (npr. v določenem številu let po rojstvu otroka).
589. V profilu države so določene tudi zahteve glede dokumentacije ali dokazov, ki so značilne za zadevno državo in morajo biti izpolnjene. Na primer, lahko se zahteva, da so bolnišnična dokumentacija in druge rojstne listine overjene, ali pa se zahteva dokazilo o zakonski zvezi staršev. Druge zahtevane listine so odvisne od posameznih dejstev vsake zadeve (npr. ali je otrok polnoleten ali blizu polnoletnosti).
590. V preglednici so navedene listine, ki se najpogosteje zahtevajo. Če se izkaže, da katera od teh listin, ki se zahtevajo, manjka, zanjo zaprosite vlagatelja.

Rojstni list ali enakovreden dokument	Vključite rojstni list za vsakega otroka, za katerega se zahteva preživnina. Druge podobne listine vključujejo krstne liste ali dokumente o državljanstvu – če rojstni list ni na voljo. Pomembno je, da listina potrjuje ime in datum rojstva otroka.
Priznanje očetovstva s strani zavezanca	To je lahko v obliki izjave, predložene ob rojstvu otroka (bolnišnični obrazec), ali poznejšega priznanja. To se navadno ne zahteva, če je otrok rojen v času zakonske zveze staršev.
Uradna izjava, ki zagotavlja dokaz v zvezi z očetovstvom	Če priznanje očetovstva ni dokumentirano, mora vlagatelj predložiti uradno izjavo z opisom okoliščin v zvezi z očetovstvom otroka ter odnosa zavezanca do otroka ob rojstvu in po njem.
Odločba pristojnega organa v zvezi z očetovstvom	V nekaterih primerih je pristojni organ morda že ugotovil očetovstvo brez izdaje odločbe o preživnini. Ta odločba mora biti vključena.

¹¹⁹ To lahko vključuje Protokol o pravu, ki se uporablja za preživninske obveznosti, če je zaprosena država njegova podpisnica.

Rezultati genetskih testov	Če je bilo opravljeno genetsko testiranje, s katerim je bilo potrjeno očetovstvo otroka, vključite rezultate testiranja.
Potrdilo o posvojitvi	Če je zavezanec posvojil otroka, za katerega se uveljavlja preživnina, priložite potrdilo o posvojitvi.
Poročni list ali potrdilo o podobnem razmerju ter datum razveze ali prenehanja življenjske skupnosti	Vključite ga, če sta bili stranki poročeni ali v podobnem razmerju. Te informacije se bodo uporabile tudi za ugotavljanje, ali je bil otrok rojen v času zakonske zveze ali podobnega razmerja med upravičencem in zavezancem.
Uradna izjava, ki zagotavlja dokaz v zvezi s skupnim prebivališčem strank	Ta izjava v večini primerov ni pomembna, vendar pa se lahko zahteva, če sta stranki začasno prebivali drugje zaradi zaposlitve, vendar vseskozi imeli skupno gospodinjstvo v določeni državi.
Sporazum med strankama v zvezi s preživnino	Ta sporazum je treba vključiti, če sta se stranki prej dogovorili o preživnini, na primer v okviru reševanja vprašanj skrbništva s pomočjo mediacije.
Dokazilo o obiskovanju srednje- ali visokošolske izobraževalne ustanove	To dokazilo je potrebno, če se zahteva preživnina za starejšega otroka, zlasti polnoletnega otroka, saj lahko obiskovanje šole določa upravičenost do preživnine.
Dokazilo o invalidnosti	Te informacije je treba vključiti, če se preživnina zahteva za starejšega ali polnoletnega otroka in upravičenost do preživnine temelji na invalidnosti otroka.
Obrazec o finančnih razmerah	Ta obrazec je treba izpolniti čim bolj popolno. Zagotavlja posebne informacije za izdajo in izvršitev odločbe. Vključuje okoliščine upravičenca in zavezanca.
Izjava o izostalih ali preteklih plačilih	V primeru izostalih plačil preživnine ali ob uveljavljanju preživnine za nazaj je treba vključiti informacije glede plačil.
Druga dokazila, ki jih zahteva zaprošena država	Preverite profil zaprošene države, da ugotovite, ali je treba vključiti kakršne koli dodatne listine.
Odločba zaprošene države o zavrnitvi priznanja in izvršitve	Če je bilo priznanje obstoječe odločbe zavrnjeno (npr. če je bilo priznanje zavrnjeno zaradi pridržka na podlagi Konvencije), je treba vključiti kopijo zadevne odločbe o zavrnitvi.

Slika 24: Preglednica listin – zahtevki za izdajo odločbe

b) Izpolnite sveženj zahtevka

591. Sveženj zahtevka vključuje obvezni obrazec (obrazec za prenos), priporočeni obrazec zahtevka (če se je vaša država odločila, da ga bo uporabljala) in dodatne listine.
592. Glej poglavje 15 za navodila za izpolnjevanje obrazca za prenos in priporočenega obrazca zahtevka za izdajo odločbe.

c) Zahtevajte izvršitev odločbe

593. Če upravičenec želi, da se odločba o preživnini, potem ko je bila izdana, izvrši v zaprošeni državi, preverite, ali je na obrazcu zahtevka označeno ustrezno polje. Ne zahteva se noben dodaten obrazec ali dokumentacija.

3. Pošiljanje zahtevka

594. Ko osrednji organ zbere potrebne listine, se lahko zahtevek pošlje osrednjemu organu zaprosene države.
595. Pošlje se lahko z navadno pošto, vendar če se zaprosena država strinja, je sprejemljivo tudi elektronsko pošiljanje, če ta metoda zagotavlja zadostno varstvo osebnih in zaupnih podatkov, vsebovanih v zahtevku.

4. Nadaljnje in tekoče komuniciranje z zaproseno državo

596. Osrednji organ v zaproseni državi mora v šestih tednih potrditi prejem zahtevka z uporabo obveznega potrdila o prejemu. V potrdilu o prejemu je navedeno tudi ime osebe ali enote, ki obravnava zahtevek, tako da se vsa nadaljnja vprašanja lahko naslovijo na to osebo.
597. Osrednji organ v zaproseni državi mora v treh mesecih od datuma potrdila o prejemu zahtevka predložiti poročilo o stanju zahtevka.
598. Če zaprosena država zahteva dodatne informacije ali dokumentacijo, je o tem obveščen osrednji organ v državi prosilki. To zahtevo je treba izpolniti nemudoma. Če odgovor ali dodatne listine niso prejeti v treh mesecih, lahko osrednji organ v zaproseni državi ustavi postopek, vendar se to od njega ne zahteva. Če imate težave pri pridobivanju dodatnih listin, o tem obvestite zaproseno državo in ji sporočite, da bo potreben dodaten čas.

III. Dodatno gradivo

A. Praktični nasveti

- Proučite, ali bo treba odločbo, ki naj bi se izdala, tudi izvršiti v zaproseni državi. Če je tako, je treba to navesti v obrazcu zahtevka (glej poglavje 15) in zagotoviti, da je vključenih čim več informacij za pomoč pri izvršitvi. Te informacije se vključijo v obrazec o finančnih razmerah.
- Sporočite vlagatelju, koliko časa bi lahko bilo potrebnega za zaključek postopka izdaje odločbe. Te informacije bodo vsebovane v profilu zaprosene države.
- Če se predvideva, da bo potrebno testiranje za ugotovitev sorodstvenega razmerja, prosite vlagatelja, naj vam med postopkom zahtevka sporoči morebitne spremembe svojih kontaktnih podatkov, tako da se lahko z njim naveže stik za namene testiranja.
- Če vlagatelj in nasprotna stranka dosežeta poravnavo v zvezi s preživitvino ali če je zaradi drugega razloga sprejeta odločitev, da se ne nadaljuje z zahtevkom, o tem nemudoma obvestite osrednji organ zaprosene države, da lahko ustavi postopek.

B. Zadevni obrazci

Zahtevek za izdajo odločbe
Obrazec za prenos
Obrazec o finančnih razmerah

C. Zadevni členi Konvencije

Člen 10

Člen 12

Člen 20

Člen 22

D. Zadevni oddelki priročnika

Glej poglavje 3, del 2 – Vprašanja, ki so skupna vsem zahtevkom na podlagi Konvencije in zahtevam za posebne ukrepe

Glej poglavje 4 – Obravnava poslanih zahtevkov za priznanje ali priznanje in izvršitev

Glej poglavje 10 – Izvrševanje odločb o preživnini

Glej poglavje 13, oddelek I – Pregled – Zahteve za posebne ukrepe

Glej poglavje 15, oddelek II – Navodila za izpolnjevanje priporočenega obrazca zahtevka

IV. Kontrolni seznam – poslani zahtevki za izdajo odločbe

	Postopek	Napotitev na priročnik
1	Predhodni pregled: Ali je potreben zahtevek za izdajo odločbe o preživnini?	II(B)
(i)	Vlagatelj še nima odločbe o preživnini ali odločbe ni mogoče izvršiti	II(B)(1)(a)
(ii)	Vlagatelj je preživninski upravičenec, ki prebiva v državi pogodbenici	II(B)(1)(b)
(iii)	Vlagatelj zahteva preživnino otroka	II(B)(1)(c)
(iv)	Vlagatelj ve, kje je nasprotna stranka	II(B)(1)(d)
2	Izpolnite sveženj zahtevka	II(C)
(i)	Obvezni obrazec (obrazec za prenos)	poglavje 3
(ii)	Priporočeni obrazec (zahtevek za izdajo odločbe)	poglavje 15
(iii)	Dodatne listine	II(C)(2)(a)
3	Pošljite zaproseni državi	II(C)(3)
4	Ukrepajte v skladu z zahtevami	II(C)(4)

V. Pogosto zastavljena vprašanja

Ali lahko upravičenec zahteva odločbo o preživnini, če ne ve, kje prebiva zavezanec/nasprotna stranka?

599. Da. Upravičenec mora v obrazec zahtevka vključiti čim več informacij o nasprotni stranki. Te informacije bo zaprosena država uporabila za iskanje s pomočjo bank podatkov in virov iskanja, ki so na voljo osrednjemu uradu ali pristojnemu organu v zaproseni državi. Osrednji organ ima pogosto dostop do virov za iskanje nasprotne stranke, ki niso na voljo javnosti. Ko osrednji organ ugotovi, kje je nasprotna stranka, vloži zahtevek za izdajo odločbe.

Kaj se zgodi po izdaji odločbe o preživnini?

600. Odločba o preživnini se pošlje v izvršitev ustreznemu organu v državi, kjer nasprotna stranka prebiva ali ima premoženje ali prejema dohodek, če je upravičenec zahteval izvršitev odločbe. Pomembno je, da se na obrazcu zahtevka označi ustrezno polje, ki označuje, da upravičenec zahteva tudi izvršitev odločbe, saj bo tako zagotovljeno, da bo odločba izvršena brez odlašanja.

Kaj če zavezanec trdi, da ni oče otrok?

601. Ali je zavezanec upravičen do izpodbijanja očetovstva otroka, je odvisno od prava države, v kateri se odločba obravnava. Če se zahteva testiranje za ugotovitev sorodstvenega razmerja otroka oziroma otrok, se zahteva vloži prek osrednjih organov in vlagatelju se posredujejo informacije o tem, kako se opravi testiranje.

Ali lahko vlagatelj pridobi novo odločbo, če želi povečati znesek preživnine?

602. Vlagatelju ni treba zaprositi za izdajo nove odločbe¹²⁰. Zaproši lahko za spremembo obstoječe odločbe, pri čemer uporabi postopke, določene v poglavju 12.

Kako dolgo je treba čakati na izdajo odločbe o preživnini?

603. To je odvisno od tega, kam se zahtevek pošlje in kaj se zgodi potem, ko je o njem obveščena nasprotna stranka. Vse države pogodbenice so se dogovorile, da bodo zahtevke obravnavale, kakor hitro je mogoče. Osrednji organ v zaproseni državi v treh mesecih po potrditvi prejema zahtevka pošlje posodobitev stanja, pri čemer potrdi, kateri ukrepi so bili izvedeni in kateri ukrepi se pričakujejo v prihodnosti.

Kako lahko vlagatelj ugotovi, kaj se dogaja z zahtevkom?

604. V primeru vprašanj bi se moral vlagatelj obrniti na svoj osrednji organ, da ugotovi, kakšno je stanje zahtevka. Vlagatelji se ne smejo obrniti neposredno na osrednji organ v drugi državi, razen če se osrednji organ strinja, da se informacije predložijo neposredno vlagateljem. V skladu s Konvencijo mora osrednji organ zaprosene države v šestih tednih potrditi prejem zahtevka in v treh mesecih od datuma potrdila o prejemu zahtevka predložiti nadaljnjo posodobitev stanja.

Ali lahko vlagateljica pridobi odločbo o preživnini, tudi če ni bila poročena z očetom otrok?

605. Da. Konvencija zajema preživnino za vse otroke, ne glede na zakonski stan staršev. Vendar je treba v nekaterih primerih, preden se lahko izda odločba o preživnini, ugotoviti sorodstveno razmerje.

Vlagateljica je zaskrbljena glede svoje varnosti, če bi nasprotna stranka ugotovila, kje živi. Kako bo to vplivalo na zahtevo za izdajo odločbe o preživnini?

606. Vlagateljica mora osrednji organ obvestiti o tej zaskrbljenosti. Osrednji organ na obrazcih navede, da obstaja zaskrbljenost glede razkritja teh osebnih podatkov. Naslov vlagateljice in drugi osebni podatki so nato vključeni v obrazec za zaupne informacije in nasprotna stranka ne more dostopati do nobenih osebnih podatkov vlagateljice. Namen obrazca za zaupne informacije je zagotoviti, da naslov vlagateljice ostane zaupen. Glej poglavje 3.

¹²⁰ V nekaterih primerih zaprosena država ne more spremeniti odločbe, ampak lahko samo izda novo odločbo. Vendar se v takem primeru zahtevek obravnava enako kot zahtevek za spremembo in je treba uporabiti postopke iz poglavja 12.

Vlagateljica je pet let ločena od zavezanca. Ali lahko za teh pet let od zavezanca zahteva preživnino za nazaj?

607. V večini primerov je to odvisno od prava zaprosene države¹²¹. V nekaterih državah se preživnina za obdobje pred odločbo (imenovana preživnina za nazaj) dodeli samo v neobičajnih okoliščinah. V teh državah se preživnina plačuje le od datuma prve vložitve zahtevka ali poznejšega datuma, odvisno od prava in postopkov zaprosene države. V profilu države se navede, ali v zaproseni državi obstajajo omejitve glede dodelitve preživnine za nazaj.

Kdo plača stroške testiranja za ugotovitev sorodstvenega razmerja, ki se zahteva v okviru zahtevka za izdajo odločbe?

608. Stroški testiranja za ugotovitev sorodstvenega razmerja spadajo v okvir brezplačnih storitev, ki morajo biti vlagatelju/vlagateljici zagotovljene v zvezi s preživnino otroka. Zato od vlagatelja/vlagateljice ni mogoče zahtevati, da plača testiranje za ugotovitev sorodstvenega razmerja¹²². Vendar to ne pomeni nujno, da je osrednji organ v zaproseni državi odgovoren za stroške, ker lahko zaprosena država od zavezanca zahteva, da plača stroške testiranja kot pogoj za testiranje. To je določeno z zakoni in postopki zaprosene države.

609. Glej poglavje 3 za celotno razlago pravice do brezplačne pravne pomoči.

Ali mora vlagateljica najeti odvetnika za pridobitev odločbe o preživnini njenih otrok?

610. Ne. Če se zahtevek nanaša na izdajo odločbe o preživnini otroka, mlajšega od 18 let (in v nekaterih primerih do 21 let), osrednji organ v državi prosilki ali zaproseni državi zagotovi vlagateljici potrebno pravno pomoč (glej poglavje 3).

Ali se lahko vloži zahteva prek osrednjega organa za izdajo odločbe o preživnini zakonca?

611. Od osrednjega organa se ne zahteva, da pomaga pri izdaji odločbe o preživnini zakonca. Vlagatelj mora poslati neposredno zahtevo za izdajo odločbe pristojnemu organu v drugi državi, razen če sta se država prosilka in zaprosena država dogovorili o razširitvi poglavij II in III Konvencije na zadeve v zvezi z izdajo odločbe o preživnini zakonca. To, ali je bila izvedena ta razširitev, se navede v profilu države.

Kakšen bo znesek dodeljene preživnine?

612. Metoda, ki se uporablja za izračun zneska preživnine, ki se plačuje, je v vsaki državi drugačna. V zvezi s tem je to, katero pravo se uporablja, zapleteno pravno vprašanje, ki je zunaj področja uporabe tega priročnika. Večina držav ima spletišča, na katerih so na voljo informacije o tem, kako se izračuna znesek preživnine v zadevni državi. Kako se določi višina preživnine, je navedeno tudi v profilu zaprosene države.

¹²¹ To lahko vključuje Haaški protokol o pravu, ki se uporablja za preživninske obveznosti, če je zaprosena država njegova podpisnica.

¹²² Glej obrazložitev poročila, odstavka 391 in 392. Država lahko izjavi, da bo preverila otrokovo premoženjsko stanje, in v tem primeru, če otrok ne opravi uspešno preverjanja, se lahko od vlagatelja/vlagateljice zahteva, da plača stroške. Glej poglavje 3 tega priročnika.

Poglavje 9

Prejeti zahtevki za izdajo odločbe o preživnini

Kako je urejeno to poglavje:

V tem poglavju so obravnavani zahtevki za izdajo odločbe o preživnini.

Oddelek I vsebuje pregled zahtevka – kdo ga lahko vloži in kdaj se uporabi.

Oddelek II vsebuje opis postopka ali korakov za pregled prejetega gradiva in obravnavo zahtevka.

Oddelek III vsebuje napotitve in dodatno gradivo za zahtevek.

Oddelek IV vsebuje kontrolni seznam za tiste, ki potrebujejo preprost pregled postopka.

V oddelku V so zajeta nekatera izmed najpogostejše zastavljenih vprašanj v zvezi s tem zahtevkom.

I. Pregled

A. Kdaj se ta zahtevek uporabi

613. Zahtevek za **izdajo** odločbe o preživnini v državi pogodbenici se sprejme v kateri koli od naslednjih okoliščin:

- če ni obstoječe odločbe o preživnini in upravičenec zahteva, da se izda odločba; ali
- če priznanje in izvršitev odločbe nista mogoča ali sta zavrnjena zaradi pomanjkanja podlage za priznanje in izvršitev v okviru člena 20 ali zaradi razlogov, določenih v členu 22(b) ali (e).

614. Zahtevek za izdajo odločbe o preživnini lahko vključuje zahtevo za ugotovitev sorodstvenega razmerja.

615. Zahtevki za izdajo odločbe o preživnini spadajo pod člen 10(1)(c) in (d) Konvencije.

B. Primer zadeve

616. Upravičenka prebiva v državi A. Ima dva otroka. Oče otrok se je preselil v državo B. Upravičenka želi od očeta dobiti preživnino za otroka. Država A in država B sta državi pogodbenici Konvencije.

Kako to poteka na podlagi Konvencije

617. Upravičenka vloži zahtevek za izdajo odločbe o preživnini. Osrednji organ v državi A bo ta zahtevek poslal osrednjemu organu v državi B. Oče bo obveščen in odločba o preživnini bo izdana na podlagi zakonov zaprosene države (država B). Po potrebi bo opravljeno tudi ugotavljanje sorodstvenega razmerja.

***Izdaja** je postopek za pridobitev odločbe o preživnini, če ni odločbe o preživnini ali če obstoječe odločbe iz določenega razloga ni mogoče priznati ali izvršiti. Izdaja lahko vključuje ugotovitev sorodstvenega razmerja, če je to potrebno za izdajo odločbe o preživnini.*

C. **Kdo lahko vloži zahtevek za izdajo odločbe o preživnini**

618. Če ni obstoječe odločbe o preživnini, lahko za izdajo odločbe zaprosi samo **upravičenec**. Če odločba obstaja, vendar je ni mogoče priznati ali izvršiti zaradi pridržka na podlagi Konvencije, lahko zahtevek za izdajo odločbe o preživnini vloži tudi javni organ, ki nastopa v imenu upravičenca ali je izplačal nadomestilo namesto preživnine. Upravičenec mora prebivati v državi pogodbenici.

Upravičenec je posameznik, ki ima pravico do preživnine ali to pravico uveljavlja. Upravičenec je lahko starš ali zakonec, otrok, krušni starši, sorodniki ali druge osebe, ki skrbijo za otroka. V nekaterih državah se ta oseba imenuje prejemnik preživnine, upnik, starš, ki ima pravico do varstva in vzgoje, ali skrbnik.

*Ali iščete kratek povzetek postopkov za ta zahtevek? Preglejte **kontrolni seznam** na koncu poglavja.*

D. **Izdaja odločbe o preživnini, če obstoječe odločbe ni mogoče priznati**

619. Kot je obravnavano v poglavjih 4 in 5 tega priročnika, lahko zaprošena država v določenih primerih zavrne priznanje ali priznanje in izvršitev obstoječe odločbe, ker je bil na podlagi člena 20(2) vložen pridržek glede določene podlage za priznanje in izvršitev, ki se nanaša na odločbo. Na primer, če je bila odločba izdana na podlagi običajnega prebivališča upravičenca v državi izvora ter ni mogoče najti nobene druge podlage za priznanje in izvršitev odločbe iz člena 20, lahko zaprošena država zavrne priznanje odločbe. V takem primeru bo morda treba izdati novo odločbo.
620. V tem primeru se ne zahteva, da se vloži nov zahtevek – zahtevek za izdajo odločbe –, saj se od zaprošene države zahteva, da sprejme vse ustrezne ukrepe za izdajo nove odločbe (člen 20(4)), če ima nasprotna stranka „običajno prebivališče“ v zaprošeni državi. Postopki, opisani v tem poglavju, bi se tako uporabljali za izdajo odločbe.
621. To lahko pomeni, da se od upravičenca zahtevajo dodatne informacije in dokumentacija, na primer, če so stroški za vzgojo otroka pomembni za določitev višine preživnine. To zahtevo mora vložiti osrednji organ države prosilke.
622. Vendar je v tem primeru pomembno, da ob vložitvi zahtevka za novo odločbo ni treba odločiti o vprašanju upravičenosti otroka oziroma otrok do vložitve zahtevka za preživnino (člen 20(5))¹²³. Obstoječa odločba zagotavlja podlago za ugotovitev, da so otroci upravičeni do vložitve zahtevka za preživnino otrok.

¹²³ Obrazložitevno poročilo, odstavki 469–471. Upoštevajte, da v Konvenciji pojem „upravičenosti“ ni opredeljen v tem okviru, zato je v nacionalni zakonodaji zaprošene države določeno, kaj pojem pomeni in tudi ali se za izdajo odločbe o preživnini zahtevajo dodatne informacije ali dokazi.

623. Obstajajo lahko tudi primeri, ko ima vlagatelj odločbo o preživnini, vendar ve, da bo lahko nasprotna stranka v zaproseni državi uspešno nasprotovala zahtevku za priznanje in izvršitev. Razlog za to je lahko, da ni mogoče najti nobenega od razlogov za priznanje in izvršitev odločbe ali da je odločba taka, da je zaprosena država ne more izvršiti¹²⁴. V takem primeru mora upravičenec vložiti zahtevek za izdajo nove odločbe in ne zahtevka za priznanje in izvršitev¹²⁵.
624. Ti zahtevki se obravnavajo enako kot kateri koli drug zahtevek iz tega poglavja. Ker nova odločba ni izdana zaradi zavrnitve priznanja in izvršitve obstoječe odločbe zaradi pridržka (člen 20(4)), obravnavana domneva glede upravičenosti iz člena 20(5) ne velja. Upravičenost katerega koli otroka do preživnine je treba ugotoviti v okviru zahtevka za novo odločbo.

II. Obravnava prejetih zahtevkov za izdajo odločbe o preživnini

A. Splošno

625. V tem oddelku so vključene splošne zahteve za obravnavo prejetega zahtevka za izdajo odločbe o preživnini. Postopki v posameznih državah so zelo različni ter odvisni od nacionalne zakonodaje in postopkov vsake države. Nekatere države za izdajo odločbe uporabljajo postopke na sodišču ali sodne postopke; druge pošljejo zahtevek upravnemu organu za izdajo odločbe.
626. Vendar Konvencija določa nekatere splošne korake za vse zahtevke in za zahtevke za izdajo odločbe se navadno uporabljajo enaki postopki v vseh državah. Po prejemu zahtevka osrednji organ opravi začetno preverjanje, po potrebi se zahtevajo dodatne listine in zahtevek se nato pošlje pristojnemu organu v zaproseni državi za izdajo odločbe.
627. Postopek izdaje odločbe je urejen z nacionalno zakonodajo¹²⁶ in postopki zaprosene države. Ko je odločba izdana, če je vlagatelj zahteval izvršitev odločbe tako, da je označil ustrezno polje na obrazcu zahtevka, jo osrednji organ izvrši v zaproseni državi.
628. V profilu vsake države je določeno, kaj lahko vlagatelj pričakuje v postopku izdaje odločbe.

¹²⁴ V odločbi je lahko preživnina na primer določena kot odstotek plače, kar je po mnenju zaprosene države preveč nejasno, da bi bila odločba lahko izvršljiva. Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 255.

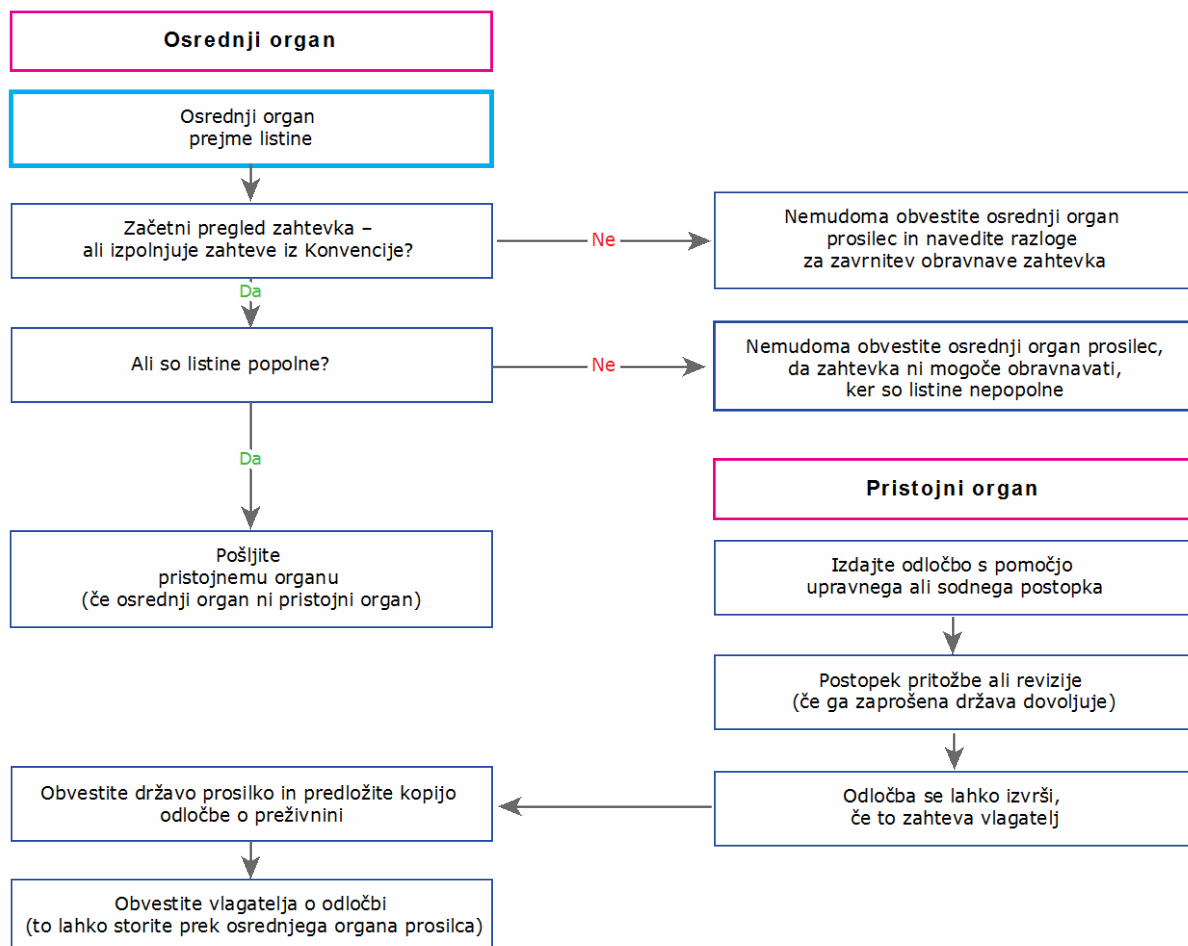
¹²⁵ Glej prav tam.

¹²⁶ To lahko vključuje Haaški protokol o pravu, ki se uporablja za preživninske obveznosti, če je zaprosena država njegova podpisnica.

B. Diagram poteka

629. V spodnjem diagramu poteka je predstavljen pregled postopka izdaje odločbe.

PREGLED POSTOPKA IZDAJE ODLOČBE

Slika 25: Pregled postopka izdaje odločbe

C. Koraki v postopku izdaje odločbe

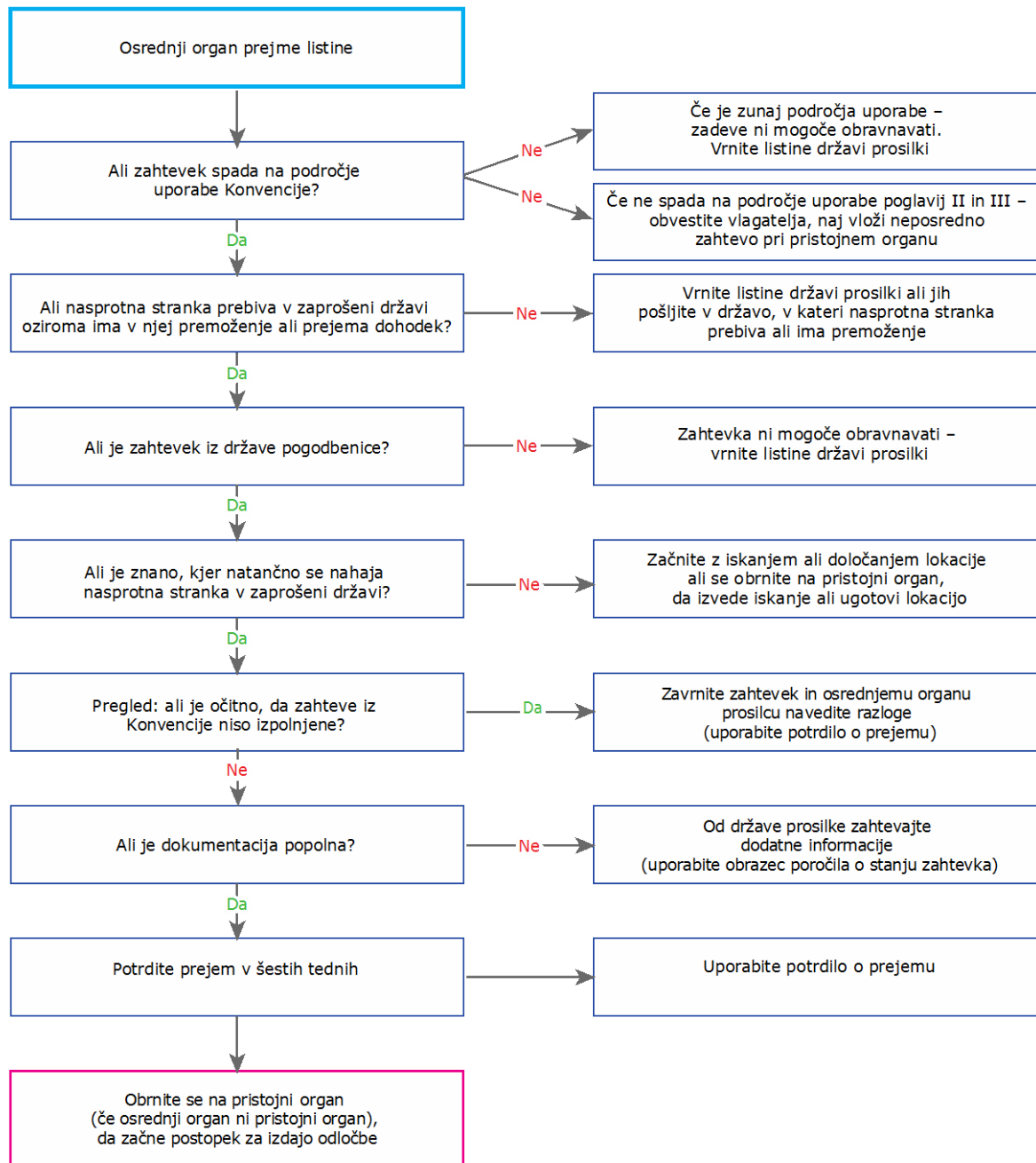
1. Začetna obravnava s strani osrednjega organa

630. Namen začetne obravnave s strani osrednjega organa v **zaprošeni državi** je zagotoviti, da je zahtevek dobro utemeljen, da je dokumentacija popolna in da se zahtevek lahko obravnava. Po potrebi se lahko izvede iskanje, da se ugotovi, kje je zavezanec/nasprotna stranka, zlasti če obstaja dvom glede tega, ali prebiva v zaprošeni državi oziroma ima v tej državi premoženje ali prejema dohodek.

Država prosilka je država pogodbenica, ki vloži zahtevek in predloži zahtevo v imenu vlagatelja, ki prebiva v tej državi. **Zaprošena država** je država pogodbenica, ki je zaprošena za obravnavo zahtevka.

631. V spodnjem diagramu so prikazani začetni koraki.

KORAKI, KI JIH IZVEDE OSREDNJI ORGAN PO PREJEMU ZAHTEVKA ZA IZDAJO ODLOČBE

Slika 26: Začetna obravnava: zahtevek za izdajo odločbe

a) Zahteve Konvencije niso izpolnjene

632. Na podlagi člena 12 Konvencije lahko zaprošeni osrednji organ zavrne obravnavo zahtevka, če je „očitno“, da zahteve Konvencije niso izpolnjene. To ne pomeni, da zaprošeni osrednji organ določi, ali je zahtevek utemeljen. Pričakuje se, da zaprošeni osrednji organ preprosto preveri zahtevek, da zagotovi, da ne gre za zlorabo postopka, ali zahtevo, ki nikakor ne spada na področje uporabe Konvencije – na primer zahtevek, ki se nanaša samo na skrbništvo otrok.
633. Ker je osrednji organ prosilec že opravil podobno preverjanje pred predložitvijo listine, ni verjetno, da bo zahtevek zavrnjen zaradi teh razlogov.
634. Če je zahtevek zavrnjen, mora biti o tem obveščen osrednji organ v državi prosilke in seznanjen z razlogi za zavrnitev. Za obveščanje osrednjega organa je treba uporabiti obvezno potrdilo o prejemu.

***Primer:** zahtevek je lahko enak kot prejšnji zahtevek, ki je bil zavrnjen, in osrednji organ ima pravico zavrniti zahtevek na tej podlagi, razen če obstajajo novi dokazi.*

b) Nepopolne listine

635. Treba je pregledati prejeti sveženj, da se zagotovi, da je dokumentacija popolna. Vsaka zadeva za izdajo odločbe vključuje obrazec za prenos in zahtevek za izdajo odločbe. Druge zahtevane listine so odvisne od posameznih dejstev vsake zadeve (npr. ali je otrok polnoleten ali blizu polnoletnosti).
636. V ta namen se lahko uporabi priporočeni obrazec poročila o stanju zahtevka ali obvezno potrdilo o prejemu.

c) Potrditev prejema

637. V skladu s Konvencijo mora osrednji organ zaprošene države v **šestih tednih** potrditi prejem zahtevka. Uporabiti je treba obvezno potrdilo o prejemu.

d) Ugotavljanje, kje je nasprotna stranka / zavezanec

638. V nekaterih primerih vlagatelj ne ve, kje natančno ali trenutno je nasprotna stranka/zavezanec. Zato mora zaprošena država uporabiti razpoložljive vire, da ugotovi, kje je zavezanec, da se postopek na podlagi zahtevka lahko nadaljuje. V vsakem primeru je treba zavezanca na neki točki uradno obvestiti o zahtevku za preživnino in če se zahteva izvršitev odločbe, se za ta postopek zahtevajo tudi podatki o tem, kje je zavezanec.
639. V nekaterih primerih, kjer obstaja dvom glede tega, ali zavezanec sploh živi v državi, je priporočljivo izvesti iskanje čim prej. Če se ugotovi, da zavezanec ne prebiva v državi, se o tem lahko uradno obvesti državo prosilko in pošlje zahtevek drugi državi pogodbenici.
640. V drugih primerih zahtevana iskanja opravi pristojni organ v okviru samega postopka za izdajo odločbe in ne kot predhodni ukrep.
641. V vsakem primeru si je pomembno zapomniti, da se ne zahteva, da se z državo prosilko izmenjajo naslov ali kontaktni podatki nasprotne stranke. Če se informacije izmenjajo, je treba to storiti v skladu z nacionalno zakonodajo s področja varstva osebnih podatkov.

e) Začetek postopka za izdajo odločbe

642. Po zaključku teh začetnih korakov je zahtevek pripravljen, da ga obravnava zaprosena država. Zahtevek obravnava **osrednji organ**, če je ta organ pristojni organ v ta namen, ali pa se pošlje **pristojnemu organu** v državi. To je lahko upravni ali sodni organ. V naslednjem oddelku so opisani postopki za izdajo odločbe.

Osrednji organ je javni organ, ki ga država pogodbenica imenuje za opravljanje ali izvajanje nalog upravnega sodelovanja in pomoči na podlagi Konvencije.

Pristojni organ je organ v posamezni državi, ki mu je na podlagi zakonov te države naloženo ali dovoljeno, da izvaja posebne naloge na podlagi Konvencije. Pristojni organ je lahko sodišče, upravni organ, program za izterjavo preživnin otrok ali kateri koli drug državni subjekt, ki izvaja nekatere izmed nalog, povezanih s Konvencijo.

2. Izdaja odločbe o preživnini – pristojni organ

643. Ker posamezne države zelo različno obravnavajo zahtevke za izdajo odločbe, mora biti ta oddelek zelo splošen. Namenjen je podrobnemu pregledu korakov, ki se uporabljajo za vse zahtevke. Vendar vsi koraki ne bodo izvedeni v enakem vrstnem redu ali enako v vseh državah.

644. Na primer, pri vsakem zahtevku za izdajo odločbe o preživnini je **zavezanec** obveščen o zahtevku ali določitvi preživnine. V nekaterih državah se to zgodi že na začetku postopka in zavezanec prejme obvestilo o tem, da se zahteva preživnina, od njega pa se zahteva, da pristojnemu organu, odgovornemu za izdajo odločbe o preživnini, predloži finančne informacije. Ta organ nato določi znesek preživnine.

***Zavezanec** je oseba, ki je dolžna plačati preživnino ali od katere se plačilo preživnine zahteva. To je lahko starš, zakonec ali kdor koli drug, ki mora po pravu države, v kateri je bila izdana odločba, plačevati preživnino.*

645. V nekaterih upravnih sistemih zavezanec prejme tudi obvestilo o zahtevi za preživnino, vendar je to obvestilo pogosto v obliki določitve zneska preživnine, ki jo mora plačevati zavezanec, ki ga določi upravni organ. Zavezanec ima nato možnost, da vloži ugovor zoper določitev zneska, in informacije, ki jih predloži zavezanec, se upoštevajo v končni odločbi o preživnini ali določitvi preživnine¹²⁷.

646. Vendar kljub različnim postopkom obstaja pomembna podobnost, saj je zavezanec na določeni točki v vseh državah obveščen o zahtevi za preživnino in o možnosti predložitve pripomb. Možnost predložitve stališč ali vložitve pravnega sredstva zoper odločbo lahko nastopi kadar koli, vendar je obvestilo vedno del postopka.

647. Odvisno od notranjih postopkov države se v okviru vložitve zahtevka za izdajo odločbe izvedejo naslednji koraki. Koraki so podobni v sodnem in upravnem sistemu.

¹²⁷ Glej na primer Avstralijo: < <http://www.csa.gov.au> >.

a) Preverjanje dokumentacije

648. Preverjanje dokumentacije se izvede za zagotovitev, da je popolna in da izpolnjuje vsa posebna merila – kot je potreba, da se vse listine overijo. Konvencija ne vsebuje nobene zahteve, da je treba vedno predložiti overjene kopije listin. Če jih vaša država zahteva in niso bile predložene, se obrnite na državo prosilko. Listine lahko zahtevate z uporabo obveznega potrdila o prejemu (če prejem zahtevka ni bil potrjen) ali priporočenega obrazca poročila o stanju zahtevka.

b) Obvestilo zavezancu

649. Obvestilo zavezancu je obravnavano zgoraj. Poleg tega se lahko od zavezanca zahteva, naj predloži finančne ali druge informacije, potrebne za določitev njegovega dohodka in zmožnosti plačevanja preživnine.

c) Napotitev na postopek reševanja sporov ali podobne postopke

650. V nekaterih državah so lahko na voljo storitve, kot so alternativno reševanje sporov, mediacija ali pomoč pri pripravi listin, ki zagotavljajo hitro obravnavo zahtevka. Te storitve so po potrebi na voljo vlagateljem in nasprotnim strankam. V nekaterih državah si prizadevajo za izdajo odločbe na podlagi soglasja ali dogovora.

d) Ugotovitev sorodstvenega razmerja

651. V nekaterih zahtevkih lahko upravičenec zahteva, da se ugotovi sorodstveno razmerje, ali pa se zavezanec/nasprotna stranka lahko sprašuje, ali je starš otroka oziroma otrok, in zahteva genetsko testiranje. To, ali lahko zavezanec sproži to vprašanje, je odvisno od prava zaprosene države. Na primer, v nekaterih državah se testiranje za ugotovitev sorodstvenega razmerja ne odredi ali zahtevek ni dovoljen, če je bil otrok rojen med trajanjem zakonske zveze staršev.
652. Če je potrebno testiranje za ugotovitev sorodstvenega razmerja, se na podlagi Konvencije zahteva, da osrednji organ „zagotovi pomoč“ pri ugotavljanju sorodstvenega razmerja (člen 6(2)(h)). To ne pomeni, da se od osrednjega organa v zaproseni državi zahteva, da na zahtevo zavezanca zagotovi genetsko testiranje; vendar pa mora biti sposoben svetovati nasprotni stranki/zavezancu o mestih za testiranje ali agencijah, ki lahko opravijo testiranje. Osrednji organ mora pomagati tudi pri posredovanju zahteve za testiranje vlagatelju v zaproseni državi¹²⁸.
653. Vendar to ne pomeni, da mora zaprosena država plačati testiranje za ugotovitev sorodstvenega razmerja, če ga zavezanec zahteva. Zaprošena država lahko od zavezanca/nasprotne stranke zahteva, da plača testiranje kot pogoj v okviru zahteve.

e) Pravna pomoč in stroški testiranja za ugotovitev sorodstvenega razmerja

654. Stroški genetskega testiranja za ugotovitev sorodstvenega razmerja se med državami zelo razlikujejo. Eno izmed temeljnih načel Konvencije je, da bi se morale storitve, vključno s pravno pomočjo, upravičencu zagotavljati brezplačno za namen zahtevkov v zvezi s preživninskimi obveznostmi do otroka, mlajšega od 21 let. To vključuje zahtevke za izdajo odločbe (člen 15(1)). Dejansko to pomeni, da upravičencu ne bi bilo treba plačati stroškov, povezanih s testiranjem za ugotovitev sorodstvenega razmerja¹²⁹.

¹²⁸ Če sta obe državi pogodbenici Konvencije o pridobivanju dokazov iz leta 1970, glej poglavje 3, del 2, oddelek V – Druge haaške konvencije.

¹²⁹ Razen če zaprosena država meni, da je zahtevek očitno neutemeljen (člen 15(2)). Država lahko tudi izjavi, da bo za določitev upravičenosti do brezplačnih storitev preverila premoženjsko stanje otroka.

655. Za več informacij o zagotavljanju brezplačne pravne pomoči glej poglavje 3.

f) Določitev zneska preživnine

656. Po rešitvi vprašanj glede sorodstvenega razmerja in zaključku drugih predhodnih ukrepov, kot se zahtevajo v skladu z notranjimi postopki zaprosene države, se izda odločba o preživnini. V večini primerov je znesek dodeljene preživnine določen s pravom zaprosene države. Vendar so nekatere države morda sprejele drugačna pravila glede prava, ki se uporablja. Nekatere države uporabljajo smernice o preživnini otrok, ki temeljijo na dohodku zavezanca ali kombinaciji dohodka zavezanca in upravičenca; druge določajo preživnino izključno na podlagi stroškov za vzgojo otroka.

657. V tem priročniku se ne poskušajo povzeti različni načini določanja višine preživnine. Lahko se preveri profil države, številne države pa imajo tudi spletišča¹³⁰, kjer so na voljo te informacije.

g) Obvestilo strankama in osrednjemu organu prosilcu o rešitvi in predložitev poročila o stanju zahtevka

658. Poleg začetne potrditve prejema zahtevka se na podlagi Konvencije zahteva, da osrednji organ zaprosene države v **treh mesecih** od potrditve prejema zahtevka osrednjemu organu države prosilke predloži poročilo o stanju zahtevka. Za to obstaja priporočen obrazec.

659. Stranki (vlagatelj in zavezanec) morata biti tudi obveščeni o rešitvi zahtevka. Osrednji organ v državi prosilke je odgovoren za obveščanje vlagatelja o rešitvi in po potrebi predložitev kopije odločbe vlagatelju. Izpolnjene morajo biti tudi vse posebne zahteve iz nacionalne zakonodaje zaprosene države za vročitev odločbe ali obvestilo o odločbi¹³¹.

h) Postopek pritožbe ali revizije

660. Na podlagi prava zaprosene države sta lahko dovoljena pritožba zoper odločbo ali revizija odločbe. To pravno sredstvo je na voljo tudi vlagatelju, na primer, če je bila dodelitev preživnine zavrnjena ali če vlagatelj izpodbija znesek dodeljene preživnine. Poleg obveščanja osrednjega organa prosilca o rešitvi zahtevka (glej zgoraj) je dobro, da osrednji organ vključi informacije v zvezi s kakršnimi koli pravnimi sredstvi v obliki pritožbe ali revizije, ki so na voljo, in roki za uveljavljanje teh pravic.

661. Če se za pritožbo zahteva pravna pomoč, zgornja razprava velja tudi za zahtevo osrednjega organa zaprosene države za zagotovitev brezplačne pomoči upravičencu/vlagatelju. Upoštevajte, da se lahko za pritožbo opravi novo ocenjevanje upravičenosti vlagatelja do brezplačne pravne pomoči, saj lahko zaprosena država pred zagotovitvijo brezplačne pomoči prouči, ali je pritožba po proučitvi dejanskega stanja očitno neutemeljena¹³².

i) Izvršitev odločbe o preživnini

662. Ko je odločba dokončno oblikovana, če je vlagatelj zahteval izvršitev odločbe (to je označeno s kljukico v ustreznem polju na obrazcu zahtevka), se predloži pristojnemu organu v izvršitev.

¹³⁰ Na primer Avstralija, Kanada, Norveška; Združeno kraljestvo, Združene države.

¹³¹ Če sta obe državi pogodbenici Konvencije o vročitvi iz leta 1965, glej poglavje 3, del 2, oddelek V – Druge haaške konvencije.

¹³² Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 388.

III. Dodatno gradivo

A. *Praktični nasveti*

- Dobro je državo prosilko redno obveščati o razvoju dogodkov v okviru zahtevka. Konvencija zahteva, da se prejem zahtevka potrdi v šestih tednih in da se po nadaljnjih treh mesecih predloži poročilo o stanju zahtevka. Obrazec poročila o stanju zahtevka se lahko nato tudi redno uporablja za obveščanje o novem razvoju dogodkov.
- Če vlagatelj in nasprotna stranka dosežeta poravnavo v zvezi z odločbo o preživnini, o tem nemudoma obvestite osrednji organ države prosilke, tako da lahko ta ustavi postopek.
- Za vse države pogodbenice velja splošna obveznost, da čim prej vložijo zahtevke. To je zlasti pomembno pri zahtevkih za izdajo odločbe, saj dokler odločba ni izdana, vlagatelj in otroci niso upravičeni do preživnine. Nepotrebne zamude pri izdaji odločbe lahko pogosto povzročijo veliko stisko za družine.

B. *Zadevni obrazci*

Zahtevke za izdajo odločbe
Obrazec za prenos
Obrazec o finančnih razmerah

C. *Zadevni členi Konvencije*

Člen 10
Člen 11
Člen 12
Člen 14
Člen 15
Člen 20
Člen 22

D. *Zadevni oddelki priročnika*

Glej poglavje 3, del 2, oddelek III – Učinkovit dostop do postopkov in pravne pomoči
Glej poglavji 4 in 5 – Poslani in prejeti zahtevki za priznanje ali priznanje in izvršitev
Glej poglavje 8 – Poslani zahtevki za izdajo odločbe o preživnini
Glej poglavje 10 – Izvrševanje odločb o preživnini

IV. Kontrolni seznam – prejeti zahtevki za izdajo odločbe

	Postopek	Napotitev na priročnik
1	Prejem listin od osrednjega organa prosilca	II(C)(1)(c)
2	Preverite, ali so listine popolne in ali zahtevki spada na področje uporabe Konvencije	II(C)(1)(a)
3	Pošljite listine pristojnemu organu	II(C)(1)(e)
4	Izdajte odločbo o preživnini	II(C)(2)
(i)	Preglejte listine in obvestite zavezanca	II(C)(2)(1), (2)
(ii)	Po potrebi ugotovite sorodstveno razmerje	II(C)(2)(4)
(iii)	Določite znesek preživnine	II(C)(2)(6)
5	Obvestite zavezanca in upravičenca ter osrednji organ prosilca o razvoju dogodkov	II(C)(2)(7)
6	Sprožite postopek pritožbe ali revizije, če je dovoljeno	II(C)(2)(8)
7	Predložite odločbo v izvršitev, če je vlagatelj to zahteval	II(C)(2)(9)

V. Pogosto zastavljena vprašanja

Kako lahko vlagatelj ugotovi, kaj se dogaja z zahtevkom?

663. V primeru vprašanj bi se moral vlagatelj obrniti na osrednji organ v državi prosilki, da ugotovi, kakšno je stanje zahtevka. Osrednji organ v drugi državi ne bo imel neposrednega stika z vlagateljem, razen če se strinja, da se lahko vprašanja naslovijo neposredno nanj. V skladu s Konvencijo mora osrednji organ v zaproseni državi v šestih tednih potrditi prejem zahtevka in v treh mesecih po potrditvi prejema zahtevka osrednjemu organu v državi prosilki predložiti poročilo o stanju zahtevka.

Ali lahko zavezanec/nasprotna stranka izpodbija očetovstvo?

664. To je odvisno od zakonodaje zaprosene države. V nekaterih državah bo zahteva za testiranje za ugotovitev sorodstvenega razmerja zavrnjena, na primer, če sta bili stranki poročeni.

Kakšna je vloga osrednjega organa, če se zahteva testiranje za ugotovitev sorodstvenega razmerja?

665. Osrednji organ v zaproseni državi bi moral pomagati pri postopku, če vlagatelj zahteva testiranje. Osrednji organ bi moral vzpostaviti stik z osrednjim organom prosilcem in olajšati udeležbo vlagatelja v postopku testiranja.
666. Če je zavezancu dovoljeno, da zahteva testiranje, zaproseni državi ni naložena nobena obveznost zagotovitve testiranja, vendar pa lahko pristojni organ zagotovi zavezancu informacije o tem, kako se lahko opravi testiranje.

Ali mora vlagatelj priti na sodišče?

667. To je odvisno od tega, ali zaprošena država (v kateri se obravnava zahtevek za izdajo odločbe) zahteva prisotnost vlagatelja. Osrednji organ lahko pomaga olajšati to udeležbo z organiziranjem telefonske ali video konference, če je na voljo¹³³.

Kdo plača stroške genetskega testiranja pri zahtevku za preživnino otroka, ki je mlajši od 21 let?

668. Stroški testiranja za ugotovitev sorodstvenega razmerja spadajo v okvir brezplačnih storitev, ki morajo biti vlagatelju zagotovljene v zadevi, ki se nanaša na preživnino otroka. Zato od vlagatelja ni mogoče zahtevati, da plača testiranje za ugotovitev sorodstvenega razmerja, razen če je zahtevek očitno neutemeljen, kot je določeno v členu 15(2)¹³⁴. Vendar to ne pomeni nujno, da je osrednji organ v zaprošeni državi odgovoren za stroške, ker lahko zaprošena država od zavezanca zahteva, da plača stroške testiranja kot pogoj za testiranje. To je določeno z zakonodajo in postopki zaprošene države.

Kakšen bo znesek dodeljene preživnine?

669. Metoda, ki se uporablja za izračun zneska preživnine, ki jo je treba plačati, je v vsaki državi drugačna in presega okvire tega priročnika. Večina držav ima spletišča, na katerih so na voljo informacije o tem, kako se izračuna znesek preživnine v zadevni državi. Kako se določi višina preživnine, je navedeno v profilu zaprošene države.

Kaj se zgodi, če je nasprotna stranka obveščena, vendar ne predloži odgovora na odločbo ali ne vloži pravnega sredstva zoper njo?

670. To je odvisno od posameznih pravil, ki se uporabljajo v zaprošeni državi. Če zakonodaja zadevne države to dovoljuje, se zadeva lahko obravnava in odločba bo izdana v odsotnosti zavezanca ali pa se, v upravnem sistemu, lahko šteje, da odločba o preživnini učinkuje po preteku časa za vložitev pravnega sredstva, in se nato lahko izvrši.

Kaj se zgodi po izdaji odločbe?

671. Vlagatelj na obrazcu zahtevka označi ustrezno polje in tako navede, ali želi, da se odločba izvrši. V tem primeru se zahtevek pošlje pristojnemu organu v zaprošeni državi v izvršitev in prejeta plačila se posredujejo upravičencu do preživnine.

Ali se lahko vlagatelj pritoži zoper znesek dodeljene preživnine?

672. Samo če država, v kateri je bila izdana odločba, dovoljuje postopek pritožbe ali revizije. Osrednji organ v zaprošeni državi obvesti upravičenca o izdaji odločbe in ali je mogoče vložiti pritožbo zoper znesek. Vlagatelj se lahko pritoži tudi zoper odločbo o nedodelitvi preživnine in osrednji organ v zaprošeni državi lahko pomaga tudi pri tem postopku¹³⁵.

¹³³ Če sta obe državi pogodbenici Konvencije o vročitvi iz leta 1970, glej poglavje 3, del 2, oddelek V – Druge haaške konvencije.

¹³⁴ Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 392. Država lahko tudi izjavi, da bo preverila otrokovo premoženjsko stanje, in v tem primeru, če otrok ne opravi uspešno preverjanja, se lahko od vlagatelja zahteva, da plača stroške. Glej poglavje 3 tega priročnika.

¹³⁵ Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 390. Če se šteje, da je pritožba očitno neutemeljena, se lahko brezplačna pravna pomoč zavrne.

Poglavje 10

Izvrševanje odločb o preživnini

Kako je urejeno to poglavje:

V tem poglavju je obravnavano izvrševanje odločb o preživnini.

Oddelek I vsebuje pregled določb o izvrševanju iz Konvencije.

Oddelek II vsebuje opis izvršilnih ukrepov, ki so na voljo, ter izpostavlja nekatera vprašanja, kot so omejitve glede izterjave in način obravnavanja vprašanj v zvezi s pretvorbo valut.

Oddelek III vsebuje napotitve in dodatno gradivo za zahtevek.

Oddelek IV vsebuje nekatera najpogostejše zastavljena vprašanja v zvezi z izvrševanjem odločb o preživnini.

I. Pregled

673. To poglavje se razlikuje od drugih poglavij v priročniku, ker ne zajema obravnave poslanega zahtevka ali zahtevka, prejetega od drugega osrednjega organa. Namesto tega obsega korake, ki jih zaprosena država izvede na podlagi notranjega prava, potem ko osrednji organ prejme in obravnava zahtevo iz druge države – za priznanje obstoječe odločbe, spremembo odločbe ali izdajo nove odločbe – in vlagatelj zahteva izvršitev odločbe.

A. Izvršitev odločbe na podlagi Konvencije

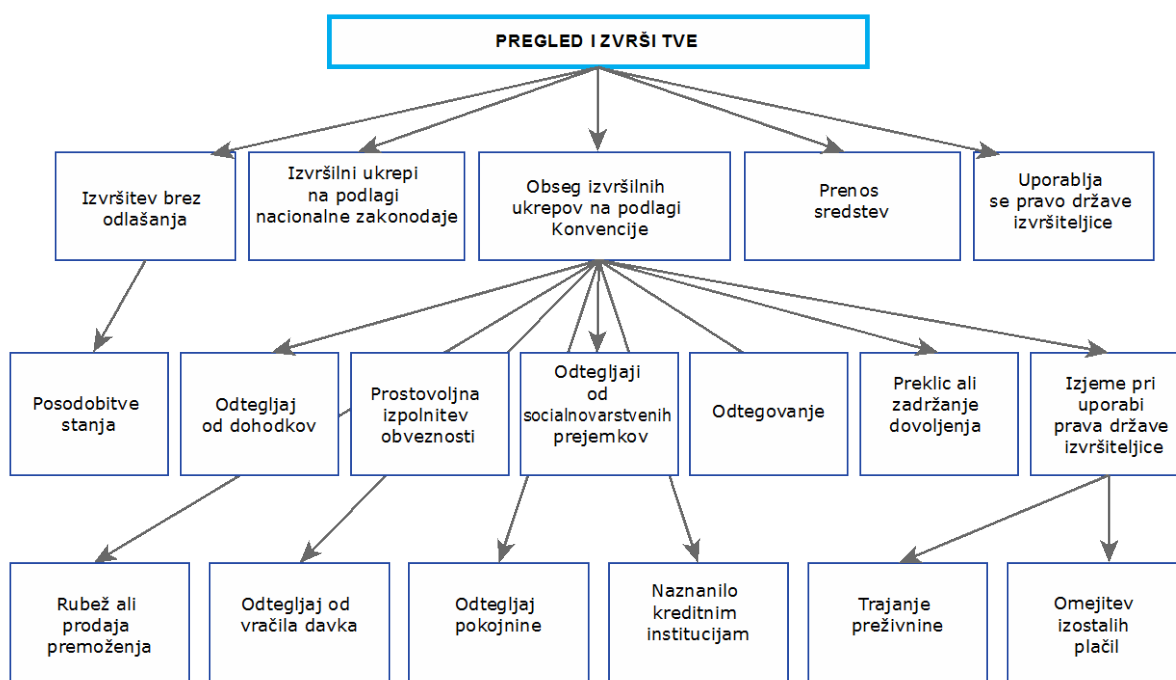
674. **Odločba o preživnini** se izvrši, ko obstaja veljavna, izvršljiva odločba. Odločba mora biti izdana ali priznana v zaproseni državi. Navadno se izvrši v državi, kjer zavezanec prebiva, ali v državi, kjer ima premoženje ali prejema dohodek. Odločba se včasih lahko začne izvrševati v več kot eni državi, odvisno od tega, kje ima zavezanec premoženje in stalno prebivališče ter prejema dohodek.
- Odločba o preživnini določa obveznost zavezanca, da plačuje preživnino, lahko pa vključuje tudi samodejno indeksacijo ter zahtevo za plačilo izostalih plačil preživnine, preživnine za nazaj ali obresti in določitev stroškov.*
675. Vse države ne uporabljajo enakih ukrepov za izvršitev odločbe o preživnini in koraki, ki se zahtevajo v vsaki zadevi, so odvisni od pripravljenosti in zmožnosti zavezanca za plačevanje.
676. V nekaterih državah se vedno poskuša spodbujati prostovoljno plačevanje na podlagi odločbe o preživnini, bodisi pred začetkom izvrševanja bodisi v okviru tekočega postopka izvrševanja. Cilj vseh ukrepov, sprejetih v zaproseni državi, bi moral biti vedno takojšnja in učinkovita vzpostavitev tekočih, rednih plačil preživnine in skladnost z odločbo.
677. Ker se lahko zadeva vleče več let, preden agencija za izterjavo izterja preživnino, se lahko v tem času v zadevi vložijo različna pravna sredstva za izvršitev, med izvršitvijo pa se pojavljajo različna vprašanja.

678. Čeprav je izvrševanje odločb o preživnini skoraj izključno stvar notranje politike države, Konvencija vsebuje nekatere ključne določbe v zvezi z izvršitvijo. Izvršitev je treba opraviti „brez odlašanja“ (člen 32(2)), ne da bi se od vlagatelja zahtevalo nadaljnje ukrepanje (člen 32(3)). Na podlagi Konvencije se tudi zahteva, da država pogodbenica uporablja „učinkovite ukrepe“ za izvrševanje odločb. V členu 34 je naveden predlagan seznam izvršilnih ukrepov, vendar se lahko vsaka država izvršiteljica odloči, ali bo uporabila katerega koli ali vse navedene mehanizme izvrševanja¹³⁶. Na podlagi nacionalne zakonodaje države pogodbenice niso na voljo vsi navedeni izvršilni ukrepi.
679. Na podlagi člena 6(2)(f) Konvencije se od držav tudi zahteva, da olajšajo hitro nakazilo plačil upravičencem, na podlagi člena 35 pa, da podpirajo gospodarne in učinkovite metode prenosa sredstev ter zmanjšajo ovire za čezmejni prenos sredstev za preživnino¹³⁷.

II. Izvršilni postopki na podlagi Konvencije

A. Splošno

680. Konvencija vsebuje samo splošne določbe v zvezi z izvrševanjem odločb. Razlog za to je, da so dejanski izvršilni postopki in sredstva za izvrševanje določeni v notranjem pravu države, ki je pristojna za izvrševanje. Določbe Konvencije za zahtevke za izvršitev, prejete prek osrednjega organa, ali neposredne zahteve pri pristojnem organu, so v osnovi enake.

Slika 27: Pregled določb Konvencije, povezanih z izvrševanjem

¹³⁶ Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 582.

¹³⁷ Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 585.

B. Izvršitev brez odlašanja

681. Ker je uspešna izvršitev odločbe o preživnini cilj številnih zahtevkov na podlagi Konvencije, člen 32(2) zahteva, da se izvršitev opravi „brez odlašanja“. Kaj brez odlašanja pomeni v posameznem primeru, ni določeno, vendar se jasno pričakuje, da se izvršilni ukrepi izvedejo tako hitro, kot to dovoljujejo pravo in pravila države, v kateri poteka izvršitev¹³⁸.
682. Zahtevo za izvršitev brez odlašanja je treba upoštevati tudi skupaj z nalogami osrednjih organov iz člena 12 glede medsebojnega obveščanja v zvezi z osebami ali enotami, pristojnimi za zadevo, in potekom zadeve ter glede odgovarjanja na vprašanja.

Dobra praksa: čeprav Konvencija zahteva samo poročilo o stanju zahtevka tri mesece po potrditvi prejema zahtevka, se po tem priporoča redno poročanje osrednjemu organu prosilcu o razvoju dogodkov, da sta vlagatelj in osrednji organ prosilec obveščena o napredovanju zadeve. V ta namen se lahko uporabi obrazec poročila o stanju zahtevka. Na obrazcu lahko navedete, ali je to prva ali naknadna posodobitev. V naknadnih poročilih je treba navesti samo to, kar se je zgodilo od zadnjega poročila.

C. Izvršilni ukrepi

683. Vse države pogodbenice morajo vzpostaviti učinkovite ukrepe¹³⁹ za izvrševanje odločb o preživnini in zagotavljati vsaj enak obseg izvršilnih ukrepov, kot je na voljo za nacionalne zadeve. Vendar se ukrepi, ki so na voljo, razlikujejo od države do države, saj je izvršitev urejena s pravom države, v kateri poteka izvršitev. Izvršilni ukrepi, ki so na voljo v zaproseni državi, so navedeni v profilu te države.
684. V nekaterih državah izvršilni organ najprej poskuša doseči, da bi zavezanec prostovoljno upošteval odločbo, bodisi z rednim plačevanjem bodisi z ureditvijo samodejnih odtegljajev od plače. To se stori še pred začetkom izvajanja izvršilnih ukrepov. V nekaterih državah ima zavezanec tudi pravico, da je obveščen o izvršitvi, prav tako ima lahko pred sprejetjem izvršilnih ukrepov določene pravice, da plača prostovoljno. Postopki, ki se uporabljajo v državi, ki izvršuje odločbo, so navedeni v profilu te države.
685. Če plačila niso izvedena, je izbira pravnega sredstva za izvršitev odvisna od politik izvršilnega organa in razpoložljivih pooblastil. V nekaterih državah je izvršitev skoraj izključno upravna in se sodni postopki uporabijo le redko, in sicer za zavestno kršitev. V drugih državah mora vse izvršilne ukrepe, vključno z odtegotvanjem, odrediti sodišče.
686. V Konvenciji je navedenih več predlaganih ukrepov. Nekatere države imajo na voljo še dodatna pravna sredstva. Ti razpoložljivi mehanizmi izvrševanja med drugim vključujejo:

¹³⁸ Glej obrazložitev poročila, odstavek 572.

¹³⁹ Za obravnavo tega izraza glej obrazložitev poročila, odstavek 582.

a) odtegljaj od dohodkov

687. Gre za izvršilni ukrep, s katerim se od zavezančevega delodajalca zahteva, da del plače zavezanca zadrži in ta sredstva pošlje izvršilnemu organu. To se lahko imenuje tudi odtegovanje ali zaseg plače. Odtegljaj se lahko uvede prostovoljno na zahtevo zavezanca ali pa je posledica ukrepa izvršilnega organa.

b) odtegovanje

688. Odtegovanje je postopek, s katerim izvršilni organ prestreže sredstva, ki bi se drugače izplačala zavezancu. Z obvestilom ali nalogom za odtegovanje se od osebe ali organizacije, ki bi ta sredstva plačala zavezancu, zahteva, da jih namesto tega plača izvršilnemu organu v korist preživninskega upravičenca. Glede na zakone izvrševanja v državi, pristojni za izvršitev, se lahko odtegujejo naslednje vrste sredstev:

- vračilo davka,
- plačila pavšalnih zneskov,
- plačila najemnine ali plačila za storitve,
- bančni računi,
- provizije.

Odtegovanje, rubež in odtegljaj so izrazi, ki so uporabljeni v Konvenciji za opis postopka prestrežanja sredstev, ki bi se drugače lahko izplačala zavezancu, preden so izplačana, in zahtevanja, da se ta sredstva prenesejo bodisi na pristojni organ bodisi na sodni ali upravni organ. Sredstva so lahko nato na voljo za plačilo neporavnane preživnine.

c) odtegljaje od socialnovarstvenih prejemkov

689. V nekaterih državah lahko pristojni organ izvrši odločbo o preživnini tako, da preživnino odtegne od socialnovarstvenih prejemkov ali socialne podpore, do katerih je zavezanec upravičen.

d) rubež ali prisilno prodajo premoženja

690. Nalog za rubež se vloži zoper lastninsko pravico ali vpis premoženja, ki ga ima v lasti zavezanec. Če se premoženje proda, se lahko izostala plačila preživnine poplačajo iz izkupička od prodaje. V okviru rubeža ima lahko izvršilni organ tudi pravico, da premoženje proda (t. i. prisilna prodaja) in preživnino poravnava iz izkupička od prodaje.
691. Rubež se lahko zahteva zoper nepremičnino (npr. zemljišče, hišo ali stavbo) ali osebno premoženje (avtomobile, čolne, prikolice in podobno lastnino).

e) odtegljaj od vračila davka

692. V nekaterih državah se uporablja postopek, v katerem država davkoplačevalcem povrne preveč plačan ali odtegnjen davek. Merila za vračilo so različna, odvisno od države. Številne države izvršilnim organom dovoljujejo, da prestrežejo povračila, izplačana zavezancu.

f) odtegljaj ali rubež pokojnine

693. V nekaterih državah se lahko pokojnina, do katere je upravičen zavezanec, zarubi in uporabi za poplačilo neplačane preživnine.

g) naznanilo kreditnim institucijam

694. Prijava neporavnanih preživalskih obveznosti bonitetnim agencijam je mehanizem, ki ga izvršilni organi v nekaterih državah uporabljajo za zagotovitev, da je vsak posojilodajalec, na primer finančna institucija, seznanjen z obveznostjo zavezanca, da plačuje preživnino, in morebitnimi izostalimi plačili. To lahko vpliva na možnost zavezanca, da pridobi nadaljnje posojilo ali financiranje.

h) preklic, začasni ali trajni odvzem dovoljenja

695. V nekaterih državah lahko izvršilni organ, če zavezanec zamuja s plačilom preživnine, zahteva, da se zavezancu omeji ali prekliče dovoljenje. Dovoljenje je lahko vozniško dovoljenje, dovoljenje za vožnjo motornih vozil ali katero koli drugo posebno dovoljenje ali licenca, kot je na primer poklicna licenca, ki je opredeljena z nacionalno zakonodajo. V nekaterih državah se to imenuje tudi zadržanje dovoljenja.

i) mediacijo, spravo ali postopke, s katerimi se spodbuja prostovoljna izpolnitev obveznosti

696. S številnimi programi za izvršitev preživnine se je izkazalo, da so prizadevanja, da bi zavezanec prostovoljno izpolnil svoje obveznosti, izjemno učinkovit način za doseg poravnave izostalih plačil in zmanjšanje verjetnosti za prihodnje neizpolnjevanje obveznosti. Socialni delavci v teh državah sodelujejo z zavezancem, da bi pripravili načrt odplačevanja, ki poleg tekočega plačevanja preživnine zagotavlja tudi plačilo izostalih plačil preživnine.

j) drugi ukrepi, ki so na voljo na podlagi nacionalne zakonodaje

697. Drugi ukrepi, ki so lahko na voljo na podlagi nacionalne zakonodaje države, ki izvršuje odločbo, vključujejo:
- začasni ali trajni odvzem potnega lista ali omejitev pravice zavezanca, da zapusti državo;
 - prijavo zavezancev, ki zaostajajo s plačili, strokovnim nadzornim agencijam, kot so zdravniška ali pravna združenja;
 - zapor za zavezance, za katere je bilo ugotovljeno, da so plačilno sposobni, vendar namerno kršijo sodne odločbe o plačilu ali jih ne upoštevajo;
 - preostrežanje sredstev iz dobitkov od iger na srečo, zavarovalnin in tožb;
 - strukturirane zahteve za iskanje zaposlitve, s katerimi se od zavezanca zahteva, da poišče zaposlitev.

D. Plačila

698. Ko izvršilni organ v zaproseni državi prejme plačila preživnine, se ta posredujejo upravičencu v državi prosilki. V večini primerov plačila potujejo od zavezanca do izvršilnega organa v njegovi državi in nato do osrednjega organa prosilca ali upravičenca, nekatere države pa pošljejo plačila neposredno upravičencu v državi prosilki.
699. Plačila, ki jih izvede zavezanec, gredo navadno prek izvršilnega organa, tako da ta lahko vodi natančno evidenco plačanih zneskov in določi pravilni znesek izostalih plačil. To je zlasti pomembno, če zakonodaja države v zvezi z izvršitvijo določa minimalni prag izostalih plačil, da se lahko uporabi posamezno pravno sredstvo za izvršitev, ali če država izvršiteljica upravičencu zagotovi akontacije preživnine¹⁴⁰.

¹⁴⁰

Glej na primer zakonodajo v Kanadi v zvezi z začasnim ali trajnim odvzemom potnega lista. Pred začetkom ukrepanja mora biti dosežen prag 3 000 USD izostalih plačil ali trimesečno neplačilo.

700. Mehanizmi za prenos sredstev so zelo različni. Nekatere države lahko sredstva prenesejo elektronsko, druge pa za prenos sredstev uporabljajo čeke ali druga plačilna sredstva. Nekatere države nakazujejo sredstva samo enkrat na mesec, tako da vsa plačila združijo v eno nakazilo. V drugih državah se vsako posamezno plačilo pošlje takoj, ko se prejme od zavezanca. Razlike med državami so tudi v tem, ali se plačila pošljejo v valuti države pošiljateljice ali pa se pred pošiljanjem pretvorijo v valuto države upravičenca.
701. Postopki, ki jih država, pristojna za izvršitev, uporabi za pošiljanje plačil upravičencu, in valuta, v kateri se pošlje plačilo, so navedeni v profilu države.

E. Vprašanja glede izvrševanja

1. Ugovori zoper izvršitev

702. Ker je izvršitev skoraj izključno lokalna stvar, se vprašanja glede izvrševanja navadno rešujejo na podlagi notranjega prava države izvršitve in postopkov, ki so v zadevni državi vzpostavljeni za izvršitev.
703. To potrjuje določba v Konvenciji (člen 32), da se v preživninskih zadevah, povezanih z izvrševanjem, uporablja pravo države „naslovnice“¹⁴¹.
704. Obstajajo posebne izjeme od splošne uporabe načela, da se uporablja pravo države izvršiteljice. Te so obravnavane spodaj.
- Osrednji organ** je javni organ, ki ga država pogodbenica imenuje za opravljanje ali izvajanje nalog upravnega sodelovanja in pomoči na podlagi Konvencije.*
- Pristojni organ** je organ v posamezni državi, ki mu je z zakoni te države naloženo ali dovoljeno, da izvaja posebne naloge na podlagi Konvencije. Pristojni organ je lahko sodišče, upravni organ, program za izterjavo preživnin otrok ali kateri koli drug državni subjekt, ki izvaja nekatere izmed nalog, povezanih s Konvencijo.*

2. Omejitev izterjave izostalih plačil

705. Nekatere države imajo v svojih zakonih omejitve, ki preprečujejo izterjavo izostalih plačil, če so ta zapadla pred določenim številom let (npr. preprečujejo izterjavo izostalih plačil, starejših od 10 let). Do navzkrižij lahko pride, če se zastaralni rok v eni državi ne ujema z zastaralnim rokom (ali njegovim neobstojem) v drugi.
706. Smernice v takem primeru zagotavlja člen 32(5) Konvencije. Ta določa, da se zastaralni rok za izvršitev izostalih plačil določi na podlagi prava države izvora (države, ki je izdala odločbo) ali prava države, v kateri poteka izvršitev, in sicer tiste, ki določa daljši rok.
707. V praksi to pomeni, da mora država izvora predložiti neke vrste potrdilo v zvezi z zastaralnim rokom, ki velja za odločbe, izdane v tej državi. Ker je v številnih primerih država izvora tudi država prosilka, teh informacij ni težko dobiti. Zastaralni rok za izterjavo izostalih plačil v navedeni državi je naveden tudi v profilu države.
708. Zapomniti si je treba, da zastaralni rok za izterjavo izostalih plačil vpliva samo na izvršitev izostalih plačil, dolgovanih na podlagi odločbe. Obveznost nadaljnega plačevanja preživnine velja še naprej kljub omejitvi na izterjavo izostalih plačil.

¹⁴¹ Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 571.

3. Trajanje preživninske obveznosti

709. Drugo posebno pravno pravilo, ki se uporablja za izvrševanje, se nanaša na trajanje preživninske obveznosti. Člen 32(4) določa, da je trajanje odločbe – to je obdobje, v katerem se plačuje preživnina – odvisno od prava, ki se uporablja v državi izvora.
710. Trajanje je lahko odvisno od starosti otroka ali nastanka okoliščin, na podlagi katerih se preživnina za otroka preneha plačevati (npr. ko otrok dokonča šolanje). V nekaterih državah se starost, pri kateri se preživnina preneha plačevati, imenuje polnoletnost. V drugih državah je starost otroka samo eden izmed dejavnikov, ki vplivajo na trajanje preživninske obveznosti do otroka.
- Pridržek** je uradna izjava države pogodbenice, ki jo je na podlagi Konvencije dovoljeno predložiti v nekaterih okoliščinah in v kateri se nevede, da bo uporaba Konvencije v navedeni državi nekoliko omejena.*
711. Vendar trajanje preživninske obveznosti ni enako kot upravičenost do preživnine. Upravičenost je pravica otroka ali odraslega, da prejema preživnino na podlagi nekaterih pravnih meril, kot je razmerje med staršem in otrokom. Ko je oseba upravičena do preživnine, se trajanje določi kot obdobje veljavnosti odločbe ali pa se določi z zakonom, ki se uporablja v državi, kjer je bila izdana odločba.
712. To dejansko pomeni, da mora organ, pristojen za izvršitev, če je odločba, ki se izvršuje, tuja odločba in v njej ni določen datum izteka veljavnosti, preveriti tuje pravo (pravo države izvora), da ugotovi, kdaj se preživnina za otroka preneha plačevati. Ta pravila v zvezi s trajanjem veljajo tudi, če pravo države, v kateri ima otrok ali upravičenec običajno prebivališče, določa daljše ali krajše trajanje. To tudi pomeni, da se lahko zgodi, da je trajanje preživninske obveznosti (in zato izvršitve odločbe) za odločbe, izdane zunaj države izvršiteljice, daljše ali krajše kot za odločbe, izdane v zadevni državi. Profil države izvora vključuje informacije o trajanju preživnine za odločbe, izdane v navedeni državi.
- Izjava** je uradna izjava države pogodbenice v zvezi z nekaterimi členi ali zahtevami na podlagi Konvencije.*
713. Zapomniti si je treba, da prenehanje plačevanja preživnine za otroka na podlagi trajanja preživninske obveznosti ne preprečuje izterjave izostalih plačil preživnine, ki morda pripadajo temu otroku. Ta izostala plačila je še vedno mogoče izterjati ne glede na prenehanje tekočega plačevanja preživnine.
714. Država pogodbenica lahko na podlagi Konvencije izjavi, da bo uporabo Konvencije razširila na otroke, stare 21 let ali več, ali vloži pridržek, s katerim uporabo Konvencije omeji na otroke, mlajše od 18 let.
715. V profilu vsake države so določena pravila zadevne države v zvezi s trajanjem preživninske obveznosti do otroka.

Primer: odločba je izdana v državi A, kjer se preživnina otrok plačuje samo do njihovega 20. rojstnega dne. Odločba se pošlje državi B v priznanje in izvršitev. Država B izvršuje preživnino otrok na podlagi svojega notranjega prava samo za otroke, mlajše od 19 let. Na podlagi člena 32(4) mora država B izvrševati preživnino otrok za tega otroka, dokler ta ne dopolni 20 let, saj trajanje določa pravo države A.

Izjema: otroci, stari 21 let ali več

716. Vendar sklicevanje na pravo države izvora za vprašanja v zvezi s trajanjem ne pomeni, da mora katera koli država izvršiti preživnino za otroka, starega 21 let ali več, razen če je uporabo Konvencije izrecno razširila na take zadeve (glej poglavje 3). Področje uporabe Konvencije ni odvisno od pogojev odločbe ali prava države izvora. Konvencija se preneha uporabljati za odločbe o preživnini, ko otrok dopolni 21 let, in v skladu s tem na podlagi Konvencije ni dodatne obveznosti za nadaljnje izvrševanje preživnine za tega otroka.
717. V takem primeru mora vlagatelj pri organu, pristojnem za izvršitev, vložiti neposredno zahtevo za nadaljnje izvrševanje odločbe. Ali se takemu zahtevku ugotovi, je odvisno od politik izvršilnega organa in prava države, v kateri poteka izvršitev.

4. Spori v zvezi z izostalimi plačili

718. Spori v zvezi z izostalimi plačili nastanejo, če zavezanec trdi, da izostala plačila niso pravilna, saj je izvedel plačila, ki jih agencija za izterjavo ni upoštevala pri izračunu izostalnih plačil. Spor lahko nastane tudi pri razlagi odločbe (npr. glede datuma začetka ali prenehanja plačevanja na podlagi odločbe) ali če zavezanec trdi, da je upravičen do znižanja preživnine, na primer ker za enega izmed otrok ni treba več plačevati preživnine.
719. Če zavezanec ugovarja izostalim plačilom, ki so bila vključena v prvotni zahtevek za priznanje in izvršitev, mora agencija za izterjave preveriti, ali je bilo to vprašanje izpostavljeno že takrat, ko je bil zavezanec obveščen o zahtevku za priznanje. Na podlagi člena 23(8) lahko nasprotna stranka vložijo pravno sredstvo zoper priznanje ali priznanje in izvršitev, če meni, da je bil dolg poravnán ali plačan. Če je bil zoper izostala plačila takrat vložen ugovor in je bilo ugotovljeno, da so pravilna, se zavezanec razen v neobičajnih okoliščinah nanje ne more znova sklicevati v postopku izvršitve, lahko pa ugovarja izračunu drugih izostalnih plačil.
720. Pri nekaterih vprašanjih v zvezi z izostalimi plačili je potrebna pomoč osrednjega organa prosilca ali upravičenca. Če je treba pridobiti informacije, osrednji organ ali organ, pristojen za izvršitev, naveže stik z osrednjim organom ali pristojnim organom v drugi državi in zaprosi za potrebne informacije ali listine.
721. Če se informacije ne prejmejo in izvršitev ni mogoča, je treba vložiti nadaljnjo zahtevo. Čeprav ima osrednji organ prosilec na voljo **tri mesece** za odgovor in zagotovitev potrebnih informacij, izvršitev pa se lahko ustavi, če se gradivo ne prejme, bi se moralo to zgoditi samo, če nadaljnja izvršitev ni mogoča ali ni izvedljiva. V številnih primerih je še vedno mogoče izterjati preostalo preživnino na podlagi odločbe in hkrati določiti izostala plačila.

Dobra praksa: če je sporen del izostalnih plačil, je treba preostala (nesporna) izostala plačila vseeno izvršiti med reševanjem spora.

5. Računovodska uskladitev – vprašanja pretvorbe valut

722. Eden izmed največjih izzivov pri mednarodnem izvrševanju preživninskih obveznosti je uskladitev evidenc o plačilih države prosilke z evidencami o plačilih države izvršiteljice, da se natančno določijo izostala plačila preživnine. To je lahko pomembno, če je odločba, ki se izvršuje, tuja odločba in so zneski preživnine v odločbi navedeni v drugi valuti, kot se uporablja v državi, ki je pristojna za izvršitev. V številnih državah je treba za izvršitev odločbe zneske preživnine pretvoriti iz valute, ki se uporablja v odločbi, v enakovreden znesek v valuti države izvršiteljice. Zavezanec je nato obveščen, da mora plačati znesek, ki je bil pretvorjen v lokalno valuto.
723. Pravila, ki veljajo za tako pretvorbo (datum pretvorbe, uporabljeni devizni tečaj, ali se devizni tečaj lahko posodablja itd.), so pravila države, ki je pristojna za izvršitev. V številnih državah ni nikakršnega mehanizma (v pravu ali praksi) za spremembo pretvorbe valute, ko je ta izvedena, zato se evidence zaprosene države (izvršiteljice) in države prosilke razlikujejo, saj menjalni tečaj ves čas niha.
724. Poleg pretvorbe dolgovanega zneska preživnine iz valute odločbe v valuto zavezanca je treba v valuto zavezanca pretvoriti tudi vsa plačila, ki jih je ta izvedel. Če devizni tečaj niha, to lahko pripelje do razlik med dolgovanimi zneski, knjiženimi v posamezni državi.
725. Rešitev tega vprašanja ni preprosta, saj ga Konvencija ne obravnava. Ali se lahko evidence države, ki je pristojna za izvršitev, redno posodablja, da se ujemajo z evidencami države prosilke, je odvisno od prava in prakse države izvršiteljice. Nekatere države lahko svoje evidence spremenijo administrativno; v drugih državah to ni niti dovoljeno niti izvedljivo.

Računovodska uskladitev: primer

Odločba o preživnini, izdana decembra 2010 v Avstraliji, določa mesečno preživnino za otroka v višini 400 AUD. Poslana je bila na Nizozemsko v izvršitev. Takrat je to znašalo 237,65 EUR in zavezanec je bil obveščen, da mora vsak mesec plačati navedeni znesek.

Vendar je decembra 2012 400 AUD znašalo samo še 202,56 EUR. V računovodskih evidencah Avstralije je bilo še naprej prikazanih 400 AUD na mesec, medtem ko bi bilo v računovodskih evidencah Nizozemske še vedno prikazano 237,65 EUR na mesec, če se devizni tečaj ne bi posodobil. To bi lahko povzročilo „preplačilo“ v višini 35 EUR na mesec, če bi zavezanec še naprej plačeval toliko, kolikor mu je bilo prvotno sporočeno.

726. Zapomniti si je treba, da morebitna pretvorba zneska preživnine v drugo valuto ne spreminja zadevne odločbe. Zavezanec še naprej dolguje znesek, naveden v prvotni odločbi o preživnini. Dolg iz naslova preživnine je v celoti poravnán šele, ko je plačan celotni znesek, dolgovan v valuti, ki je navedena v odločbi o preživnini. Če se zavezanec vrne v državo, kjer je bila odločba izdana, se dolgovani znesek izračuna z uporabo valute države, v kateri je bila odločba izdana. Vendar je lahko izvršitev odločbe v tuji državi omejena s pretvorbo valute.

727. Vprašanja, ki se pojavljajo zaradi nihanja deviznega tečaja, opozarjajo na potrebo po nenehni komunikaciji med državo prosilko in zaprošeno državo. Ključnega pomena je, da se državi redno obveščata o načinu izračuna izostalih plačil in vseh nacionalnih pravilih, ki veljajo za ta izračun. Država prosilka bo morda morala vlagatelju pomagati tudi pri pridobitvi dodatnih listin ali odločb, ki potrjujejo neporavnana izostala plačila, če jih država izvršiteljica potrebuje za utemeljitev izterjave izostalih plačil, ki so se nabrala zaradi nihanj deviznega tečaja.

III. Dodatno gradivo

A. Praktični nasveti

- V profilu vsake države pogodbenice je navedeno, kateri izvršilni ukrepi so na voljo v zadevni državi. Med državami so velike razlike, zato je pomembno preveriti profil vsake države.
- Obvestite vlagatelja/upravičenca o korakih, potrebnih za izvršitev odločbe. To bo upravičencu pomagalo razumeti morebitne omejitve pri izvrševanju odločbe.
- V nekaterih primerih je najhitrejši način, da se zagotovi začetek prilivov plačil upravičencu in otrokom, da se z zavezancem čim prej vzpostavi stik in doseže prostovoljno plačevanje. Vendar si je treba zapomniti, da morajo biti vsi koraki za izvršitev odločbe, bodisi s prostovoljno izpolnitvijo obveznosti odločbe bodisi z izvršilnimi ukrepi, izvedeni brez odlašanja ter s ciljem zagotoviti, da se plačila izvajajo pravočasno in v skladu z odločbo.
- Pomembno je, da se vse nove informacije, ki jih ima upravičenec v zvezi s premoženjem ali dohodkom zavezanca, pravočasno sporočijo organu, pristojnemu za izvršitev. To bo zadevnemu organu pomagalo pri izvršitvi odločbe.
- Obrazec poročila o stanju zahtevka je preprost način, da pristojni organ v državi, ki izvršuje odločbo, državo prosilko redno obvešča o razvoju dogodkov. Poleg obveščanja o novih sprejetih ukrepih se lahko priloži tudi evidenca ali seznam plačil, ki jih je prejela izvršilna agencija. To bo državi prosilki pomagalo pri usklajevanju njenih evidenc in posodabljanju bilanc stanja izostalih plačil.
- Če sta udeleženi izvršilni agenciji v zaprošeni državi in državi prosilki, pogosta komunikacija med agencijama poveča verjetnost za uspešno izvršitev odločbe. V nekaterih primerih je priporočljivo začeti izvršitev v obeh državah, da se zagotovi, da se ustrezno zasežeta ves dohodek in premoženje.

B. Zadevni členi Konvencije

Člen 6(2)(e) in (f)

Člen 12(9)

Člen 32

Člen 33

Člen 34

Člen 35

C. Zadevni oddelki priročnika

Glej poglavje 3, del 2 – Vprašanja, ki so skupna vsem zahtevkom na podlagi Konvencije in zahtevam za posebne ukrepe

Glej poglavje 4 – Obravnava poslanih zahtevkov za priznanje ali priznanje in izvršitev

Glej poglavje 8 – Poslani zahtevki za izdajo odločbe o preživnini

IV. Pogosto zastavljena vprašanja

Katere korake bo država pogodbenica izvedla za izvršitev odločbe?

728. To je odvisno od države, v kateri se odločba izvršuje. Konvencija vsebuje seznam priporočenih ukrepov, vendar vsi niso na voljo v vseh državah pogodbenicah, nekatere države pa lahko uporabljajo druge ukrepe. Država izvršiteljica mora za izvršitev tujih odločb uporabljati vsaj enake ukrepe, kot jih uporablja za nacionalne odločbe. Kateri koraki se izvedejo, je odvisno tudi od uspešnosti poskusov spodbuditve zavezanca k prostovoljni izpolnitvi obveznosti.

Kako se plačila pošiljajo vlagatelju?

729. V večini primerov se plačila, ki jih izvede zavezanec, pošljejo izvršilnemu organu v državi, kjer poteka izvršitev. Ta jih pošlje neposredno upravičencu, osrednjemu organu ali izvršilnemu organu v državi, kjer upravičenec prebiva. Obrazec začetnega zahtevka (npr. zahtevka za priznanje ali priznanje in izvršitev) vsebuje določbe, da mora upravičenec navesti, kam je treba pošiljati plačila.

Kako dolgo traja, preden začne upravičenec prejemati plačila?

730. To je odvisno od številnih dejavnikov. Odvisno je od tega, ali zavezanec plača prostovoljno ali je treba sprejeti izvršilne ukrepe. Prav tako traja dlje, če je treba izvesti iskanja, da se ugotovi, kje je zavezanec oziroma dohodek ali premoženje zavezanca.

Poglavje 11

Zahtevki za spremembo odločbe (člen 10(1)(e) in (f) ter 10(2)(b) in (c))

731. Poglavja v tem priročniku, ki obravnavajo spremembo, so oblikovana drugače kot tista, ki obravnavajo druge zahtevke in zahteve na podlagi Konvencije. Namesto ločenih poglavij, ki obravnavajo poslane in prejete zahtevke, je samo eno poglavje (to poglavje), ki zagotavlja pregled načina uporabe Konvencije za zahtevke, ki jih vložijo zavezanci ali upravičenci za spremembo obstoječih odločb o preživnini. V naslednjem poglavju (poglavju 12) so nato opisani postopki za poslane in prejete zahtevke za spremembo.
732. Razlog, da je priročnik za zahtevke za spremembo oblikovan tako, je, da vse povezave med določbami Konvencije, okoliščinami strank (kje prebivajo, kje je bila izdana odločba) in dejstvom, ali zahtevke vložijo upravičenec ali zavezanec, vplivajo na to, kje in kako je treba vložiti zahtevek za spremembo. Zato to poglavje vsebuje vse možne dejanske scenarije in zagotavlja podrobno razlago postopka spremembe, ki je na voljo v vsakem scenariju. To poglavje bo socialnim delavcem pomagalo razumeti nekatera temeljna vprašanja v zvezi s spremembo, saj zagotavlja potrebno podlago za obravnavanje zahtevkov, ki je vključena v poglavju 12.
733. Prvi del tega poglavja zagotavlja splošen pregled spremembe v mednarodnem okviru. Drugi del vsebuje zahtevke za spremembo v štirih različnih dejanskih scenarijih.

I. Pregled – odločbe o spremembi preživnine

A. Splošno

734. Ker se lahko preživnina, zlasti preživnina otrok, plačuje več let, potrebe otrok in premoženjsko stanje staršev pa se medtem spreminjajo, je možnost, da se odločba o preživnini spremeni, pomembna za zagotovitev, da otroci in družine prejmejo potrebno podporo. Konvencija zato vsebuje določbe, da osrednji organi pomagajo pri pošiljanju in obravnavi zahtevkov za spremembo odločb, vsebuje pa tudi pravila za poznejše priznanje in izvršitev teh spremenjenih odločb, če je to potrebno¹⁴².
735. Na podlagi člena 10 se zahtevek za **spremembo** obstoječe odločbe lahko vložijo, če ena izmed strank, bodisi upravičenec bodisi zavezanec, zahteva spremembo (v nekaterih državah se imenuje tudi preoblikovanje) odločbe. Upravičenec lahko zahteva zvišanje preživnine, prenehanje plačevanja preživnine za enega ali več otrok ali spremembo pogojev, kot je pogostnost plačevanja. Podobno lahko spremembo zahteva tudi zavezanec – pogosto za znižanje zneska, ki ga mora plačevati, za prenehanje plačevanja preživnine za enega ali več otrok ali za spremembo pogojev plačevanja. Odločba se lahko spremeni tudi samo zato, da se pri plačilu preživnine upoštevajo trenutni dohodki zavezanca. Osrednji organ v državi prosilke, kjer vlagatelj prebiva, sodeluje pri pošiljanju zahteve za spremembo drugi državi pogodbenici.

Sprememba je postopek spreminjanja odločbe o preživnini, potem ko je izdana. V nekaterih državah je to tako imenovani zahtevek za spremembo ali zahtevek za spremembo odločbe. Sprememba se lahko nanaša na znesek preživnine, pogostnost ali kak drug pogoj iz odločbe o preživnini.

¹⁴² Obrazložitevno poročilo, odstavek 258.

736. Vse države pogodbenice imajo postopke, ki omogočajo obravnavo zahtevkov iz Konvencije za spremembo ali preoblikovanje preživitinskih obveznosti, bodisi s spremembo obstoječe odločbe bodisi z izdajo nove odločbe o preživitini¹⁴³. Upoštevati pa je treba, da se utemeljenost zahtevka za spremembo v večini primerov presoja na podlagi prava, ki se uporablja v zaproseni državi¹⁴⁴. Države pogodbenice imajo lahko zelo različne zakone v zvezi z razlogi, ki jih je treba dokazati, preden se lahko dovoli sprememba odločbe¹⁴⁵. V profilu zaprosene države je navedena razlaga, kaj je treba izdati na podlagi nacionalne zakonodaje zaprosene države, da bi bil zahtevek uspešen.
737. Pomembno je opozoriti, da se lahko zahtevki za spremembo, s katerimi se zahteva znižanje ali odpis izostalnih plačil, v državah pogodbenicah obravnavajo zelo različno. Nekatere države ne dovoljujejo nikakršnega spreminjanja izostalnih plačil in celo če je izdana odločba, s katero se izostala plačila spremenijo, ni nujno, da je taka sprememba priznana v drugi državi. V vsakem primeru, ko vlagatelj zahteva spremembo izostalnih plačil preživitine, je treba preveriti profil obeh držav, da se ugotovi, ali bo sprememba mogoča in, če je odločba spremenjena, ali bo preklic izostalnih plačil priznan.
738. Pomemben dejavnik v zvezi z zahtevki za spremembo je tudi razpoložljivost pravne pomoči v okviru zahtevkov za spremembo, ki jih vloži zavezanec. Kot je obravnavano spodaj v poglavju 12, zavezanec, ki vloži zahtevek za spremembo, ni samodejno upravičen do brezplačne pravne pomoči (člen 17). Če zahtevek za spremembo vloži upravičenec in se nanaša na preživitino otrok, ki spada na področje uporabe Konvencije, ima upravičenec pravico do brezplačne pravne pomoči.
739. Prav tako je pomembno, da Konvencija zagotavlja samo osnovne smernice glede vrste zahtevkov za spremembo, ki se lahko vložijo prek osrednjih organov, in nekatera zelo omejena pravila o tem, kako morajo države pogodbenice obravnavati tuje odločbe o spremembi, ko so te izdane.
740. Pri obravnavi mednarodnih zadev se tako pojavijo okoliščine, za katere Konvencija ne zagotavlja posebnih smernic. V takih primerih morajo posamezne države morebitna vprašanja rešiti na podlagi nacionalne zakonodaje in glavnih načel iz Konvencije, v skladu s katerimi morajo države sodelovati med seboj z namenom spodbujanja zanesljivih, stroškovno učinkovitih in pravičnih rešitev, ki podpirajo cilj izterjave preživitine otrok in družinske preživitine.

¹⁴³ Čeprav je v tem poglavju obravnavan primer, ko se od države zahteva, da spremeni predhodno odločbo, enako velja tudi za primere, ko nacionalna zakonodaja ne dovoljuje izdaje spremenjene odločbe, ampak samo izdajo nove odločbe. Glej obrazložitev poročila, odstavek 264.

¹⁴⁴ V nekaterih državah sprememba odločbe, ki jo je izdala druga država, ne bo priznana, če otrok ali ena izmed strank še vedno prebiva v državi izvora. To lahko vpliva na učinkovitost zahteve po spremembi v državi, ki ni država izvora.

¹⁴⁵ V nekaterih državah sprememba odločbe, ki jo je izdala druga država, ne bo priznana, če otrok ali ena izmed strank še vedno prebiva v državi izvora. To lahko vpliva na učinkovitost zahteve po spremembi v državi, ki ni država izvora.

B. Kje se lahko vloži neposredna zahteva ali zahtevek za spremembo in ali se lahko vloži zahtevek na podlagi Konvencije?

741. Konvencija ne vsebuje „neposrednih pravil“ o pristojnosti, ki bi določala, kdaj lahko država pogodbenica spremeni odločbo o preživnini v drugi državi pogodbenici. To je vedno določeno z nacionalno zakonodajo. Edini primer, ko je v Konvenciji izrecno obravnavana možnost za spremembo odločbe, se nanaša na zahteve za spremembo, ki jih zavezanec vloži v državi, ki ni **država izvora**, pri čemer upravičenec prebiva v državi izvora (člen 18)¹⁴⁶.
- Država izvora** je država, v kateri je bila izdana odločba o preživnini.
742. S tem ko Konvencija omogoča vložitev **zahtevkov** za spremembo na podlagi Konvencije ter določa pravila o tem, kdaj se lahko odločbe (vključno s spremenjenimi odločbami) priznajo in izvršijo, zagotavlja ustrezen okvir za potrebe stranke v primerih, ko je treba prvotno odločbo spremeniti. Konvencija upravičencem ali zavezancem omogoča stroškovno učinkovit in poenostavljen postopek za vložitev zahtevkov za spremembo, če druga stranka prebiva v drugi državi pogodbenici, s čimer se v večini primerov odpravi potreba po tem, da stranka, ki zahteva spremembo, odpotuje v drugo državo, da bi tam vložila zahtevek¹⁴⁷.
- Namig:** v celotnem priročniku se razlikuje med **neposrednimi zahtevami** in **zahtevki**. Zahtevek je ukrep na podlagi Konvencije, ki se vloži prek osrednjega organa, na primer zahtevek za priznanje in izvršitev. Neposredna zahteva je ukrep, ki se predloži neposredno pri pristojnem organu, kot je na primer zahteva za izdajo odločbe samo za preživnino zakonca, če nobena od držav pogodbenic ni razširila uporabe Konvencije na te zahteve. Glej poglavje 16 za informacije o neposrednih zahtevah.
743. V večini primerov ima vlagatelj, ki je bodisi upravičenec bodisi zavezanec, na voljo različne možnosti glede države, v kateri lahko zahteva spremembo, in glede tega, ali je treba zahtevek vložiti na podlagi Konvencije. Vlagatelj lahko:
- vloži zahtevek na podlagi člena 10 Konvencije in zahteva, da se zahtevek pošlje v obravnavo v državo, kjer prebiva druga stranka; ali
 - odpotuje v državo, kjer je bila izdana odločba ali kjer prebiva druga stranka, in pri pristojnem organu v tej državi vloži neposredno zahtevo; ali
 - vloži neposredno zahtevo pri pristojnem organu v svoji državi, zlasti če še vedno prebiva v državi, kjer je bila odločba izdana.
744. Katero od teh možnosti bo vlagatelj izbral v posamezni zadevi, je odvisno od tega:
- kje vlagatelj prebiva in ali je to v državi izvora (država, v kateri je bila odločba izdana);
 - kje prebiva zavezanec;
 - ali pravo v državi, kjer bo vložen zahtevek ali neposredna zahteva, dopušča tako spremembo (npr. glej zgornje pripombe v zvezi s spreminjanjem izostalih plačil);
 - ali bodo težave s priznanjem spremenjene odločbe v državi, kjer naj bi se izvršila;
 - koliko časa bo potrebnega za izpolnitev zahtevka. To je lahko zlasti pomembno, če upravičenec zahteva zvišanje preživnine, da bi kril naraščajoče stroške vzgoje otroka;

¹⁴⁶ Obrazložitev poročilo, odstavek 415. Glej člen 18 v zvezi z zahtevki za spremembo, ki jih vloži zavezanec.

¹⁴⁷ Upoštevajte, da je v nekaterih primerih še vedno treba odpotovati, če zadeve ni mogoče obravnavati prek osrednjega organa.

- ali je v eni od držav na voljo hiter postopek za spremembo – na primer postopki ponovne ocene, ki so na voljo v Avstraliji –, ki omogoča pogoste spremembe, če jih zahtevajo stranke.
745. Upoštevat je treba, da ima zavezanec bolj omejene možnosti za spremembo kot upravičenec, in sicer zaradi člena 18 Konvencije.
746. Odločitev, kje vložiti zahtevek ali neposredno zahtevo za spremembo, je zapletena in vlagatelj bi bilo treba spodbujati, da v primeru kakršnih koli vprašanj ali pomislekov pridobijo pravni nasvet.
747. Ne nazadnje, opozoriti je treba, da se lahko Konvencija uporabi samo v omejenih okoliščinah, zato bi bilo lahko zaradi sprememb ali izdaje novih odločb v zvezi z isto družino ali vlagateljem in nasprotno stranko sprejetih več različnih odločb. Če je mogoče, se je treba izogibati ravnanju, ki bi pripeljalo do več različnih odločb, saj negotovost, ki jo povzročajo odločbe, in sredstva, potrebna za rešitev vprašanj, ovirajo učinkovito izvrševanje teh odločb.

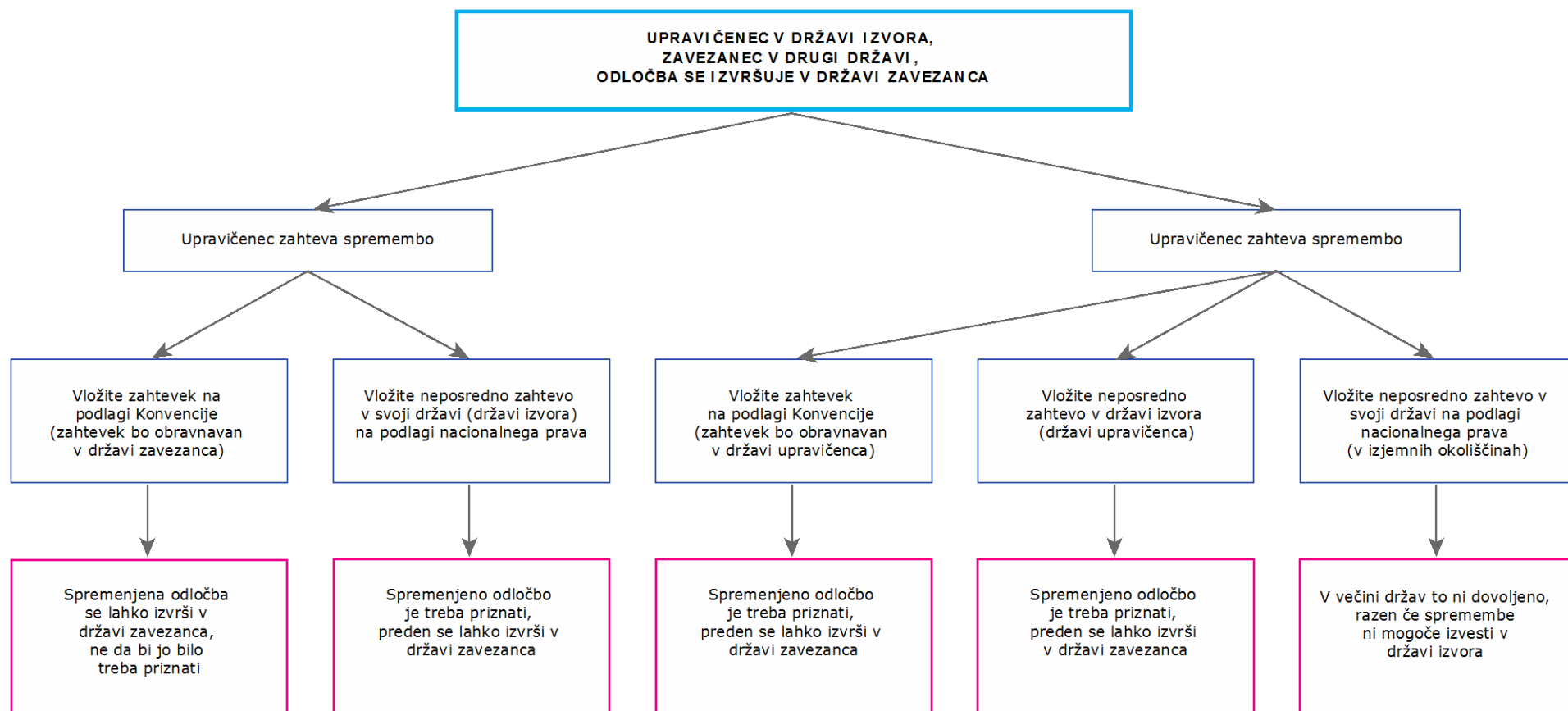
II. Primeri

748. V tem oddelku so prikazani možni scenariji sprememb in primeri, v katerih se lahko vložijo zahtevki za spremembo z uporabo postopkov iz Konvencije. Zahtevki za spremembo so razdeljeni na štiri možne scenarije:
- 1 ko upravičenec prebiva v državi, ki je izdala prvotno odločbo (državi izvora), zavezanec pa ne;
 - 2 ko zavezanec prebiva v državi izvora, upravičenec pa ne;
 - 3 ko niti zavezanec niti upravičenec ne prebivata v državi izvora in prebivata v različnih državah;
 - 4 ko niti zavezanec niti upravičenec ne prebivata v državi izvora in oba prebivata v isti državi.
749. V vsakem primeru so ključna vprašanja:
- Kje je bila odločba izdana?
 - Kje upravičenec zdaj prebiva?
 - Kje prebiva zavezanec?
 - Kje bo treba priznati in izvršiti spremenjeno odločbo?
750. Za vsak primer je naveden prikaz možnosti.

A. Primer 1: zavezanec je zapustil državo izvora, upravičenec pa ne

Dejanski primer:

751. To je eden najpogostejših scenarijev. Odločba o preživetju je bila izdana v državi A. Zavezanec zdaj prebiva v državi B. Upravičenec še vedno prebiva v državi A. Odločba je bila poslana državi B za priznanje in se izvršuje v državi B. Država A in država B sta pogodbenici Konvencije.

Slika 28: Zahtevki za spremembo, pri katerih upravičenec prebiva v državi izvora

1. Če spremembo želi upravičenec

752. Upravičenec pogosto želi spremembo odločbe, da se vključijo naraščajoči stroški vzgoje otrok. V tem primeru ima upravičenec več možnosti.

a) Možnost 1 – vložitev zahtevka na podlagi člena 10(1)(f) Konvencije

753. V tem primeru lahko upravičenec vloži zahtevek na podlagi člena 10(1)(f) za spremembo odločbe v državi B, kjer ima zavezanec zdaj **običajno prebivališče**. Če upravičenec izbere to možnost, osrednji organ v državi A pošlje zahtevek osrednjemu organu v državi B. Osrednji organ v državi B posreduje zahtevek pristojnemu organu v državi B in zadeva se obravnava v državi B v skladu z nacionalno zakonodajo države B (vključno z njenimi pravili o pristojnosti), odločba pa se lahko spremeni.
- Izraz **običajno prebivališče** v Konvenciji ni opredeljen. V številnih členih Konvencije se uporablja v zvezi z ugotavljanjem, ali je odločbo mogoče priznati ali izvršiti. Ali ima oseba običajno prebivališče v državi, se ugotovi na podlagi dejstev v posamezni zadevi. Določitev običajnega prebivališča lahko temelji na dejstvih, kot so, kje oseba prebiva, kje ima primarno (glavno) prebivališče oziroma kje dela ali hodi v šolo. Zgolj navzočnost v državi ne zadostuje za ugotovitev običajnega prebivališča.*
754. Spremenjene odločbe ni treba priznati, preden se lahko izvrši v državi B, saj jo je izdal pristojni organ v državi B. Na obrazcu zahtevka za spremembo je navedeno, ali vlagatelj zahteva izvršitev spremenjene odločbe. Če jo zahteva, upravičencu (vlagatelju) ni treba storiti ničesar več, če se odločba še naprej izvršuje v državi B. Če se zavezanec preseli ali če je premoženje ali prejema dohodek zunaj države B, je treba spremenjeno odločbo seveda priznati v zadevnih drugih državah. Priznanje spremenjene odločbe v državi A (kjer vlagatelj prebiva) ni potrebno, razen če se to zahteva na podlagi nacionalne zakonodaje države A ali če ima zavezanec premoženje ali prejema dohodek v državi A in bo odločba izvršena v tej državi.
755. Pri tej možnosti zato upravičenec vloži zahtevek za spremembo odločbe na podlagi Konvencije in za tak zahtevek se uporabijo postopki, opisani v tem poglavju in poglavju 12.

b) Možnost 2 – vložitev neposredne zahteve pri pristojnem organu v državi A

756. Konvencija se ne uporablja za spremembo, izvedeno z uporabo te možnosti.
757. Ker je bila prvotna odločba izdana v državi A, se lahko upravičenec preprosto obrne na sodni ali upravni organ, ki je izdal odločbo, in zahteva spremembo. O tej spremembi se, tako kot o kakršni koli drugi spremembi, odloča na podlagi nacionalne zakonodaje (zakonodaje države A). Zakonodaja v državi A določa, kakšno obvestilo o zahtevku bo poslano zavezancu v državi B ali kako mu bo zahtevek vročen.
758. Ker zavezanec prebiva v državi B in je ta država pristojna za izvršitev, če se upravičenec odloči, da bo vložil neposredno zahtevo za spremembo v državi A, je treba spremenjeno odločbo, ko je izdana, poslati državi B v priznanje in izvršitev. To se lahko stori z uporabo postopkov, opisanih v poglavju 4.

759. Spremenjena odločba bo priznana in izvršena v državi B, razen če, kot je opisano v poglavju 5, zavezanec lahko dokaže, da se ne uporablja noben izmed razlogov za priznanje in izvršitev odločbe iz člena 20 ali da kateri od razlogov iz člena 22 preprečuje priznanje in izvršitev odločbe. Tak primer je na primer, če zavezanec lahko dokaže, da ni bil obveščen o neposredni zahtevi za spremembo, kot se zahteva s pravom države A.
760. Vendar se priznanje spremenjene odločbe v večini primerov izvede brez nasprotovanja v državi B in spremenjena odločba je nato izvršljiva v državi B.
761. Pri tej možnosti zato upravičenec vloži zahtevo za spremembo na podlagi nacionalne zakonodaje, vendar pa se poznejši zahtevek za priznanje in izvršitev spremenjene odločbe vloži na podlagi Konvencije, z uporabo člena 10. Za priznanje in izvršitev zahtevka se uporabljajo postopki, opisani v poglavjih 4 in 5.

2. Če spremembo želi zavezanec

762. Če želi zavezanec spremeniti odločbo v tem scenariju, ima prav tako več možnosti glede tega, kje lahko vloži zahtevek. Kot je navedeno spodaj, lahko zavezanec vloži zahtevek za spremembo na podlagi Konvencije v državi A, vloži neposredno zahtevo pri pristojnem organu v državi A ali pa, v nekaterih zelo omejenih okoliščinah na podlagi nacionalne zakonodaje, vloži neposredno zahtevo pri pristojnem organu v državi B.
763. V tem primeru (če je zavezanec zapustil državo izvora, upravičenec pa ne) obstajajo premisleki, ki veljajo samo za zavezance. Ti so pomembni za zavezanca pri odločanju o tem, kje naj vloži zahtevek.
764. Čeprav Konvencija ne določa neposrednih pravil glede tega, kdaj lahko država spremeni odločbo, izdano v drugi državi, pa omejuje možnost zavezanca, da odločbo spremeni druga država, kadar ima upravičenec običajno prebivališče v državi, ki je izdala prvotno odločbo (država izvora)¹⁴⁸.
- Pomembno:** v skladu s členom 18 je pomembno določiti, kje „poteka“ postopek na podlagi Konvencije, da se ugotovi, ali bi se ta člen uporabil za preprečitev priznanja odločbe. Upoštevajte, da je v tem členu uporabljen izraz „postopek“ – ne zahtevek. „Postopek“ poteka tam, kjer pristojni organ (sodišče ali upravni organ) izvede obravnavo ali pregled in se odloči, ali bi bilo treba odločbo o preživitvi spremeniti. To je v **zaprošeni državi**.
765. V Konvenciji je to pravilo vključeno v člena 18 in 22. Člen 18 določa, da zavezanec ne more vložiti zahtevka za spremembo odločbe v državi pogodbenici, ki ni država izvora, če ima upravičenec običajno prebivališče v državi izvora, razen če se uporablja katera izmed štirih izjem. Člen 22 omogoča nasprotni stranki v okviru zahtevka za priznanje in izvršitev odločbe, da vloži ugovor na podlagi tega, da je bil zahtevek vložen v nasprotju s členom 18.
766. Dejansko to pomeni, da je treba zahtevek, če je zavezanec zapustil državo izvora in želi spremeniti odločbo, upravičenec pa prebiva v državi izvora, obravnavati v državi izvora. Konvencija določa sredstva, da se to stori, ne da bi bilo treba zavezancu potovati v državo izvora, saj lahko zahtevek vloži v svoji državi, ta zahtevek pa se na podlagi Konvencije pošlje v obravnavo v državo izvora¹⁴⁹.

¹⁴⁸ Obrazložitev poročila, odstavek 421 in 422.

¹⁴⁹ Upoštevajte, da na podlagi člena 17 zavezanec ni upravičen do brezplačne pravne pomoči za zahtevek.

767. Če se to ne stori in se sprememba izvede zunaj države izvora, če se zahteva priznanje spremenjene odločbe, mora zavezanec zagotoviti, da člena 18 in 22 ne ustvarjata ovire za priznanje spremenjene odločbe.

768. V naslednjem oddelku je podrobnejši pregled teh možnosti.

a) Možnost 1 – vložitev zahtevka za spremembo na podlagi člena 10(2)(b) Konvencije

769. Člen 10(2)(b) določa učinkovito, pogosto cenovno ugodnejšo alternativo za zavezanca, ki bi se moral drugače vrniti v državo A in vložiti zahtevek za spremembo neposredno v državi A. V tem dejanskem primeru lahko zavezanec vloži zahtevek za spremembo na podlagi Konvencije in osrednji organ v državi B pošlje ta zahtevek državi A. Osrednji organ v državi A posreduje zahtevek pristojnemu organu v državi A v obravnavo in o zahtevku se odloči v skladu s pravom države A.

770. Če je izdana spremenjena odločba, osrednji organ v državi A predloži kopijo spremenjene odločbe državi B. Odvisno od prava države B je treba odločbo o spremembi, preden lahko ta učinkovito spremeni prej priznano odločbo, morda priznati v državi B. To ni vedno potrebno, saj se v nekaterih državah spremenjena odločba preprosto obravnava kot nadaljevanje prvotne odločbe. V zvezi s postopkom za to priznanje v državi, kjer zavezanec prebiva, je v številnih državah dobra praksa, da osrednji organ zagotavlja pomoč v skladu s členom 10(2)(a). Drugače mora zavezanec za priznanje odločbe uporabiti notranje postopke, ki so na voljo v njegovi državi.

771. Za zahtevek za spremembo se uporabljajo postopki, opisani v nadaljevanju tega poglavja.

b) Možnost 2 – vložitev neposredne zahteve pri pristojnem organu v državi A

772. Zavezanec se lahko vedno vrne v državo A in vloži neposredno zahtevo za spremembo pri pristojnem organu v državi A. Ta zahteva bi se obravnavala na podlagi nacionalne zakonodaje v državi A.

773. V večini primerov mora zavezanec nato vložiti zahtevek za priznanje spremenjene odločbe v državi B, kjer poteka izvršitev, da omeji ali spremeni izvršitev prvotne odločbe. Ta zahtevek za priznanje se lahko vloži na podlagi nacionalne zakonodaje (če država B to dovoljuje) ali pa lahko zavezanec vloži zahtevek na podlagi člena 10(2)(a) za priznanje spremenjene odločbe v državi B, da omeji izvršitev prej priznane odločbe. V zvezi s postopkom za to priznanje v državi, kjer zavezanec prebiva, je v številnih državah dobra praksa, da osrednji organ zagotavlja pomoč v skladu s členom 10(2)(a). Drugače mora zavezanec za priznanje odločbe uporabiti notranje postopke, ki so na voljo v njegovi državi. Postopki za ta zahtevek za priznanje in izvršitev so obravnavani v poglavjih 4 in 5.

c) Možnost 3 – vložitev neposredne zahteve pri pristojnem organu v državi B

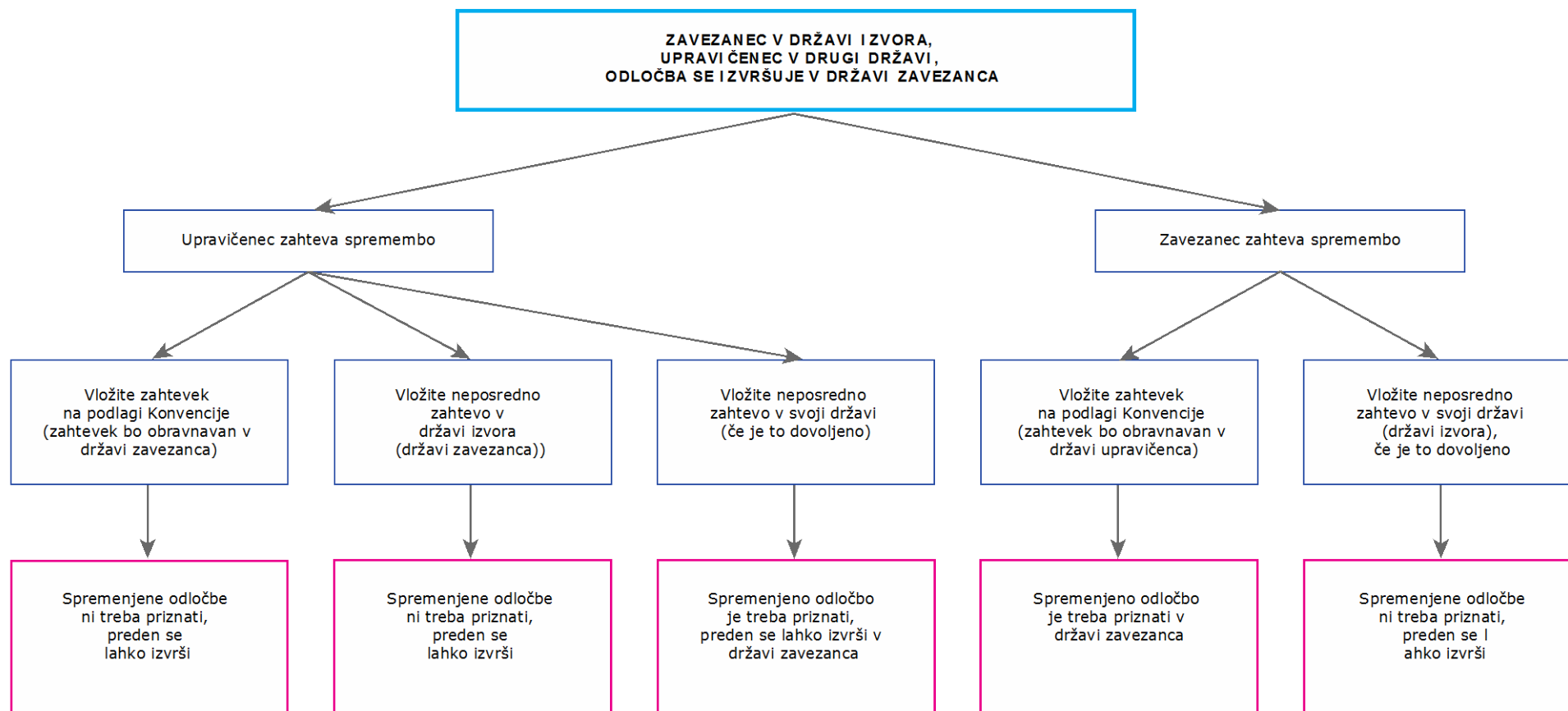
774. V skladu z določbami iz člena 18 je to dovoljeno le v nekaterih državah, razen v izjemnih okoliščinah. Ta možnost ni na voljo, če se zahtevek nanaša na preživnino otroka.

775. Neposredna zahteva za spremembo se lahko vloži v državi B, na primer, če se obe stranki strinjata, da bi bilo hitreje, če bi se zahteva obravnavala v državi B, ker lahko ta država bolje določi dohodek zavezanca in njegovo zmožnost plačevanja preživnine zakonca. V tem primeru se stranki strinjata, da se zadeva obravnava v državi B. Neposredna zahteva zavezanca bi se v celoti obravnavala na podlagi nacionalne zakonodaje države B (če je to dovoljeno), z uradnim obvestilom upravičencu, kot določa pravo te države.
776. Konvencija priznava možnost teh primerov v izjemah od člena 18, če se lahko spremembe izvedejo v državi, ki ni država izvora, v naslednjih omejenih okoliščinah:
- če obstaja pisni sporazum o pristojnosti države (razen v primerih, ki vključujejo preživnino otroka);
 - če upravičenec priznava pristojnost organa v drugi državi;
 - če pristojni organ v državi izvora ne more ali noče spremeniti odločbe in
 - če država ne more priznati prvotne odločbe iz države izvora ali jo razglasiti za izvršljivo.

B. *Primer 2: upravičenec je zapustil državo izvora, zavezanec pa ne*

Dejanski primer:

777. Odločba o preživnini je bila izdana v državi A. Upravičenec se je preselil v državo B. Zavezanec še vedno živi v državi A. Odločba se izvršuje v državi A. Država A in država B sta pogodbenici Konvencije.

Slika 29: Zahtevki za spremembo, pri katerih zavezanec prebiva v državi izvora

1. Če spremembo želi zavezanec

a) Možnost 1 – vložitev zahtevka na podlagi člena 10(1)(e) Konvencije

778. Če se upravičenec ne želi vrniti v državo A, da bi vložil zahtevek, lahko vloži zahtevek za spremembo na podlagi člena 10(1)(e) Konvencije. Osrednji organ v državi B pošlje zahtevek osrednjemu organu v državi A. Osrednji organ ga pošlje pristojnemu organu v obravnavo. O zahtevku se odloča v skladu s pravom države A in izdana spremenjena odločba se lahko izvrši v državi A.
779. V večini primerov priznanje spremenjene odločbe v državi B (kjer prebiva upravičenec) ali v drugi državi ni potrebno, razen če ima zavezanec premoženje ali prejema dohodek v državi B ali zadevni drugi državi. Vendar če se zahteva, da se spremenjena odločba prizna drugje, lahko upravičenec uporabi postopke iz poglavij 4 in 5.
780. V tem primeru se za zahtevek upravičenca za spremembo uporabljajo postopki, opisani pozneje v tem poglavju.

b) Možnost 2 – vložitev neposredne zahteve pri pristojnem organu v državi A

781. Upravičenec ima vedno možnost, da se vrne v državo A in vloži neposredno zahtevo za spremembo v državi, kjer je bila izdana prvotna odločba. Spremenjene odločbe, potem ko je bila izdana, ni treba priznati, da bi se lahko izvršila v državi A, ter se lahko preprosto predloži pristojnemu organu, odgovornemu za izvršitev, in izvrši enako kot prvotna odločba. Sprememba se v celoti izvede na podlagi nacionalne zakonodaje v državi A.
782. Če je treba spremenjeno odločbo zaradi določenega razloga izvršiti v državi B ali drugi državi, ker ima zavezanec premoženje ali prejema dohodek v državi B ali drugi državi pogodbenici, mora upravičenec vložiti ustrezní zahtevek na podlagi člena 10(1)(a) za priznanje spremenjene odločbe v zadevni državi, razen če nacionalna zakonodaja zadevne države omogoča, da se odločba obravnava kot nadaljevanje prvotne odločbe, in zato ni potrebno priznanje.

c) Možnost 3 – vložitev neposredne zahteve pri pristojnem organu v državi B

783. Če to dovoljuje nacionalna zakonodaja države B, lahko upravičenec pri pristojnem organu v državi B (kjer prebiva) vloži neposredno zahtevo za spremenjeno odločbo. Zavezanec bo obveščen ali mu bo vročena odločba v skladu s pravom države B¹⁵⁰.
784. Vendar preden upravičenec izbere to možnost, se mora zavedati, da je priznanje spremenjene odločbe lahko težavno, če jo je treba priznati, preden se lahko izvrši v državi, ki je vložila pridržek na podlagi Konvencije, s katerim je izključila stalno prebivališče upravičenca kot podlago za priznanje in izvršitev odločbe (glej poglavje 5)¹⁵¹.

¹⁵⁰ Glej poglavje 3.

¹⁵¹ Če je država vložila tak pridržek, pomeni, da je treba najti drugo podlago za priznanje in izvršitev odločbe. Člen 20 določa alternativno podlago za priznanje in izvršitev.

785. Zato lahko upravičenec želi ugotoviti, ali je verjetno, da bo odločba priznana v državi A, kjer zavezanec prebiva, saj je treba spremenjeno odločbo v večini primerov priznati, preden se lahko izvrši v državi A. V tem primeru bi bilo za upravičenca bolje, če bi vložil zahtevek za spremembo na podlagi člena 10 Konvencije, kot je opisano zgoraj.
786. Ne nazadnje, če sprememba, ki jo zahteva upravičenec v tem scenariju, vključuje spremembo neplačanih izostalih plačil preživnine, bi se moral upravičenec zavedati, da ni nujno, da bo pristojni organ v državi A sprejel odločbo, izdano v državi B. V tem primeru je treba preveriti profil obeh držav, da se ugotovi, ali bo spremenjena odločba sprejeta.

2. Če spremembo želi zavezanec

a) Možnost 1 – vložitev zahtevka na podlagi člena 10(2)(c) Konvencije

787. Zavezanec ima možnost začeti postopek na podlagi člena 10(2)(c) Konvencije za spremembo odločbe v državi B, kjer prebiva upravičenec¹⁵². Zavezanec lahko vloži zahtevek v državi A in osrednji organ v državi A pošlje ta zahtevek osrednjemu organu v državi B. Postopek za spremembo nato poteka v državi B in za zahtevek za spremembo se uporablja nacionalna zakonodaja države B.
788. Če je odločba spremenjena v državi B in se prvotna odločba izvršuje v državi A, je treba v večini držav spremenjeno odločbo priznati v državi A, preden se lahko izvrši (in dobi prednost pred prejšnjo odločbo). Po potrebi lahko priznanje zahteva zavezanec ali upravičenec. Če priznanje zahteva upravičenec, postopki za priznanje in izvršitev iz poglavij 4 in 5 vključujejo zahtevek za priznanje spremenjene odločbe. Če priznanje zahteva zavezanec, je v številnih državah dobra praksa, da osrednji organ pomaga pri tem postopku v skladu s členom 10(2)(a), saj je to zadnji korak v okviru zahtevka za spremembo¹⁵³.

b) Možnost 2 – vložitev neposredne zahteve pri pristojnem organu v državi A

789. Če želi zavezanec spremeniti odločbo, lahko vloži neposredno zahtevo pri pristojnem organu v državi A, kjer prebiva. Država A je država izvora in lahko, v nekaterih primerih, spremeni svojo odločbo. Če je zahteva dovoljena¹⁵⁴, je postopek urejen z nacionalno zakonodajo države A. Upravičenec je uradno obveščen o zahtevi ali mu je zahteva vročena v skladu z zakonodajo države A¹⁵⁵. Izdana odločba se lahko izvrši v državi A, ne da bi jo bilo treba priznati ali izvesti kakršne koli nadaljnje korake. Vendar mora osrednji organ v državi A obvestiti osrednji organ v državi B, kjer živi upravičenec, tako da se lahko njegova evidenca posodobi, če je odločba spremenjena.

¹⁵² Veljajo pravila o pristojnosti, ki se uporabljajo v državi B.

¹⁵³ V strogem pomenu besede področje uporabe Konvencije ne vključuje zahteve vlagatelja za storitve njegovega osrednjega organa za zahtevek v zadevni državi.

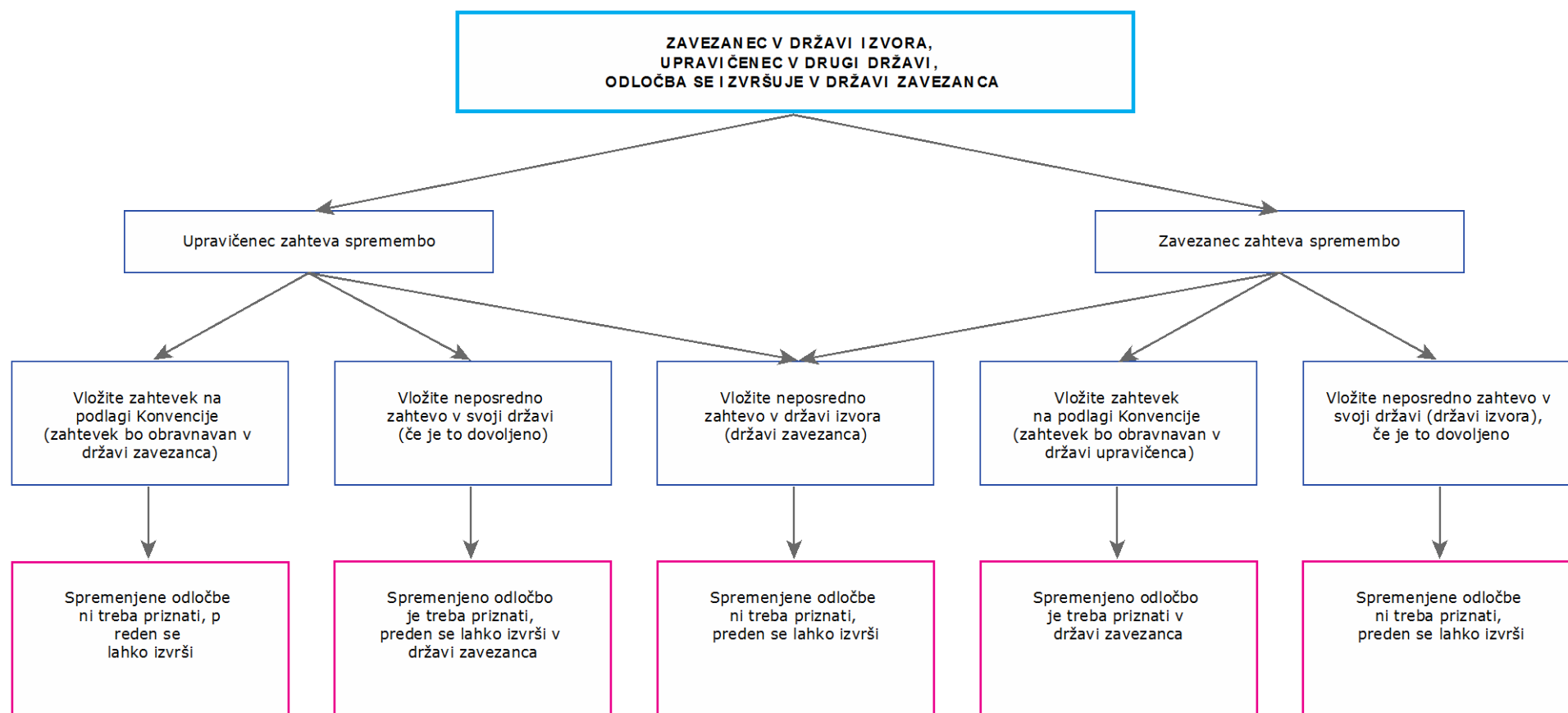
¹⁵⁴ V nekaterih državah se na podlagi prava zahteva, da se zahtevek vloži v državi, kjer prebiva upravičenec. Druge države morda nimajo pristojnosti (ali organa) za izdajo zavezujoče odločbe proti stranki zunaj države.

¹⁵⁵ Glej poglavje 3.

790. Malo verjetno je, da bi bilo treba izdano odločbo iz države A priznati ali izvršiti v državi B, kjer prebiva upravičenec, razen če ima tudi zavezanec premoženje ali prejema dohodek v tej državi. Če upravičenec želi, da se spremenjena odločba prizna in izvrši v državi B, pri tem ne bi smelo biti večjih težav, saj je spremenjeno odločbo izdal organ, ki je prvotno izdal odločbo, in v večini držav se to obravnava kot razširitev prvotne odločbe in odločba se lahko prizna na tej podlagi.
791. Vendar je glede na omejitve, ki lahko obstajajo v nacionalni zakonodaji za vložitev neposredne zahteve za spremembo v državi A, v številnih primerih za zavezanca morda bolje, da za vložitev zahteve za spremembo odločbe v državi B uporabi postopke iz Konvencije.

C. *Primer 3: upravičenec in zavezanec sta se preselila iz države izvora in prebivata v različnih državah*

792. Odločba o preživitvi je bila izdana v državi A. Upravičenec se je preselil v državo B. Zavezanec zdaj prebiva v državi C. Odločba je bila priznana v državi C in se izvršuje v državi C. Vse tri države so pogodbenice Konvencije.

Slika 30: Zahtevki za spremembo, pri katerih sta obe stranki zapustili državo izvora in živita v različnih državah

1. Če spremembo želi *upravičenec*

a) **Možnost 1 – vložitev zahtevka na podlagi člena 10(1)(f) Konvencije**

793. Upravičenec lahko vloži zahtevek za spremembo v državi B (kjer prebiva) na podlagi člena 10(1)(f) Konvencije¹⁵⁶. Osrednji organ v državi B pošlje ta zahtevek osrednjemu organu v državi C, kjer prebiva zavezanec. Osrednji organ posreduje zahtevek pristojnemu organu v državi C in sprememba se nato izvede v državi C.
794. Upoštevajte, da se na podlagi Konvencije ne zahteva, da se odločba iz države A prizna v državi B pred začetkom spremembe v državi B ali obravnavo v državi C. Prav tako v Konvenciji ni nobene zahteve, da mora biti odločba, ki se spreminja, iz države pogodbenice¹⁵⁷. Spadati mora na področje uporabe Konvencije (glej poglavje 3). Vendar pa je to, ali bo odločba dejansko spremenjena, odvisno od nacionalne zakonodaje države C in od tega, ali je odločba taka, da se lahko spremeni na podlagi zadevne zakonodaje.
795. Če je spremenjena odločba izdana z uporabo tega postopka, država C postane „nova“ država izvora. Odločbe o spremembi iz države C ni treba priznati v državi C, ker bo izvršena v državi, kjer je bila izdana.
796. Razen če ima zavezanec premoženje ali prejema dohodek v državi B (kjer prebiva) ali drugi državi, ni treba izvesti nadaljnjih korakov, čeprav je dobra praksa, da se druga država obvesti, da je bila izvedena sprememba.

b) **Možnost 2 – vložitev neposredne zahteve pri pristojnem organu v državi B**

797. Če to dovoljuje nacionalna zakonodaja države B, lahko upravičenec vloži zahtevo neposredno pri pristojnem organu v državi B, kjer prebiva, da se izvede sprememba odločbe, ki je bila prvotno izdana v državi A. S pravom države B je določeno, kakšne vrste obvestilo ali vročitev se zagotovi zavezancu/nasprotni stranki v državi C¹⁵⁸.
798. Vendar tudi v tem primeru lahko veljajo pripombe iz prejšnjega primera v zvezi z zahtevami, ki jih vložijo upravičenci v državi, kjer prebivajo. Če upravičenec izbere to možnost, je treba spremenjeno odločbo, izdano v državi B, priznati v državi C, kjer prebiva zavezanec, preden se lahko izvrši v državi C. Upravičenec mora vložiti zahtevek za priznanje in izvršitev na podlagi Konvencije, pri čemer uporabi postopke, opisane v poglavju 4, ali vložiti neposredno zahtevo za priznanje pri pristojnem organu v državi C. Če je država C vložila pridržek, s katerim je izključila pristojnost, ki temelji na upravičencu, kot podlago za priznanje in izvršitev, lahko zavezanec/nasprotna stranka vloži ugovor zoper priznanje in treba je najti drugo podlago za priznanje in izvršitev.

2. Če spremembo želi *zavezanec*

a) **Možnost 1 – vložitev zahtevka na podlagi člena 10(2)(c) Konvencije**

799. Zavezanec lahko zahtevek za spremembo vloži prek osrednjega organa v državi C z uporabo postopkov iz Konvencije (člen 10(2)(c)). Tak zahtevek se pošlje osrednjemu organu v državi B. Osrednji organ v državi B posreduje zahtevek pristojnemu organu v državi B, kjer bo zahtevek obravnavan na podlagi nacionalne zakonodaje države B.

¹⁵⁶ Veljajo pravila o pristojnosti, ki se uporabljajo v državi B.

¹⁵⁷ Obrazložitveno poročilo, odstavek 262.

¹⁵⁸ Glej poglavje 3.

800. Če je odločba spremenjena, država B postane „nova“ država izvora. Odločbo o spremembi je treba priznati v državi C, preden se lahko izvrši. Zavezanec mora v ta namen vložiti zahtevek na podlagi člena 10(2)(a). Priznanje mora biti precej preprosto, saj je zahtevek, na podlagi katerega je bila izdana odločba, vložil zavezanec. V nekaterih državah priznanje ni potrebno, saj se spremenjena odločba na podlagi nacionalne zakonodaje obravnava kot razširitev prve, že priznane odločbe. Za zahtevek za priznanje in izvršitev se uporabljajo postopki iz poglavij 4 in 5.
801. Če mora zavezanec vložiti zahtevek za priznanje, je dobra praksa, da osrednji organ v njegovi državi zagotovi pomoč na podlagi člena 10(2)(a), saj je to zadnji korak v okviru zahtevka za spremembo. V nekaterih državah mora zavezanec morda uporabiti druge notranje postopke za priznanje odločbe, da omeji ali odloži izvršitev prvotne odločbe. Ne nazadnje, zavezanec v nekaterih državah sploh ne uporabi postopka priznanja, vendar se spremenjena odločba izda kot obramba ali za nasprotovanje izvršitvi predhodne odločbe.

b) Možnost 2 – vložitev neposredne zahteve pri pristojnem organu v državi C

802. V nekaterih državah lahko zavezanec vloži neposredno zahtevo pri pristojnem organu v državi C, državi, kjer prebiva. V večini držav to ni dovoljeno, razen v izjemnih okoliščinah, kot je navedeno spodaj. Pravo v državi C določa, kakšno obvestilo ali vročitev zavezancu se zahteva¹⁵⁹.
803. Izdane odločbe o spremembi ni treba priznati v državi C, saj je spremenjena odločba nacionalna odločba. Vendar če ima zavezanec premoženje ali prejema dohodek v drugi državi, je treba odločbo, preden se lahko izvrši, priznati v tej drugi državi.
804. Najverjetnejši razlog za postopek v državi C v tem scenariju je, da država B, v kateri prebiva upravičenec, ali država izvora ne more spremeniti obstoječe odločbe. V tem primeru bi država C verjetno lahko spremenila odločbo ali izdala novo odločbo, ob upoštevanju preživninskih obveznosti.
805. Razen v primeru teh dejavnikov je priporočljivo, da zavezanec za pošiljanje zahtevka za spremembo v državo B, kjer prebiva upravičenec, in njegovo obravnavo v tej državi uporabi člen 10 Konvencije.

3. Vrnitev v državo izvora za spremembo

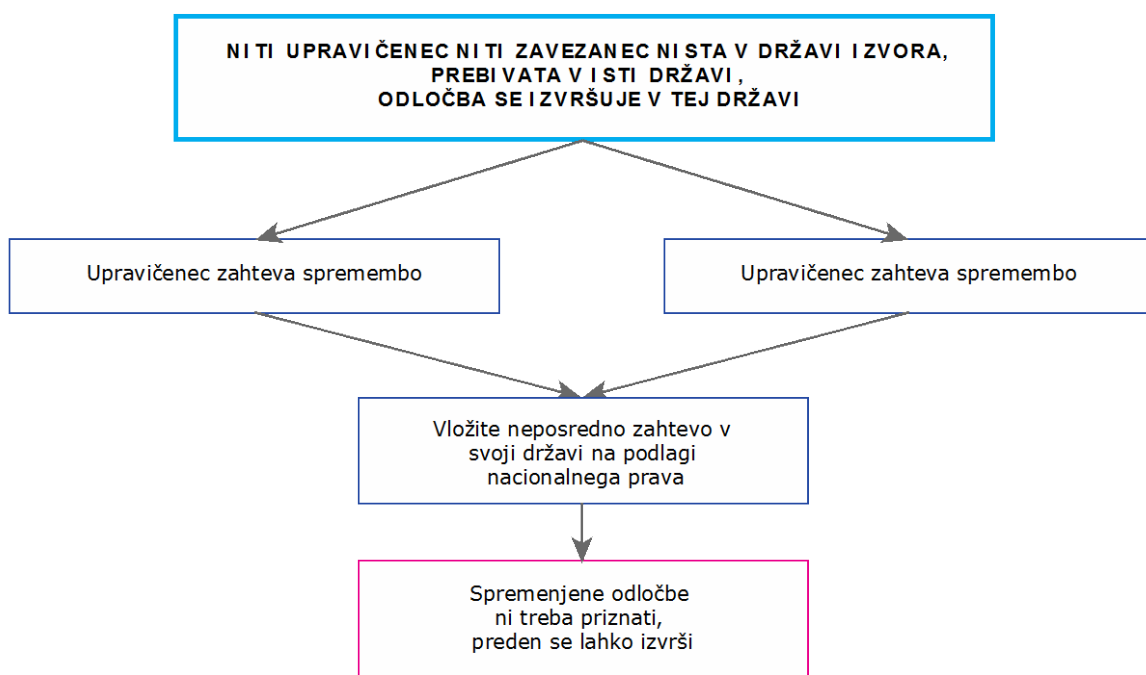
806. Čeprav je to redko, lahko v primeru, če niti upravičenec niti zavezanec ne prebivata v državi izvora, katera koli stranka vloži zahtevek za izdajo odločbe v državi izvora, bodisi na podlagi člena 10 Konvencije ali z vložitvijo neposredne zahteve v državi izvora.
807. To, ali je to dovoljeno v določenem primeru, je v celoti urejeno z nacionalno zakonodajo države izvora. V mnogih pravnih redih to ne bo mogoče, saj upravni ali sodni organ verjetno ne bo dovolil obravnave zahtevka ali zahteve, če niti upravičenec niti zavezanec ni povezan z državo.
808. Vendar če se zahtevek ali zahteva obravnava, pripombe iz vseh prejšnjih scenarijev enako veljajo za spremenjeno odločbo, ki bi bila izdana na podlagi takega zahtevka ali zahteve. Če jo je treba izvršiti v drugi državi, jo je treba priznati, preden se lahko začne izvrševati.

¹⁵⁹ Glej poglavje 3.

809. Razen če obstaja tehten razlog za vrnitev v državo izvora, je vedno bolj praktično, da se zahtevek ali zahteva za spremembo obravnava v državi, kjer prebiva ena od strank. Zadeve, kot sta določitev dohodka za namene preživitve in določitev zmožnosti plačevanja, se lažje obravnavajo, če ena od strank lahko predloži te informacije neposredno.

D. Primer 4: obe stranki sta zapustili državo izvora in zdaj prebivata v isti državi

810. Zadnji scenarij je scenarij, v katerem sta obe stranki zapustili državo izvora (državo A), vendar zdaj živita v isti državi (državi B).

Slika 31: Zahteva za spremembo, pri kateri sta obe stranki zapustili državo izvora in živita v isti državi

811. Stranki imata dve možnosti. Neposredno zahtevo za spremembo odločbe lahko upravičenec ali zavezanec vloži pri pristojnem organu v državi, kjer zdaj prebiva. Ta zadeva se obravnava izključno na podlagi nacionalne zakonodaje države B. Za ta zahtevek za spremembo se Konvencija ne uporablja.
812. Druga možnost je, da se upravičenec ali zavezanec vrne v državo izvora in vloži neposredno zahtevo za spremembo pri pristojnem organu, ki je prvotno izdal odločbo. Če je izbrana ta možnost, se mora upravičenec ali zavezanec zavedati, da bo to v celoti urejeno z nacionalno zakonodajo države izvora. Pravo morda ne dovoljuje spremembe, če nobena stranka ne prebiva v državi ali če z njo ni povezana. Poleg tega bi veljale pripombe, navedene v prejšnjih poglavjih, v zvezi s potrebo, da se spremenjena odločba iz države izvora prizna, preden se lahko izvrši v državi, kjer upravičenec in zavezanec zdaj prebivata.

E. Dobra praksa pri zahtevkih za spremembo

813. Kot je razvidno iz obravnave primerov zgoraj, lahko upravičenec ali zavezanec v večini primerov vloži zahtevek na podlagi Konvencije za spremembo obstoječe odločbe. Postopek na podlagi Konvencije zagotavlja upravičencu in zavezancu korist v obliki pomoči osrednjega organa pri zahtevku, zagotavlja, da je zadeva ustrezno predložena pristojnemu organu v zaproseni državi, ter je v številnih primerih veliko cenejši od potovanja v drugo državo za vložitev neposredne zahteve za spremembo v državi, kjer prebiva druga stranka.
814. Če namerava upravičenec ali zavezanec vložiti neposredno zahtevo za spremembo pri pristojnem organu v svoji domači državi, mora v skladu z dobro prakso najprej ugotoviti, ali je sprememba sploh mogoča, če je obstoječa odločba tuja odločba. Upravičenec ali zavezanec, ki zahteva spremembo, mora tudi proučiti, katere korake je treba izvesti po spremembi odločbe, da se zagotovi, da je spremenjeno odločbo mogoče priznati, če je to potrebno za pospešitev ali omejitev izvrševanja.
815. Treba je upoštevati, da so v nekaterih državah postopki iz Konvencije, ki zahtevajo, da osrednji ali pristojni organ pomaga zavezancem v zvezi s spremembami, pomembna sprememba obstoječih praks. Te države so lahko veliko bolj seznanjene z zagotavljanjem pomoči upravičencem pri zahtevkih in zahtevah.
816. V takih primerih je pomembno, da se socialni delavci zavedajo, da je vloga socialnega delavca v okviru osrednjega ali pristojnega organa pomagati vlagateljem ne glede na to, ali je vlagatelj upravičenec ali zavezanec. Socialni delavci opravljajo naloge osrednjega organa ali pristojnega organa na podlagi Konvencije.
817. Pomoč zavezancem pri zahtevkih in zahtevah za spremembo koristi družini in otrokom, saj zagotavlja, da odločbe o preživitvi izražajo zmožnost zavezanca za zagotavljanje podpore upravičencu in otrokom ter da otroci in družine prejemajo preživnino, do katere so upravičeni.
818. Ne nazadnje, socialni delavci morajo upoštevati, da z nudenjem pomoči vlagateljem na podlagi Konvencije zagotavljajo storitve, ki se zahtevajo v skladu s Konvencijo, ter ne zastopajo ali zagovarjajo zadevne osebe¹⁶⁰.

III. Dodatno gradivo

A. Zadevni členi Konvencije

Člen 10(1)(e) in (f) ter člen 10(2)(b) in (c)

Člen 11

Člen 12

Člen 18

Člen 22

B. Zadevni oddelki priročnika

Poglavje 2 – Razlaga izrazov

Glej poglavje 5 – Obravnava prejetih zahtevkov za priznanje ali priznanje in izvršitev

Glej poglavje 12 – Postopki za spremembo – poslani in prejeti zahtevki

¹⁶⁰

Vendar pa to ne preprečuje osrednjemu organu v zaproseni državi, da od vlagatelja zahteva pooblastilo, če v sodnih postopkih ali pred drugimi organi ukrepa v imenu vlagatelja ali če se pooblastilo zahteva za imenovanje zastopnika v ta namen (člen 42).

Poglavje 12

Postopki za spremembo – poslani in prejeti zahtevki

819. V tem poglavju so obravnavani postopki za obravnavo poslanih in prejetih zahtevkov za spremembo odločb o preživitini. Splošno ozadje v zvezi z zahtevki za spremembo in podrobne razlage možnosti spremembe v posameznem primeru so obravnavani v poglavju 11. Če potrebujete dodatne informacije o zahtevkih za spremembo, najprej preberite poglavje 11.
820. V delu I tega poglavja so obravnavani postopki, ki se uporabljajo za poslane zahtevke za spremembo. V delu II so obravnavani postopki za prejete zahtevke za spremembo. Na koncu poglavja so seznam dodatnega gradiva in zadevnih obrazcev ter številna pogosto zastavljena vprašanja v zvezi z zahtevki za spremembo.

Del I

Postopki za poslane zahtevke za spremembo

I. Pregled

A. Vloga osrednjega organa

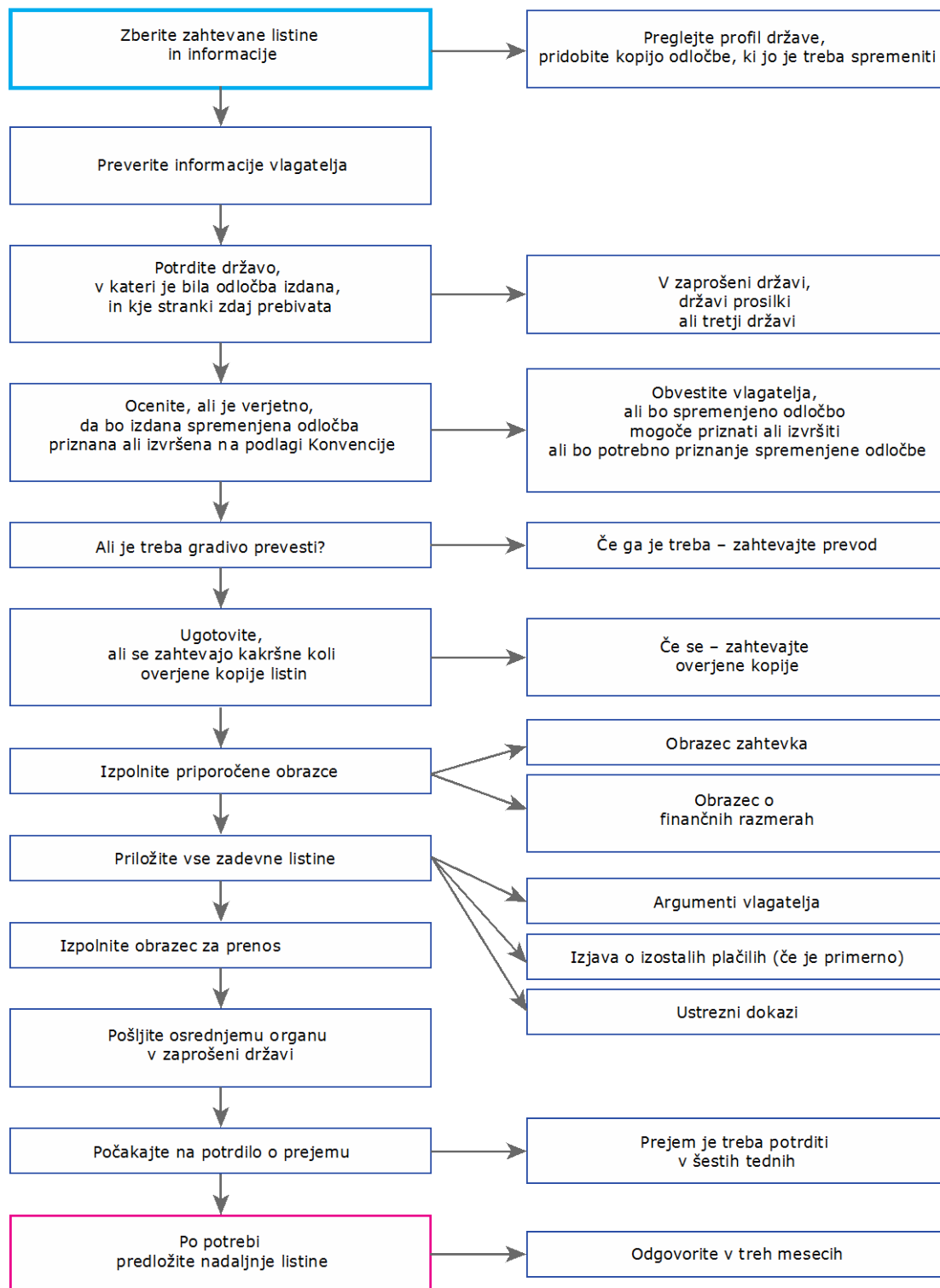
821. Primeri iz poglavja 11 ponazarjajo številne premisleke, ki vplivajo na to, ali se zahtevek za spremembo lahko vloži oziroma ga je treba vložiti na podlagi Konvencije. Ker je to področje, na katerem so postopki za mednarodne preživitinske zadeve za vlagatelje precej nejasni, se v tem priročniku predlaga, da osrednji organ države prosilke, v kateri se vlaga zahtevek, v skladu z dobro prakso predhodno oceni, ali bo mogoče spremenjeno odločbo, potem ko se izda, priznati ali izvršiti. Ta ugotovitev bo vlagatelju in zaproseni državi pomagala zagotoviti, da se čas in viri ne porabljajo za zahtevke, na podlagi katerih se lahko izdajo odločbe, ki jih ni mogoče priznati ali izvršiti.
822. Poleg tega lahko osrednji organ države prosilke s proučitvijo, kaj se bo zgodilo po izdaji spremenjene odločbe, zagotovi, da je vlagatelj pripravljen začeti morebitne dodatne korake, kot je priznanje, če je to potrebno.
823. Upoštevajte, da vlagatelj ne more vložiti zahtevka za spremembo odločbe, ki se nanaša samo na preživitino zakonca, prek osrednjega organa, razen če sta država prosilka in zaprosena država razširili uporabo poglavij II in III na preživitino zakonca (glej poglavje 3). Vlagatelj mora vložiti neposredno zahtevo za spremembo odločbe pri pristojnem organu v zaproseni državi.

B. Postopek – diagram poteka

824. Osrednji organ v državi prosilki je odgovoren za pripravo listin in informacij, vključno z obrazcem zahtevka, ter pošiljanje svežnja zaproseni državi. Vsebina svežnja in gradivo, ki ga je treba vključiti, sta določena z določbami iz člena 11, zahtevami zaprosene države, kot so določene v profilu države, in ustreznimi dokazili, potrebnimi za utemeljitev spremembe.
825. Diagram poteka na naslednji strani prikazuje korake za izpolnitev poslanega zahtevka za spremembo.

*Ali iščete povzetek zahtevanih postopkov za poslane ali prejete zahtevke? Na koncu dela I je **kontrolni seznam** za poslane zahtevke, na koncu dela II pa za prejete zahtevke.*

PRI PRAVA POSLANIH ZAHTEVKOV ZA SPREMEMBO ODLOČBE O PREŽIVNI NI

Slika 32: Postopki za izpolnjevanje in pošiljanje zahtevka za spremembo

C. Razloženi postopki

Vsak spodnji odstavek zagotavlja razlago korakov iz slike 32.

1. Zbiranje potrebnih listin

826. Potrebovali boste kopijo profila države, v katero boste poslali listine, kopijo odločbe o preživnini, ki bo spremenjena, in obrazec zahtevka, ki ga je predložil vlagatelj.

2. Preverjanje informacij vlagatelja

827. Odvisno od države lahko vlagatelj izpolni obrazec zahtevka ali drug obrazec, ki vsebuje dovolj informacij, da lahko osrednji organ izpolni obrazec zahtevka. Morda je za vlagatelja pomembno, da se lahko z njim med postopkom zahtevka v zaprošeni državi vzpostavi stik, zato zagotovite, da obrazec vsebuje dovolj kontaktnih podatkov, da se to omogoči.
828. Zapomnite, da Konvencija določa posebne omejitve v zvezi z razkrivanjem in potrjevanjem informacij, ki se na podlagi Konvencije zbirajo ali pošiljajo v določenih okoliščinah. Informacij ni dovoljeno razkriti ali potrditi, če bi to lahko ogrozilo zdravje, varnost ali svobodo osebe (člen 40(1)). Oseba je lahko otrok, vlagatelj, nasprotna stranka ali katera koli druga oseba. Konvencija v zvezi s tem ni omejena. V takih primerih je priporočljivo uporabiti naslov osrednjega ali pristojnega organa v državi prosilki, tako da je naslov upravičenca „na naslovu“ navedenega organa (glej poglavje 3).

3. Potrditev kraja izdaje odločbe in prebivališča strank

829. Na zahtevku zavezanca lahko kraj, kjer je bila odločba izdana (država izvora), in podatek, ali ima upravičenec običajno prebivališče v zadevni državi, določata, ali je mogoče odločbo o spremembi, izdano na podlagi tega zahtevka, priznati ali izvršiti.

4. Proučitev, ali bo zahtevano priznanje ali izvršitev spremenjene odločbe

830. Če je treba spremenjeno odločbo, potem ko je bila izdana, priznati ali če vlagatelj želi, da se spremenjena odločba izvrši v zaprošeni državi, zagotovite, da je vlagatelj seznanjen s potrebo po tem koraku ter da je ta zahteva razvidna tudi iz gradiva, predloženega zaprošeni državi.
831. Na primer – če je treba spremenjeno odločbo, potem ko je izdana v zaprošeni državi, priznati v državi prosilki (vaši državi) in se za ta korak zahteva overjena kopija odločbe, je dobra praksa, da se ob zaključku zahtevka za spremembo zaprosi zaprošeni osrednji organ, naj predloži overjeno kopijo odločbe skupaj s poročilom o stanju zahtevka.
832. Poleg tega je lahko koristno obvestiti vlagatelja o drugih možnostih, vključno z možnostjo postopka pri pristojnem organu v kateri koli od vključenih držav pogodbenic, pri čemer ta možnost lahko pomaga pri končnem priznanju odločbe. Za dodatna pojasnila v zvezi z razpoložljivimi možnostmi glej obravnavo v poglavju 11. Ne nazadnje, če je vlagatelj zavezanec, je lahko koristno zagotoviti, da se zaveda, da ni upravičen do brezplačne pravne pomoči za zahtevek. To je podrobneje obravnavano v tem poglavju.

5. Ali je treba gradivo prevesti

833. Preverite profil države. Zahtevek in prvotno odločbo je morda treba prevesti v uradni jezik zaprosene države¹⁶¹, drug jezik ali bodisi v angleščino bodisi v francoščino. Če se zahteva prevod, preverite, ali se lahko predloži povzetek ali izvleček odločbe (glej razlago v poglavju 3, del 2 – Vprašanja, ki so skupna vsem zahtevkom). S tem se lahko zmanjšajo stroški in zapletenost prevoda.

6. Ugotovitev, ali se zahtevajo kakršne koli overjene kopije listin

834. Preglejte profil države. V njem je navedeno, ali zaprosena država zahteva overjene kopije nekaterih listin. Če jih zahteva, vložite zahtevo pri ustreznem organu v svoji državi ali prosite vlagatelja, naj pridobi zahtevane kopije.

7. Izpolnitev zahtevka za spremembo

835. Za podrobnosti v zvezi z izpolnjevanjem priporočenega obrazca glej naslednji oddelek.

8. Priložitev vseh zadevnih listin

836. V naslednjem oddelku tega poglavja je podrobno opisano, katere druge listine se še zahtevajo in kako se izpolnijo.

9. Izpolnitev obrazca za prenos

837. To je edini obvezen obrazec, ki je potreben za zahtevek za spremembo. Na njem mora biti navedeno ime pooblaščenega zastopnika osrednjega organa, poslati pa ga je treba skupaj z gradivom. Obrazec ni podpisan.
838. Glej poglavje 15 za navodila za izpolnjevanje tega obrazca.

10. Pošiljanje listin osrednjemu organu zaprosene države

839. V večini primerov se listine z navadno pošto pošljejo osrednjemu organu v zaproseni državi. Uporabite naslov, naveden v profilu države. V nekaterih državah je morda dovoljeno elektronsko pošiljanje listin. Preverite profil zaprosene države, da ugotovite, ali je to mogoče.

11. Čakanje na potrditev prejema

840. Osrednji organ zaprosene države mora potrditi prejem v šestih tednih. To mora storiti z uporabo obveznega potrdila o prejemu. Pri tem vas zaproseni osrednji organ tudi obvesti, na koga je treba nasloviti nadaljnja vprašanja, in vam zagotovi ustrezne kontaktne podatke zadevne osebe ali enote v zaproseni državi.

¹⁶¹ Ali podenote te države, kot je regija ali ozemlje (člen 44).

12. Po potrebi predložitev nadaljnjih listin

841. S potrdilom o prejemu se lahko zahtevajo dodatne listine ali informacije. Predložite informacije čim prej in v vsakem primeru v treh mesecih. Če pričakujete, da bo trajalo več kot tri mesece, o tem obvestite drugi osrednji organ, saj lahko po treh mesecih ustavi postopek, če ne prejme odgovora.

Dobra praksa: drugemu osrednjemu organu sporočite, če imate težave pri pridobivanju zahtevanih informacij ali listin. Drugače lahko ustavi postopek, če po treh mesecih ne prejme nobenega odgovora.

II. Izpolnjevanje zahtevanih listin

A. Splošno

842. Konvencija določa zahtevano vsebino kakršnega koli zahtevka za spremembo (glej člena 11 in 12).
843. V tem oddelku priročnika je določeno, kaj mora vsebovati sveženj listin ter kako je treba sestaviti in izpolniti listine za zahtevek za spremembo odločbe. V spodnji preglednici so navedene splošne listine. Upoštevajte, da se zahtevata samo obrazec zahtevka in obrazec za prenos. Navadno so vključeni tudi drugi obrazci, saj mora vlagatelj navesti razloge, zakaj se zahteva sprememba. Poleg tega je koristno predložiti kopijo odločbe, za katero se zahteva sprememba, zlasti v primerih, ko odločba ni bila izdana v zaproseni državi in ni bila priznana v zadevni državi.

✓	Obrazec zahtevka
✓	Obrazec za prenos
✓	Obrazec o finančnih razmerah (če je treba spremenjeno odločbo izvršiti)
Po potrebi	Polno besedilo odločbe ali njen povzetek
Po potrebi	Dokazilo o spremembi okoliščin
Po potrebi	Pisna stališča v podporo zahtevku
Po potrebi	Prevodi in/ali overjene kopije kakršnih koli listin

Slika 33: Listine, ki se zahtevajo za zahtevek za spremembo

844. Če zahtevek vlaga zavezanec in ima upravičenec še vedno običajno prebivališče v državi izvora, mora zavezanec po potrebi vključiti tudi:
- vsak pisni sporazum med strankama, povezan s spremembo preživnine (razen preživnine otroka), ki dokazuje, da se zahtevek lahko vloži v zaproseni državi;
 - dokumentacijo, ki dokazuje, da se lahko zadeva obravnava v zaproseni državi, ker država izvora ne more ali noče izvrševati pristojnosti za spremembo odločbe.
845. Te listine se lahko zahtevajo za ugotovitev, da je sprememba dovoljena na podlagi izjem iz člena 18.

B. Izpolnjevanje obrazca zahtevka (sprememba odločbe)

846. Uporabiti je treba priporočeni obrazec zahtevka (zahtevek za spremembo odločbe). To zagotavlja, da so zahtevane informacije vključene v vsak zahtevek. Vendar ker so lahko razlogi za zahtevek za spremembo v vsakem primeru različni, so v zadevi lahko ustrezne tudi druge listine, kot so izkazi poslovnega izida ali dokazilo o otrokovem obiskovanju šole.
847. Upravičenci in zavezanci uporabijo enak obrazec (zahtevek za spremembo odločbe).
848. Glej poglavje 15 za navodila za izpolnjevanje priporočenega obrazca zahtevka.

C. Izpolnjevanje dodatnih listin

1. Obrazec o finančnih razmerah

849. V številnih državah sta višina ali znesek preživnine, ki jo mora plačati zavezanec, določena na podlagi finančnih razmer staršev. Obrazec o finančnih razmerah zagotavlja sredstvo za predložitev teh informacij pristojnemu organu za spremembo odločbe na tej podlagi.
850. Ta listina zagotavlja tudi dodatne informacije za ugotovitev, kje je nasprotna stranka, za namen obveščanja o zahtevku in pomoč pri izvršitvi spremenjene odločbe, če se to zahteva.
851. Glej poglavje 15 za navodila za izpolnjevanje tega obrazca.

2. Polno besedilo odločbe

852. Sveženj listin mora vsebovati popoln izvod odločbe o preživnini, razen v spodaj navedenih primerih.
853. Čeprav se določbe Konvencije, ki obravnavajo zahteve za overjene kopije odločb (člen 25(3)), uporabljajo samo za priznanje in izvršitev zahtevkov, bi bilo treba v skladu z dobro prakso enak pristop uporabiti pri zahtevkih za spremembo. V nekaterih primerih zaprošena država morda še nima izvoda odločbe, ki jo je treba spremeniti, in se izvod lahko zahteva v okviru postopka spremembe. V večini primerov bi morala zadoščati navadna kopija odločbe sodnega ali upravnega organa, ki je izdal prvotno odločbo.

a) Razen če se država strinja, da bo sprejela povzetek ali izvleček

854. Država lahko izjavi, da bo sprejela izvleček ali povzetek odločbe namesto polnega besedila. V nekaterih primerih so določbe odločbe o preživnini le majhen del celotne odločbe in država morda ne želi nositi stroškov prevoda celotnega besedila, če se zahtevajo samo določbe o preživnini. V profilu države, ki prejme zadevo, je navedeno, ali je sprejemljiv povzetek ali izvleček.
855. Če je sprejemljiv povzetek, uporabite priporočeni obrazec (povzetek odločbe).

b) Ali se zahteva overjena kopija odločbe

856. V vseh primerih je treba preveriti profil države, saj je v njem morda navedeno, da se za vsak zahtevek vedno zahtevajo overjene kopije odločbe. Če se overjena kopija ne zahteva rutinsko, zadošča navadna kopija, vendar lahko zaprošena država pozneje sporoči, da zahteva kopijo odločbe, ki jo za ta poseben primer overi pristojni organ.

3. Pravna pomoč

857. Če zahtevek za spremembo vlaga upravičenec, je upravičen do brezplačne pravne pomoči v zaproseni državi (ob predpostavki, da se zahteva, ker poenostavljeni postopki niso na voljo), če se zahtevek nanaša na preživnino otroka in ni očitno neutemeljen¹⁶².
858. Če se zahtevek upravičenca ne nanaša na preživnino otroka, zaprosena država ne bo samodejno zagotovila brezplačne pravne pomoči za zahtevek za spremembo. Upravičenec je lahko predmet preverjanja premoženjskega stanja ali **preskusa utemeljenosti**, preden mu je pomoč na voljo. Če se **preverja premoženjsko stanje**, so informacije iz obrazca o finančnih razmerah koristne, ker dokazujejo vlagateljevo upravičenost do pravne pomoči v državi prosilki ali državi izvora.
- Pri preverjanju premoženjskega stanja se po navadi preverijo dohodki in premoženje vlagatelja ali druge finančne razmere, ki vplivajo na sposobnost vlagatelja, da plača pravno pomoč.*
- Pri preskusu utemeljenosti se običajno preveri utemeljenost zahtevka ali verjetnost, da mu bo ugodeno, pri čemer se obravnavajo vprašanja, kot sta pravna podlaga za zahtevek in verjetnost, da bo glede na dejansko stanje v zadevi zahtevku ugodeno.*
859. Če poenostavljeni postopki niso na voljo in zavezanec zahteva pravno pomoč, pravica do brezplačne pravne pomoči ni zagotovljena samodejno, tudi če se zahtevek nanaša na preživnino otroka¹⁶³. V nekaterih državah se lahko brezplačna pravna pomoč zagotovi samo, če zavezanec uspešno preneha preverjanje premoženjskega stanja in preskus utemeljenosti. V profilu zaprosene države je navedeno, kakšen je obseg pravne pomoči, ki je na voljo zavezancem v zaproseni državi, in pod kakšnimi pogoji. Informacije, vsebovane v obrazcu o finančnih razmerah, zaproseni državi pomagajo pri odločanju v zvezi z upravičenostjo zavezanca do pomoči.
860. Ker je zagotavljanje brezplačne pravne pomoči zavezancem za zahtevke za spremembo v številnih državah redko, če je vlagatelj zavezanec, preverite profil države in obvestite zavezanca, ali se zahteva pravna pomoč in ali je verjetno, da bo upravičen do take pomoči v zaproseni državi.

4. Druge listine

861. Druge informacije, ki so lahko vključene v zahtevek, so lahko med drugim dokazilo o kakršni koli spremembi okoliščin in pisna stališča v podporo zahtevku za spremembo. Za te informacije ni priporočenih obrazcev in to, kaj je koristno ali potrebno, je odvisno od okoliščin primera in razlogov, zaradi katerih se zahteva sprememba. Vendar bi bile nekatere od teh informacij lahko vključene v obrazec o finančnih razmerah.
862. Poleg tega, če je predhodni pregled pokazal, da bo treba spremenjeno odločbo, ki jo je izdala zaprosena država, priznati v vaši državi, potem ko je bila izdana, vključite zahtevo po overjeni kopiji odločbe (če jo vaša država zahteva), pa tudi izpolnjeno izjavo o izvršljivosti in izjavo o ustreznem obveščanju, če se zahtevata. Če niste prepričani, kaj je potrebno, preberite poglavji 4 in 5 tega priročnika.

¹⁶² Ali pa država preveri premoženjsko stanje otroka. Glej razlage v zvezi s pravno pomočjo v poglavju 3.
¹⁶³ Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 266.

5. Izpolnitev obrazca za prenos

863. Obrazec za prenos določa standard, enotno sredstvo za pošiljanje zahtevkov med državami pogodbenicami. Obrazec potrjuje, da sveženj vsebuje zahtevane listine in informacije, osrednjemu organu prejemniku pa zagotavlja podatke o pravnem sredstvu.
864. Obrazec za prenos je obvezen obrazec. Priložen mora biti vsakemu zahtevku, ki je vložen na podlagi Konvencije.
865. Glej poglavje 15 za navodila za izpolnjevanje obrazca.

III. Kontrolni seznam – poslani zahtevki za spremembo

	Postopek	Napotitev na priročnik
1	Preglejte listine, ki jih predloži vlagatelj	I(C)(2)
2	Proučite, ali bo treba spremenjeno odločbo priznati	I(C)(4)
3	Ugotovite, katere listine se zahtevajo	I(C)(5) in (6)
4	Izpolnite listine	II(C) in poglavje 15
5	Listine pošljite osrednjemu organu zaprosene države	I(C)(10)

Del II

Postopki za prejete zahtevke za spremembo

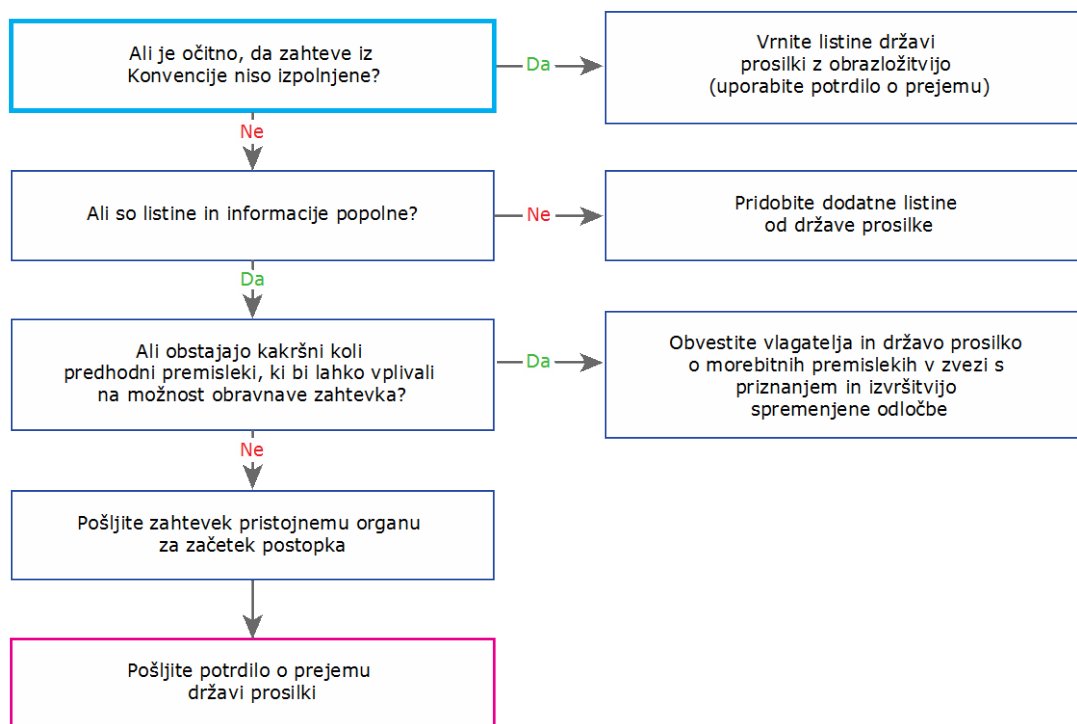
I. Pregled

866. V tem delu so obravnavani postopki, ki jih zaprosena država uporabi, kadar prejme zahtevek za spremembo.
867. Socialni delavci, ki niso seznanjeni z zahtevki za spremembo, si na lahko preberejo poglavje 11 za boljše razumevanje temeljne podlage za zahtevke za spremembo.

II. Postopki

868. Postopek obravnave prejetih zahtevkov, če se zahteva sprememba odločbe, je precej preprost. Koraki postopka so prikazani v spodnjem diagramu.

OBRAVNAVA PREJETIH ZAHTEVKOV ZA SPREMEMBO

Slika 34: Pregled korakov za prejete zahtevke za spremembo

1. Ali je „očitno“, da zahteve iz Konvencije niso izpolnjene

869. Na podlagi Konvencije lahko osrednji organ zavrne obravnavo zahtevka samo, če je „očitno, da zahteve iz Konvencije“ niso izpolnjene (člen 12(8)). Ta izjema je zelo omejena in se lahko na primer uporablja, če zahtevek ne vključuje preživitve¹⁶⁴.
870. Če se zahtevek zavrne na tej podlagi, je treba državo prosilko nemudoma obvestiti o razlogih za zavrnitev odločbe.

2. Ali so listine in informacije popolne

871. Na podlagi Konvencije se zahtevata samo obrazec za prenos in zahtevek (lahko se uporabi priporočeni zahtevek za spremembo odločbe), vendar so v večini primerov potrebne tudi druge listine, da se določi podlaga za spremembo. V večini primerov sveženj gradiva vsebuje naslednje listine:

- priporočeni obrazec zahtevek za spremembo;
- kopijo odločbe o preživitvi – overjeno samo, če to zahteva zaprošena država (glej profil države);
- obrazec o finančnem položaju za zavezanca;
- informacije, potrebne za ugotovitev, kje v zaprošeni državi se nahaja nasprotna stranka;

- obrazec o finančnem položaju za upravičenca;
- dodatno dokumentacijo v podporo zahtevku za spremembo;
- dodatno dokumentacijo, ki jo zahteva zaprošena država (glej profil države).

872. Če se zahteva katera koli od navedenih listin in ta ni vključena v sveženj, ki ga pošlje država prosilka, se zahtevek ne sme zavrni. Namesto tega je treba od druge države zahtevati potrebne listine. V ta namen se lahko uporabi potrdilo o prejemu.

3. Ali so potrebni predhodni preudarki

873. Osrednji organ mora pregledati prejete listine in ugotoviti, ali bi lahko obstajale ovire za obravnavo zadeve v zaprošeni državi in ali obstajajo pomisleki glede ovir za priznanje ali izvršitev spremenjene odločbe. To je zlasti pomembno pri zahtevkih, ki jih vložijo zavezanci. Kot navedeno v poglavju 11, so okoliščine, v katerih lahko zavezanec na podlagi Konvencije v drugi državi vloži zahtevek za spremembo odločbe, v nekaterih primerih omejene.

874. Vendar mora osrednji organ v zaprošeni državi upoštevati, da je bila podobna presoja morda opravljena v državi prosilki, preden je bilo gradivo poslano. Osrednji organ v državi prosilki je že proučil, ali bi bila odločba o spremembi, ki bi bila izdana na podlagi zahtevka, lahko priznana v državi prosilki.

875. V nekaterih državah nacionalna zakonodaja ne dovoljuje znižanja in odpisa izostalih plačil preživnine otrok. Če se z zahtevkom zahteva samo odpis izostalih plačil preživnine otrok, vaša nacionalna zakonodaja¹⁶⁵ pa odpisa izostalih plačil ne dovoljuje, ustrezno obvestite osrednji organ države prosilke.

4. Obravnava zahtevka za spremembo

876. Ko se ugotovi, da se zahtevek lahko vloži na podlagi Konvencije, se lahko listine pošljejo pristojnemu organu za začetek postopka. V nekaterih državah je pristojni organ v ta namen osrednji organ.

5. Potrditev

877. Osrednji organ mora vse prejete zahtevke potrditi v šestih tednih od prejema z nadaljnjim poročilom o stanju zahtevka ali nadaljnjimi ukrepi v treh mesecih od potrditve. Za prvo potrditev je treba uporabiti obvezno potrdilo o prejemu. Pozneje se lahko v ta namen uporabi obrazec poročila o stanju zahtevka.

6. Po izdaji odločbe

878. Če se odločba spremeni, osrednji organ v zaprošeni državi pošlje kopijo spremenjene odločbe osrednjemu organu prosilcu.

879. V nekaterih primerih je treba spremenjeno odločbo priznati v državi prosilki, preden se lahko izvrši v tej državi. V teh primerih bo zaprošena država kot država izvora spremenjene odločbe morda morala pomagati pri zagotavljanju potrebnih listin (izjava o izvršljivosti, izjava o ustreznem obveščanju in overjene kopije odločbe) v podporo postopku priznanja. V dokumentaciji, prejeti z zahtevkom za spremembo odločbe, ali nadaljnjih sporočilih države prosilke je navedeno, ali obstajajo v zvezi s tem kakršne koli posebne zahteve. Druga možnost je, da vlagatelj vloži neposredno zahtevo pri pristojnem organu za dokončanje priznanja.

¹⁶⁵

V nekaterih državah to vključuje Haaški protokol o pravu, ki se uporablja za preživninske obveznosti.

III. Kontrolni seznam – prejeti zahtevki za spremembo

	Postopek	Napotitev na priročnik
1	Ali je „očitno“, da zahteve iz Konvencije niso izpolnjene?	del 2, II(1)
2	Ali so listine popolne?	del 2, II(2)
3	Ugotoviti, ali v nacionalni zakonodaji katere izmed držav obstajajo ovire v zvezi z zahtevkom za spremembo	del 2, II(3)
4	Obravnavati zahtevek	del 2, II(4)
5	Obvestiti osrednji organ o rešitvi zahtevka	del 2, II(6)

Del III

Vprašanja, ki so skupna prejetim in poslanim zahtevkom za spremembo

I. Dodatno gradivo

A. **Praktični nasveti za vse zahtevke ali zahteve za spremembo**

- Pooblaščen zastopnik osrednjega organa mora izpolniti obrazec za prenos. Vlagatelj ali zastopnik osrednjega organa lahko izpolni priporočeni obrazec zahtevka.
- Države se spodbujajo k uporabi priporočenih obrazcev. Oblikovani so tako, da vključujejo vse potrebne informacije. Obvezen je samo obrazec za prenos, ki ga je treba uporabiti.
- Pošiljanje izvirnikov listin se ne zahteva.
- Ker so nekatere spremembe predmet neposrednih zahtev, vloženih pri pristojnem organu, je treba zagotoviti, da so vsi osrednji organi, ki imajo odprto zadevo, obveščeni o spremembi. Tako se zagotovi posodobitev zadev v obeh državah pogodbenicah.
- Nacionalna zakonodaja¹⁶⁶ nekaterih držav vsebuje pomembne omejitve v zvezi z odpisom izostalih plačil. Obravnavane so v tem poglavju. Če se zahtevek ali zahteva nanaša na odpis izostalih plačil, je treba preveriti profile obeh vključenih držav.
- Odločitev, ali vložiti zahtevek za spremembo ali neposredno zahtevo pri pristojnem organu v eni izmed vključenih držav, je zapletena. Vlagatelje bi bilo treba spodbujati, da pridobijo pravni nasvet o tem vprašanju.

¹⁶⁶

V nekaterih državah to vključuje Haaški protokol o pravu, ki se uporablja za prežिवninske obveznosti.

- Če je izvršitev odločbe o preživnini v teku ali če se spremenijo okoliščine strank, se sprememba ne zahteva vedno. Na podlagi nacionalne zakonodaje so lahko na voljo pravna sredstva, na primer začasna prekinitev izvršitve, ali druge možnosti namesto spremembe, vključno z administrativnim ponovnim izračunom ali revizijo odločbe.

B. Zadevni obrazci

Obrazec za prenos
Zahtevek za spremembo odločbe
Obrazec za zaupne informacije
Obrazec o finančnih razmerah
Povzetek odločbe
Potrdilo o prejemu

C. Relevantni členi Konvencije

Člen 10(1)(e) in (f) ter 10(2)(a), (b) in (c)
Člen 11
Člen 12
Člen 15
Člen 17
Člen 18
Člen 20
Člen 22

D. Povezani oddelki priročnika

Glej poglavje 1, oddelek I, A.4 – Zahtevek za spremembo obstoječe odločbe
Glej poglavje 3, del 2, oddelek III – Učinkovit dostop do postopkov in pravne pomoči
Glej poglavji 4 in 5 – Poslani in prejeti zahtevki za priznanje ali priznanje in izvršitev

II. Pogosto zastavljena vprašanja

Zavezanec mora plačevati preživnino na podlagi odločbe iz druge države. Eden od otrok zdaj živi pri zavezancu. Ali lahko zavezanec spremeni odločbo?

880. V večini primerov – da. Zavezanec mora izpolniti zahtevek na podlagi člena 10(2)(b) ali (c) in ga predložiti osrednjemu organu. Osrednji organ v državi, kjer prebiva zavezanec, ga pošlje državi, v kateri je bila izdana odločba, če ima upravičenec običajno prebivališče še vedno v tej državi, ali državi, v kateri zdaj prebiva upravičenec. V nekaterih okoliščinah lahko zavezanec vloži neposredno zahtevo pri pristojnem organu v državi, kjer prebiva. Ali je odločbo mogoče spremeniti, je odvisno od prava, ki se uporablja v zaproseni državi.

Katere korake mora upravičenec ali zavezanec izvesti po spremembi odločbe o preživnini, da se spremenjena odločba izvrši?

881. Naslednji koraki so odvisni od nacionalne zakonodaje, odvisno od tega, kje stranki prebivata in ali je spremenjena odločba izdala država pogodbenica, v kateri bo izvršena. Če jo je, nadaljnji koraki niso potrebni, saj bo država izvršila lastno odločbo.
882. Če je bila spremenjena odločba izdana v drugi državi pogodbenici, ki ni država, v kateri naj bi se izvršila, jo je pred izvršitvijo morda treba priznati. Priznanje se lahko zahteva bodisi v državi, kjer zavezanec prebiva, bodisi v državi, kjer ima premoženje.

883. V nekaterih državah se priznanje spremenjene odločbe ne zahteva, saj se spremenjena odločba šteje za razširitev prvotne odločbe, če je bila prvotna odločba priznana v zadevni državi. V drugih državah pogodbenicah je treba na podlagi določb o priznanju in izvršitvi iz Konvencije vložiti zahtevek za priznanje spremenjene odločbe. Mogoča je lahko tudi neposredna zahteva za priznanje pri pristojnem organu.

884. Konvencija ne obravnava posebej tega vprašanja.

Kdaj se lahko odločba o preživnini spremeni? Kaj mora vlagatelj dokazati?

885. Ali je odločbo mogoče spremeniti ali preoblikovati, določa pravo, ki se uporablja v državi, kjer se obravnava zahtevek (zaprošena država). V večini držav pogodbenic mora vlagatelj dokazati, da so se okoliščine upravičenca, zavezanca ali otrok po izdaji odločbe spremenile.

Ali se lahko neporavnana izostala plačila preživnine znižajo ali odpišejo z zahtevkom na podlagi Konvencije?

886. To je v celoti urejeno z nacionalno zakonodajo in ne s Konvencijo. V profilu zaprošene države preverite, ali zadevna država dovoljuje odpis ali znižanje izostalih plačil. Ali bo zahtevku ugodeno, je odvisno od tega, ali pravo zaprošene države dovoljuje odpis ali znižanje izostalih plačil. V nekaterih državah odpis izostalih plačil ni dovoljen.

Kaj se zgodi, če je odločba prejeta, vendar je ni mogoče priznati na podlagi Konvencije?

887. Namen postopka priznanja je omogočiti izvršitev odločb na enaki podlagi, kot se izvrši odločba, izdana na podlagi nacionalne zakonodaje zadevne države. Zato odločbe, ki je v neki državi ni mogoče priznati, tudi ni mogoče izvršiti v tej državi na podlagi Konvencije. Vendar pa mora vlagatelj v takem primeru v večini primerov proučiti razloge, na podlagi katerih sta bila priznanje in izvršitev zavrnjena, ter bodisi vložiti zahtevek za spremembo v drugi državi (npr. državi izvora) bodisi vložiti zahtevek za izdajo nove odločbe, da pridobi odločbo, ki jo je mogoče priznati in izvršiti na podlagi Konvencije.

Znesek preživnine, določen v odločbi o preživnini upravičenca, ne zadošča več za potrebe otrok. Zavezanec zdaj prebiva v tuji državi. Kako lahko upravičenec doseže zvišanje preživnine?

888. Če je bila odločba izdana v državi, kjer upravičenec še vedno prebiva, se lahko od pristojnega organa, ki je izdal prvotno odločbo, preprosto zahteva, naj odločbo spremeni tako, da zviša znesek preživnine. Če ta organ zaradi določenega razloga spremenjene odločbe ne more izdati, mora upravičenec vložiti zahtevek na podlagi Konvencije, pri čemer se zahtevek za spremembo pošlje državi, v kateri zdaj prebiva zavezanec. Obstaja več možnosti glede tega, kako lahko to poteka. Te možnosti so opisane v poglavju 11.

889. Če zavezanec ne prebiva v državi, kjer je bila odločba izdana, sodni ali upravni organ v tej državi odločbe morda ne bo mogel spremeniti. V tem primeru bo moral upravičenec vložiti zahtevek za spremembo na podlagi Konvencije in zaprositi, naj se zahtevek pošlje državi, v kateri prebiva zavezanec.

Kaj če niti upravičenec niti zavezanec ne prebiva v državi, kjer je bila izdana odločba? Kje naj se zahtevek za spremembo obravnava?

890. Glej poglavje 11. V večini primerov postopki potekajo v državi, kjer zdaj prebiva nasprotna stranka. To je lahko država, v kateri prebiva upravičenec, ali država, v kateri prebiva zavezanec, odvisno od tega, kdo vloži zahtevek. Vendar je od prava zaprosene države odvisno, ali lahko zadevna država spremeni odločbo.

Kateri so razlogi za spremembo odločbe? Ali je mogoče spremeniti preživnino ali opisati izostala plačila brez soglasja upravičenca?

891. Ali je sprememba dovoljena, je odvisno od prava države, v kateri se obravnava zahtevek. V večini držav pogodbenic je odločbo o preživnini otrok mogoče spremeniti samo, če se spremenijo okoliščine zavezanca, upravičenca ali otroka. Odpis izostalih plačil preživnine otrok je dovoljen oziroma ni dovoljen na podlagi prava zaprosene države. Številne države dovoljujejo odpis izostalih plačil preživnine otrok samo v izjemnih okoliščinah in ne priznajo ali izvršijo odločbe o spremembi izostalih plačil.

Ali se lahko od vlagatelja zahteva, da zahtevek za spremembo vloži osebno v zaproseni državi?

892. Člen 29 Konvencije ne določa, ali se lahko pri vložitvi zahtevka za spremembo zahteva fizična prisotnost vlagatelja. Osrednja organa zaprosene države in države prosilke morata na podlagi sodelovanja zagotoviti, da vlagatelj zahtevku priloži dokazila, in pomagati zagotoviti, da lahko vlagatelj vloge ali dokazila predloži z drugačnimi sredstvi, na primer po telefonu ali videokonferenci, če so na voljo¹⁶⁷.

¹⁶⁷ Če sta obe državi pogodbenici Konvencije o pridobivanju dokazov iz leta 1970, glej poglavje 3, del 2, oddelek V – Druge haaške konvencije.

Poglavje 13

Izpolnjevanje poslanih zahtev za posebne ukrepe

Kako je urejeno to poglavje:

V tem poglavju so obravnavane zahteve za posebne ukrepe.

Oddelek I vsebuje pregled teh zahtev – kdaj se zahteva vloži, kdo jo lahko vloži, in razlago ukrepov, ki se lahko zahtevajo.

V oddelku II so opisani postopek oziroma koraki za pripravo in obravnavo zahteve ter njeno pošiljanje drugi državi.

V oddelku III so obravnavana vprašanja, ki se lahko pojavijo, vključno s stroški in pomisleki glede varstva podatkov.

Oddelek IV vsebuje dodatno gradivo in napotitve na druge povezane dele priročnika.

Če potrebujete le preprost povzetek vključenih postopkov, je v poglavju V naveden kontrolni seznam.

Oddelek VI vsebuje odgovore na nekatera pogosto zastavljena vprašanja v zvezi z zahtevki za izvršitev.

I. Pregled – zahteve za posebne ukrepe

A. Kdaj se ta zahteva vloži

893. Zahteva za posebne ukrepe se vloži, kadar se v preživninski zadevi zahteva pomoč druge države pogodbenice, vendar je ta pomoč zelo omejena.

894. Zahteva se lahko vloži:

1 v skladu s členom 7(1):

- da bi morebitnemu vlagatelju zahtevka pomagali pri vložitvi zahtevka na podlagi Konvencije za priznanje ali priznanje in izvršitev, izvršitev, izdajo ali spremembo odločbe o **preživnini**; ali
- da bi morebitnemu vlagatelju zahtevka pomagali ugotoviti, če bi bilo treba tak zahtevek vložiti;

Preživnina vključuje preživnino za otroke, zakonca ali partnerja in stroške vzdrževanja otrok ali zakonca/partnerja. Država lahko na podlagi Konvencije preživnino razširi tudi na preživnino, ki izhaja iz drugih oblik družinskih razmerij.

2 v skladu s členom 7(2):

- za pospešitev postopka, če se zahteva za izterjavo preživnine vloži v državi pogodbenici in ima ta postopek mednarodni element, na primer premoženje v drugi državi.

895. Za razliko od zahtevkov za priznanje, priznanje in izvršitev, izvršitev, izdajo ali spremembo je zagotavljanje storitev kot odgovor na zahtevo v določeni meri prepuščeno presoji zaprosenega. Če se zahteva vloži v skladu s členom 7(1) in se nanaša na morebitni zahtevek v skladu s členom 10 Konvencije, zaproseni osrednji organ najprej ugotovi, ali so storitve potrebne. Če meni, da so storitve potrebne, mora take ukrepe določiti kot primerne na podlagi virov, ki so na voljo osrednjemu organu, in nacionalne zakonodaje države¹⁶⁸. Zahteva v skladu s členom 7(1) mora biti za enega izmed ukrepov, navedenih v tem členu.
896. Nasprotno pa v primeru, če se zahteva vloži v skladu s členom 7(2) in se nanaša na preživninski postopek, ki poteka v državi prosilki, ni potrebno, da gre za katerega koli od navedenih ukrepov, vendar je odgovor popolnoma prepuščen zaproseni državi.

B. Primer zadeve

897. X prebiva v državi A in ima preživninsko odločbo, s katero se od Y zahteva plačevanje preživnine otroka. X domneva, da Y prejema pokojnino od delodajalca v državi B. Če to drži, želi X poslati odločbo o preživnini državi B za izvršitev. Država A in država B sta državi pogodbenici Konvencije.
898. X lahko na podlagi Konvencije zaprosi osrednji organ v državi A, naj pošlje **zahtevo za posebne ukrepe** državi B, da ugotovi, ali Y prejema pokojnino v tej državi. Če osrednji organ v državi B meni, da so ukrepi potrebni, izvede ustrezne korake za preiskavo in obvesti osrednji organ v državi A, ali pokojnina obstaja¹⁶⁹. X lahko nato vloži zahtevek za priznanje in izvršitev odločbe o preživnini ter ga pošlje državi B.

C. Kdo lahko vloži zahtevo

899. Zahtevo za posebne ukrepe lahko vloži upravičenec (vključno z javnim organom, ki deluje v imenu upravičenca ali je upravičencu izplačal nadomestilo) ali zavezanec.
900. Zahteva mora spadati na glavno področje uporabe Konvencije (glej poglavje 3), razen če sta zaprosena država in država prosilka predložili izjavi o razširitvi področja uporabe Konvencije na drugo vrsto preživninske obveznosti.
901. Zahteve za posebne ukrepe je treba v vsaki državi vložiti prek osrednjega organa. Zahteve ni mogoče vložiti neposredno pri pristojnem organu¹⁷⁰.

D. Diagram poteka

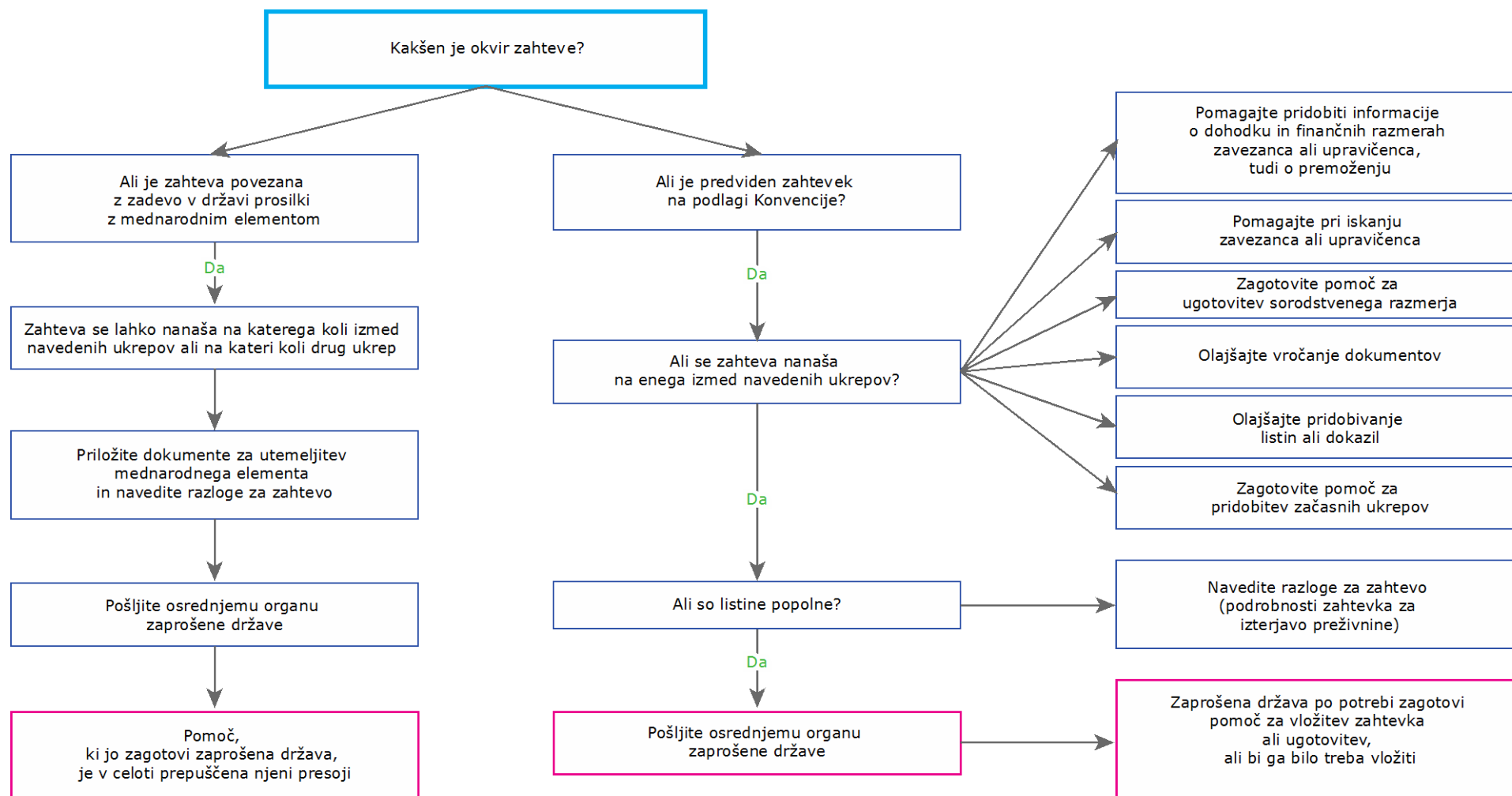
902. Naslednji diagram poteka prikazuje glavne postopke za vložitev zahteve za posebne ukrepe.

¹⁶⁸ Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 203.

¹⁶⁹ V nekaterih državah nacionalni zakoni o zasebnosti morda ne dovoljujejo razkritja posebnih informacij, vendar država B morda lahko pošlje obvestilo, ali ima zavezanec dohodek v državi B.

¹⁷⁰ Obrazložitevno poročilo, odstavek 194.

OBRAVNAVA POSLANIH ZAHTEV ZA POSEBNE UKREPE

Slika 35: Diagram poteka – obravnava poslanih zahtev za posebne ukrepe

II. Postopki

A. Določitev okvira zahteve

903. V skladu s členom 7 se mora pomoč zahtevati za določeno vrsto preživitinske zadeve. Nanaša se lahko na morebitni zahtevek na podlagi Konvencije ali preživitinsko zadevo v državi prosilki, ki ima mednarodni element¹⁷¹. Prvi primer je obravnavan v členu 7(1), drugi pa v členu 7(2).

Država prosilka je država pogodbenica, ki vloži zahtevek in predloži zahtevo v imenu osebe, ki prebiva v tej državi. **Zaprošena država** je država pogodbenica, ki je zaprošena za obravnavo zahtevka.

904. Če zahteva ne spada v nobeno od teh kategorij, jo lahko osrednji organ zavrne.

B. Če se zahteva vloži v okviru načrtovanega zahtevka na podlagi Konvencije (člen 7(1))

Ali gre za zahtevo za enega izmed navedenih ukrepov?

905. V Konvenciji je navedenih šest možnih ukrepov, ki so lahko predmet zahteve za posebne ukrepe. Določeni so v členu 7(1) in predstavljajo podskupino splošnih dejavnosti osrednjega organa, ki jih naj bi jih zagotovila država pogodbenica. Z zahtevo se lahko osrednji organ v drugi državi zaprosi, naj zagotovi pomoč pri čemer koli od naslednjega:

a) iskanju zavezanca ali upravičenca

906. Lahko se vloži zahteva, naj država pogodbenica izvede iskanje v svojih bankah podatkov in drugih dostopnih virih informacij, da ugotovi, kje je upravičenec ali zavezanec. Ta zahteva se lahko vloži, če upravičenec v eni državi pogodbenici ne želi nositi stroškov prevoda odločbe v jezik druge države pogodbenice, razen če zavezanec prebiva v tej državi. Podobno mora zavezanec morda vedeti, ali upravičenec prebiva v zaprošeni državi, da ugotovi, kje je treba vložiti zahtevek za spremembo.

b) pridobivanju informacij o dohodku, premoženju in drugih finančnih razmerah

907. Lahko se vloži zahteva za pomoč pri pridobivanju informacij o dohodku, premoženju in drugih finančnih razmerah zavezanca ali upravičenca. To je lahko potrebno, kot v zgornjem primeru, kadar namerava upravičenec poslati odločbo določeni državi v izvršitev, če je ugotovljeno, da je dohodek ali premoženje v zaprošeni državi.

c) lažšanju pridobivanja dokazov

908. V nekaterih primerih se lahko pomoč druge države pogodbenice zahteva za pridobivanje dokazov, ki se lahko uporabijo v preživitinskem postopku. Na primer, listine, ki dokazujejo lastninsko pravico do premoženja, ali kopije davčnih podatkov so lahko koristne pri določanju zavezančeve zmožnosti plačevanja ali zagotavljanju pomoči pri ugotavljanju, ali obstaja premoženje, ki bi bilo lahko predmet izvršbe. Način, kako se bo država odzvala na tako zahtevo, je odvisen od nacionalne zakonodaje zaprošene države, namena zahteve in tega, ali sta vključeni državi pogodbenici katere koli mednarodne pogodbe (člen 50)¹⁷².

¹⁷¹ Za razlago pomena „mednarodnega elementa“ glej obrazložitevno poročilo, odstavek 206.

¹⁷² Glej obrazložitevno poročilo, odstavke 648–651.

d) ugotavljanju sorodstvenega razmerja

909. Čeprav je na podlagi Konvencije omogočeno ugotavljanje sorodstvenega razmerja v okviru zahtevka za izdajo odločbe o preživnini, obstajajo primeri, ko upravičenec zahteva samo ugotovitev sorodstvenega razmerja. Na primer, stranki sta se morda dogovorili, da bo odločba o preživnini izdana v državi upravičenca, vendar je treba za ugotovitev odgovornosti za preživnino otrok ugotoviti sorodstveno razmerje¹⁷³.

e) začetku ali olajšanju postopkov začasne ukrepe

910. Upravičenec lahko zaprosi državo pogodbenico, naj začne ali olajša postopek začasne narave, da zagotovi uspešnost vložene zahteve za izterjavo preživnine. Taka zahteva se lahko nanaša na preprečitev odsvojitve premoženja ali zadržanje izvršitve druge odločbe, dokler je nerešen zahtev za izterjavo preživnine. To lahko pomaga pri prihodnjem preživninskem postopku na podlagi Konvencije.

f) olajšanju vročanja pisanj

911. Pomoč pri vročanju pisanj v preživninski zadevi je lahko pomembna, kadar se zadeva obravnava pred sodiščem v državi in mora stranka vročiti listine stranki zunaj države. Kako se država odzove na tako zahtevo, je odvisno od tega, ali sta vključeni državi podpisnici katere koli mednarodne pogodbe, in od nacionalne zakonodaje zaprosene države (člen 50)¹⁷⁴.

C. Če se zahteva vloži v okviru postopka z mednarodnim elementom (člen 7(2))

912. Če je vložena zahteva za posebne ukrepe v zvezi z zadevo z mednarodnim elementom, zahteva ni omejena na določenih šest vrst, ki so navedene zgoraj. Oseba, ki zahteva posebne ukrepe, lahko vloži zahtevo za katero koli drugo vrsto pomoči, ki je lahko pomembna za preživninski postopek¹⁷⁵.

D. Ali so listine popolne

913. Za zahteve za posebne ukrepe v skladu s členom 7(1) ali 7(2) še ni oblikovan priporočen obrazec zahteve, vendar ga bo Stalni urad pripravil v prihodnosti. Vsebina svežnja za zahtevo je odvisna od narave same zahteve. Pred dokončnim oblikovanjem priporočenega obrazca lahko država za zahtevo uporablja svoje obrazce. Zaprošeni državi se lahko glede na vrsto in okoliščine zahteve predloži naslednja dokumentacija:

- posebni ukrep, ki se zahteva;
- ali je predviden zahtev za izterjavo preživnine na podlagi Konvencije in ali ima preživninska zadeva v državi prosilki mednarodni element;
- vrsta predvidenega zahtevka za izterjavo preživnine (npr. priznanje, izvršitev, izdaja ali sprememba);
- informacije o tem, zakaj je potreben poseben ukrep;
- kontaktni podatki vlagatelja in nasprotne stranke.

914. Pri sestavljanju svežnja gradiva in zahteve za posebne ukrepe se prepričajte, da so vključeni naslednji elementi:

¹⁷³ Če se za sodni postopek v državi prosilki zahteva dokazilo o sorodstvenem razmerju in sta obe državi pogodbenici Konvencije o pridobivanju dokazov iz leta 1970, glej poglavje 3, del 2, oddelek V – Druge haaške konvencije.

¹⁷⁴ Glej obrazložitevno poročilo, odstavke 648–651.

¹⁷⁵ Za dodatne primere glej obrazložitevno poročilo, odstavek 193.

a) varstvo zasebnosti

915. Konvencija določa, da zbranih ali posredovanih informacij v zahtevkih na podlagi Konvencije ni dovoljeno razkriti ali potrditi, če bi to lahko ogrozilo zdravje, varnost ali svobodo osebe.
916. V primeru pomislekov to navedite v obrazcu zahteve, vse osebne podatke pa predložite na ločenem obrazcu in ne v sami zahtevi:

b) informacije o osrednjem organu

917. Predložite podatke o osrednjem organu prosilcu in osebi, s katero je treba vzpostaviti stik, če zaprošena država zahteva nadaljnje ukrepanje. Jezik sporazumevanja med osrednjima organoma je jezik zaprošene države, drug jezik ali bodisi angleščina bodisi francoščina. V profilu države je navedeno, kateri jezik je treba uporabiti.
918. Predložite kontaktne podatke osrednjega organa prosilca. Ti podatki so navedeni v profilu države.

c) podrobnosti o vlagatelju

919. Vlagatelj je oseba, ki vlaga zahtevo za posebne ukrepe. Vlagatelj zahteve za posebne ukrepe je lahko tudi zavezanec.

d) podrobnosti o osebah, za katere se zahteva preživnina

920. To je pomembno za zagotovitev, da preživninska obveznost spada na področje uporabe Konvencije (glej poglavje 3). Če vlagatelj zahteva preživnino zase, navedite ta podatek. Za druge družinske ali vzdrževane člane navedite informacije o družinskem razmerju in datum rojstva vsakega otroka, da se dokaže, da so otroci mlajši od 21 let in zato zajeti v Konvenciji. Uporabiti je treba imena, kot so navedena na rojstnih listih ali drugih uradnih listinah.

e) podrobnosti o zavezancu

921. Podatki o zavezancu se zahtevajo glede na zahtevo. Podatke o zavezancu predložite, če se zahteva ugotovitev sorodstvenega razmerja ali če je treba ugotoviti, kje je zavezanec oziroma njegovo premoženje ali dohodek.

f) seznam priloženih listin

922. Navedite, ali so v zahtevo vključene kakršne koli listine, in jih naštejte.

E. Pošiljanje dokumentacije zaprošeni državi

923. Ko je dokumentacija zbrana, se lahko pošlje osrednjemu organu v zaprošeni državi. Za zahteve za posebne ukrepe ne veljajo roki za potrditev s strani zaprošene države iz člena 12; vendar splošna obveznost učinkovitega sodelovanja z drugimi državami pogodbenicami pomeni, da mora zaprošena država potrditi zahtevo v razumnem času. Dobro je uporabiti vsaj časovne okvire iz člena 12.

III. Druga vprašanja

A. Stroški

924. Treba je opozoriti, da se za zahteve za posebne ukrepe ne uporabljajo splošna načela v zvezi z brezplačno pravno pomočjo (člena 14 in 15), tudi če se zahteva nanaša na morebitni zahtevk za preživnino otrok.
925. Zaprošeni osrednji organ lahko naloži stroške za svoje storitve pri odgovarjanju na zahtevo za posebne ukrepe. Vendar člen 8 določa, da se lahko od vlagatelja terja samo povračilo „izrednih stroškov“. Poleg tega od vlagatelja ni mogoče terjati povračila stroškov, razen če se je predhodno strinjal z zagotavljanjem storitev po takih stroških. V Konvenciji izraz „izredni“ ni opredeljen ter je predmet nacionalne zakonodaje in politike glede tega, kateri stroški se štejejo za „izredne“¹⁷⁶.

Primer

926. Z prebiva v državi A. D je oče njenega otroka. Z meni, da ima D v državi B premoženje, ki se lahko zaseže, preden se izda odločba o preživnini v državi B. Z ime dve možnosti. Z lahko vloži zahtevo za posebne ukrepe prek osrednjega organa v državi A, ki zaprosi državo B, naj sprejme začasne ukrepe za ohranitev premoženja do izdaje odločbe o preživnini. Če to stori in so s takim zahtevkom povezani stroški (npr. stroški stečajnega upravitelja), se ti stroški lahko štejejo za „izredne“ in se od Z lahko terja njihovo povračilo, če se Z s tem strinja vnaprej. Druga možnost je, da Z vloži zahtevek za izdajo odločbe o preživnini v državi B in zaprosi, da se premoženje ohrani med trajanjem postopka na podlagi tega zahtevka. Če Z izbere to možnost, ji ne bodo naloženi stroški za začasne ukrepe¹⁷⁷.
927. V navedenem primeru se lahko Z, če so stroški zanjo pomemben dejavnik, odloči, da ne vložila zahteve za posebne ukrepe. Vendar pa upoštevajte, da se lahko povračilo stroškov, ki jih utrpi zaprošena država ali Z v tem primeru, terja od zavezanca v okviru vsakega naslednjega zahtevka za izterjavo preživnine, če to dovoljuje nacionalna zakonodaja zaprošene države.

B. Varstvo osebnih podatkov

928. Konvencija določa posebne omejitve v zvezi z razkrivanjem in potrjevanjem informacij, ki se na podlagi Konvencije zberejo ali posredujejo v določenih okoliščinah. Razkritje ali potrditev informacij ni dovoljeno, če bi to ogrozilo zdravje, varnost ali svobodo osebe (člen 40(1)). Oseba je lahko otrok, vlagatelj, nasprotna stranka ali katera koli druga oseba. Konvencija v zvezi s tem ni omejena.
929. Če osrednji organ ugotovi, da bi razkritje ali potrditev informacij povzročila tako tveganje, o tem obvesti drugi osrednji organ v zadevi, ta pa navedeno ugotovitev upošteva pri obravnavi zahtevka na podlagi Konvencije. Ugotovitev osrednjega organa prosilca glede tveganja za zaprošeni osrednji organ ni zavezujoča, vendar mora zaprošeni organ proučiti, ali bi lahko razkritje ogrozilo zdravje, varnost ali svobodo osebe. Ravnanje osrednjega organa v kakršnem koli primeru bo odvisno od zahtev za obravnavo zahtevka in izpolnitev obveznosti osrednjega organa na podlagi Konvencije (člen 40(1) in (3)).

¹⁷⁶ Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 223.

¹⁷⁷ Razen če je zaprošena država izjavila, da bo preverila otrokovo premoženjsko stanje, ali če zaprošena država pred zagotovitvijo brezplačne pravne pomoči uporabi preskus utemeljenosti. (Glej poglavje 3.)

930. V nekaterih primerih lahko nacionalna zakonodaja tudi preprečuje razkritje določenih osebnih podatkov vlagatelju ali osrednjemu organu v državi prosilki, vendar se običajno zagotovijo splošne informacije (npr. potrditev, da zavezanec prebiva v državi).

Dobra praksa: če se z zahtevo za informacije zahteva razkritje določenih osebnih podatkov, vnaprej preverite pri zaprošenem osrednjem organu, ali se ti podatki lahko razkrijejo osrednjemu organu prosilcu ali vlagatelju. Če to ni dovoljeno, mora vlagatelj morda vložiti zahtevek na podlagi člena 10 (za priznanje in izvršitev, izdajo, spremembo itd.), ne da bi najprej pridobil te podatke.

IV. Dodatno gradivo

A. *Praktični nasveti*

- Zapomnite si, da čeprav zahteva za posebne ukrepe ni zahtevek na podlagi člena 10, jo je treba v posamezni državi kljub temu obravnavati prek osrednjega organa. Za posebni ukrep ni mogoče vložiti neposredne zahteve pri pristojnem organu.
- Ukrepi, ki jih sprejme osrednji ali pristojni organ v zaprošeni državi v odgovor na zahtevo za posebne ukrepe, so pretežno odvisni od njegove presoje. Zato lahko vlagatelj pri odločanju o tem, ali naj vloži zahtevo za posebni ukrep (npr. za ugotovitev sorodstvenega razmerja) pred vložitvijo zahtevka na podlagi člena 10, prouči, ali bo zahteva za posebne ukrepe po nepotrebnem podaljšala postopek.

B. *Povezani obrazci*

Obrazec za prenos

C. *Relevantni členi Konvencije*

Člen 2
Člen 3
Člen 7
Člen 8
Člen 15
Člen 38
Člen 40
Člen 50
Člen 51

D. *Povezani oddelki priročnika*

Glej poglavji 4 in 5 – Poslani in prejeti zahtevki za priznanje ali priznanje in izvršitev
Glej poglavji 8 in 9 – Poslani in prejeti zahtevki za izdajo odločbe o preživitni
Glej poglavje 10 – Izvrševanje odločb o preživitni
Glej poglavji 11 in 12 – Sprememba odločb

V. Kontrolni seznam – poslana zahteva za posebne ukrepe

	Postopek	Napotitev na priročnik
1	Določite okvir zahteve	II(A)
2	Če se zahtevek nanaša na morebitno uporabo Konvencije	
2(a)	Potrdite, da gre za zahtevo za enega izmed navedenih ukrepov	II(B)
3	Če se zahteva nanaša na domači preživninski postopek:	II(C)
3(a)	Zahteva je lahko za kakršno koli pomoč, ki se zahteva	II(C)
4	Sestavite sveženj listin	II(D)
5	Pošljite ga zaproseni državi	II(E)

VI. Pogosto zastavljena vprašanja

Ali je treba za vložitev zahteve za posebne ukrepe vložiti zahtevek na podlagi Konvencije?

931. Ne. Vlagatelj lahko zaprosi osrednji organ, naj vloži zahtevo za posebne ukrepe kot sredstvo za ugotovitev, ali je zahtevek sploh treba vložiti. To je lahko na primer v primeru, ko se za ugotovitev, ali je treba vložiti zahtevek za izvršitev, zahtevajo informacije v zvezi z dohodkom ali premoženjem zavezanca.

Ali mora osrednji organ zagotoviti storitev, ki se zahteva v okviru zahteve za posebne ukrepe?

932. Ne v vseh primerih. Osrednji organ mora sprejeti primerne ukrepe v odgovor na zahtevo za posebne ukrepe samo, če meni, da so ti ukrepi potrebni, da bi vlagatelju pomagali pri vložitvi zahtevka za izdajo, priznanje, priznanje in izvršitev ali spremembo odločbe o preživnini v skladu s členom 10 ali mu pomagali pri odločitvi, ali naj tak zahtevek vloži (člen 7(1)). Upoštevajte razliko med izrazoma, uporabljenima v členu 7(1), ki določa, da zaproseni osrednji organ **sprejme** primerne ukrepe (če je predvidena zadeva na podlagi Konvencije), in členu 7(2), ki določa, da osrednji organ **lahko sprejme** posebne ukrepe (za zadeve z mednarodnim elementom).

Poglavje 14

Obravnavanje prejetih zahtev za posebne ukrepe

Kako je urejeno to poglavje:

V tem poglavju so obravnavane prejete zahteve za posebne ukrepe.

Oddelek I vsebuje pregled teh zahtev – kdo lahko vloži zahtevo in kdaj se uporabi.

Oddelek II vsebuje opis postopka ali korakov za pregled prejetega gradiva in obravnavo zahteve.

V oddelku III je obravnavano vprašanje stroškov.

Oddelek IV vsebuje napotitve in dodatno gradivo za zahtevo.

Oddelek V vsebuje kontrolni seznam za tiste, ki potrebujejo preprost pregled postopka.

V oddelku VI so obravnavana nekatera izmed najpogostejše zastavljenih vprašanj v zvezi s tem zahtevkom.

I. Pregled – zahteve za posebne ukrepe

A. Kdaj se ta zahteva uporabi

933. Ta zahteva se vloži v dveh različnih primerih, ko vlagatelj od druge države pogodbenice zahteva neko omejeno obliko pomoči.
934. Zahteva za posebne ukrepe se lahko vloži v skladu s členom 7(1) za:
- pomoč vlagatelju pri vložitvi zahtevka na podlagi Konvencije za priznanje, priznanje in izvršitev, izvršitev, izdajo ali spremembo odločbe o preživnini; ali
 - pomoč vlagatelju zahtevka pri ugotavljanju, ali bi bilo treba tak zahtevek vložiti.
935. Poleg tega se v skladu s členom 7(2) zahteva za posebne ukrepe lahko vloži, če je zahtevek za izterjavo preživnine vložen v državi pogodbenici in ima ta zadeva mednarodni element, za olajšanje postopka.
936. V skladu s členom 7(1) se lahko zahteva šest možnih ukrepov. Odgovor osrednjega organa na zahtevo za posebne ukrepe je odvisen od njegove presoje, raven pomoči, ki je na voljo, pa se lahko med državami močno razlikuje. Če se zahteva nanaša na morebitno uporabo v skladu s členom 10 Konvencije, zaprošeni osrednji organ najprej določi, ali so storitve potrebne, nato pa sprejme primerne ukrepe na podlagi virov, s katerimi razpolaga osrednji organ, in nacionalne zakonodaje države¹⁷⁸.
937. Če je zahteva vložena v skladu s členom 7(2) in se nanaša na preživninski postopek, ki poteka v državi prosilki, ni omejena na šest ukrepov, določenih v členu 7(1). Vlagatelj lahko zahteva katere koli druge ukrepe, vendar pa je odločitev, ali bo zaprošena država pomagala pri zagotavljanju zahtevanih ukrepov ali to zagotavljanje olajšala, popolnoma v njenih rokah.

¹⁷⁸ Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 204.

B. Primer zadeve

938. Upravičenec ima odločbo o **preživnini** iz države A in domneva, da zavezanec prebiva v državi B. Upravičenec želi potrditi to informacijo pred porabo sredstev za prevod zahtevka in odločbe ter poslati odločbo za priznanje in izvršitev v državi B. Država A in država B sta pogodbenici Konvencije.
939. Upravičenec lahko na podlagi Konvencije vloži **zahtevo za posebne ukrepe**. Osrednji organ v državi A pošlje zahtevo državi B in zahteva, da se opravi iskanje za ugotovitev, ali zavezanec prebiva v državi B. Izvedeni koraki so urejeni z nacionalno zakonodajo in politiko države B. Država B potrdi, ali zavezanec prebiva v državi B. Naslov zavezanca se navede samo, če je to dovoljeno z nacionalno zakonodajo države B. Upravičenec lahko nato vloži zahtevek za priznanje in izvršitev v skladu s členom 10 Konvencije.

Preživnina vključuje preživnino za otroke, zakonca ali partnerja in stroške vzdrževanja otrok ali zakonca/partnerja. Država lahko na podlagi Konvencije preživnino razširi tudi na preživnino, ki izhaja iz drugih oblik družinskih razmerij.

C. Kdo lahko vloži zahtevo

940. Zahteve za posebne ukrepe morajo biti v vsaki državi vložene prek osrednjega organa in z njegove strani. Zahteve ni mogoče vložiti neposredno pri pristojnem organu¹⁷⁹.
941. Zahtevo pri osrednjem organu lahko vloži samo **upravičenec**, vključno z javnim organom, ki deluje v imenu upravičenca ali je upravičencu izplačal nadomestilo, ali zavezanec. Tudi če je zahtevek za izterjavo preživnine ali postopek, na katerega se nanašajo ukrepi, v celoti nacionalen in se zahteva vloži v skladu s členom 7(2), mora zahtevek za izterjavo preživnine ali postopek, na katerega se nanašajo ukrepi, spadati na področje uporabe Konvencije, kot je določeno v poglavju 3 tega priročnika.

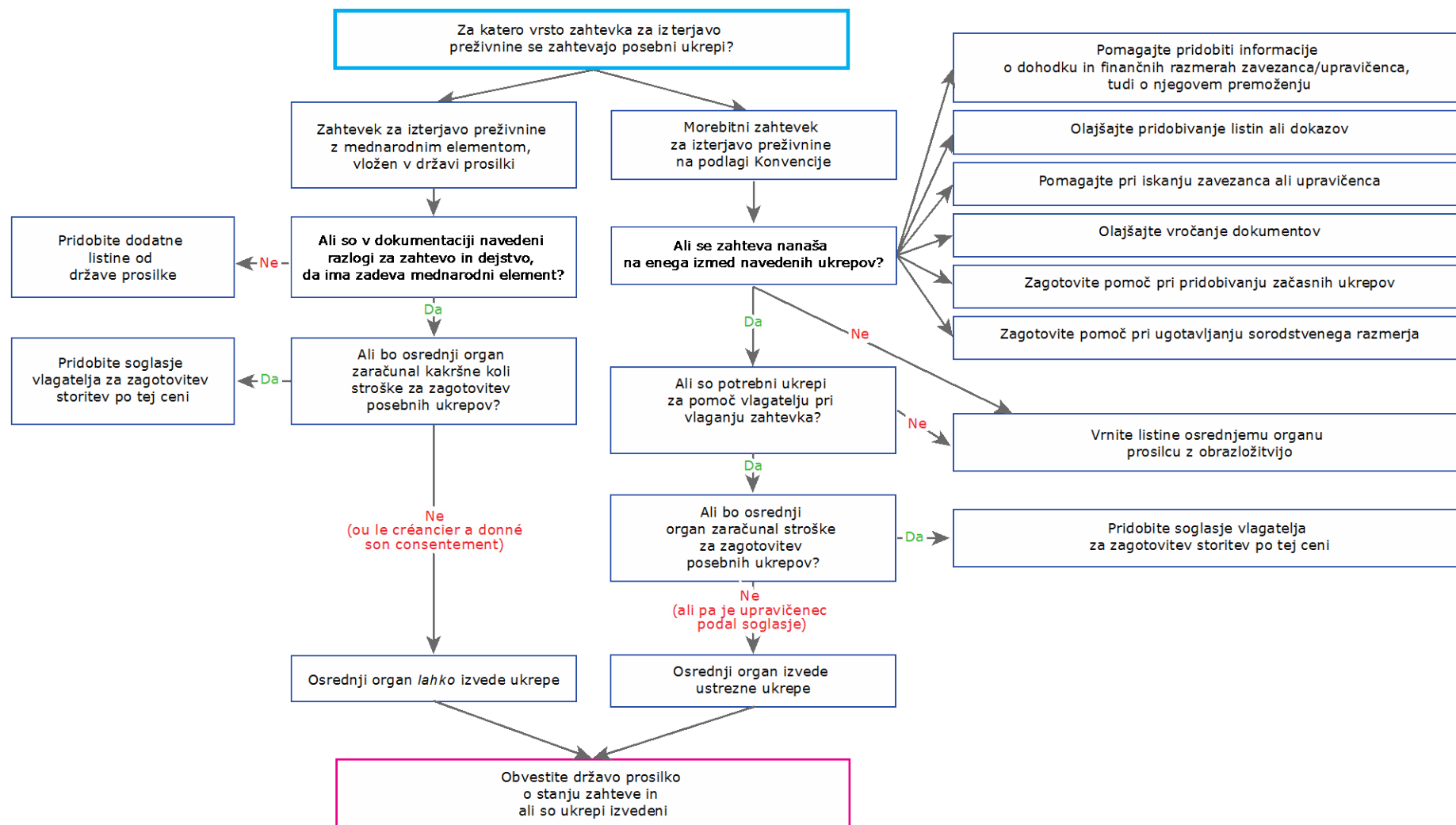
Upravičenec je oseba, ki ima pravico do preživnine ali to pravico uveljavlja. To so lahko starš ali zakonec, otrok, krušni starši, sorodniki ali druge osebe, ki skrbijo za otroka. V nekaterih državah se ta oseba imenuje prejemnik preživnine, upnik, starš, ki ima pravico do varstva in vzgoje, ali skrbnik.

D. Diagram poteka

942. V diagramu poteka na naslednji strani so opisani postopki za obravnavo prejete zahteve za posebne ukrepe.

¹⁷⁹ Obrazložitev poročila, odstavek 193.

OBRAVNAVA PREJETIH ZAHTEV ZA POSEBNE UKREPE

Slika 36: Diagram poteka – obravnava zahteve za posebne ukrepe

II. Postopki

A. *Potrditev prejema zahteve*

943. Za zahtevo za posebne ukrepe se ne zahteva obvezno potrdilo o prejemu. Vendar mora osrednji organ kljub temu upoštevati splošne zahteve Konvencije in zagotoviti, da je država prosilka obveščena o prejemu zahteve.

B. *Ali se obravnava zahtevkov na podlagi Konvencije*

944. Kot je navedeno zgoraj, obstajajo razlike glede načina, kako se zaprošeni osrednji organ odzove na zahtevo za posebne ukrepe, odvisno od tega, ali se zahteva nanaša na morebitni zahtevek na podlagi Konvencije (člen 7(1)) ali na preživninski postopek, ki poteka v državi prosilki (člen 7(2)).
945. Če se zahtevajo posebni ukrepi za pomoč vlagatelju pri vložitvi zahtevka na podlagi Konvencije ali ugotavljanju, ali bi bilo treba tak zahtevek vložiti, mora zaprošeni osrednji organ najprej „meniti“, da so ukrepi potrebni za pomoč pri takem zahtevku. Če zahteva dosega ta prag, osrednji organ sprejme ustrezne ukrepe za pomoč.
946. Člen 7(2) določa nekoliko drugačen odziv, kadar je zahteva povezana s preživninskim postopkom v državi prosilki, če ima taka zadeva mednarodni element. V takih primerih je odziv bolj prepuščen presoji zaprošenega osrednjega organa, saj lahko ta sprejme ukrepe, vendar se to od njega ne zahteva.
947. V obeh primerih mora zaprošena država odločiti, kateri ukrepi so ustrezni in ali bodo uporabljeni za zagotovitev zahtevane pomoči.

C. *Če se zahteva za posebne ukrepe nanaša na predvideni zahtevek na podlagi Konvencije (člen 7(1))*

1. *Ali se zahteva nanaša na enega izmed navedenih ukrepov*

948. Ukrepi, ki se lahko zahtevajo, so omejeni. Če se z zahtevo, ki je bila prejeta, zahteva ukrep, ki ni naveden v členu 7, zahteve ni mogoče obravnavati in je o tem treba ustrezno obvestiti državo prosilko. Ukrepi, ki se lahko zahtevajo, so opisani spodaj:

a) *iskanje zavezanca ali upravičenca*

949. Vlagatelj lahko zahteva pomoč osrednjega organa v zaprošeni državi pri iskanju upravičenca ali zavezanca. Najverjetneje bo pomoč namenjena ugotavljanju, ali je treba zahtevek poslati tej državi v obravnavo. Upravičenec želi morda pred pošiljanjem zahtevka tej državi ugotoviti, ali zavezanec prebiva v državi, ali pa želi zavezanec izvedeti, ali upravičenec prebiva v zaprošeni državi, če je to država, v kateri je bila izdana odločba, da ugotovi, ali je treba vložiti zahtevek za spremembo.

b) *pridobivanje informacij o dohodku, premoženju in finančnih razmerah*

950. Osrednji organ je lahko zaprošen za pomoč pri pridobivanju informacij o finančnih razmerah zavezanca ali upravičenca, vključno z informacijami o dohodku in premoženju. Te informacije se lahko na primer zahtevajo za ugotovitev, ali ima zavezanec premoženje ali dohodek v zaprošeni državi za namen izvršitve odločbe. Obseg določenih osebnih podatkov, ki se lahko razkrijejo osrednjemu organu prosilcu ali vlagatelju, je odvisen od zakonov zaprošene države o zasebnosti.

c) pridobivanje dokazov

951. Osrednji organ je lahko zaprosen za pomoč pri pridobivanju listinskih ali drugih dokazov, ki bodo uporabljeni v postopku. Odziv države na tako zahtevo je odvisen od tega, ali sta udeleženi državi podpisnici katere koli mednarodne pogodbe, in od nacionalne zakonodaje zaprosene države (člen 50)¹⁸⁰.
952. Na primer, če je bil otrok rojen v državi A, vendar upravičenec ne prebiva več v tej državi, lahko upravičenec za vložitev zahtevka za izterjavo preživnine zahteva kopijo rojstnega lista. V državi A se lahko vloži zahteva za posebne ukrepe za pridobitev rojstnega lista.

d) zagotovitev pomoči pri ugotavljanju sorodstvenega razmerja

953. Pomoč osrednjega organa se lahko zahteva, če je ugotovitev sorodstvenega razmerja potrebna za pridobitev odločbe o preživnini. Ker se sorodstveno razmerje lahko ugotovi v okviru zahtevka za izdajo odločbe, lahko upravičenec v nekaterih okoliščinah zahteva pomoč pri ugotavljanju sorodstvenega razmerja pred vložitvijo zahtevka. Odziv države na tako zahtevo je odvisen od nacionalne zakonodaje, od tega, ali gre za zahtevo za dokaze v sodnem postopku, in tega, ali sta obe državi pogodbenici katere koli mednarodne konvencije (člen 50). Za obravnavo tega vprašanja glej poglavje 3, del 2, oddelek V – Druge haaške konvencije.
- Zavezanec** je oseba, ki je dolžna plačati preživnino ali od katere se plačilo preživnine zahteva. To je lahko starš, zakonec ali kdor koli drug, ki mora po pravu države, v kateri je bila izdana odločba, plačevati preživnino. V nekaterih državah se ta oseba imenuje plačnik preživnine, dolžnik ali starš, ki nima pravice do varstva in vzgoje ali ki ne živi skupaj z otrokom.*

e) začetek postopka začasne ukrepe

954. Lahko se vloži zahteva za začetek začasnih ukrepov, kjer je to potrebno za vložitev zahtevka za izterjavo preživnine ali uspešno zavarovanje vložene zahteve za izterjavo preživnine. Taki ukrepi so navadno omejeni na ozemlje zaprosene države. Na primer, upravičenec lahko zahteva *rubež* zoper nepremičnino, da prepreči njeno prodajo, tako da je premoženje na voljo za poznejši zahtevek za izvršitev odločbe o preživnini.

f) olajšanje vročanja pisanj

955. Od zaprosene države se lahko zahteva pomoč pri vročanju pisanj, povezanih s predvidenim preživninskim postopkom. Odziv države na tako zahtevo je odvisen od tega, ali sta udeleženi državi podpisnici katere koli mednarodne pogodbe, in od nacionalne zakonodaje zaprosene države (člen 50)¹⁸¹.

2. Ali so zahtevani ukrepi potrebni

956. Če je zahteva potrebna za predviden zahtevek na podlagi Konvencije, mora dokumentacija iz države prosilke vključevati¹⁸² dovolj informacij, da zaprosenemu osrednjemu organu omogoča, da sprejme odločitev glede potrebnosti ukrepov.

¹⁸⁰ Glej obrazložitevno poročilo, odstavki 648–651.

¹⁸¹ Prav tam.

¹⁸² Ko bo pripravljen priporočen obrazec za posebne zahteve, bodo vse te informacije vključene v ta obrazec.

3. Sprejetje ustreznih ukrepov

957. Po prejemu zahteve se mora zaprosena država odločiti, kateri ukrepi so ustrezni ali bodo uporabljeni za zagotovitev zahtevane pomoči. Ukrepe lahko izvede sam osrednji organ ali pa se zahteva lahko predloži pristojnemu organu.

D. Če se zahteva nanaša na zadevo v državi prosilki z mednarodnim elementom (člen 7(2))

958. Če se zadeva ne nanaša na predviden zahtevek na podlagi Konvencije, se mora nanašati na katero koli vrsto pomoči, vključno z vrstami pomoči, navedenimi v členu 7(1). Vendar je odziv zaprosene države popolnoma v njenih rokah.
959. Način, kako se zaprosena država odzove na tako zahtevo, je določen z nacionalno zakonodajo in notranjimi politikami države. Vendar morda želi osrednji organ v skladu z dobro prakso zagotoviti pomoč, če bi se s tem zmanjšala ali odpravila potreba po predložitvi zadeve državi prosilki in pospešila pridobitev preživnine otrok ali družinske preživnine. Na primer, z zagotovitvijo pomoči za pridobitev odločbe o preživnini v državi prosilki se lahko odpravi potreba po vložitvi neposredne zahteve ali zahtevka za odločbo v zaproseni državi.

E. Poročanje državi prosilki o stanju zahtevka

960. Za zahtevo za posebne ukrepe se ne zahteva obrazec poročila o stanju zahtevka, ki se uporablja za zahtevke na podlagi Konvencije, prav tako za zahteve za posebne ukrepe ne velja odzivni čas iz člena 12. Vendar mora osrednji organ kljub temu upoštevati splošne zahteve Konvencije in zagotoviti, da je država prosilka v razumnem času obveščena o izvedenih korakih. V vsakem primeru je dobro upoštevati časovne okvire iz člena 12.

III. Druga vprašanja

A. Stroški

961. Zahteve za posebne ukrepe so izjema od splošne določbe na podlagi Konvencije, da mora osrednji organ kriti svoje stroške. Osrednji organ lahko vlagatelju naloži stroške, povezane z zahtevo za posebne ukrepe, če so ti stroški izredni (člen 8). Vendar upoštevajte, da se lahko povračilo stroškov terja od nekoga, ki ni vlagatelj (npr. zavezanec ali upravičenec), če to dovoljuje nacionalno pravo zaprosene države¹⁸³.
962. Izredni stroški v Konvenciji niso posebej opredeljeni¹⁸⁴. Vendar pa so to stroški, ki so nenavadni ali neobičajni ali pomenijo izjemo od splošnega pravila. Splošni stroški, povezani z obravnavo zahteve, se verjetno ne bodo šteli za izredne. Zato običajni stroški genetskega testiranja ali pravni stroški za vložitev sodnega zahtevka za začasne ukrepe ne spadajo v to kategorijo.
963. Če namerava osrednji organ naložiti vlagatelju stroške za ukrepe, se mora vlagatelj pred zagotovitvijo takih storitev vnaprej strinjati z zagotavljanjem storitev po takih stroških. S tem je vlagatelju zagotovljena možnost, da ugotovi, ali bi bilo treba izvesti druge ukrepe.

¹⁸³ Obrazložitevno poročilo, odstavek 215.

¹⁸⁴ Razlaga je na voljo v obrazložitvenem poročilu, odstavek 223.

Primer

964. Upravičenka prebiva v državi A in zahteva preživnino za svojega otroka. Zavezanec prebiva v državi B. Pred izdajo odločbe je treba ugotoviti sorodstveno razmerje.
965. Upravičenka ima dve možnosti. Lahko se vloži zahteva za posebne ukrepe, s katero se zahteva pomoč države B pri ugotavljanju sorodstvenega razmerja, ali za olajšanje ugotovitve sorodstvenega razmerja v državi A. Država B bo sporočila, če bodo stroški, povezani s postopkom, naloženi upravičenki. Če bodo, bo upravičenka morda želela preprosto vložiti zahtevek za izdajo odločbe v državi B na podlagi člena 10 Konvencije in zahtevati ugotovitev sorodstvenega razmerja v okviru tega postopka. Če upravičenka vloži zahtevek za izdajo odločbe na podlagi člena 10 Konvencije, se stroški testiranja za ugotovitev sorodstvenega razmerja skoraj v vseh primerih krijejo v okviru brezplačnih storitev, ki se zagotovijo vlagatelju¹⁸⁵ (glej poglavje 3).

IV. Dodatno gradivo

A. *Praktični nasveti*

- Če je verjetno, da bo vaša država zaračunala stroške za zagotovitev posebnih ukrepov, to čim prej sporočite osrednjemu organu v državi prosilki. V nekaterih primerih bo zaračunavanje stroškov dejavnik, ki ga bo vlagatelj upošteval pri odločanju o tem, ali naj preprosto vloži zahtevek na podlagi Konvencije in ne zahteve za posebne ukrepe.
- V vsakem primeru je treba vlagatelja obvestiti o kakršnih koli stroških, ki se bodo zaračunali, in pred ukrepanjem pridobiti njegovo soglasje za postopek na tej podlagi.
- Po prejemu zahteve je dobra praksa, da socialni delavec v zaprošeni državi obvesti osrednji organ v državi prosilki, koliko časa bo trajalo, da se zadeva zaključi.
- Zahteva za posebne ukrepe je izjema od splošnega pravila, da se zahteve na podlagi Konvencije vložijo pri pristojnih organih, zahtevki pa prek pristojnih organov. Zahtevo za posebne ukrepe lahko vloži ali sprejme samo osrednji organ.

B. *Povezani obrazci*

Potrdilo o prejemu

Za zahtevo za posebne ukrepe še ni pripravljen noben obrazec.

C. *Relevantni členi Konvencije*

Člen 6
Člen 7
Člen 8
Člen 15
Člen 43
Člen 50
Člen 51
Člen 52

¹⁸⁵

Ob upoštevanju kakršne koli izjave, ki jo je morda podala država, o preverjanju premoženjskega stanja otroka.

D. Povezani oddelki priročnika

Glej poglavji 4 in 5 – Poslani in prejeti zahtevki za priznanje ali priznanje in izvršitev

Glej poglavji 8 in 9 – Poslani in prejeti zahtevki za izdajo odločbe o preživnini

Glej poglavje 10 – Izvrševanje odločb o preživnini

V. Kontrolni seznam – prejete zahteve za posebne ukrepe

	Postopek	Napotitev na priročnik
1	Potrdite prejem zahteve	II(A)
2	Ugotovite, ali se obravnava zahtevka na podlagi Konvencije	II(B)
3(a)	Če se nanaša na zahtevek na podlagi Konvencije – ugotovite, ali se zahteva nanaša na enega izmed navedenih ukrepov	II(C)(1)
3(b)	Če se nanaša na zahtevek na podlagi Konvencije – ali so ukrepi potrebni?	II(C)(2)
3(c)	Če se nanaša na zahtevek na podlagi Konvencije – po potrebi zagotovite pomoč	II(C)(3)
4	Če se zahteva ne nanaša na zahtevek na podlagi Konvencije – sprejmite ukrepe, kot jih dovoljujeta notranja politika in nacionalna zakonodaja	II(D)
5	Predložite obrazec poročila o stanju	II(E)

VI. Pogosto zastavljena vprašanja

Ali mora zaproseni osrednji organ zagotoviti zahtevane posebne ukrepe?

966. Ne v vseh primerih. Če ugotovi, da ukrepi niso potrebni za pomoč v postopku na podlagi Konvencije (ali za ugotovitev, ali je treba začeti postopek), lahko zahtevo zavrne. Če se zahteva nanaša na pomoč v zvezi s preživninskim postopkom, ki poteka v državi prosilki, je zagotovitev kakršne koli pomoči stvar proste presoje.

Ali lahko zaproseni osrednji organ zaračuna svoje storitve?

967. Da – v omejenih okoliščinah. Stroški morajo biti izredni in vlagatelj je moral privoliti, da se storitve zagotovijo na tej podlagi.

Poglavje 15

Izpolnjevanje obrazcev

Kako je urejeno to poglavje:

To poglavje vsebuje smernice za izpolnjevanje obrazcev, ki se lahko uporabijo v zadevah na podlagi Konvencije.

Poglavje I vsebuje smernice za izpolnjevanje obeh obveznih obrazcev, ki ju je treba uporabiti pri katerem koli zahtevku na podlagi Konvencije.

Poglavje II vsebuje smernice za izpolnjevanje priporočenih obrazcev za štiri glavne zahteve na podlagi Konvencije.

Poglavje III vsebuje smernice za izpolnjevanje dodatnih obrazcev, kot so obrazec o finančnih informacijah, izjava o izvršljivosti, izjava o ustreznem obveščanju in drugi.

Poglavje IV vsebuje kontrolni seznam, na katerem so navedene listine, ki jih je treba vključiti v poslane zahteve na podlagi Konvencije.

Poglavje V vsebuje informacije o izpolnjevanju obrazcev, ki se zahtevajo za neposredno zahtevo pri pristojnem organu za priznanje in izvršitev odločbe.

V dodatku k temu poglavju je pojasnjena podlaga za priznanje in izvršitev odločbe za pomoč socialnim delavcem pri izpolnjevanju priporočenega obrazca zahteve za priznanje ali priznanje in izvršitev.

I. Izpolnjevanje obveznih obrazcev, ki se zahtevajo za vse zahteve

968. V tem oddelku je zajeto izpolnjevanje obeh obveznih obrazcev, ki jih je treba uporabiti pri katerem koli zahtevku na podlagi Konvencije. Ta dva obrazca sta kot prilogi vključena v samo Konvencijo. Za zahteve za posebne ukrepe in neposredne zahteve pri pristojnih organih v zaproseni državi ni treba uporabiti teh obrazcev.

A. Obrazec za prenos

969. Obvezni obrazec za prenos določa standard, enotno sredstvo za pošiljanje zahtevkov med državami. V njem so navedene zahtevane listine in informacije, vsebovane v svežnju, zaprosenemu osrednjemu organu pa zagotavlja podatke o pravnem sredstvu.
970. Obrazec za prenos je obvezen obrazec. Priložen mora biti vsakemu zahtevku, ki je vložen na podlagi Konvencije. Informacije spodaj pojasnjujejo, kako se izpolni. Ta oddelek se nanaša na vse zahteve, vlozene na podlagi Konvencije.

a) Preambula

971. Vse informacije, vključene v katero koli listino, poslano drugemu osrednjemu organu, je treba obravnavati kot zaupne, kot zahteva pravo države, ki obravnava zahtevek, in se lahko uporabijo samo za namen zahtevka za izterjavo preživnine na podlagi Konvencije. Preambula k obrazcu priznava tudi, da bi lahko razkritje osebnih podatkov v nekaterih primerih ogrozilo zdravje, varnost ali svobodo osebe.

□ *Odločitev o nerazkritju je sprejel osrednji organ v skladu s členom 40.*

972. Če je vlagatelj navedel, da ta skrb obstaja, označite zgornje polje „odločitev o nerazkritju“, ki je na vrhu prve strani obrazca.

973. Glej oddelek II tega poglavja v zvezi z varstvom osebnih podatkov.

b) Osrednji organ prosilec

Napotitev: oddelek 1 in oddelek 2

974. Polja pod izjavo o osebnih podatkih zagotavljajo informacije o **osrednjem organu prosilcu** in osebi, s katero je treba vzpostaviti stik, če zaprošena država zahteva nadaljnje ukrepanje. Jezik sporazumevanja med osrednjima organoma je jezik zaprošene države¹⁸⁶, drug dogovorjeni jezik ali angleščina ali francoščina, razen če je zaprošena država vložila pridržek v zvezi z uporabo angleščine ali francoščine. V profilu države je navedeno, kateri jezik je treba uporabiti. Če je jezik pomemben dejavnik pri obravnavanju zadeve v vaši državi, navedite, kateri jezik ima prednost na tem območju.

*Osrednji organ prosilec je osrednji organ v državi, kjer se vlaga zahtevek ali zahteva. Osrednji organ pošlje zahtevek **zaprošenemu osrednjemu organu**, ki obravnava zahtevek in ga pošlje pristojnemu organu, da ga izpolni.*

c) Zaprošeni osrednji organ

Napotitev: oddelek 3

975. Naslednje vrstice so samoumevne in zahtevajo kontaktne podatke zaprošenega osrednjega organa. Ti podatki so navedeni v profilu države.

d) Podrobnosti o vlagatelju

Napotitev: oddelek 4

976. Vlagatelj je oseba, ki vlaga zahtevo za storitve, povezane s preživnino. Vlagatelj je lahko upravičenec, vključno z javnim organom, ali zavezanec, odvisno od vrste zahtevka. Vlagatelj je lahko tudi pravni zastopnik otroka.

e) Podrobnosti o osebah, za katere se zahteva preživnina

Napotitev: oddelek 5

977. Če vlagatelj zahteva preživnino zase, to navedite v oddelku (a). Za druge družinske ali vzdrževane člane navedite zahtevane informacije, vključno z datumom rojstva vseh otrok. To je potrebno za ugotovitev, ali so otroci mlajši od 21 let in zato obravnavani v Konvenciji. Uporabiti je treba imena, kot so navedena na rojstnih listih ali drugih uradnih listinah.

¹⁸⁶ To je lahko uradni jezik podenote zaprošene države, kot je regija ali ozemlje, če je bila predložena izjava (člen 44).

f) Podrobnosti o zavezancu**Napotitev: oddelek 6**

(a) ☐ Oseba je ista kot vlagatelj, imenovan pod točko 4.

978. To polje označite, če je vlagatelj zavezanec. Zapomnite si, da zavezanec ne sme vložiti zahtevka za izdajo odločbe.

979. V vseh primerih pod to točko vključite osnovne informacije o zavezancu. Če so v posameznem zahtevku uporabljene dodatne informacije o zavezancu, bodo vključene v obrazec zahtevka in obrazec o finančnih razmerah.

g) Identifikacija zahtevka**Napotitev: oddelek 7**

980. V spodnji preglednici so navedena sklicevanja za zahtevke na podlagi različnih pododdelkov člena 10. Označite polje za vrsto zahtevka, ki se vlaga.

Številka člena	Obrazložitev
Člen 10(1)(a)	Zahtevek upravičenca za priznanje ali priznanje in izvršitev obstoječe odločbe, ki ni bila izdana v zaproseni državi
Člen 10(1)(b)	Zahtevek upravičenca za izvršitev obstoječe odločbe, ki je bila izdana ali priznana v zaproseni državi
člen 10(1)(c)	Zahtevek upravičenca za izdajo nove odločbe v zaproseni državi, kjer ni nobene odločbe
člen 10(1)(d)	Zahtevek upravičenca za izdajo odločbe v zaproseni državi, če priznanje in izvršitev obstoječe odločbe nista mogoča
člen 10(1)(e)	Zahtevek upravičenca za spremembo odločbe, ki je bila izdana v zaproseni državi
člen 10(1)(f)	Zahtevek upravičenca za spremembo odločbe, ki ni bila izdana v zaproseni državi
Člen 10(2)(a)	Zahtevek zavezanca za priznanje obstoječe odločbe ali omejitev izvrševanja obstoječe odločbe, ki je bila izdana v zaproseni državi
Člen 10(2)(b)	Zahtevek zavezanca za spremembo odločbe, ki je bila izdana v zaproseni državi
člen 10(2)(c)	Zahtevek zavezanca za spremembo odločbe, ki ni bila izdana v zaproseni državi

Slika 37: Preglednica zahtevkov na podlagi člena 10

Napotitev: oddelek 8

981. V oddelku 8 obrazca za prenos so navedene listine, ki jih je treba vključiti v zahtevek.

982. Oddelek 8(a) se uporabi, če gre za zahtevek za priznanje in izvršitev na podlagi člena 10(1)(a). Ustrezno označite polja za vaš zahtevek. Končna polja, ki napotujejo na člen 30, se uporabijo, če gre za zahtevek za priznanje sporazuma o preživitvi.

983. Če zahtevek ni vložen na podlagi člena 10(1)(a), se uporabi seznam listin iz oddelka 8(b) obrazca za prenos.

h) Izpolnjevanje obrazca

Napotitev: zadnji oddelek

984. Obrazec za prenos ne vključuje podpisa uradnika, ki ga je izpolnil. Vendar pa mora ta oseba navesti svoje ime in datirati zahtevek. (Kontaktne podatki so že vključeni na prvi strani.)

B. Potrdilo o prejemu

985. Ta oddelek zagotavlja navodila za izpolnjevanje obveznega potrdila o prejemu. Uporabi se pri vsakem zahtevku na podlagi Konvencije. Člen 12(3) zahteva, da se z uporabo tega obrazca v šestih tednih od datuma prejema zahtevka potrdi prejem zahtevka.

a) Preambula

986. Kot predhodni korak proučite, ali bi razkritje informacij v obrazcu lahko ogrozilo zdravje, varnost ali svobodo osebe. Če bi se to lahko zgodilo, uporabite potrditveno polje na vrhu obrazca.

b) Kontaktni podatki

Napotitev: oddelek 1 in oddelek 2

987. Zagotovite, da se navedeni kontaktni podatki nanašajo na posameznika ali enoto, ki bo odgovoren(-na) za nadaljnje ukrepanje.

c) Osrednji organ prosilec

Napotitev: oddelek 3

988. Za izpolnitev tega oddelka uporabite informacije iz prejetega zahtevka.

d) Podrobnosti zahtevka

Napotitev: oddelek 4

989. S sklicevanjem na številko člena navedite, kateri zahtevki so bili prejeti. Glej sliko 37 zgoraj o izpolnjevanju obrazca za prenos za križno sklicevanje na vsako vrsto zahtevka.

990. Ta odstavek zahteva tudi podrobnosti o vlagatelju zahtevka in osebah, za katere je treba plačevati preživnino. Te informacije so navedene v obrazcu za prenos, ki je priložen prejetemu zahtevku.

e) Izvedeni začetni koraki

Napotitev: oddelek 5

991. Navedite, kateri koraki so bili izvedeni v zvezi z zahtevkom. Če zahtevka ni mogoče obravnavati, ker se zahtevajo dodatne listine, navedite, katere listine ali vrsta informacij se zahtevajo.

992. Če se je osrednji organ odločil, da ne bo obravnaval zahtevka, ker je očitno, da zahteve za vložitev zahtevka niso izpolnjene, navedite, ali so razlogi navedeni v potrdilu ali bodo sledili pozneje. Podrobna poglavja v zvezi z obravnavo prejetih zahtevkov za priznanje in izvršitev ter izvršitev in izdajo zagotavljajo razlago, kdaj je tak odziv primeren.

f) Izpolnjevanje obrazca***Napotitev: zadnji oddelek***

993. Obrazec ni podpisan, vendar mora biti na njem navedeno ime uradnika osrednjega organa, ki je odgovoren za izpolnjevanje obrazca.

II. Navodila za izpolnjevanje priporočenih obrazcev zahtevka

994. Ta del poglavja zagotavlja navodila za izpolnjevanje priporočenih obrazcev za pošiljanje naslednjih zahtevkov med osrednjimi organi:

- zahtevka za priznanje ali priznanje in izvršitev;
- zahtevka za izvršitev odločbe, ki je bila izdana ali priznana v zaproseni državi;
- zahtevka za izdajo odločbe;
- zahtevka za spremembo odločbe.

995. Ta oddelek je razdeljen na tri dele.

996. Prvi del zagotavlja navodila za izpolnjevanje priporočenih obrazcev zahtevka za priznanje ali za priznanje in izvršitev ter izvršitev, izdajo in spremembo.

997. Drugi del zagotavlja navodila za izpolnjevanje dodatnih obrazcev.

998. Tretji del vsebuje kontrolni seznam, v katerem so navedene listine, ki jih je treba vključiti pri posamezni vrsti zahtevka.

A. Priporočeni obrazec zahtevka za priznanje ali priznanje in izvršitev

999. Ta oddelek zagotavlja navodila za izpolnjevanje priporočenega obrazca, ki ga je treba uporabiti pri zahtevkih za priznanje ali priznanje in izvršitev odločb ali sporazumov o preživnini. Glej poglavje 4 za dodatne informacije v zvezi s postopki za ta zahtevek.

1. Izpolnjevanje obrazca**a) Kateri obrazec je treba uporabiti**

1000. Če je vlagatelj upravičenec, vključno z javnim organom, ki deluje v imenu upravičenca ali je upravičencu izplačal nadomestilo, ali zavezanec, uporabite obrazec za zahteve na podlagi člena 10(1)(a) in 10(2)(a). Preverite številke členov, ki se uporabljajo.

b) Varstvo osebnih in zaupnih podatkov***Napotitev: uvodni odstavek***

1001. Konvencija določa, da zbranih ali posredovanih informacij v zahtevkih na podlagi Konvencije ni dovoljeno razkriti ali potrditi, če bi to lahko ogrozilo zdravje, varnost ali svobodo osebe.

1002. Če glede tega obstaja bojazen, označite ustrezno polje na obrazcu zahtevka in osebne podatke namesto v oddelku 2 navedite na ločenem obrazcu (obrazec za zaupne informacije).

1003. Glej poglavje 3 za celotno razpravo o zahtevi za varstvo osebnih in zaupnih podatkov.

c) Ime in kontaktni podatki vlagatelja**Napotitev: oddelek 2**

1004. Navedite, ali je vlagatelj upravičenec (oseba, za katero se zahteva ali ki se ji izplača preživnina), zavezanec ali zastopnik enega ali drugega.
1005. Kontaktni podatki služijo dvema namenoma. Prvič, z njimi se identificirata stranki v okviru zahtevka, tako da lahko osrednji ali pristojni organ v vsaki državi ustrezno pripravi zadevo ali spis. Drugič, kontaktni podatki morajo biti zadostni, da omogočajo, da je vlagatelj obveščen v primeru vložitve pravnega sredstva zoper odločbo o priznanju in izvršitvi odločbe o preživnini.

Dobra praksa: *osrednji organ prosilec mora zagotoviti, da ima vedno veljaven naslov ali drugo sredstvo za vzpostavitev stika z vlagateljem. Med izvrševanjem se lahko pojavijo vprašanja, ki zahtevajo dodatne informacije ali listine, osrednjemu organu v državi prosilki (državi pošiljateljici) pa mora biti omogočeno, da vzpostavi stik z vlagateljem, da pridobi informacije ali listine.*

1006. Nekaterе države se lahko odločijo za uporabo naslova osrednjega organa ali drugega pristojnega organa kot naslova vlagatelja, če pravo države prosilke ne dovoljuje razkritja osebnega naslova¹⁸⁷.
1007. Če je vlagatelj javni organ, vključite to informacijo.

d) Podrobnosti o osebah, za katere se zahteva ali ki se jim izplača preživnina**Napotitev: oddelek 3**

1008. Zahtevek mora vključevati dovolj informacij za identifikacijo oseb, za katere se zahteva ali ki se jim izplača preživnina na podlagi odločbe. To vključuje vlagatelja (navadno starša, čeprav je lahko vlagatelj tudi otrok) in vse otroke, za katere se uporablja Konvencija. V vsakem primeru mora biti naveden datum rojstva, da se preveri identiteta vsake izmed oseb, upravičenih do preživnine, in ugotovi njihova starost za zagotovitev, da odločba spada na področje uporabe Konvencije.
1009. Navedena mora biti tudi podlaga, na kateri se zahteva ali izplača preživnina za vlagatelja in otroke. Te informacije zaproseni državi omogočajo, da potrdi, ali zahtevek spada na področje uporabe Konvencije. To se nanaša na odnos med vlagateljem ali osebo, za katero se zahteva ali ki se ji izplača preživnina, in zavezancem.

Razlaga izrazov

1010. V tem oddelku obrazca so uporabljeni naslednji izrazi:

Napotitev: oddelka 3.1 in 3.2

- Sorodstveno razmerje
To polje označite, če je podlaga za preživnino razmerje med staršem in otrokom. To vključuje primere, ko so bili otroci rojeni med trajanjem zakonske zveze, tako da se sorodstveno razmerje predpostavlja ali je ugotovljeno na podlagi prava, ter primere, ko je povezava med staršem in otrokom ugotovljena ali potrjena s testiranjem za ugotovitev sorodstvenega razmerja.

¹⁸⁷ Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 612.

- Zakonska zveza
Če sta stranki poročeni – označite to polje.
 - Sorodstvo
Označite to polje, če razmerje med vlagateljem in zavezancem temelji na družinskih vezeh – na primer, zavezanec je stric ali drug sorodnik. To se uporablja samo, če sta zaprosena država in država prosilka razširili uporabo Konvencije na te vrste družinskih razmerij (glej poglavje 3).
 - Stari starš/brat ali sestra/vnuk ali vnukinja
Označite to polje, če je bilo razmerje med vlagateljem in zavezancem eno izmed navedenih vrst razmerij. To se uporablja samo, če sta zaprosena država in država prosilka razširili uporabo Konvencije na te vrste družinskih razmerij.
 - *In loco parentis* ali enakovredno razmerje
In loco parentis pomeni razmerje, v katerem odrasla oseba nastopa namesto staršev v odnosu do otroka. Nastopi lahko, kadar odrasla oseba živi z otroki in se v odnosu do otrok obnaša kot starš. V nekaterih državah to vključuje razmerje med mačeho/očimom in otrokom.
 - Razmerje, enako zakonski zvezi
Označite to polje, če stranki nista bili poročeni, vendar sta živeli v razmerju, podobnem zakonski zvezi. V nekaterih državah se za tako razmerje uporablja izraz razmerje na podlagi običajnega prava. To se uporablja samo, če sta zaprosena država in država prosilka razširili uporabo Konvencije na te vrste razmerij (glej poglavje 3).
1011. V oddelku 3.1 navedite informacije v zvezi z vlagateljem. Datum rojstva vlagatelja je že vključen v oddelku 2. Če je vlagatelj otrok, izpolnite ta oddelek.
1012. V oddelku 3.2 navedite informacije v zvezi z vsemi otroki, za katere se zahteva ali ki se jim izplača preživnina. Če je vlagatelj otrok, je treba izpolniti samo oddelek 3.2. Če so otroci več kot trije, označite polje 3.4 in priložite dodatne informacije na ločenem listu.
1013. Izpolnite oddelek 3.3, če se preživnina zahteva za nekoga ali se izplača nekomu, ki ni vlagatelj ali otrok.

e) Ime in kontaktni podatki zavezanca

Napotitev: oddelek 4.1

1014. Navedite, ali je zavezanec vlagatelj.
1015. Podatki zavezanca v oddelku 4.1 se zahtevajo za obravnavo zahtevka za priznanje ali priznanje in izvršitev ter obveščanje zavezanca, kot zahteva pravo zaprosene države. V tem oddelku je treba navesti vse informacije, ki so znane vlagatelju. Zaprošena država mora po potrebi opraviti storitve določanja lokacije ali iskanja, da poišče zavezanca, če ni znano, kje natančno je.

Dobra praksa: če vlagatelj ne ve, kje živi zavezanec, vključite čim več drugih informacij o zadnjem znanem prebivališču zavezanca – na primer o delodajalcu ali kraju. Vključite lahko tudi informacije o drugih povezavah z državo – na primer o sorodnikih, pri katerih zavezanec morda živi.

f) Ime in kontaktni podatki zastopnika upravičenca**Napotitev: oddelek 4.2**

1016. V tem oddelku je treba navesti podrobnosti o tem, kje je upravičenec, ali informacije o zastopniku upravičenca. V številnih primerih je zastopnik lahko pravni svetovalec upravičenca.
1017. V oddelku 4.3 je treba navesti „osebno identifikacijsko številko“, če je znana. To je lahko številka v zvezi s socialno varnostjo (Združene države), številka socialnega zavarovanja (Kanada), davčna številka (Avstralija) ali druga uradno izdana številka, ki lahko osrednjemu organu v zaproseni državi pomaga pri iskanju zavezanca ali preverjanju njegove identitete v državnih ali drugih bankah podatkov.

g) Kam je treba poslati plačilo**Napotitev: oddelek 5**

1018. Če je treba odločbo izvršiti, mora zaprosena država vedeti, kam je treba poslati plačila. Če bodo plačila poslana pristojnemu organu v državi prosilke v obravnavo, v ta oddelek vključite podrobnosti o enoti za obdelavo ali porazdelitev plačil, pa tudi referenčno številko spisa/računa, da se lahko plačila pravilno identificirajo.

V primeru bojazni glede tveganja za vlagatelja ne izpolnite tega oddelka obrazca. Uporabite obrazec za zaupne informacije.

h) Zahtevek samo za priznanje**Napotitev: oddelek 6**

1019. Če gre za zahtevek samo za priznanje odločbe o preživnini in vlagatelj ne želi, da se odločba po priznanju izvrši, označite polje v oddelku 6. Upoštevajte, da se za zahtevek samo za priznanje ne zahteva izjava o izvršljivosti. Zahteva se le izjava, da ima odločba učinek v državi izvora. Glej poglavje 4 za dodatne informacije v zvezi z zahtevki samo za priznanje.

i) Podlaga za pristojnost za priznanje in izvršitev odločbe**Napotitev: oddelek 7**

1020. Tega poglavja ni treba izpolniti, če gre za zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev sporazuma o preživnini.
1021. Če gre za zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev sporazuma o preživnini, mora zaprosena država poznati pravno podlago, na kateri je mogoče priznati in izvršiti odločbo.
1022. Podlaga za pristojnost je navedena v priporočenem obrazcu. Izhaja iz člena 20. Po potrebi se sklicujte na samo odločbo, informacije vlagatelja ali spis pristojnega organa. Pomembno je, da se na obrazcu označijo vsa polja, ki se lahko uporabijo. Če nasprotna stranka ugovarja priznanju ali priznanju in izvršitvi, mora dokazati, da se ne uporablja nobena podlaga za priznanje in izvršitev.
1023. Glej Dodatek k temu poglavju za več informacij v zvezi z vrstami okoliščin, ki lahko pomenijo podlago za priznanje in izvršitev.

j) Spustitev nasprotne stranke v postopek***Napotitev: oddelek 8***

1024. Kot je obravnavano v poglavju 4, se mora zaprošena država za priznanje ali priznanje in izvršitev odločbe prepričati, da je bila nasprotna stranka obveščena o zahtevku ali postopku za izterjavo preživnine, kot to zahteva pravo države, v kateri je bila odločba izdana, in je imela možnost predložiti stališča ali je bila zastopana v postopku. Če je bil uporabljen upravni postopek, kjer je bila odločba izdana brez zaslišanja, je morala biti nasprotna stranka po izdaji odločbe obveščena o njej in imeti ustrezno možnost izpodbijati odločbo, ki jo je izdal organ, kot to zahteva pravo države, ki je izdala odločbo.
1025. Ta zahteva je obravnavana v oddelku 8 obrazca. Navedite, ali se je nasprotna stranka spustila v postopek v državi izvora ali ne in ali je bila zastopana.
1026. Spustitev nasprotne stranke v postopek je lahko razvidna iz videza odločbe, če kaže, da se je nasprotna stranka spustila v preživninski postopek ali je bila zastopana ali je izpodbijala odločbo.
1027. Če se nasprotna stranka ni spustila v postopek in ni bila zastopana, mora pristojni organ potrditi, da je bila nasprotna stranka ustrezno obveščena, kot to zahteva pravo države, v kateri je bila odločba izdana, in ob upoštevanju vseh okoliščin. Za izpolnitev te zahteve (izjava o ustreznem obveščanju) je bil oblikovan priporočen obrazec. Izpolnjevanje tega obrazca je obravnavano spodaj.
1028. Če je bila odločba izdana v sistemu, kjer se ne zahteva zaslišanje, mora biti navedeno, da se zavezanec/nasprotna stranka ni spustil(-a) v postopek, vedno pa se zahteva izjava o ustreznem obveščanju.
1029. Odločbe, ki je bila izdana, ne da bi bila nasprotna stranka o njej ustrezno obveščena, morda ne bo mogoče priznati ali izvršiti na podlagi Konvencije.

k) Obrazec o finančnih razmerah***Napotitev: oddelek 9***

1030. Obrazec o finančnih razmerah je potreben, če je treba odločbo izvršiti po tem, ko je bila priznana. Glej oddelek IV tega poglavja za navodila za izpolnjevanje tega obrazca.

l) Pravna pomoč***Napotitev: oddelek 10***

1031. V večini primerov, kjer zahtevke za priznanje ali priznanje in izvršitev vloži upravičenec, mora zaprošena država zagotoviti brezplačno pravno pomoč (glej poglavje 3) in vlagatelju ni treba predložiti dodatnih informacij v zvezi s tem vprašanjem.
1032. Vendar pa je treba oddelek 10 izpolniti, če:
- zahtevek vlaga upravičenec in se nanaša na preživninske obveznosti, ki ne izhajajo iz razmerja med staršem in otrokom, do otroka, mlajšega od 21 let; ali
 - zahtevek vlaga zavezanec.
1033. Če gre za katerega od teh dveh primerov, lahko zaprošena država pri odločanju, ali bo zagotovila pomoč, preveri premoženjsko stanje ali opravi preskus utemeljenosti. Na obrazcu o finančnih razmerah je obravnavano preverjanje premoženjskega stanja in vlagatelj mora vključiti tudi informacije, ki dokazujejo, ali mu je bila zagotovljena pravna pomoč v državi izvora. Zadoščati bi moral dopis organa, ki je zagotovil pomoč.

- m) **Ime kontaktne osebe pri osrednjem organu, ki je pristojna za obravnavo zahtevka**

Napotitev: oddelek 12

1034. S tem naj bi se identificirala oseba pri osrednjem organu, pristojna za izpolnitev ali pregled zahtevka, če ga je izpolnil vlagatelj osebno. V skladu s pristopom „nevtralnosti glede nosilca“, ki omogoča elektronsko pošiljanje listin, obrazca ni treba podpisati.

B. Priporočeni obrazec zahtevka za izvršitev odločbe, ki je bila izdana ali priznana v zaprošeni državi

1035. Ta oddelek vsebuje navodila za izpolnjevanje priporočenega obrazca za zahtevke za izvršitev odločbe, ki je bila izdana ali priznana v zaprošeni državi. Glej poglavje 6 za informacije o tem zahtevku.

1. Izpolnjevanje obrazca

- a) **Kateri obrazec je treba uporabiti**

1036. Uporabite priporočeni obrazec za zahtevek iz člena 10(1)(b), ker se z zahtevkom zahteva, da zaprošena država izvrši svojo odločbo ali odločbo, ki je bila prej priznana v zaprošeni državi.

- b) **Varstvo osebnih in zaupnih podatkov**

Napotitev: uvodni odstavek ter oddelek 2(d), (e), (f) in (g)

1037. Konvencija določa, da zbranih ali posredovanih informacij v zahtevkih na podlagi Konvencije ni dovoljeno razkriti ali potrditi, če bi to lahko ogrozilo zdravje, varnost ali svobodo osebe.
1038. Če glede tega obstaja bojazen, označite ustrezno polje na obrazcu zahtevka in osebne podatke namesto v oddelku 2 navedite na ločenem obrazcu (obrazec za zaupne informacije).
1039. Glej poglavje 3 za celotno razpravo o zahtevi za varstvo osebnih in zaupnih podatkov.

- c) **Ime in kontaktni podatki vlagatelja**

Napotitev: oddelek 2

1040. Kontaktni podatki služijo dvema namenoma. Prvič, z njimi se identificirata stranki v okviru zahtevka, tako da lahko vsak osrednji ali pristojni organ ustrezno pripravi zadevo ali spis. Drugič, kontaktni podatki morajo biti zadostni, da državi prosilki omogočajo, da vzpostavi stik z vlagateljem, če pristojni organ v zaprošeni državi zahteva dodatne informacije za začetek izvrševanja (npr. za potrditev izostalih plačil preživnine).
1041. Nekaterе države se lahko odločijo za uporabo naslova osrednjega organa ali drugega pristojnega organa kot naslova vlagatelja, če pravo države prosilke ne dovoljuje razkritja osebnega naslova¹⁸⁸. To je lahko dobra praksa tudi v primeru, če je v državi prosilki vključen program za izterjavo preživnin otrok ter ima ta program dodatne informacije o zavezancu, njegovem premoženju in dohodku ali o

¹⁸⁸ Glej obrazložitevno poročilo, odstavek 612.

izračunu izostalih plačil, ki bi lahko pristojnemu organu v zaproseni državi pomagala pri izvrševanju odločbe. V takem primeru je hitreje, če se zahteve za dodatne informacije ali pomoč naslovijo neposredno na program ali pristojni organ, ki ima informacije (npr. agencija za preživnine otrok), in ne na vlagatelja.

1042. Če je vlagatelj javni organ, vključite te informacije.

Dobra praksa: *osrednji organ prosilec bi moral zagotoviti, da ima vedno veljaven naslov ali drugo sredstvo za vzpostavitev stika z vlagateljem. Med izvrševanjem se lahko pojavijo vprašanja, ki zahtevajo dodatne informacije ali listine, in osrednjemu organu v državi prosilki mora biti omogočeno, da vzpostavi stik z vlagateljem, da pridobi informacije ali listine.*

d) Podrobnosti o osebah, za katere se zahteva ali ki se jim izplača preživnina

Napotitev: oddelek 3

1043. Zahtevek mora vključevati dovolj informacij za identifikacijo oseb, za katere se zahteva ali ki se jim izplača preživnina na podlagi odločbe. To vključuje vlagatelja (običajno starša otrok) in vse otroke, za katere se Konvencija uporablja. V vsakem primeru mora biti naveden datum rojstva, saj je pomembno zagotoviti, da odločba spada na področje uporabe Konvencije (glej poglavje 3).

1044. Navedena mora biti tudi podlaga, na kateri se zahteva ali izplača preživnina za vlagatelja in otroke. Te informacije zaproseni državi omogočajo, da potrdi, ali zahtevek spada na področje uporabe Konvencije.

Razlaga izrazov

1045. V tem oddelku so uporabljeni naslednji izrazi:

Napotitev: oddelka 3.1 in 3.2

- Sorodstveno razmerje
To polje označite, če je podlaga za preživnino razmerje med staršem in otrokom. To vključuje primere, ko so bili otroci rojeni med trajanjem zakonske zveze, tako da se sorodstveno razmerje predpostavlja ali je ugotovljeno na podlagi prava, ter primere, ko je povezava med staršem in otrokom ugotovljena ali potrjena s testiranjem za ugotovitev sorodstvenega razmerja.
- Zakonska zveza
To polje označite, če se odločba nanaša na zakonsko zvezo med vlagateljem in zavezancem.
- Sorodstvo
To polje označite, če je razmerje med vlagateljem in zavezancem temeljilo na družinskih vezeh – na primer, nasprotna stranka je stric ali drug sorodnik. To velja samo, če sta zaprosena država in država prosilka razširili uporabo Konvencije na te vrste družinskih razmerij.
- Stari starš/brat ali sestra/vnuk ali vnukinja
Označite eno polje, če je bilo razmerje med vlagateljem in zavezancem eno izmed navedenih vrst razmerij. To velja samo, če sta zaprosena država in država prosilka razširili uporabo Konvencije na te vrste družinskih razmerij.

- *In loco parentis* ali enakovredno razmerje
In loco parentis pomeni razmerje, v katerem odrasla oseba nastopa namesto staršev v odnosu do otroka. Nastopi lahko, kadar odrasla oseba živi z otroki in se v odnosu do otrok obnaša kot starš. V nekaterih državah to vključuje razmerje med mačeho/očimom in otrokom.
 - Razmerje, enako zakonski zvezi
Označite to polje, če stranki nista bili poročeni, vendar sta živeli v razmerju, podobnem zakonski zvezi. V nekaterih državah se za tako razmerje uporablja izraz razmerje na podlagi običajnega prava. To velja samo, če sta zaprosena država in država prosilka razširili uporabo Konvencije na te vrste razmerij.
1046. V oddelku 3.1 navedite informacije v zvezi z vlagateljem. Datum rojstva vlagatelja je že vključen v oddelku 2. Če je vlagatelj otrok, izpolnite ta oddelek.
1047. V oddelku 3.2 navedite informacije v zvezi z vsemi otroki, za katere se zahteva ali ki se jim izplača preživnina. Če je vlagatelj otrok, je treba izpolniti samo oddelek 3.2. Če so otroci več kot trije, označite polje 3.4 in priložite dodatne informacije na ločenem listu.
1048. Izpolnite oddelek 3.3, če se preživnina zahteva za nekoga ali se izplača nekemu, ki ni vlagatelj ali otrok.

e) Ime in kontaktni podatki zavezanca (nasprotne stranke)

Napotitev: oddelek 4

1049. Podrobnosti o nasprotni stranki se zahtevajo, da lahko izvršilni organ obravnava zahtevo za izvršitev. V tem oddelku je treba navesti vse informacije, ki so znane vlagatelju. Zaprošena država po potrebi opravi storitve določanja lokacije ali iskanja, da poišče zavezanca, če ni znano, kje natančno je.

Dobra praksa: če vlagatelj ne ve, kje živi zavezanec, vključite čim več drugih informacij o zadnjem znanem prebivališču zavezanca (delodajalec, kraj itd.). Vključite lahko tudi informacije o drugih povezavah z državo – na primer o sorodnikih, pri katerih zavezanec morda živi.

1050. Treba je navesti „osebno identifikacijsko številko“, če je znana. To je lahko številka v zvezi s socialno varnostjo (Združene države), številka socialnega zavarovanja (Kanada), davčna številka (Avstralija) ali druga uradno izdana številka, ki lahko osrednjemu organu v zaproseni državi pomaga pri iskanju zavezanca ali preverjanju njegove identitete v državnih ali drugih bankah podatkov.

f) Kam je treba poslati plačilo

Napotitev: oddelek 5

1051. Zaprošena država mora vedeti, kam je treba poslati plačila. Če bodo plačila poslana pristojnemu organu v državi prosilke v obravnavo, v ta oddelek vključite podrobnosti o enoti za obdelavo ali porazdelitev plačil, pa tudi referenčno številko spisa/računa, da se lahko plačila pravilno identificirajo.

V primeru bojazni glede tveganja za vlagatelja ne izpolnite tega oddelka obrazca. Uporabite obrazec za zaupne informacije.

g) Informacije o odločbi, izdani v zaprošeni državi**Napotitev: oddelek 6**

1052. V primeru zahtevka, s katerim se zahteva, da država izvrši svojo odločbo, je treba zagotoviti osnovne informacije o odločbi, da lahko zaprošena država poišče ustrezen sodni ali upravni spis in se lahko pridobijo kopije odločbe. Informacije, potrebne za izpolnitev tega oddelka, so običajno vsebovane v sami odločbi.

h) Listine, priložene zahtevku**Napotitev: oddelek 7**

1053. Navedite, katere od naštetih listin so priložene. Vsaka zadeva mora vključevati odločitev glede naštetih vrst, izjavo o izostalih plačilih (če na podlagi odločbe obstajajo izostala plačila) in obrazec o finančnih razmerah.
1054. Označite „Odločba (ali evidentiranje), izdana (izvedeno) v zaprošeni državi, za priznanje odločbe druge države“, če odločba, katere izvršitev se zahteva, ni bila izdana v zaprošeni državi, vendar je bila prej priznana v zaprošeni državi. Zahtevku se lahko priložijo podrobnosti o tem priznanju, če so znane, ali odločba o priznanju.

i) Pravna pomoč**Napotitev: oddelek 8**

1055. Oddelek 8 je treba izpolniti, če zahtevek vloga upravičenec ter se nanaša na preživninske obveznosti, ki ne izhajajo iz razmerja med staršem in otrokom, do otroka, mlajšega od 21 let. V tem primeru mora zaprošena država vedeti, ali je bila vlagatelju (upravičencu) zagotovljena pravna pomoč v državi izvora.
1056. V takem primeru lahko zaprošena država pri odločanju, ali bo zagotovila pomoč, preveri premoženjsko stanje ali opravi preskus utemeljenosti. Na obrazcu o finančnih razmerah je obravnavano preverjanje premoženjskega stanja in vlagatelj mora vključiti tudi informacije, ki dokazujejo, ali mu je bila zagotovljena pravna pomoč v državi izvora. Zadoščati bi moral dopis organa, ki je zagotovil pomoč.

j) Izjave**Napotitev: oddelek 10**

1057. S tem naj bi se identificirala oseba pri osrednjem organu, pristojna za izpolnitev ali pregled zahtevka, če ga je izpolnil vlagatelj osebno. V skladu s pristopom „nevtralnosti glede nosilca“, ki omogoča elektronsko pošiljanje listin, obrazca ni treba podpisati.

C. Priporočeni obrazec zahtevka za izdajo odločbe

1058. Ta oddelek zagotavlja informacije o izpolnjevanju priporočenega obrazca zahtevka za izdajo odločbe. Glej poglavje 8 za več informacij v zvezi s tem zahtevkom.

1. Izpolnjevanje obrazca**a) Kateri obrazec je treba uporabiti**

1059. Uporabite priporočeni obrazec za zahtevek iz člena 10(1)(c) in (d), ker gre za zahtevek za izdajo odločbe. Označite polje za ustrezen zahtevek.

b) Varstvo osebnih in zaupnih podatkov**Napotitev: uvodni odstavek ter oddelek 2(d), (e), (f) in (g)**

1060. Konvencija določa, da zbranih ali posredovanih informacij v zahtevkih na podlagi Konvencije ni dovoljeno razkriti ali potrditi, če bi to lahko ogrozilo zdravje, varnost ali svobodo osebe.
1061. Če glede tega obstaja bojazen, označite ustrezno polje na obrazcu zahtevka in osebne podatke namesto v oddelku 2 navedite na ločenem obrazcu (obrazec za zaupne informacije).
1062. Glej poglavje 3 za celotno razpravo o zahtevi za varstvo osebnih in zaupnih podatkov.

c) Ime in kontaktni podatki vlagatelja**Napotitev: oddelek 2**

1063. Kontaktni podatki služijo dvema namenoma. Prvič, z njimi se identificirata stranki v okviru zahtevka, tako da lahko vsak osrednji ali pristojni organ ustrezno pripravi zadevo ali spis. Drugič, kontaktni podatki morajo biti zadostni, da državi prosilki omogočajo, da vzpostavi stik z vlagateljem, če se zahtevajo dodatne informacije za izdajo odločbe.
1064. Zahtevane informacije o vlagatelju navedite bodisi v oddelku 2 bodisi na obrazcu za zaupne informacije. Nekatere države se lahko odločijo za uporabo naslova in kontaktnih podatkov osrednjega organa kot naslova in kontaktnih podatkov vlagatelja, če pravo države prosilke ne dovoljuje razkritja osebnega naslova¹⁸⁹. Vendar pa mora v tem primeru osrednji organ prosilec imeti možnost, da vzpostavi stik z vlagateljem, če zaprošeni osrednji organ ali pristojni organ zahteva dodatne informacije ali če zaprošena država zahteva nadaljnje ukrepanje. To je zlasti pomembno, če je treba z vlagateljem vzpostaviti stik za udeležbo na testiranju za ugotovitev sorodstvenega razmerja.

Dobra praksa: osrednji organ prosilec bi moral zagotoviti, da ima vedno veljaven naslov ali drugo sredstvo za vzpostavitev stika z vlagateljem. Med izvrševanjem se lahko pojavijo vprašanja, ki zahtevajo dodatne informacije ali listine, in osrednjemu organu v državi prosilki (državi pošiljateljici) mora biti omogočeno, da vzpostavi stik z vlagateljem, da pridobi informacije ali listine.

d) Podrobnosti o osebah, za katere se zahteva ali ki se jim izplača preživnina**Napotitev: oddelek 3**

1065. Zahtevki mora vključevati dovolj informacij za identifikacijo oseb, za katere se zahteva ali ki se jim izplača preživnina. To vključuje vlagatelja (običajno starša otrok) in vse otroke, za katere se Konvencija uporablja. V vsakem primeru mora biti naveden datum rojstva, saj je pomembno zagotoviti, da odločba spada na področje uporabe Konvencije (glej poglavje 3).

¹⁸⁹ Glej obrazložitev poročila, odstavek 612.

1066. Navedena mora biti tudi podlaga, na kateri se zahteva ali izplača preživnina za vlagatelja in otroke. Te informacije zaprošeni državi omogočajo, da potrdi, ali zahtevnik spada na področje uporabe Konvencije. To se nanaša na odnos med vlagateljem ali drugo osebo, za katero se zahteva ali ki se ji izplača preživnina, in nasprotno stranko/zavezancem.

Razlaga izrazov

1067. V tem oddelku so uporabljeni naslednji izrazi:

Napotitev: oddelka 3.1 in 3.2

- Sorodstveno razmerje
To polje označite, če je podlaga za preživnino razmerje med staršem in otrokom. To vključuje primere, ko so bili otroci rojeni med trajanjem zakonske zveze, tako da se sorodstveno razmerje predpostavlja ali je ugotovljeno na podlagi prava, in primere, ko je povezava med staršem in otrokom lahko ugotovljena ali potrjena s testiranjem za ugotovitev sorodstvenega razmerja.
 - Zakonska zveza
To polje označite, če se odločba nanaša na zakonsko zvezo med vlagateljem in zavezancem.
 - Sorodstvo
To polje označite, če je razmerje med vlagateljem in zavezancem temeljilo na družinskih vezeh – na primer, nasprotna stranka je stric ali drug sorodnik. To velja samo, če sta zaprošena država in država prosilka razširili uporabo Konvencije na te vrste družinskih razmerij.
 - Stari starš/brat ali sestra/vnuk ali vnukinja
Označite eno polje, če je bilo razmerje med vlagateljem in zavezancem eno izmed navedenih vrst razmerij. To velja samo, če sta zaprošena država in država prosilka razširili uporabo Konvencije na te vrste družinskih razmerij.
 - *In loco parentis* ali enakovredno razmerje
In loco parentis pomeni razmerje, v katerem odrasla oseba nastopa namesto staršev v odnosu do otroka. Nastopi lahko, kadar odrasla oseba živi z otroki in se v odnosu do otrok obnaša kot starš. V nekaterih državah to vključuje razmerje med mačeho/očimom in otrokom.
 - Razmerje, enako zakonski zvezi
Označite to polje, če stranki nista bili poročeni, vendar sta živeli v razmerju, podobnem zakonski zvezi. V nekaterih državah se za tako razmerje uporablja izraz razmerje na podlagi običajnega prava. To velja samo, če sta zaprošena država in država prosilka razširili uporabo Konvencije na te vrste razmerij.
1068. V oddelku 3.1 navedite informacije v zvezi z vlagateljem. Datum rojstva vlagatelja je že vključen v oddelku 2. Če je vlagatelj otrok, izpolnite ta oddelek.
1069. V oddelku 3.2 navedite informacije v zvezi z vsemi otroki, za katere se zahteva ali ki se jim izplača preživnina. Če je vlagatelj otrok, je treba izpolniti samo oddelek 3.2. Če so otroci več kot trije, označite polje 3.4 in priložite dodatne informacije na ločenem listu.
1070. Izpolnite oddelek 3.3, če se preživnina zahteva za nekoga ali se izplača komu, ki ni vlagatelj ali otrok.

e) Ime in kontaktni podatki nasprotne stranke / zavezanca**Napotitev: oddelek 4**

1071. Ta oddelek vsebuje zahtevo, da vlagatelj zagotovi dovolj informacij za identificiranje zavezanca in njegove lokacije za namene obveščanja o zahtevku. Če trenutni naslov bivališča ni znan, se lahko zagotovijo druge informacije, vključno s prejšnjimi naslovi bivališča ali kontaktnimi podatki drugih oseb, ki bi lahko pomagale pri iskanju zavezanca. Upoštevajte, da obrazec o finančnih razmerah (obravnavan spodaj) vsebuje tudi določbo o dodatnih informacijah v zvezi z zavezancem.
1072. Treba je navesti „osebno identifikacijsko številko“, če je znana. To je lahko številka v zvezi s socialno varnostjo (Združene države), številka socialnega zavarovanja (Kanada), davčna številka (Avstralija) ali druga uradno izdana številka, ki lahko osrednjemu organu v zaproseni državi pomaga pri iskanju zavezanca ali preverjanju njegove identitete v državnih ali drugih bankah podatkov.

f) Kam je treba poslati plačilo**Napotitev: oddelek 5**

1073. Če vlagatelj želi, da se odločba o preživnini spremlja in izvrši po tem, ko je bila pridobljena, mora zaprosena država vedeti, kam je treba poslati plačila. Če bodo plačila poslana pristojnemu organu v državi prosilke v obravnavo, v ta oddelek vpišite podrobnosti o enoti za obdelavo ali porazdelitev plačil, pa tudi referenčno številko spisa/računa, da se lahko plačila pravilno identificirajo.

g) Namen zahtevka**Napotitev: oddelek 6**

1074. Navedite, ali se zahtevek za izdajo odločbe vlaga, ker ni odločbe ali ker priznanje in izvršitev obstoječe odločbe nista bila mogoča ali sta bila zavrnjena.

h) Preživnina, ki jo zahteva vlagatelj**Napotitev: oddelek 7**

1075. Nekaterе države zahtevajo, da vlagatelj določi znesek in pogostnost plačevanja preživnine, ki jo zahteva vlagatelj. Ali se te informacije zahtevajo, je navedeno v profilu zaprosene države. Če se, izpolnite oddelek 7 in določite valuto zneska, ki se zahteva. Valuta je lahko valuta zaprosene države ali države prosilke.

i) Listine v podporo zahtevku**Napotitev: oddelek 8**

1076. Ta oddelek zagotavlja seznam listin, vključenih v zahtevek. Katera dokumentacija je potrebna, je odvisno od dejstev v zadevi, od tega, ali gre za vprašanje sorodstvenega razmerja, od starosti otrok in tega, ali obstajajo kakršni koli obstoječi sporazumi, povezani s preživnino. Spodnja preglednica lahko pomaga pri zbiranju pravilne dokumentacije; vendar se zadeve med seboj razlikujejo, zato je treba preglednico obravnavati samo kot splošne smernice.

<i>Rojstni list ali enakovredna listina</i>	Vključite rojstni list za vsakega otroka, za katerega se zahteva preživnina. Druge podobne listine vključujejo krstne liste ali dokumente o državljanstvu – če rojstni list ni na voljo. Pomembno je, da listina potrjuje datum rojstva in ime otroka.
<i>Priznanje očetovstva s strani zavezanca</i>	To je lahko v obliki izjave, predložene ob rojstvu otroka (bolnišnični obrazec), ali poznejšega priznanja. To se navadno ne zahteva, če je otrok rojen v času zakonske zveze staršev.
<i>Uradna izjava, ki zagotavlja dokaz v zvezi z očetovstvom</i>	Če priznanje očetovstva ni dokumentirano, mora vlagatelj predložiti uradno izjavo z opisom okoliščin v zvezi z očetovstvom otroka ter odnosa zavezanca do otroka ob rojstvu in po njem.
<i>Odločba pristojnega organa v zvezi z očetovstvom</i>	V nekaterih primerih je pristojni organ morda že ugotovil očetovstvo brez izdaje odločbe o preživnini.
<i>Rezultati genetskih testov</i>	Če je bilo opravljeno genetsko testiranje, s katerim je bilo potrjeno očetovstvo otroka, vključite rezultate testiranja.
<i>Potrdilo o posvojitvi</i>	Če je zavezanec posvojil otroka, za katerega se zahteva preživnina, priložite potrdilo o posvojitvi.
<i>Poročni list ali potrdilo o podobnem razmerju ter datum razveze ali prenehanja življenjske skupnosti</i>	To priložite, če sta bili stranki poročeni. Te informacije se bodo uporabile tudi za ugotavljanje, ali je bil otrok rojen v času zakonske zveze med upravičencem in zavezancem.
<i>Uradna izjava, ki zagotavlja dokaz v zvezi s skupnim prebivališčem strank</i>	Ta izjava v večini primerov ni pomembna, vendar pa se lahko na primer zahteva, če sta stranki začasno prebivali na različnih lokacijah z namenom zaposlitve, vendar vseskozi imeli skupno gospodinjstvo v določeni državi.
<i>Sporazum v zvezi s preživnino</i>	Ta sporazum je treba vključiti, če sta se stranki prej dogovorili o preživnini, na primer v okviru reševanja vprašanj skrbništva s pomočjo posredovanja.
<i>Dokazilo o obiskovanju srednješolske ali visokošolske izobraževalne ustanove</i>	To dokazilo je potrebno, če se zahteva preživnina za starejšega otroka, zlasti polnoletnega otroka, saj lahko obiskovanje šole določa upravičenost do preživnine.
<i>Dokazilo o invalidnosti</i>	Te informacije je treba vključiti, če se preživnina zahteva za starejšega ali polnoletnega otroka in upravičenost do preživnine temelji na invalidnosti otroka.
<i>Obrazec o finančnih razmerah</i>	Ta obrazec je treba izpolniti čim bolj popolno. Zagotavlja posebne informacije za izdajo in izvršitev odločbe. Vključuje okoliščine upravičenca in zavezanca.
<i>Izjava o izostalih ali preteklih plačilih</i>	Ta obrazec se verjetno ne bo zahteval, razen če je zahtevnik vložen v skladu s členom 10(1)(d) in so se na podlagi prejšnje odločbe nabrala izostala plačila.
<i>Pravo, ki se uporablja</i>	Če pravo, ki se uporablja, ni „pravo države sodišča“ (pravo države, v kateri poteka postopek), je morda treba vključiti dokumentacijo na podlagi prava, ki se uporablja v okviru zahtevka.

Druga dokazila, ki jih zahteva zaprošena država	Preverite profil zaprošene države, da ugotovite, ali je treba vključiti kakršne koli dodatne listine.
Odločba zaprošene države o zavrnitvi priznanja in izvršitve	Če je bilo priznanje obstoječe odločbe zavrnjeno, je treba priložiti kopijo te zavrnitve.

Slika 38: Preglednica listin, ki jih je treba vključiti v zahtevek za izdajo odločbe

j) Izvršitev po izdaji odločbe

Napotitev: oddelek 9

1077. Če vlagatelj želi, da se odločba o preživnini, potem ko je bila izdana, izvrši v zaprošeni državi, mora biti to navedeno v tem oddelku.

k) Ime kontaktne osebe pri osrednjem organu, ki je pristojna za obravnavo zahtevka

Napotitev: oddelek 11

1078. S tem naj bi se identificirala oseba pri osrednjem organu, pristojna za izpolnitev ali pregled zahtevka, če ga je izpolnil vlagatelj osebno. V skladu s pristopom „nevtralnosti glede nosilca“, ki omogoča elektronsko pošiljanje listin, obrazca ni treba podpisati.

D. Priporočeni obrazec zahtevka za spremembo odločbe

1079. Ta oddelek zagotavlja navodila za izpolnjevanje priporočenega obrazca zahtevka za spremembo odločbe. Upravičenci in zavezanci uporabljajo enak obrazec. Označite polje za ustrezen zahtevek. Glej poglavje 12 za dodatne informacije v zvezi s tem zahtevkom.

1. Izpolnjevanje obrazca

a) Varstvo osebnih in zaupnih podatkov

Napotitev: uvodni odstavek, oddelek 2(d), (e), (f) in (g) ter oddelek 5

1080. Konvencija določa, da zbranih ali poslanih informacij v zahtevkih na podlagi Konvencije ni dovoljeno razkriti ali potrditi, če bi to lahko ogrozilo zdravje, varnost ali svobodo osebe.
1081. Če glede tega obstaja bojazen, označite ustrezno polje na obrazcu zahtevka in osebne podatke namesto v oddelku 2 navedite na ločenem obrazcu (obrazec za zaupne informacije).
1082. Glej poglavje 3 za celotno razpravo o zahtevi za varstvo osebnih in zaupnih podatkov.

b) Ime in kontaktni podatki vlagatelja**Napotitev: oddelek 2**

1083. Kontaktni podatki služijo dvema namenoma. Prvič, z njimi se identificirata stranki v okviru zahtevka, tako da lahko vsak osrednji ali pristojni organ ustrezno pripravi zadevo ali spis. Drugič, kontaktni podatki morajo biti zadostni, da zaprošeni državi omogočajo, da vzpostavi stik z vlagateljem, če je zoper odločbo za spremembo odločbe vloženo pravno sredstvo in se zahteva obvestilo o vloženem pravnem sredstvu.
1084. Nekatere države se lahko odločijo za uporabo naslova osrednjega organa ali drugega pristojnega organa kot naslova vlagatelja, če pravo države prosilke na dovoljuje razkritja osebnega naslova vlagatelja¹⁹⁰.

Dobra praksa: osrednji organ prosilec bi moral zagotoviti, da ima vedno veljaven naslov ali drugo sredstvo za vzpostavitev stika z vlagateljem. Med izvrševanjem se lahko pojavijo vprašanja, ki zahtevajo dodatne informacije ali listine, in osrednjemu organu v državi prosilke mora biti omogočeno, da vzpostavi stik z vlagateljem, da pridobi informacije ali listine.

1085. Če je vlagatelj zastopnik upravičenca ali zavezanca, to navedite na obrazcu.

c) Podrobnosti o osebah, za katere se zahteva ali ki se jim izplača preživnina**Napotitev: oddelek 3**

1086. Zahtevki mora vključevati dovolj informacij za identifikacijo oseb, za katere se zahteva ali ki se jim izplača preživnina na podlagi odločbe. To vključuje vlagatelja (navadno starša otrok, vendar včasih tudi otroka) in vse otroke, za katere se Konvencija uporablja. V vsakem primeru mora biti naveden datum rojstva, saj je pomembno zagotoviti, da odločba spada na področje uporabe Konvencije (glej poglavje 3).
1087. Navedena mora biti tudi podlaga, na kateri se zahteva ali izplača preživnina za vlagatelja in otroke. To bo zaprošeni državi omogočilo, da potrdi, ali zahtevki spada na področje uporabe Konvencije.

Razlaga izrazov

1088. V tem oddelku so uporabljeni naslednji izrazi:

Napotitev: oddelka 3.1 in 3.2

- Sorodstveno razmerje
To polje označite, če je podlaga za preživnino razmerje med staršem in otrokom. To vključuje primere, ko so bili otroci rojeni med trajanjem zakonske zveze, tako da se sorodstveno razmerje predpostavlja ali je ugotovljeno na podlagi prava, ter primere, ko je povezava med staršem in otrokom ugotovljena ali potrjena s testiranjem za ugotovitev sorodstvenega razmerja.

¹⁹⁰ Glej obrazložitev poročila, odstavek 612.

- Zakonska zveza
To polje označite, če se odločba nanaša na zakonsko zvezo med vlagateljem in zavezancem.
 - Sorodstvo
To polje označite, če je razmerje med vlagateljem in zavezancem temeljilo na družinskih vezeh – na primer, nasprotna stranka je stric ali drug sorodnik. To velja samo, če sta zaprosena država in država prosilka razširili uporabo Konvencije na te vrste družinskih razmerij.
 - Stari starš/brat ali sestra/vnuk ali vnukinja
Označite eno polje, če je bilo razmerje med vlagateljem in zavezancem eno izmed navedenih vrst razmerij. To velja samo, če sta zaprosena država in država prosilka razširili uporabo Konvencije na te vrste družinskih razmerij.
 - *Loco parentis* ali enakovredno razmerje
Loco parentis pomeni razmerje, v katerem odrasla oseba nastopa namesto staršev v odnosu do otroka. Nastopi lahko, kadar odrasla oseba živi z otroki in se v odnosu do otrok obnaša kot starš. V nekaterih državah to vključuje razmerje med mačeho/očimom in otrokom.
 - Razmerje, enako zakonski zvezi
Označite to polje, če stranki nista bili poročeni, vendar sta živeli v razmerju, podobnem zakonski zvezi. V nekaterih državah se za tako razmerje uporablja izraz razmerje na podlagi običajnega prava. To velja samo, če sta zaprosena država in država prosilka razširili uporabo Konvencije na te vrste razmerij.
1089. V oddelku 3.1 navedite informacije v zvezi z vlagateljem. Datum rojstva vlagatelja je že vključen v oddelku 2. Če je vlagatelj otrok, izpolnite ta oddelek.
1090. V oddelku 3.2 navedite informacije v zvezi z vsemi otroki, za katere se zahteva ali ki se jim izplača preživnina. Če je vlagatelj otrok, je treba izpolniti samo oddelek 3.2. Če so otroci več kot trije, označite polje 3.4 in priložite dodatne informacije na ločenem listu.
1091. Izpolnite oddelek 3.3, če se preživnina zahteva za ali se izplača osebi, ki ni vlagatelj ali otrok.

d) Ime in kontaktni podatki zavezanca

Napotitev: oddelek 4.1

1092. Navedite, ali je zavezanec vlagatelj.
1093. Podrobnosti zavezanca se zahtevajo za obravnavo zahtevka in obveščanje zavezanca o zahtevku upravičenca za spremembo. V tem oddelku je treba navesti vse informacije, ki so znane vlagatelju. Zaprosena država po potrebi opravi storitve določanja lokacije ali iskanja, da poišče zavezanca, če ni znano, kje natančno je.
1094. V oddelku 4.3 je treba navesti „osebno identifikacijsko številko“, če je znana. To ja lahko številka v zvezi s socialno varnostjo (Združene države), številka socialnega zavarovanja (Kanada), davčna številka (Avstralija) ali druga uradno izdana številka, ki je lahko osrednjemu organu v zaproseni državi v pomoč pri iskanju zavezanca ali preverjanju njegove identitete v državnih ali drugih bankah podatkov.

Dobra praksa: če vlagatelj ne ve, kje živi zavezanec, vključite čim več drugih informacij o zadnjem znanem prebivališču zavezanca – na primer o delodajalcu ali kraju. Vključite lahko tudi informacije o drugih povezavah z državo – na primer o sorodnikih, pri katerih zavezanec morda živi.

e) Ime in kontaktni podatki zastopnika upravičenca**Napotitev: oddelek 4.2**

1095. Če ima upravičenec zastopnika, je treba v tem oddelku navesti potrebne podrobnosti. V številnih primerih je zastopnik lahko pravni svetovalec upravičenca.

f) Informacije za pomoč pri iskanju nasprotne stranke**Napotitev: oddelek 4.3**

1096. Če zavezanec vloga zahtevek za spremembo, je upravičenec nasprotna stranka v okviru zahtevka. V tem primeru v tem oddelku vključite dovolj informacij, da bo lahko zaprosena država našla upravičenca. Če je vlagatelj upravičenec, zastopnik upravičenca ali otrokov zastopnik, je nasprotna stranka zavezanec. V tem primeru vključite ustrezne informacije v zvezi z zavezancem.

g) Kam je treba poslati plačilo**Napotitev: oddelek 5**

1097. Če je treba spremenjeno odločbo izvršiti, potem ko je bila izdana, mora zaprosena država vedeti, kam je treba poslati plačila. Če bodo plačila poslana pristojnemu organu v državi prosilke v obravnavo, v ta oddelek vključite podrobnosti o enoti za obdelavo ali porazdelitev plačil, pa tudi referenčno številko spisa/računa, da se lahko plačila pravilno identificirajo.

V primeru bojazni glede tveganja za vlagatelja ne izpolnite tega oddelka obrazca. Uporabite obrazec za zaupne informacije.

h) Podrobnosti o odločbi**Napotitev: oddelek 6**

1098. Zahtevek mora vključevati podrobnosti v zvezi z odločbo, za katero se zahteva sprememba. Vse informacije, potrebne za izpolnitev tega oddelka, morajo biti vsebovane v sami odločbi.

i) Spremenjene okoliščine**Napotitev: oddelek 7**

1099. Najpogostejša podlaga za vložitev zahtevka za spremembo je, da so se okoliščine upravičenca, zavezanca ali otrok od izdaje odločbe spremenile. V zahtevku so navedene najpogostejše spremembe okoliščin. Te so večinoma same po sebi razumljive. Spremembe okoliščin osebe, za katero se zahteva preživitina, lahko vključujejo spremembo otrokovega prebivališča ali primer, ko upravičenec ne vzdržuje več otroka. V to kategorijo spada tudi ponovna poroka ali partnerska zveza.

j) Zahtevana sprememba**Napotitev: oddelek 8**

1100. V tem oddelku navedite spremembo, ki se zahteva. Navedite podrobnosti zahtevane spremembe in valuto, kadar je to potrebno.

k) Listine, vključene v sveženj**Napotitev: oddelek 9**

1101. V tem oddelku je naveden seznam listin, ki jih je treba vključiti v sveženj. V nekaterih primerih se zahteva druga dokumentacija, odvisno od razlogov za zahtevek za spremembo. Zagotovite, da so razlogi za spremembo pojasnjeni in podprti z ustrezno dokumentacijo.

l) Izvršitev po spremembi**Napotitev: oddelek 10**

1102. V nekaterih primerih, na primer, če zavezanec zahteva spremembo za zvišanje preživnine, bo vlagatelj zahteval, da se spremenjena odločba izvrši v zaprošeni državi. V tem primeru to navedite v oddelku 10.

m) Informacije o upravičencu**Napotitev: oddelek 12**

1103. Če zahtevek za spremembo vloži zavezanec, so pomembne informacije o običajnem prebivališču upravičenca, da se preveri, ali glede postopka spremembe obstajajo kakršne koli omejitve. Ta oddelek zagotavlja potrebne informacije v zvezi z zahtevkom iz člena 18. To je podrobneje obravnavano v poglavju 11.

n) Ime kontaktne osebe pri osrednjem organu, ki je pristojna za obravnavo zahtevka**Napotitev: oddelek 13**

1104. S tem naj bi se identificirala oseba pri osrednjem organu, pristojna za izpolnitev ali pregled zahtevka, če ga je izpolnil vlagatelj osebno. V skladu s pristopom „nevtralnosti glede nosilca“, ki omogoča elektronsko pošiljanje listin, obrazca ni treba podpisati.

III. Navodila za izpolnjevanje dodatnih obrazcev**A. Obrazec o finančnih razmerah**

1105. Ta obrazec je treba priložiti vsem zahtevkom na podlagi Konvencije. Vsebuje podrobne informacije, ki bodo po potrebi uporabljene za pomoč zaprošeni državi:

- pri iskanju nasprotne stranke za namen obveščanja o zahtevku;
- za pomoč pristojnemu organu pri izvrševanju odločbe;
- pri določanju ustrezne višine preživnine pri zahtevkih za izdajo odločbe in zahtevkih za spremembo ali
- za podporo zahtevku za pravno pomoč v zaprošeni državi.

Namig: dobro je preveriti profil države, v katero bo poslan obrazec. V profilu države je navedeno, ali je mogoče izpustiti katere koli informacije iz obrazca o finančnih razmerah.

1. Izpolnjevanje obrazca

a) Preambula

1106. Tako kot pri drugih listinah v okviru zahtevka je na obrazcu prostor za navedbo, ali obstaja bojazen, da bo razkritje ali potrditev informacij ogrozilo zdravje, varnost ali svobodo osebe. V takem primeru se osebni podatki navedejo samo na obrazcu za zaupne informacije.

b) Informacije o zahtevku

Napotitev: del I

1107. Ta oddelek izpolnite za vse zahtevke, pri čemer uporabite informacije iz obrazca zahtevka. Podrobnosti se nanašajo na kontaktne podatke osrednjega organa in ne vlagatelja.
1108. V oddelku 3 navedite, ali je vlagatelj upravičenec, zavezanec ali zastopnik osebe, za katero se zahteva ali ki se ji izplača preživnina.
1109. V oddelku 4 je naveden zahtevek, ki se vlaga. Upoštevajte, da če je vložena zahteva za pravno pomoč na podlagi člena 17, se poleg polja za poseben zahtevek označi tudi eno izmed zadnjih dveh polj.
1110. V oddelku 5 navedite valuto, ki se uporablja na celotnem obrazcu o finančnih razmerah. Če ste vse zneske pretvorili v valuto zaprosene države, navedite uporabljen devizni tečaj in datum pretvorbe.

c) Splošne informacije o upravičencu ali osebah, za katere se zahteva ali katerim se izplača preživnina

Napotitev: del II

1111. Ta del se izpolni samo, če gre za zahtevek za izdajo ali spremembo odločbe. Pri zahtevkih za priznanje, priznanje in izvršitev ali izvršitev odločbe o preživnini se ne zahteva.

d) Splošne informacije o zavezancu

Napotitev: del III

1112. Ta del je treba izpolniti za vse zahtevke. Zagotavlja nekatere osnovne informacije o zavezancu, njegovem dohodku in njegovih vzdrževanih članih. V tem delu je treba navesti vse informacije, ki so znane vlagatelju.

e) Premoženje in dolgovi zavezanca

Napotitev: del IV

1113. Ta del je treba izpolniti za vse zahtevke. Treba je navesti vse znane informacije.

f) Bilanca stanja vlagatelja

Napotitev: del V

1114. Ta del se izpolni samo v primeru zahtevka za izdajo ali spremembo odločbe ali če se v omejenih okoliščinah iz člena 17 zahteva pravna pomoč. Pri zahtevkih za priznanje, priznanje in izvršitev ali izvršitev odločbe o preživnini ga ni treba izpolniti.

g) Zdravstveno zavarovanje***Napotitev: del VI***

1115. Ta del je treba izpolniti za zahtevek za izdajo in spremembo odločbe. Pri zahtevkih za priznanje ter priznanje in izvršitev ali izvršitev odločbe o preživnini se ne zahteva.

h) Zadnji oddelki***Napotitev: zadnji oddelki***

1116. Na obrazcu navedite, ali je obrazec izpolnil vlagatelj. Če ga je, mora zastopnik osrednjega organa pregledati listino. Treba je identificirati zastopnika osrednjega organa in izpolniti izjavo. Obrazca ni treba podpisati.

B. Izjava o ustreznem obveščanju

1117. Ta obrazec se uporabi samo pri zahtevkih za priznanje ali priznanje in izvršitev. Predložena mora biti, če se nasprotna stranka (navadno zavezanec) ni spustila v postopek in ni bila zastopana za pridobitev odločbe o preživnini. Samo v teh primerih je treba oblikovati ustrezno obvestilo o zahtevku za odločbo ali izdaji odločbe. Ker odločbe o preživnini, izdane v nekaterih upravnih sistemih, ne predvidevajo, da se nasprotna stranka spusti v postopek pred izdajo odločbe, se ta obrazec vedno zahteva v takih primerih. Če niste prepričani, ali je ta obrazec potreben, preverite v poglavju 4.
1118. Priporočeni obrazec mora izpolniti uradnik, ki lahko potrdi, da je bila nasprotna stranka ustrezno obveščena, kot to zahteva pravo države, v kateri je bila izdana odločba (država izvora).
1119. V večini primerov, kjer je bilo zahtevano obvestilo vročeno nasprotni stranki v državi izvora, je na voljo dokumentacija, kot je pisna izjava o vročitvi ali obvestilu ali potrdilo o vročitvi, ki potrjuje, da je bila nasprotna stranka obveščena o postopku ali izdani odločbi. V drugih primerih je v odločbi lahko navedeno, da se je nasprotna stranka spustila v postopek, je bila obveščena o postopku ali odločbi in je imela možnost predložiti stališča ali izpodbijati odločbo. Ta dokumentacija lahko pristojnemu organu pomaga pri pripravi izjave o ustreznem obveščanju.
1120. Če je bilo treba zahtevano obvestilo vročiti zunaj države ter sta država izvora in druga država pogodbenici drugega mednarodnega instrumenta, ki ureja pošiljanje obvestila, je dokumentacija o zadevnem postopku na voljo za pomoč pristojnemu organu v državi izvora pri izpolnjevanju izjave o ustreznem obveščanju.

C. Izjava o izvršljivosti odločbe

1121. Ta lista je potrebna pri zahtevku za priznanje in izvršitev. Pri zahtevku samo za priznanje se ne zahteva. Zagotavlja informacije, ki se zahtevajo na podlagi člena 25(1)(b). Listina potrjuje, da je odločba, ki jo je treba priznati in izvršiti, izvršljiva v državi izvora¹⁹¹. Če je odločbo izdal upravni organ, listina tudi potrjuje, da odločba izpolnjuje zahteve iz člena 19(3), razen če je država izvora v skladu s členom 57 navedla, da so njene upravne odločbe vedno skladne s členom 19(3).

¹⁹¹ V nekaterih državah se lahko uporablja „attestation de la force de chose jugée“, ki določa, da je odločba pravno veljavna v zadevni državi.

1122. Če gre za zahtevek za priznanje in izvršitev sporazuma o preživnini (in ne odločbe o preživnini), je treba to listino nekoliko spremeniti, da potrjuje, da je posamezni sporazum o preživnini izvršljiv kot odločba o preživnini v državi izvora (člen 30(3)(b)).

D. Povzetek odločbe

1123. Ta priporočeni obrazec mora izpolniti uradnik pristojnega organa v državi izvora in se uporabi, če je zaprosena država v skladu s členom 57 navedla, da bo sprejela povzetek odločbe o preživnini za namen zahtevka za priznanje ter priznanje in izvršitev. Najpogosteje se uporablja v primerih, ko je odločba o preživnini obsežna in se le del odločbe nanaša na preživnino. Če je povzetek sprejemljiv, je treba namesto celotne odločbe prevesti le povzetek ali izvlečke.

E. Izračun izostalih plačil

1124. V primeru neporavnanih izostalih plačil preživnine na podlagi odločbe, ki jo je treba priznati in izvršiti ali izvršiti, je treba zaproseni državi predložiti izračun teh izostalih plačil. Trenutno za to ni priporočenega obrazca. Izračun mora vključevati znesek neporavnanih izostalih plačil in datum izračuna.
1125. Podroben izračun pristojnemu organu, odgovornemu za izvrševanje v zaproseni državi, pomaga, če zavezanec ugovarja izračunu izostalih plačil. Če je v imenu upravičenca v državi prosilki udeležen program ali agencija za izterjavo preživnine otrok, je dobro uporabiti izjavo ali izračun izostalih plačil, ki ga predloži zadevni organ ali agencija, saj so njegove/njene evidence celovite.

F. Listina, v kateri je pojasnjena metoda za prilagoditev

1126. Če je v odločbi, ki jo je treba priznati ali priznati in izvršiti, predvidena samodejna indeksacija ali prilagoditev, je treba svežnju zahtevka priložiti izjavo ali listino, v kateri je pojasnjeno, kako bo izvedena prilagoditev ali indeksacija. V listini mora biti navedeno, ali bo ta izračun opravila država prosilka (npr. kot v primeru ocene agencije za preživnino otrok v Avstraliji). Drugače vključite informacije, ki so potrebne, da lahko pristojni organ v zaproseni državi po potrebi odločbo prilagodi ali jo indeksira.
1127. Trenutno za to ni priporočenega obrazca.

G. Dokazilo o nadomestilih ali pravici do ukrepanja (javni organ)

1128. Javni organ ima pravico nastopati kot upravičenec pri zahtevkih za priznanje, priznanje in izvršitev ter izdajo odločbe, če obstoječe odločbe ni mogoče priznati zaradi pridržka na podlagi člena 20.
1129. Ker se od javnega organa ne zahteva, da uveljavlja svojo pravico do nastopanja kot upravičenec, je dobro vedno vključiti te informacije, če je javni organ vlagatelj ali če neodvisno terja izostala plačila. To bo preprečilo poznejše zamude, če se zahteva dokazilo na podlagi člena 36(4).
1130. Trenutno za to ni priporočenega obrazca.

H. Poročilo o stanju zahtevka

1131. Oblikovani so bili štirje priporočeni obrazci. Zaprošena država jih lahko uporablja za obveščanje osrednjega organa v državi prosilki o napredku pri obravnavi zahtevka za priznanje, priznanje in izvršitev, izdajo in spremembo odločbe. Zaprošeni osrednji organ mora uporabiti obrazec za posamezni zahtev, ki je bil prejet. Ti obrazci se uporabljajo poleg potrdila o prejemu, ki je obvezni obrazec in ki se uporablja za potrditev, da je zaprosena država prejela zahtevek.
1132. Obrazec poročila o stanju zahtevka v okviru poročila o zahtevku se lahko uporablja za poročanje o začetnem razvoju dogodkov v zvezi z zahtevkom, pa tudi za zagotavljanje rednih poročil skozi celotno trajanje zadeve na podlagi Konvencije.
1133. V polju na prvi strani navedite, ali gre za prvo poročilo o stanju zahtevka, ki je bilo pripravljeno v zvezi z zahtevkom.
1134. Za poznejša poročila o stanju zahtevka navedite datum zadnjega obrazca poročila o stanju zahtevka in poročajte samo o spremembah, do katerih je prišlo od zadnjega poslanega poročila. Tako pristojni organ v državi prosilki laže posodablja svoje evidence in prepreči se podvajanje informacij.

IV. Kontrolni seznam – dokumentacija, ki jo je treba priložiti poslanim zahtevkom na podlagi Konvencije

1135. V spodnjih preglednicah je povzeto, katere obrazce, določene v skladu s Konvencijo, je treba priložiti poslanemu zahtevku na podlagi Konvencije.
1136. Upoštevajte, da so v preglednici obravnavani samo zahtevki na podlagi Konvencije. Če zadeva poteka z neposredno zahtevo pri pristojnem organu, je treba uporabiti obrazce, ki jih določi pristojni organ.

Namig: *pred izpolnjevanjem svežnja za zahtevke, ki se ne nanašajo na priznanje ali izvršitev, vedno preverite profil zaprosene države. Če zaprosena država zahteva katere koli druge listine, so te navedene v profile države.*

A. Zahtevek za priznanje ali priznanje in izvršitev

Obrazec ali listina iz Konvencije	Kdaj ga/jo je treba vključiti	Kateri obrazec iz Konvencije je treba uporabiti*
Obrazec za prenos	Vedno priložite.	Uporabite obvezni obrazec.
Obrazec zahtevka	Vedno priložite.	Uporabite priporočeni obrazec.
Obrazec o finančnih razmerah	Vedno priložite – vendar se glede na to, ali je vlagatelj zavezanec ali upravičenec, in glede na vrsto zahtevka ne zahtevajo vsi deli tega obrazca.	Uporabite priporočeni obrazec.
Izjava o ustreznem obveščanju	Zahteva se samo, če se nasprotna stranka ni spustila v postopek in ni bila zastopana v državi izvora.	Uporabite priporočeni obrazec.
Izjava o izvršljivosti	Vedno priložite.	Uporabite priporočeni obrazec ¹⁹² .
Polno besedilo odločbe	Vedno priložite, razen če je sprejemljiv povzetek (glej spodaj).	Glej poglavje 3 za informacije v zvezi z zahtevo za potrditev odločbe.
Povzetek odločbe	Priložite samo, če je zaprosena država v skladu s členom 57 navedla, da bo sprejela povzetek.	Uporabite priporočeni obrazec.
Izračun izostalih plačil	Vedno priložite, če je treba priznati ali priznati in izvršiti izostala plačila na podlagi odločbe.	Uporabite obrazec, ki je določen v skladu s pravom države prosilke. Če je bila odločba prej izvršena v državi prosilki, je najbolje uporabiti dokumentacijo pristojnega izvršilnega organa v državi prosilki.
Listina, v kateri je pojasnjena metoda za prilagoditev ali indeksacijo odločbe	Vedno priložite, če odločba določa samodejno indeksacijo.	Uporabite obrazec, ki je določen v skladu s pravom države prosilke.
Dokazilo o nadomestilih ali pravici do ukrepanja (javni organ)	Priložite, če je vlagatelj javni organ.	Uporabite obrazec, ki je določen v skladu s pravom države prosilke.

Slika 39: Listine, ki jih je treba priložiti poslanemu zahtevku za priznanje ali priznanje in izvršitev

* Če vaša država ne uporablja priporočenih obrazcev, uporabite obrazec, ki je določen v skladu z vašo nacionalno zakonodajo ali notranjo politiko za zahtevke na podlagi Konvencije.

¹⁹² V nekaterih državah se lahko uporablja „attestation de la force de chose jugée“, ki določa, da je odločba pravno veljavna v zadevni državi.

B. Zahtevek za izvršitev odločbe, izdane ali priznane v zaprošeni državi

Obrazec ali listina iz Konvencije	Kdaj ga/jo je treba vključiti	Kateri obrazec iz Konvencije je treba uporabiti*
Obrazec za prenos	Vedno priložite.	Uporabite obvezni obrazec.
Obrazec zahtevka	Vedno priložite.	Uporabite priporočeni obrazec.
Obrazec o finančnih razmerah	Vedno priložite, vendar upoštevajte, da se ne zahtevajo vsi deli tega obrazca.	Uporabite priporočeni obrazec.
Polno besedilo odločbe	Vedno priložite.	Glej poglavje 3 za informacije v zvezi z zahtevo za potrditev.
Povzetek odločbe	Se ne uporablja. Odločba je iz zaprošene države.	
Izračun izostalih plačil	Vedno priložite, če je treba izvršiti izostala plačila na podlagi odločbe.	Če je mogoče, uporabite izjavo pristojnega izvršilnega organa v državi prosilke.
Izjava o ustreznem obveščanju	Se ne uporablja.	
Izjava o izvršljivosti	Se ne uporablja.	
Listina, v kateri je pojasnjena metoda za prilagoditev ali indeksacijo odločbe	Vedno priložite, če odločba določa samodejno indeksacijo.	Uporabite listino, določeno v skladu z notranjo politiko ali nacionalno zakonodajo države prosilke.
Dokazilo o nadomestilih ali pravici do ukrepanja (javni organ)	Priložite, če je vlagatelj javni organ.	Uporabite obrazec, določen v skladu s pravom ali politiko države prosilke.

Slika 40: Listine, ki jih je treba priložiti zahtevku za izvršitev

* Če vaša država ne uporablja priporočenih obrazcev, uporabite obrazec, ki je določen v skladu z vašo nacionalno zakonodajo ali notranjo politiko za zahteve na podlagi Konvencije.

C. **Zahtevek za izdajo odločbe**

Obrazec ali listina iz Konvencije	Kdaj ga/jo je treba vključiti	Kateri obrazec iz Konvencije je treba uporabiti *
Obrazec za prenos	Vedno priložite.	Uporabite obvezni obrazec.
Obrazec zahtevka	Vedno priložite.	Uporabite priporočeni obrazec.
Obrazec o finančnih razmerah	Vedno priložite, vendar upoštevajte, da ne bodo izpolnjeni vsi deli tega obrazca.	Uporabite priporočeni obrazec.
Izjava o ustreznem obveščanju	Se ne uporablja.	
Izjava o izvršljivosti	Se ne uporablja.	
Polno besedilo odločbe	Se ne uporablja.	
Povzetek odločbe	Se ne uporablja.	
Izračun izostalih plačil	Se ne uporablja.	
Listina, v kateri je pojasnjena metoda za prilagoditev ali indeksacijo odločbe	Se ne uporablja.	
Dokazilo o nadomestilih ali pravici do ukrepanja (javni organ)	Priložite, če je vlagatelj javni organ.	Uporabite obrazec, ki je določen v skladu s pravom države prosilke.

Slika 41: Listine, ki jih je treba priložiti zahtevku za izdajo odločbe

* Če vaša država ne uporablja priporočenih obrazcev, uporabite obrazec, ki je določen v skladu z vašo nacionalno zakonodajo ali notranjo politiko za zahtevke na podlagi Konvencije.

D. Zahteva za spremembo sodne odločbe

Obrazec ali listina iz Konvencije	Kdaj ga/jo je treba vključiti	Kateri obrazec iz Konvencije je treba uporabiti*
Obrazec za prenos	Vedno priložite.	Uporabite obvezni obrazec.
Obrazec zahtevka	Vedno priložite.	Uporabite priporočeni obrazec.
Obrazec o finančnih razmerah	Vedno priložite, vendar upoštevajte, da se glede na to, ali je vlagatelj zavezanec ali upravičenec, in glede na vrsto zahtevka ne zahtevajo vsi deli tega obrazca.	Uporabite priporočeni obrazec.
Izjava o ustreznem obveščanju	Se ne uporablja.	
Izjava o izvršljivosti	Se ne uporablja.	
Polno besedilo odločbe	Vedno priložite, razen če je sprejemljiv povzetek (glej spodaj).	Glej poglavje 3 za informacije v zvezi z zahtevo za overjene kopije.
Povzetek odločbe	Priložite, če se je zaprosena država strinjala, da bo sprejela povzetek. (Upoštevajte, da se člen 57 nanaša samo na povzetke za namen priznanja in izvršitve zahtevkov.)	Uporabite priporočeni obrazec.
Izračun izostalih plačil	Vedno priložite, če je treba spremeniti izostala plačila na podlagi odločbe.	Če je mogoče, uporabite izjavo pristojnega izvršilnega organa v državi prosilke.
Listina, v kateri je pojasnjena metoda za prilagoditev ali indeksacijo odločbe	Priložite, če odločba, ki jo je treba spremeniti, določa prilagoditev ali indeksacijo.	Uporabite listino, določeno v skladu z notranjo politiko ali nacionalno zakonodajo države prosilke.
Dokazilo o nadomestilih ali pravici do ukrepanja (javni organ)	Se ne uporablja (javni organ ne more vložiti zahtevka za spremembo).	

Slika 42: Listine, ki jih je treba priložiti zahtevku za spremembo

* Če vaša država ne uporablja priporočenih obrazcev, uporabite obrazec, ki je določen v skladu z vašo nacionalno zakonodajo ali notranjo politiko za zahtevke na podlagi Konvencije.

V. Izpolnjevanje obrazcev za neposredno zahtevo za priznanje in izvršitev

1137. Upoštevajte, da se nekatere določbe Konvencije, če se neposredna zahteva nanaša na priznanje in izvršitev obstoječe odločbe in odločba spada na področje uporabe Konvencije, uporabljajo za neposredno zahtevo pri pristojnem organu (člen 37(2)).
1138. Uporabljajo se vse določbe iz poglavja V (Priznavanje in izvršitev) Konvencije; zahtevi je treba priložiti listine, določene v členu 25. Te vključujejo:
- polno besedilo odločbe;
 - Izjavo o izvršljivosti;
 - izjavo o ustreznem obveščanju, če se nasprotna stranka ni spustila v postopek ali ni bila zastopana v postopku v državi izvora ali ni vložila pravnega sredstva zoper odločbo o preživnini;
 - obrazec o finančnih razmerah;
 - po potrebi – izračun izostalih plačil;
 - po potrebi – izjavo o načinu prilagoditve ali indeksacije odločbe.

Dodatek

Podlaga za priznanje in izvršitev odločbe

1139. Na priporočenem obrazcu zahtevka za priznanje ali priznanje in izvršitev mora vlagatelj ali osrednji organ prosilec v odstavku 6 navesti „Podlago za priznanje in izvršitev“. Odstavek vsebuje vrsto izjav, ki jih mora vlagatelj ali zastopnik osrednjega organa označiti. Označite vse izjave, ki se lahko uporabijo.

Pomembno: če niste prepričani, katero podlago bi bilo treba uporabiti za priznanje in izvršitev v zaproseni državi – naredite kljukico ob **kateri koli** podlagi, ki se lahko uporablja. Polja ali izjave ne smete pustiti neoznačenega/neoznačene, razen če ste prepričani, da se podlaga ne uporablja. Nasprotna stranka v zaproseni državi mora izpodbijati evidentiranje odločbe ali izjavo o izvršljivosti, če meni, da ni podlage za priznanje in izvršitev. Glej poglavje 5.

Izpolnjevanje obrazca

1140. Ta oddelek zagotavlja razlago okoliščin, ki jih je treba upoštevati pri odločanju, katero izjavo označiti. Nekateri izrazi, kot je običajno prebivališče, imajo lahko v državi poseben pravni pomen, zato je treba v nekaterih primerih morda pridobiti pravno mnenje, če obstaja negotovost.

A) Običajno prebivališče nasprotne stranke

1141. Izraz „običajno prebivališče“ v Konvenciji ni opredeljen. Lahko se ugotovi, da ima nasprotna stranka običajno prebivališče v državi, kjer je bila izdana odločba (državi izvora), če v tej državi prebiva več let. Nasprotna stranka ima lahko običajno prebivališče v državi, čeprav ima še en dom v drugi državi ali prebiva v drugi državi zaradi zaposlitve. Označite to polje, če se izkaže, da so bili v času izdaje odločbe ti pogoji izpolnjeni. Za uspešno izpodbijanje priznanja ali priznanja in izvršitve mora nasprotna stranka dokazati, da ob izdaji odločbe ni imela običajnega prebivališča v državi izvora.

B) Nasprotna stranka se je spustila v postopek

1142. Če nasprotna stranka ob izdaji odločbe ni prebivala v državi izvora, vendar se je osebno ali prek zastopnika spustila v postopek in obravnavala zahtevek za izterjavo preživnine na podlagi utemeljenosti, se lahko šteje, da se je nasprotna stranka spustila v postopek. Nasprotna stranka se je lahko spustila v postopek tudi s predložitvijo odgovora na postopek. Spustitev v postopek določenega organa (sodnega ali upravnega) je pravni pojem in pravni nasvet lahko pomaga pri določanju, ali se uporablja.
1143. Poiščite informacije v odločbi ali povezanem gradivu, ki navajajo, da se je nasprotna stranka spustila v postopek in sodelovala pri zahtevku, da je bil prisoten njen pravni zastopnik ali da se je strinjala, da se zahtevek lahko vloži v zadevni državi. Za uspešno izpodbijanje priznanja ali priznanja in izvršitve odločbe mora nasprotna stranka dokazati, da se ni spustila v postopek.

C) Običajno prebivališče upravičenca

1144. Glej zgornje pripombe v zvezi z izrazom „imeti običajno prebivališče“. To polje označite, če se izkaže, da je upravičenec ob izdaji odločbe nekaj časa prebival v državi izvora. Za uspešno izpodbijanje priznanja ali priznanja in izvršitve odločbe mora nasprotna stranka dokazati, da upravičenec ob izdaji odločbe ni imel običajnega prebivališča v državi, kjer je bila izdana odločba, razen če je zaprosena država vložila pridržek.

D) Običajno prebivališče otroka in nasprotne stranke, ki je živel z otrokom ali skrbela zanj

1145. Glej zgornje pripombe v zvezi z izrazom „imeti običajno prebivališče“.
1146. To polje označite, če je bila na primer odločba izdana v državi A, je otrok v času izdaje odločbe prebival v državi A in je tudi nasprotna stranka v določenem obdobju živel z otrokom v državi A. V tej izjavi je tudi primer, ko nasprotna stranka nikoli ni živel z otrokom, vendar je v določenem obdobju prebivala v državi A in v tem času plačevala preživnino za otroka.
1147. To polje označite, če se izkaže, da je imel otrok ob izdaji odločbe običajno prebivališče v državi ter je tam prebivala tudi nasprotna stranka in plačevala preživnino. Za uspešno izpodbijanje priznanja ali priznanja in izvršitve odločbe mora nasprotna stranka dokazati, da otrok takrat ni imel običajnega prebivališča v državi izvora ali da nasprotna stranka tam nikoli ni prebivala z otrokom ali plačevala preživnine za otroka v tej državi.

E) Pisni sporazum

1148. To polje označite, če se izkaže, da sta se nasprotna stranka in upravičenec pisno dogovorila, da lahko država, ki je izdala odločbo, to stori. Vendar upoštevajte, da to NE velja pri preživnini otrok in torej velja samo v zvezi s preživnino zakonca ali drugimi oblikami preživnine (če sta država prosilka in zaprosena država razširili področje uporabe Konvencije na druge oblike družinske preživnine).
1149. Nasprotna stranka mora pri izpodbijanju priznanja ali priznanja in izvršitve dokazati, da se sporazum ne bi smel uporabljati kot podlaga za priznanje in izvršitev odločbe v zaproseni državi, razen če je zaprosena država vložila pridržek na tej podlagi.

F) Pristojnost na podlagi statusa ali starševske odgovornosti

1150. V nekaterih državah pristojnost za izdajo odločbe o preživnini nastopi, če je pristojni organ pristojen tudi za izdajo povezane odločbe v zvezi s statusom osebe ali starševsko odgovornostjo. To je lahko na primer v primeru odločbe o razvezi zakonske zveze, kjer sodišče obravnava „status“ poročene ali razvezane osebe. V tem primeru je organ pristojen tudi za izdajo odločbe o preživnini.
1151. To polje označite, če se izkaže, da je bila odločba o preživnini izdana na tej podlagi. Pravni nasvet je lahko koristen za potrditev podlage, na kateri je bila verjetno izdana odločba.
1152. Pri izpodbijanju priznanja ali priznanja in izvršitve mora nasprotna stranka dokazati, da se odločba ne bi smela priznati na tej podlagi, razen če je zaprosena država vložila pridržek na tej podlagi.

Poglavje 16

Neposredne zahteve pri pristojnih organih

Kako je urejeno to poglavje:

V tem poglavju so obravnavane poslane in prejete neposredne zahteve pri pristojnih organih.

Oddelek I vsebuje pregled neposrednih zahtev v okviru Konvencije in navedbo, kdaj se lahko uporabijo.

V oddelku II je določen postopek ali koraki za poslane in prejete neposredne zahteve za priznanje in izvršitev odločb.

V oddelku III so obravnavane neposredne zahteve za izdajo ali spremembo odločb.

Oddelek IV vsebuje napotitve in dodatno gradivo za zahteve.

V oddelku V so obravnavana nekatera izmed najpogostejše zastavljenih vprašanj v zvezi s temi zahtevami.

I. Uvod

1153. V tem priročniku so obravnavani predvsem zahtevki in zahteve, ki se obravnavajo prek osrednjih organov. Vendar mora vlagatelj v določenih primerih, kot je navedeno v drugih poglavjih, vložiti neposredno zahtevo pri pristojnem organu za uporabo nacionalnega prava države pogodbenice za zadevo, ki jo ureja Konvencija ali je urejena v okviru področja uporabe Konvencije. To lahko vključuje izdajo ali spremembo odločbe. Neposredna zahteva se vložijo v primerih, ko vlagatelj ne more vložiti zahtevka prek osrednjega organa ene ali obeh vključenih držav, ker določbe iz poglavja II ali III v zadevni državi niso bile razširjene na vrsto zadev, ki jih vlagatelj obravnava. Neposredna zahteva se lahko vložijo tudi, če se vlagatelj odloči, da bo začel postopek zunaj sistema osrednjega organa, s pomočjo odvetnika ali brez nje, vendar še vedno želi izkoristiti določbe Konvencije, ki se uporabljajo.
1154. Možnost zavezanca, ki vlaga neposredno zahtevo pri pristojnem organu v drugi sodni pristojnosti, je posebej določena v členu 37 Konvencije. Pomembni elementi tega člena so med drugim:
- uporaba nacionalnega prava za vse neposredne zahteve;
 - določba, da se lahko v zadevi, ki jo ureja Konvencija, in ob upoštevanju člena 18 vložijo neposredna zahteva pri pristojnem organu za namen izdaje ali spremembe odločbe o preživnini;
 - uporaba posebnih določb v zvezi z neposrednimi zahtevami za priznanje in izvršitev.
1155. Čeprav se neposredna zahteva ne vložijo prek osrednjega organa, mora zadeva kljub temu spadati na področje uporabe Konvencije (glej poglavje 3), da se lahko v zaproseni državi in državi prosilki uporablja člen 37.
1156. Neposredna zahteva pri pristojnem organu v drugi državi pogodbenici se najpogostejše vložijo v primeru, ko vlagatelj zahteva priznanje, priznanje in izvršitev, izdajo ali spremembo odločbe, ki se nanaša samo na preživnino zakonca.

A. Primer zadeve

1157. F je preživninska upravičenka, ki prebiva v državi A. F želi, da se izda preživninska odločba, s katero bi se od G zahtevalo, da ji plačuje preživnino zakonca. G prebiva v državi B. Niti država A niti država B nista razširili uporabe poglavij II in III na preživninske obveznosti do zakonca. Država A in država B sta državi pogodbenici Konvencije.

B. Kako to poteka na podlagi Konvencije

1158. Osrednji organ v državi A ne more pomagati F pri tej zahtevi. Vendar lahko F vloži neposredno zahtevo pri pristojnem organu v državi B za izdajo odločbe o preživnini, če nacionalno pravo države B dovoljuje to vrsto zahtevka. F uporabi obrazce in listine, ki so predpisani z nacionalnim pravom države B za postopek izdaje odločbe, zahteva pa se vloži v skladu z nacionalno zakonodajo in postopki v državi B. Po izdaji odločbe lahko F vloži zahtevo, da odločbo izvrši osrednji organ v državi B, če nacionalno pravo države B dovoljuje izvršitev odločb, ki se nanašajo samo na preživnino zakonca.
1159. V preostanku tega poglavja so obravnavane neposredne zahteve za priznanje in izvršitev, nato pa neposredne zahteve za izdajo in spremembo odločbe.

II. Neposredne zahteve za priznanje in izvršitev

1160. Na splošno so postopki za vse neposredne zahteve urejeni z nacionalnim pravom zaprosene države. To pravo določa, ali je zahtevo sploh mogoče vložiti in katere obrazce ali postopke je treba uporabiti. Vendar če se neposredna zahteva nanaša na priznanje in izvršitev obstoječe odločbe ter ta odločba spada na področje uporabe Konvencije, se za navedeno neposredno zahtevo uporabljajo nekatere določbe Konvencije. V tem oddelku so obravnavani postopki za neposredne zahteve za priznanje in izvršitev odločb.

A. Poslane neposredne zahteve (priznanje in izvršitev)

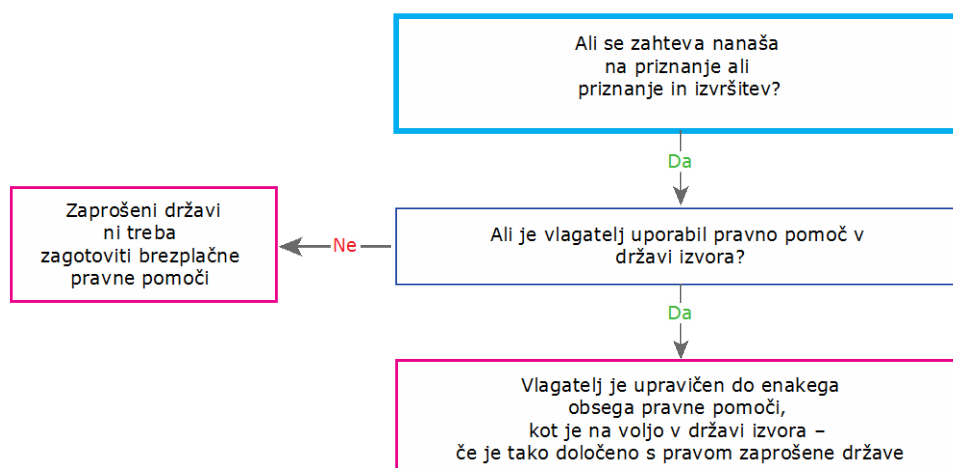
1161. Konvencija določa, da se številne določbe o zahtevkih za priznanje in izvršitev uporabljajo tudi za neposredne zahteve za priznanje in izvršitev, vložene pri pristojnih organih (člen 37(2)).

Listine, ki jih je treba priložiti

1162. Za neposredne zahteve se uporabljajo vse določbe iz poglavja V (Priznavanje in izvršitev) Konvencije; zahtevi je zato treba priložiti listine, navedene v členu 25. Te vključujejo:
- polno besedilo odločbe;
 - izjavo o izvršljivosti;
 - izjavo o ustreznem obveščanju, če se nasprotna stranka ni spustila v postopek ali ni bila zastopana v postopku v državi izvora ali ni vložila pravnega sredstva zoper odločbo o preživnini;
 - obrazec o finančnih razmerah;
 - po potrebi – izračun izostalih plačil;
 - po potrebi – izjavo o načinu prilagoditve ali indeksacije odločbe.
1163. Glej poglavje 4 za informacije v zvezi s temi obrazci in poglavje 15 za navodila za izpolnjevanje obrazcev.

1164. Za neposredno zahtevo ni mogoče uporabiti priporočenega obrazca. V nekaterih primerih ima zaprošeni pristojni organ svoje obrazce. Za pridobitev kopije obrazca preverite profil države ali se obrnite neposredno na zaprošeni pristojni organ na naslovu, ki je naveden v profilu države.
1165. V večini zadev, ki se nanašajo na neposredne zahteve, je treba predložiti tudi dokumentacijo, ki izkazuje obseg brezplačne pravne pomoči, ki jo je vlagatelj prejel v državi izvora. To pa zato, ker se za neposredne zahteve ne uporabljajo vse določbe o učinkovitem dostopu do postopkov in zagotovitvi brezplačne pravne pomoči. Vendar pa je vlagatelj v vsakem postopku za priznanje ali izvršitev upravičen vsaj do enakega obsega brezplačne pravne pomoči, kot mu je bila odobrena v državi izvora, če je v zaprošeni državi v enakih okoliščinah na voljo enak obseg pomoči (člen 17(b)).
1166. V spodnjem diagramu je ponazorjena zahteva za zagotovitev brezplačne pravne pomoči za neposredne zahteve pri pristojnem organu.

**PRAVNA POMOČ
NEPOSREDNE ZAHTEVE,
KI JIH PRI PRISTOJNEM ORGANU VLOŽI UPRAVIČENEC ALI ZAVEZANEC
(člena 17(b) in 37)**

Slika 43: Pravna pomoč – neposredne zahteve pri pristojnem organu

1167. Tudi če brezplačna pravna pomoč morda ni na voljo, zaprošena država za zagotovitev poravnave stroškov in izdatkov vlagatelja v postopkih ne sme zahtevati nikakršne varščine, jamstva ali pologa (člena 37(2) in 14(5)).
1168. Nazadnje, od zaprošene države se nikakor ne zahteva, da vlagatelju, ki se odloči za vložitev neposredne zahteve pri pristojnem organu, zagotovi kakršno koli pravno pomoč, če bi bilo mogoče postopek v zadevi začeti prek osrednjega organa¹⁹³.

B. Prejete neposredne zahteve (priznanje in izvršitev)

a) Preživnina zakonca

1169. Razen če sta obe, država pogodbenica prosilka in zaprosena država pogodbenica, predložili izjavo o razširitvi poglavij II in III na preživninske obveznosti do zakonca, se prejeta zahteva za priznanje ali priznanje in izvršitev odločbe samo za preživnino zakonca ne vloži prek osrednjih organov. Upravičenec namesto tega vloži neposredno zahtevo pri pristojnem organu, ki je lahko sodni ali upravni organ. Vendar so zahteve glede dokumentacije, določene v členu 25, enake.
1170. Poleg zahteve (priporočeni obrazec zahtevka se ne uporablja za neposredne zahteve) se vedno zahtevajo naslednje listine:
- besedilo odločbe;
 - izjava o izvršljivosti;
 - izjava o ustreznem obveščanju, če se nasprotna stranka ni spustila v postopek ali ni bila zastopana v državi izvora ali ni vložila pravnega sredstva zoper odločbo o preživnini;
 - obrazec o finančnih razmerah ali drugo listino, v kateri so navedene finančne razmere strank;
 - lista, v kateri je pojasnjen izračun izostalih plačil;
 - lista, v kateri je pojasnjena metoda za prilagoditev ali indeksacijo odločbe;
 - izjava ali informacije o zagotovitvi pravne pomoči vlagatelju v državi prosilki.
1171. Glede na notranje postopke zaprosene države so lahko primerne tudi dodatne listine.
1172. Ko neposredno zahtevo prejme pristojni organ, se obravnava po enake vrste postopku za priznanje, kot je opisan v poglavju 5 (redni ali alternativni postopek). Razglasi se za izvršljivo ali se evidentira, nasprotna stranka in vlagatelj pa sta uradno obveščena (člen 23(5)), ali pa je nasprotna stranka uradno obveščena in je obema strankama dana možnost, da se opredelita, preden se pristojni organ odloči, ali bo po takem obvestilu priznal odločbo (člen 24(3)).
1173. Razlogi za vložitev pravnega sredstva zoper razglasitev izvršljivosti ali evidentiranje odločbe se prav tako uporabljajo za zahteve, vložene prek pristojnega organa. Če vlagatelj zahteva pravno pomoč pri odzivu na pravno sredstvo nasprotne stranke, osrednji organ ne zagotovi brezplačne pravne pomoči, zato mora vlagatelj za to poskrbeti sam. Pristojni organ bi lahko vlagatelju pomagal pri dostopanju do drugih virov pomoči, vključno s pravno pomočjo, če je na voljo. Vlagatelj je vsekakor upravičen do vsaj enakega obsega pravne pomoči, do katerega je bil upravičen v državi prosilki, če je ta obseg pomoči na voljo v zaproseni državi (člen 17(b)).
1174. Nazadnje, kar zadeva izvršitev odločbe, potem ko je ta priznana, zahtevke za izvršitev ne izhaja samodejno iz neposredne zahteve za priznanje, saj osrednji organ ni sodeloval v postopku priznanja, razen če tako določa zakon. Če ne, mora posameznik, ki je vložil neposredno zahtevo, vložiti ločeno zahtevo za izvršitev, kot se zahteva z nacionalnimi postopki zaprosene države.

b) Otroci, stari 21 let ali več

1175. Ker področje uporabe Konvencije ne vključuje otrok, starih 21 let ali več, pristojnemu organu v državi ni treba ugoditi zahtevi za priznanje in izvršitev odločbe o preživnini za te otroke, razen če sta na podlagi člena 2(3) Konvencije obe državi pogodbenici (država prosilka in zaprosena država) izrecno izjavili, da uporabo Konvencije razširjata na te otroke. Če take izjave ni, se ne zahteva, da je treba odločbo o preživnini za otroka, starega 21 let ali več, priznati ali izvršiti.

1176. Opozoriti je treba, da to velja, tudi če pravo države izvora dovoljuje plačilo preživnine za otroke, starejše od 21 let, saj je treba člen 32(4) (uporaba prava države izvora za določitev trajanja preživninske obveznosti) razumeti v okviru področja uporabe člena 2.
1177. Glej poglavje 3 za celotno razpravo o področju uporabe Konvencije.

c) Druge oblike družinske preživnine

1178. Čeprav Konvencija določa, da se lahko države dogovorijo o razširitvi njenih določb še na druge oblike družinske preživnine, vključno z ranljivimi osebami, se razen v primeru, da to storita obe, država pogodbenica prosilka in zaprosena država pogodbenica, ne zahteva, da mora pristojni organ v državi ugoditi neposredni zahtevi za priznanje ali izvršitev odločbe za druge vrste družinske preživnine.

III. Neposredne zahteve za izdajo in spremembo odločb

1179. Neposredne zahteve pri pristojnem organu za izdajo ali spremembo odločbe, ki spada na področje uporabe Konvencije, v celoti ureja nacionalno pravo v skladu s členom 18. Določbe Konvencije, obravnavane zgoraj, ki se nanašajo na zahteve za priznanje in izvršitev, se ne uporabljajo za zahteve za izdajo ali spremembo. Dejansko to pomeni, da so upravičencem ali zavezancem, ki jih vložijo, na voljo postopki, obrazci in pomoč, navedeni v nacionalni zakonodaji ali postopku zaprosene države.
1180. Pomembno je poudariti, da se za te zahteve – tudi če odločba o preživnini spada na področje Konvencije (npr. če se nanaša na izdajo odločbe o preživnini zakonca) – ne uporabljajo določbe v zvezi z učinkovitim dostopom do postopkov in pravne pomoči. V nekaterih primerih mora upravičenec ali zavezanec v zaproseni državi na lastne stroške pooblastiti odvetnika, da lahko vloži neposredno zahtevo.
1181. V profilu zaprosene države je navedeno, kateri postopki se uporabljajo za neposredne zahteve v zadevni državi, ali pa so zagotovljene informacije glede tega, kako vzpostaviti stik s pristojnim organom za pridobitev teh informacij.

IV. Dodatno gradivo

A. Praktični nasveti

1182. Informacije o tem, kaj se zahteva za neposredno zahtevo, so na voljo v profilu zaprosene države. Zahtevo je treba vložiti z uporabo obrazca zahtevka ali druge vloge, ki jo zahteva zaprosena država. Čeprav se lahko za zahteve za priznanje in izvršitev uporablja enaka dokumentacija kot za zahtevke, vložene prek osrednjih organov, se lahko dokumentacija za druge vrste zahtev zelo razlikuje od dokumentacije, ki se uporablja za zahtevke iz Konvencije.
1183. Neposredna zahteva bi se morala redko uporabljati, če je mogoče vložiti zahtevek prek osrednjega organa. Uporaba storitev osrednjega organa omogoča socialnim delavcem v obeh državah, da učinkoviteje pomagajo upravičencem in zavezancem ter da zadeve obravnavajo hitreje kot prek pristojnega organa. Zmanjšuje tudi verjetnost podvajanja zahtev in odločb. Nekateri pristojni organi morda nimajo virov in znanja za učinkovito obravnavo zadev, ki bi se lahko obravnavale prek osrednjega organa.

B. Povezani obrazci

1184. Samo za priznanje in izvršitev:

izjava o izvršljivosti,
 izjava o ustreznem obveščanju,
 izjava o izostalih plačilih (če je primerno),
 izjava o pravni pomoči (po potrebi),
 izjava s pojasnili o metodi indeksacije ali prilagoditve (če je primerno).

C. Relevantni členi

Člen 2(3)
 Člen 10
 Člen 17(b)
 Člen 25
 Člen 37

V. Pogosto zastavljena vprašanja

Kakšna je razlika med zahtevkom, vloženim prek osrednjega organa, in neposredno zahtevo pri pristojnem organu?

1185. Zahtevki, vloženi prek osrednjih organov, so omejeni na zahtevke, določene v členu 10. Zahtevke je mogoče vložiti prek osrednjega organa, če zadeva spada na področje uporabe Konvencije in je navedena v členu 10.

1186. Neposredna zahteva se vloži pri pristojnem organu za zadevo, ki je urejena s Konvencijo. Primer neposredne zahteve je zahtevke za izdajo odločbe o preživitni zakonca.

Ali se lahko vlagatelj odloči, da bo namesto zahtevka prek osrednjih organov vložil neposredno zahtevo pri pristojnem organu?

1187. Da – če je to dovoljeno z notranjimi postopki zaprosenega pristojnega organa (nekateri pristojni organi zadevo preprosto predložijo osrednjemu organu). Vendar se mora vlagatelj, ki se odloči za tako pot, zavedati, da se v nekaterih državah določbe o pravni pomoči za neposredne zahteve morda ne uporabljajo v primerih, ko bi bilo mogoče zahtevke vložiti prek osrednjega organa. To je pogosto, kadar zaprosena država uvede učinkovite postopke, na podlagi katerih je mogoče zahtevke vložiti brez pravne pomoči za zahtevke, vložene prek osrednjega organa.

Ali lahko osrednji organ pošlje neposredno zahtevo pristojnemu organu, če zaprosena država na primer ni razširila uporabe poglavij II in III na določeno vrsto preživitinske obveznosti?

1188. Da – v Konvenciji se ne zahteva, da mora neposredno zahtevo vložiti sam upravičenec ali zavezanec. Tako je najpogostejše v primerih, ko je država prosilka uporabo poglavij II in III razširila na preživitno zakonca, zaprosena država pa tega ni storila. V takem primeru lahko osrednji organ prosilec upravičencu pomaga pri pripravi dokumentacije in pošiljanju pristojnemu organu v zaproseni državi.

Katere obrazce ali listine je treba uporabiti za neposredno zahtevo?

1189. Če se neposredna zahteva nanaša na priznanje in izvršitev, priložite listine, določene v členu 25, saj se ta člen nanaša na zahteve za priznanje in izvršitev. Priporočeni obrazec zahtevka uporabljajo samo osrednji organi, zato je treba uporabiti bodisi obrazec, ki ga zahteva zaproseni pristojni organ, bodisi obrazec, ki se uporablja v vaši državi, če zaproseni pristojni organ ni določil obrazca.
1190. Za vse druge zahteve se posvetujte s pristojnim organom, da ugotovite, kateri obrazci ali listine se zahtevajo za neposredno zahtevo.

Ali upravičenec ali zavezanec potrebuje odvetnika, če želita vložiti neposredno zahtevo pri pristojnem organu?

1191. To je v celoti odvisno od postopkov pristojnega organa. Če se neposredna zahteva nanaša na priznanje in izvršitev, mora zaprosena država zagotoviti, da je vlagatelj upravičen vsaj do enakega obsega pravne pomoči, kot je na voljo v državi prosilki, če je v zaproseni državi na voljo tak obseg pomoči (člen 17(b)).
1192. Pri vseh drugih neposrednih zahtevah je za kritje stroškov pravne pomoči, če je ta potrebna, odgovorna oseba, ki vloži neposredno zahtevo, razen če pravo zaprosene države določa drugače.

Haaška konferenca za mednarodno zasebno pravo
Stalni urad
Churchillplein 6b
2517 JW Den Haag
Nizozemska

☎ + 31 70 363 3303
✉ +31 70 360 4867
secretariat@hcch.net
www.hcch.net

ISBN 978-92-79-56696-7

doi: 10.2838/245255